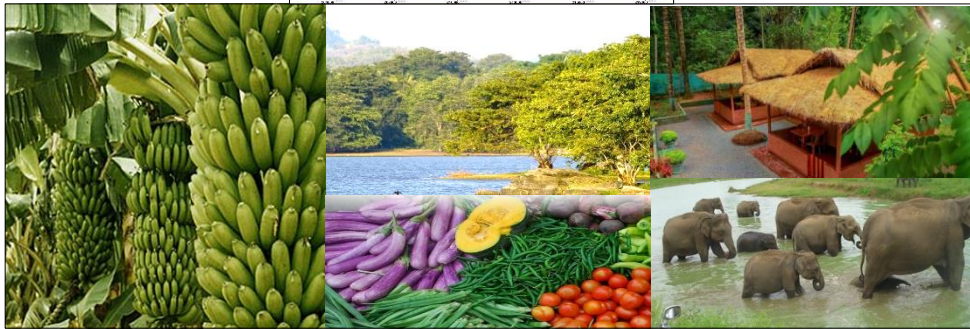

ඇමුණුකර්මය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම

වෙළුම I

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

“සත්සිරිපාය”

බත්තරමුල්ල

ඇමුණුම අංක 1 සඳහා සංවර්ධන සැලැස්ම

වෙළුම I

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

2030

2017 – 2030

ලේඛන තොරතුරු

වාර්තාවේ මාතෘකාව : ඇමිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම
 සැලසුම් කලාප මායිම් (ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද) : ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය
 ගැසට් අංකය :
 සේවා දායකයන් / පාර්ශවකරුවන් :
 ඉදිරිපත් කරන ලද දිනය :
 ලේඛනයේ තත්ත්වය :

කර්තෘ	රත්නපුර දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය (නා.ස.අ.)
-------	--

ලේඛන ඉදිරිපත් කිරීමේ තොරතුරු

පිටපත් අංකය	විස්තර	ඉදිරිපත් කල දිනය	නිකුත් කිරීම සඳහා අනුමැතිය
1	කෙටුම්පත		
2			

මෙම ලේඛනය නිකුත් කරනු ලැබූ පාර්ශ්වයට සහ ඉහත සඳහන් කරන ලද කර්තව්‍යයන්ට අදාළ සුවිශේෂී කාර්යයන් සඳහා පමණක් නිකුත් කෙරේ. එය වෙනත් කිසිම පාර්ශ්වයක් හෝ වෙනත් අරමුණක් සඳහා යොදා නොගත යුතුය. වෙනත් ඕනෑම පාර්ශ්වයක් විසින් මෙම ලියවිල්ලේ සඳහන් දත්ත හෝ තොරතුරු භාවිතා කරනු ලබන්නේ නම් ඒ සම්බන්ධ කිසියම් දෝෂයක් හෝ අපරාදයක් හේතුවෙන් ආයතනය වගකීමට බැඳී සිටිනු නොලැබේ. මෙම ලේඛනය තුළ ආයතනය සතු බුද්ධිමය දේපල අඩංගු වන අතර නිර්දේශයකින් තොරව කිසිදු තොරතුරක් ලග තබා ගැනීම හෝ ඉදිරිපත් කිරීම නොකල යුතුය.

අමාත්‍යතුමාගේ ප්‍රකාශය

ඇමිලිපිටිය නගර සභා සභාපතිතුමාගේ ප්‍රකාශය

ඇමිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභා සභාපතිතුමාගේ ප්‍රකාශය

පෙරවදන

ඇමිලිපිටිය නාගරික සංවර්ධන බල ප්‍රදේශය තුළ ඉදිරි දශකයක කාලය තුළදී සංවර්ධන කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීමේ මාර්ගෝපදේශකත්වය ලබාදීම සඳහා මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කර ඇත. මෙම නගර සංවර්ධන සැලැස්මේ මූලික අරමුණ වන්නේ සබරගමුව පළාතේ අග නගරය වන රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම කෘෂි හා වාණිජ මධ්‍යස්ථානය බවට පත්කිරීමයි. සේවා මධ්‍යස්ථාන මූලික කරගත් සංකල්පය මත පදනම්ව කෘෂිකාර්මික, වාණිජ, සංචාරක හා කාර්මික සේවා ආශ්‍රිත ප්‍රධාන සේවා මධ්‍යස්ථාන අතර අන්තර් සබඳතා ඇතිකරමින් නගරයේ ආර්ථිකය ඉහළ නැංවීම මූලික අපේක්ෂාව වේ. නාගරික ආර්ථිකය සංවර්ධනය මෙන්ම භෞතික, සාමාජීය හා පාරිසරික සංවර්ධනය සඳහා අදාළ සංවර්ධනයන් ඇතිකිරීම සඳහා වන උපායමාර්ග හා ව්‍යාපෘති හඳුනාගෙන ඇති අතර ඒ තුළින් නාගරික ජනතාවට ජීවත්වීම සඳහා සුදුසු වටපිටාවක් හා පවතින පරිසර පද්ධතිය සුරක්ෂා කරමින් ඒ ආශ්‍රිත සෞඛ්‍ය සෞන්දර්ය වැඩිදියුණු වූ ආකර්ෂණීය නගරයක් ඇතිකිරීම අපේක්ෂා කෙරේ.

ස්තූතිය

ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය සඳහා මෙම සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කිරීමේදී සෘජුව සහ වක්‍රව අප වෙත සහයෝගය ලබාදුන් සම්පත් දායකයන් වෙත අපගේ ස්තූතිය පුද කරමු.

ඇඹිලිපිටිය නගර සභාවේ සභාපති ලලිත් ගමගේ මහතා, ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාවේ සභාපති එම්. කේ.අම්ල් මහතා ඇතුළු නගර සභාවේ හා ප්‍රාදේශීය සියළු කාර්ය මණ්ඩලයට ප්‍රථමව අපගේ ස්තූතිය පුදකරමු.

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ සභාපතිතුමන්, අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්තුමන්, නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (සැලසුම්), සංවර්ධන සැලසුම් අංශය හා භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධති අංශය වෙතින් මෙම සංවර්ධන සැලසුම සාර්ථකව නිම කිරීම සඳහා ලබාදුන් සහයෝගයක් වෙනුවෙන් හෘදයාංගම ස්තූතිය පුද කරන්නෙමු.

මූලික දත්ත රැස් කිරීමේ අදියරෙහි සිට ගැසට් පත්‍රයෙහි පලකිරීම අදියර දක්වා සියළු අදියරයන් වලදී සහයෝගය ලබාදුන් රාජ්‍ය ආයතන, පෞද්ගලික ආයතන හා පුද්ගලයින් වෙත අපගේ ස්තූතිය අවසාන වශයෙන් පුද කරන්නෙමු.

පටුන

අමාත්‍යතුමාගේ ප්‍රකාශය..... I

ඇමිලිපිටිය නගර සභා සභාපතිතුමාගේ ප්‍රකාශය II

ඇමිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභා සභාපතිතුමාගේ ප්‍රකාශයError! Bookmark not defined.

පෙරවදන.....IV

ස්තූතිය V

සිතියම් ලැයිස්තුව VIII

වගු ලැයිස්තුවIX

රූපසටහන් ලැයිස්තුව..... X

ගැලීම් සටහන්XI

ප්‍රස්ථාර..... XII

ඇමුණුම් ලැයිස්තුව.....XIII

I කොටස

1 හැඳින්වීම 1

1.1 සංවර්ධන සැලැස්මේ පසුබිම 1

 සැලසුම් කණ්ඩායම 1.2 2

 විෂය පථය 1.3 4

 සැලසුම් ක්‍රියාවලිය 1.4..... 5

02_ප්‍රාථමික සමීක්ෂණ අධ්‍යයනය 7

 අධ්‍යයන ප්‍රදේශය 2.1 7

 සැලසුම් සන්ධර්භය හා අවස්ථා සන්ධර්භය 2.2)Planning context and Situational context(..... 14

 සැලසුම් සීමාව නිර්ණය කිරීම 2.3..... 17

 භූගෝලීය පිහිටීම)Geographical Boundary) 17

03_සංවර්ධන සැලැස්මක අවශ්‍යතාව 21

II කොටස

අමාත්‍යතුමාගේ අනුමැතිය 30

ගැසට් නිවේදනය..... 32

04_සංවර්ධන සැලසුම් රාමුව..... 33

 4.1 දැක්ම..... 33

 4.2 දැක්මේ ප්‍රකාශණය 33

 පරමාර්ථ 4.4 35

05_ශ.දු.අ.ත. විශ්ලේෂණය හා දත්ත විශ්ලේෂණයේ සාරාංශය 38

 5.1 පළමු අරමුණට අදාළ ගවිශ්ලේෂණය .ත.අ.දු. 38

 5.2 දෙවන අරමුණට අදාළ ගත විශ්ලේෂණය.වි.දු..... 55

 5.3 තෙවන අරමුණට අදාළ ශ.දු. අ.ත විශ්ලේෂණය 69

06_සැලැස්ම 80

6.1 සංකල්පිත සැලැස්ම 80

6.2 භූමි හා ගොඩනැගිලි සංවර්ධන උපක්‍රම 83

6.2.1 යෝජිත ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම් 83

6.3 භෞතික හා සාමාජීය අපරවෘද්ධ පහසුකම් සංවර්ධන උපක්‍රම 88

සේවා සැපයුම් සැලසුම 6.3.1..... 89

භෞතික අපරවෘද්ධ පහසුකම් සංවර්ධන උපක්‍රම..... 94

6.3.3. යෝජිත ප්‍රවාහන සැලසුම 97

6.4.2. යෝජිත කර්මාන්ත සැලසුම 116

6.4.3 යෝජිත සංචාරක සැලසුම 120

65.තිරසාර පරිසර සංවර්ධන උපක්‍රම..... 123

6.5.1 යෝජිත පරිසර සංරක්ෂණ සැලසුම..... 123

7.5.2 විවෘත භූමි සැලසුම..... 126

6.6.1. උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා අනෙකුත් ව්‍යාපෘති..... 130

වගු අංක : 6.14ඇඹිලිපිටිය නගරයේ විකල්ප මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය 169

යෝජිත විකල්ප මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය..... 169

වගු අංක : 6.15ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සේවා මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය..... 155

යෝජිත සේවා මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය 155

වගු අංක :6.18 ගොවි පුහුණු මධ්‍යස්ථානය හා බීජ අභිජනන මධ්‍යස්ථානය 175

6.6.2 වගකිවයුතු ආයතනික රාමුව..... 190

ඇමුණුම් 193

මූලාශ්‍ර 223

සිතියම් ලැයිස්තුව

සිතියම් අංක 2.1: උඩවලව ඇතුළු අනෙකුත් සංචාරක කලාප - සබරගමුව පළාත.....	11
සිතියම් අංක 2.2: ජාතික භෞතික සැලැස්ම (සුවිසල් නගර).....	16
සිතියම් අංක 2.3: ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සීමාවන්.....	19
සිතියම් අංක 2.4: ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය	20
සිතියම් අංක 5.1: සබරගමුව ව්‍යුහ සැලැස්ම.....	40
සිතියම් අංක 5.2: විසල් හම්බන්තොට යෝජිත සේවා මධ්‍යස්ථාන.....	41
සිතියම් අංක 5.3: මහවැලි අධිකාරියට අයත් ඉඩම් වර්ගීකරණය.....	46
සිතියම් අංක 5.4: රත්නපුර හා ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පිහිටීම	49
සිතියම් අංක 5.5: ඇඹිලිපිටිය නගරයේ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන එකතුකිරීමේ මධ්‍යස්ථාන	53
සිතියම් අංක 5.6 : කෘෂිකාර්මික භාවිතයන්	62
සිතියම් අංක 5.7: ඇඹිලිපිටිය නගරයේ වන්දිකා වැව ඇතුළු කුඩා වැව් පද්ධතිය.....	72
සිතියම් අංක 5. 8: සංචාරක හෝටල් ව්‍යාප්තිය	74
සිතියම් අංක 5. 9: ප්‍රධාන මාර්ග ආශ්‍රිතව සිදුවන රේඛීය සංවර්ධනය.....	77
සිතියම් අංක 6.1 : යෝජිත ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම 2030	83
සිතියම් අංක 6.2 :පවතින රෝහල් හා එමගින් ආවරණිත පෝෂක ප්‍රදේශය	91
සිතියම් අංක 6.3 : පවතින පාසල් හා අවරණිත පෝෂක ප්‍රදේශ	93
සිතියම් අංක 6.4: නගර මධ්‍යය සංවර්ධන සැලැස්ම 2030	95
සිතියම් අංක 6.5 : යෝජිත ප්‍රවාහන සැලැස්ම 2030.....	99
සිතියම් අංක 6.6 : පානීය ජල සැලැස්ම 2030	102
සිතියම් අංක 6.7 විදුලි සැපයුම් සැලැස්ම 2030.....	104
සිතියම් අංක 6.8 : අප ජල හා මලාප්‍රවාහ සැලැස්ම 2030	106
සිතියම් අංක 6.9 : සෞභූමික සැලැස්ම 2030	109
සිතියම් අංක 6.10 : යෝජිත කෘෂි ආර්ථික සැලැස්ම 2030.....	114
සිතියම් අංක 6.11: යෝජිත කර්මාන්ත සැලැස්ම	118
සිතියම් අංක 6.12 : යෝජිත සංචාරක සැලැස්ම 2030	121
සිතියම් අංක 6.13 : පරිසර සංරක්ෂන සැලැස්ම 2030	124
සිතියම් අංක 6.14 : පොදු එළිමහන් කටයුතු පිළිබඳ අවකාශීය සැලැස්ම	128

වගු ලැයිස්තුව

වගු අංක :4.1 පළමු අරමුණ හා පරමාර්ථ	35
වගු අංක :4.2 දෙවන අරමුණ හා පරමාර්ථ	36
වගු අංක :3.4 තෙවන අරමුණ හා පරමාර්ථ	37
වගු අංක 4 නගරයේ දැනට පවතින භූමි භාවිතයන් ඇමිලිපිටිය :4	61
වගු අංක 5.1: පළමු අරමුණ ට අදාළ ශ.දු.අ.ත විශ්ලේෂණය	37
වගු අංක 5.2: ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ මාසිකව එකතුවන නිෂ්පාදනයන්	47
වගු අංක 5.3: දෙවන අරමුණ ට අදාළ ශ.දු.අ.ත විශ්ලේෂණය	55
වගු අංක 5.4: ඇමිලිපිටිය නගරයේ දැනට පවතින භූමි භාවිතයන්	61
වගු අංක 5.5: ඇමිලිපිටිය යල මහ කන්න වල වී වගාව	64
වගු අංක 5.6 : මාර්ග වර්ගීකරණය - ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය	66
වගු අංක 5.7 : ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ මාසිකව එකතුවන කෘෂි නිෂ්පාදන	68
වගු අංක 5.8: තෙවන අරමුණ ට අනුව ශ.දු .අ.ත විශ්ලේෂණය	69
වගු අංක 5.9 : ඉඩම් හිමිකම	75
වගු අංක 6.1: ඇමිලිපිටිය නාගරික පවතින සෞඛ්‍ය පහසුකම්	90
වගු අංක 6.2 : ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින අධ්‍යාපනික පහසුකම්	92
වගු අංක 6.3 : ඇමිලිපිටිය නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පානීය ජල සැපයුම	100
වගු අංක 6.4 ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින කර්මාන්ත	115
වගු අංක 6.5 : ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයේ සෘජු විනෝද පහසුකම් සපුරාගත හැකි ස්ථාන	125
වගු අංක 6.6 : පවතින පොදු එළිමහන් විවෘතභූමි ප්‍රමාණය	126
වගු අංක 6.7: ව්‍යාපෘති පෙළගැස්ම	129
වගු අංක 6.8 ඇමිලිපිටිය ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	132
වගු අංක 6.9: පරිපාලන සංකීර්ණ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	134
වගු අංක 6.10: ඇමිලිපිටිය නගරයේ සෘජු සංකීර්ණය හා රථගාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	137
වගු අංක 6.11: යෝජිත තුංකම, කුට්ටිගල මහජන පොළවල් සංවර්ධනය කිරීම හා කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	140
වගු අංක 6.12: මොරකැටිය රේඛීය උද්‍යාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	144
වගු අංක 6.13: ඇමිලිපිටිය නගරයේ අතුරු මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	146
වගු අංක 6.14: ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය හා මහජන පොළ ඇතුළු ස්ථානවල පොදු මහජන අවශ්‍යතා සඳහා රථගාල් ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	148
වගු අංක 6.15: උඩවලව නගරයේ සංචාරක උද්‍යානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	150
වගු අංක 6.16: ඇමිලිපිටිය නගරයේ ප්‍රධාන මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	153
වගු අංක 6.17 : ඇමිලිපිටිය නගරයේ සේවා මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	155
වගු අංක 6.18: වන්දිකා වැව ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	158
වගු අංක 6.19: ඇමිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	160
වගු අංක 6.20 කෘෂිකාර්මික ජල අවශ්‍යතා සඳහා දැනට පවතින වැව් පද්ධතිය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	163
වගු අංක 6.21: උඩවලව වන උද්‍යානය හා රථගාල ස්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	167
වගු අංක 6.22: ඇමිලිපිටිය නගරයේ විකල්ප මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	169
වගු අංක 6.23: ඇමිලිපිටිය නව නගරයේ ළගසේවා බස්රථ නැවතුම්පොළ ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	173
වගු අංක 6.24: ගොවි පුහුණු මධ්‍යස්ථානය හා බීජ අභිජනන මධ්‍යස්ථානය	175
වගු අංක 6.25: ඇමිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය ආශ්‍රිත රථගාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	177
වගු අංක 6.26: දකුණු ඇළ මාර්ගය උඩවලව සිට ඇමිලිපිටිය දක්වා සංචාරක ගමන් පථයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	179

වගු අංක 6.27: යෝධගම ක්‍රීඩාංගණය හා නාගරික උද්‍යාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය182
 වගු අංක 6.28 : උඩවලව නගරයේ මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය184
 වගු අංක 6.29: මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය186
 වගු අංක 6.30: ඇමිලිපිටිය මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය188
 වගු අංක 6.31: ව්‍යාපෘති හා ඊට අදාළ වගකිවයුතු ආයතන190

රූපසටහන් ලැයිස්තුව

රූපය අංක 2.1:ඇමිලිපිටිය අධ්‍යයන ප්‍රදේශය..... 7
 රූපය අංක 2.2:මඩුවන්වෙල වලව්ව 14
 රූපය අංක 2.3: ඇමිලිපිටිය නගරය හා පවතින සබඳතා (nearness centrality) 18
 රූපය අංක 3.1: ඇමිලිපිටිය කඩදාසි කම්හල 23
 රූපය අංක 3.2: මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය..... 23
 රූපය අංක 3.3: ඇමිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය..... 24
 රූපය අංක 3.4: වන්දිකා වැව රක්ෂිතය ආශ්‍රිත අනවසර ඉදිකිරීම්..... 25
 රූපය අංක 3.5: වලවේ ගඟ ආශ්‍රිත ගොඩ වැලි හැරීම 26
 රූපය අංක 3.6: නගරය තුළ සිදුවන ඛණිජ කැණීම් 27
 රූපය අංක 3.7: ඛණිජ කැණීම් වලින් පසුව පැහිරි වගාව..... 27
 රූපය අංක 4.1:නගර සංවර්ධන දැක්මට අදාළ දළ සටහන 32
 රූපය අංක 5.1:ඇමිලිපිටිය විශේෂිතආර්ථික මධ්‍යස්ථානය42
 රූපය අංක 5.2: ඇමිලිපිටිය මහජන පොළ හරස් පැතිකඩ.....42
 රූපය අංක 5.3:ඇමිලිපිටිය මහජන පොළ 42
 රූපය අංක 5.4: ඇමිලිපිටිය නගරයේ පවතින මහජන පොළවල්.....43
 රූපය අංක 5.5: ඇමිලිපිටිය නගරයේ මූල්‍ය ආයතන ව්‍යාප්තිය 43
 රූපය අංක 5.6: රත්නපුර නගරයට ගංවතුර අවධානම පවතින ප්‍රදේශ..... 51
 රූපය අංක 5.7: මහවැලිය සංවර්ධන වලව කලාපය..... 57
 රූපය අංක 5.8: කර්මාන්ත කලාපයේ දැනට පවතින තත්ත්වය2017 60
 රූපය අංක 5.9: උඩවලව ජල විදුලි බලාගාරය.....63
 රූපය අංක 5.10: ACE POWER බලාගාරය.....63
 රූපය අංක 5.11: ඇමිලිපිටිය නගර මධ්‍ය යේ කලානුරූපිව වෙනස් වී ඇති අයුරු (1992-2017).....65
 රූපය අංක 5.12: දකුණු අධිවේගී මාර්ගය.....67
 රූපය අංක 5.13: ඇමිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිත සංචාරක ආකර්ශණීය ස්ථාන.....78
 රූපය අංක 6.1: සංකල්ප සැලැස්ම 80
 රූපය අංක 6.2: උඩවලව ජලාශයේ සිට කාවන්තිස්ස නාගරික උද්‍යානය දක්වා දළ හරස් පැතිකඩ.....84
 රූපය අංක 6.3: මොරකැටියේ සිට ඇමිලිපිටිය නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය දක්වා වන හරස් පැතිකඩ85
 රූපය අංක 6.4: කුඹුගොඩ ආර හන්දියේ සිට ඇමිලිපිටිය නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය දක්වා වන හරස් පැතිකඩ 85
 රූපය අංක 6.5: පදලංගල සිට ඇමිලිපිටිය නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය දක්වා වන හරස් පැතිකඩ..... 86

ගැලීම් සටහන්

ගැලීම් සටහන් අංක 1.1: ඇඹිලිපිටිය නගර සැලසුම් ක්‍රියාවලිය	5
ගැලීම් සටහන 6.1: නාගරික යටිතල පහසුකම් සැලසුම්	88
ගැලීම් සටහන 6.2: ආර්ථික සංවර්ධන සැලසුම්	110
ගැලීම් සටහන 6.3 : නිරසාර පරිසර සංවර්ධන සැලසුම්	122

ප්‍රස්ථාර

ප්‍රස්ථාර අංක 5. 1:නගරයේ පවතින වෙළඳ භාවිතයන් 2016	44
වෘත්ත ප්‍රස්ථාර 5. 2: බෝග වගාවන්ට අනුව භූමි පරිහරණය (හෙක්)-2016	59
ප්‍රස්ථාර අංක: 5.3:සංචාරක නවාතැන් පහසුකම් 2016	75
වෘත්ත ප්‍රස්ථාර 6.1:වගාවන්ට අනුව භූමි පරිහරණය	111

ඇමුණුම් ලැයිස්තුව

1 සිතියම්.....	193
1.1 ජාතික භෞතික සැලැස්ම 2030.....	193
2050 ජාතික භෞතික සැලැස්ම 1.2.....	194
සබරගමුව පළාත් ව්‍යුහ සැලැස්ම 1.3.....	195
සබරගමුව නගර ධුරාවලිය 1.4.....	196
ජන 1.5සංඝන්වය ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය.....	197
ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පිහිටි රෝහල් 1.6.....	198
මාර්ග ආශ්‍රිත රේඛීය සංවර්ධනය 1.7.....	199
ඇඹිලිපිටිය නගරයේ වැව් හා ප්‍රධාන ඇළ මාර්ග 1.8.....	200
ඇඹිලිපිටිය අධ්‍යයන ප්‍රදේශය - සංවර්ධන ප්‍රවණතාවය 1.9.....	201
ඇඹිලිපිටිය 1.10 යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය.....	202
සංචාරක 1.11කලාප- සබරගමුව පළාත.....	203
රත්නපුර 1.11දිස්ත්‍රික්කයේ නායයාම් ආපදා සහිත ප්‍රදේශ.....	203
1.12රත්නපුර නගරයේ වාණිජ භාවිතයන්.....	204
වාරි 1.13ඇළ පද්ධතිය.....	205
ඇඹිලිපිටිය 1.14නගරයේ භූගෝලීය පිහිටීම.....	206
1.15ඇඹිලිපිටිය නගරය කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශයක් ලෙස නම් කර පැවතීම) සබරගමුව පළාත් භෞතික සැලැස්ම(2030.....	206
1.16ජාතික භෞතික සැලැස්ම 2030.....	207
වගු 2.....	208
වයස් කාණ්ඩ අනුව 2.1ජනගහනය.....	208
2.2 ශ්‍රම බලකාය 2011.....	208
2.3 බණිප කැණීම් සඳහා නිකුත් කර ඇති බලපත්‍ර 2017.....	209
2.5 ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයේ සෘජු විනෝද පහසුකම් සපුරාගත හැකි ස්ථාන.....	210
-2.6ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයේ 2030 – 2018වසර සඳහා සෘජු සහ වක්‍ර විනෝද පහසුකම් සැලැස්ම.....	212
රූප සටහන් 3.....	214
විවිධ සේවා ලබාගැනීමට ඇඹිලිපිටිය නගරයට පැමිණෙන උපනගර 3.1.....	214
3.2:මත්තල ගුවන්තොටුපොළ හා හම්බන්තොට වරාය පිහිටීම.....	214
ප්‍රස්තාර 4.....	215

සිසු ජනගහනය අධ්‍යාපනික මට්ටම අනුව 4.1	215
2016 සිසු ගුරු ජනගහනය 4.2.....	215
වී නිෂ්පාදනය 4.3 උඩවලව කලාපයේ	216
වාර්ෂික වී නිෂ්පාදනය 4.4.....	216
4.5 ඇඹිලිපිටිය සිදුකෙරෙන කෘෂිකාර්මික වගාවන් සඳහා පසුගිය වසර තුළ පරිහරණය කර ඇති භූමි ප්‍රමාණය.	217
4.6 ජූලි කාලය තුළ උඩවලවට පැමිණි සංචාරකයින් -ජනවාරි 2015	217
4.7 ඇඹිලිපිටිය නගරයේ කාලගුණික විග්‍රහයන්	218
වාර්ෂික නාගරික උෂ්ණත්වය (2016) ඇඹිලිපිටිය-.....	218
ගැලීම් සටහන් 5.....	203
5.1 මූල හේතු විශ්ලේෂණය(Root Cause Analysis) 01.....	219
)මූල හේතු විශ්ලේෂණය 5.2(Root Cause Analysis)02.....	220
)මූල හේතු විශ්ලේෂණය 5.3(Root Cause Analysis)03.....	221
)මූල හේතු විශ්ලේෂණය 5.4(Root Cause Analysis)04	222

පරිච්ඡේදය 01

හැඳින්වීම

1.1 සංවර්ධන සැලැස්මේ පසුබිම

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ විෂය පථය තුළට ඇතුළත් ප්‍රධානතම කාර්යය භාරයක් වන නාගරික සංවර්ධන ප්‍රදේශ හඳුනාගැනීම, එම ප්‍රදේශ නාගරික බල ප්‍රදේශ වශයෙන් ප්‍රකාශයට පත්කිරීම හා එවැනි ප්‍රකාශිත බල ප්‍රදේශ සඳහා සංවර්ධන සැලසුම් පිළියෙළ කර ක්‍රියාවට නැංවීම යන ක්‍රියාදාමයට අනුව රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම නගරයක් වන ඇඹිලිපිටිය නගරයත්, උඩවලව, තුංකම හා පදලංගල යන කුඩා නගර තුනත් ඇතුළත් සමස්ථ නාගරික බලප්‍රදේශය සඳහා සංවර්ධන සැලැස්මක අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම පිළියෙළ කර ඇත.

විසල් හම්බන්තොට සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළව 1978 අංක 41 දරණ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරි පණත යටතේ වර්ෂ 2009 ජුනි මස 11 වන දින අංක 1605/41 දරණ අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ඇඹිලිපිටිය නගරසභා බල ප්‍රදේශය හා ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශයට අයත් ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාස 21කින් සමන්විත වර්ග කිලෝමීටර් 150 ක භූමි ප්‍රදේශයක් නාගරික බල ප්‍රදේශය ලෙස ප්‍රකාශයට පත්කර ඇත.

ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පවත්නා ආර්ථික, සාමාජීය, භෞතික හා පාරිසරික පසුබිම පිළිබඳ පුළුල් අධ්‍යයනයන් සිදුකිරීම තුළින් එකී සියලු අංශ වල පවත්නා ප්‍රශ්න හඳුනාගෙන ඒ සඳහා විසදුම් ලබාදීමෙන් ලගාකරගන්නා භෞතික හා සාමාජීය සංවර්ධනය තුළින් නගරයේ හා ඒ අවට ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීමත්, නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමත් අරමුණු කරගනිමින් වර්ෂ 2017-2030 යන කාලය සඳහා සැලසුම් සහගත නගරයක් වශයෙන් ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සංවර්ධන කටයුතු ක්‍රියාත්මක විය යුතු මාර්ගෝපදේශයක් වශයෙන් මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම, 1982 අංක 4 දරණ පණත මගින් පවරා ඇති බලතල වලට අනුගතව පිළියෙළ කර ඇත. මෙහි මූලික අධ්‍යයනයන් වර්ෂ 2017 මාර්තු මස සිට ආරම්භ කර ක්‍රියාත්මක කර ඇත.

මෙම සංවර්ධන සැලසුම පිළියෙළ කිරීමේදී විධිමත්ම සියලු දත්ත ඒකරාශී කිරීම, විශ්ලේෂණය කිරීම මෙන්ම නාගරික මහජනතාව ඇතුළු සියලු පාර්ශවයන්ගේ අදහස් හා යෝජනා සැලකිල්ලට ගනු ලැබූ අතර ඒ අනුව නිර්මාණය කරන ලද දැක්මකට අනුව පිළියෙළ කරන ලද සංවර්ධන සැලැස්මේ සියලු සංවර්ධන යෝජනා සංක්ෂිප්තව හා විස්තරාත්මකව මෙම වාර්තාව තුළ අන්තර්ගත කර ඇත.

1.2 සැලසුම් කණ්ඩායම

ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම පිළියෙළ කිරීමේ කටයුතු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා නගරයේ පරිපාලන කටයුතු වලට මැදිහත්ව ක්‍රියා කරන බොහොමයක් රාජ්‍ය හා අර්ධ රාජ්‍ය ආයතන, විවිධ අංශ නියෝජනය කරන සංවිධාන, ව්‍යාපෘති ආයතන ආදී බොහොමයක් ආයතන වලින් ලැබුණු සහයෝගය හා සංවර්ධන යෝජනා මහඟු පිටුවහලක් වූ අතර ඒ සඳහා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ සැලසුම් කණ්ඩායමට හා අනෙකුත් සහයෝගී වූ අංශ වලට අමතරව ආයතන හා සංවිධාන 33ක් තම දායකත්වය ලබා දී ඇත.

ප්‍රධාන උපදේශන ආයතන (Main Stakeholders)

- ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
- ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව

අනෙකුත් උපදේශන ආයතන (Main consultancy agencies)

- ජාතික භෞතික සැලැසුම් දෙපාර්තමේන්තුව
- මහවැලි අධිකාරිය - ඇඹිලිපිටිය
- ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය - ඇඹිලිපිටිය
- මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය - ඇඹිලිපිටිය
- ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය - ඇඹිලිපිටිය
- ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය
- ප්‍රජා ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතිය - රත්නපුර
- ශ්‍රී ලංකා ගමනා ගමන මණ්ඩලය - ඇඹිලිපිටිය
- සබරගමුව මාර්ගස්ථ හා මගී ප්‍රවාහන අධිකාරිය
- ඇඹිලිපිටිය/ කුට්ටිගල/ උඩවලව පොලිස් ස්ථාන
- තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව - ඇඹිලිපිටිය
- ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් ආයතනය - ඇඹිලිපිටිය
- සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කාර්යාලය - ඇඹිලිපිටිය
- කොට්ඨාශ අධ්‍යාපන කාර්යාලය - ඇඹිලිපිටිය
- විධායක ඉංජිනේරු කාර්යාලය- කුට්ටිගල
- කර්මාන්ත උද්‍යානය - ඇඹිලිපිටිය
- වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව - උඩවලව
- ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ බල මණ්ඩලය- ඇඹිලිපිටිය
- දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය - රත්නපුර
- කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය - සබරගමුව පළාත් සභාව

- මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය - රත්නපුර
- නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය - රත්නපුර
- පළාත්බද මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය
- ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව - රත්නපුර
- කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව . රත්නපුර
- වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව - රත්නපුර
- පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව - රත්නපුර
- ඉඩම් පරිහරණ ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව- සබරගමුව පළාත් සභාව
- භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පතල් කාර්යාංශය - රත්නපුර

අනෙකුත් පාර්ශවකරුවන් (Stakeholder Groups)

- ඇඹිලිපිටිය වෙළඳ සංගමය
- ඇඹිලිපිටිය ගොවිජන සංගමය

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය සැලසුම් කණ්ඩායම(UDA Planning Team)

- සිසිර එම් දිසානායක මයා, අධ්‍යක්ෂ,සබරගමුව පළාත
- ඩී.ඒ.ඩී. අතුකෝරල මිය, නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ, රත්නපුර දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය
- යූ.පී.ඩී.උදේශිකා මෙය, උපායමාර්ගික සැලසුම් නිලධාරී, ඇඹිලිපිටිය රත්නපුර දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය
- කේ.එම්.අයි.සමන් රූපසිංහ මයා, සැලසුම් නිලධාරී, රත්නපුර දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය
- එච්.කේ.නීලිකා මිය, සැලසුම් නිලධාරී, රත්නපුර දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය
- කේ.එස්.මහේෂ් ජිනදාස මයා, සැලසුම් සහකාර, රත්නපුර දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය
- එම්. එන්.ගුණවර්ධන මිය, සැලසුම් ශිල්පී, රත්නපුර දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය සහයෝගය ලබාදුන් අනෙකුත් අංශ(UDA supportive divisions)

- සංවර්ධන සැලසුම් අංශය
- පර්යේෂණ හා සංවර්ධන අංශය
- පරිසර හා භූ දර්ශන අංශය
- භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධති අංශය

1.3 විෂය පථය

රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි ඇඹිලිපිටිය නගරය, කලාපීය වශයෙන් සබරගමුව පළාත, දකුණු පළාත හා උච්ච පළාත අතර අන්තර් සබ්ධතා පහසුවෙන් ඇතිකර ගැනීමට පහසුවන අන්තර් මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් ස්ථාපිතව ඇත. මෙම නගරයේ භෞතික පිහිටීම නිසාවෙන් විසල් හම්බන්තොට වැනි කලාපීය මට්ටමේ සංවර්ධනයන් තුළ ජාතික මට්ටමේ වැදගත්කමක් ඇති හම්බන්තොට ජාත්‍යන්තර වරාය, මත්තල ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපොළ ඉදිකිරීම් තුළින් වරප්‍රසාද ලබාගැනීමටද ඉඩ ප්‍රස්ථාව සලසා ගෙන ඇත.

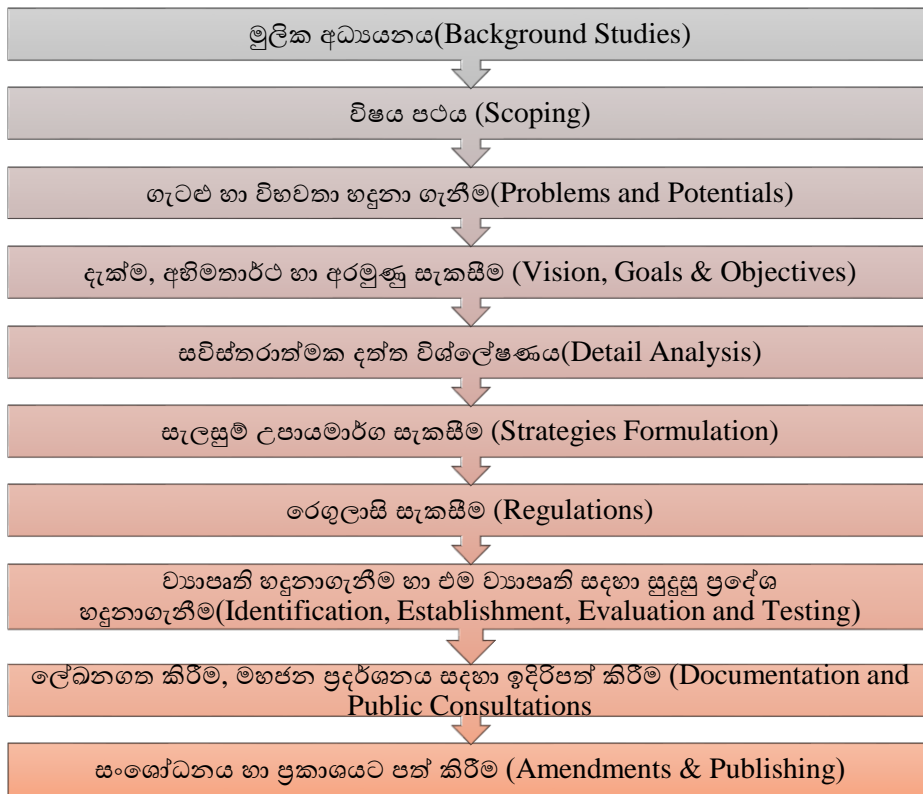
තවද ජාතික ප්‍රතිපත්ති අනුව සකස් කර ඇති ජාතික භෞතික සැලැස්ම තුළින් ඇඹිලිපිටිය නගරය සබරගමුව පළාතේ දෙවන පෙළ නගරයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති අතර ඉදිරි සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයන් තුළ දකුණු පළාත සමග ඒකාබද්ධ කරමින් දක්ෂිණ ආර්ථික සංවර්ධන කොරිඩෝවට ඇතුළත් කර ඇත (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.2). මෙම සියලු දායකත්වයන් සැලකීමේදී කඩිනම් සංවර්ධනයකට වැඩි ප්‍රවේශයක් පැවතියද ඒ සඳහා ජාතික මට්ටමේ කඩිනම් සංවර්ධන අවශ්‍යතාවයක් හඳුනාගෙන නොපවතින අතර කලාපීය මට්ටමේ සංවර්ධනයක් තුළින් ඇඹිලිපිටිය නගරය සංවර්ධන සිදුකිරීම හඳුනාගෙන ඇත.

මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් ඇඹිලිපිටිය සම්පූර්ණ නාගරික බල ප්‍රදේශයම ආවරණය කර ඇති අතරම, සමස්ථ සැලැස්ම තුළින් වර්ෂ 2030 වනවිට කලාපීය සම්පත් ඵලදායීව භාවිතා කරමින් ආර්ථිකමය වශයෙන් ස්ථාවර, පාරිසරිකව හිතකර වටපිටාවක් සහිත භෞතිකව සංවර්ධිත සෞඛ්‍යමත් හා යහගුණැති සමාජ වටපිටාවක් සහිත සුන්දර නගරයක් ඇතිකිරීම අපේක්ෂා කෙරේ.

1.4 සැලසුම් ක්‍රියාවලිය

ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම පිළියෙළ කිරීම ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා පියවරයන් කිහිපයක් යටතේ සැලසුම් කටයුතු සිදුකර ඇත. එම සැලසුම් ක්‍රියාවලිය ගැලීම් සටහන් අංක 1.1 මගින් සංක්ෂිතව දක්වා ඇත.

ගැලීම් සටහන් අංක 1.1: ඇඹිලිපිටිය නගර සැලසුම් ක්‍රියාවලිය

මෙම නගර සංවර්ධන සැලැස්මේ මූලික අධ්‍යයන ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට යෝජිත ප්‍රදේශය පිළිබඳ පුළුල් අධ්‍යයනයක් සිදු කරනු ලැබේ. ඒ අනුව නාගරික බල ප්‍රදේශය පිළිබඳ ආර්ථික, සාමාජීය, පාරිසරික හා භෞතික ආදී සියලු පැතිකඩයන් පිළිබඳ ප්‍රාථමික හා ද්විතියික දත්ත අධ්‍යයනය තුළින් මෙම ප්‍රදේශය පිළිබඳ සමස්ථ වික්‍රයක් ගොඩනගාගෙන ඇත.

ප්‍රාථමික හා ද්විතියික දත්ත අධ්‍යයනයට අමතරව මෙම ප්‍රදේශයට අදාළව සිදුකර ඇති ජාතික හා භෞතික සැලැස්ම, සබරගමුව කලාපීය වහුභ සැලැස්ම, පළාත් පාලන ආයතන හා වෙනත් ආයතන විසින් පිළියෙළ කරන ලද සැලසුම් අධ්‍යයනය කිරීම තුළින් මෙම ප්‍රදේශයට අදාළ සංවර්ධන කාර්යයන් පිළිබඳ කරුණු තවදුරටත් රැස් කර ගෙන ඇත.

ඉහත සඳහන් පියවරයන් මගින් රැස්කරගත් සියලු ප්‍රාථමික හා ද්විතියික දත්ත විශ්ලේෂණය තුළින් හා සංවර්ධන කාර්යයන් තුළින් මෙම ප්‍රදේශයට අදාළ නව සංවර්ධන විභවතා හා නගරයේ සංවර්ධනය සඳහා පවතින ගැටළු හඳුනාගැනීම සිදුකර ඇත.

එමෙන්ම නගරය පිළිබඳ මූලික අධ්‍යයනය තුළින් හඳුනාගත් ගැටළු විභවතා වලට අමතරව නාගරික පරිපාලන ආයතන, විවිධ සමිති සංවිධාන නියෝජනය කරන නියෝජිතයින් සමඟ සිදුකරනු ලබන සාකච්ඡා වැඩසටහන් මගින් ඔවුන්ගේ අත්දැකීම් හා පළපුරුද්ද ආශ්‍රිත කරුණු සාකච්ඡා කිරීම හරහා නගර සංවර්ධනයට පවතින අවශ්‍යතාවය හඳුනා ගැනීමද මෙම සංවර්ධන සැලැස්මේ එක් සුවිශේෂී අංගයක් විය.

මතුපිටින් ගැටළු ලෙස කැපී පෙනෙන්නා වූ නගරයේ පවතින සියලුම ගැටළු බිම් මට්ටමින් සලකා බැලීමේදී සංවර්ධන සැලසුම තුළින්ම විසඳුම් සෙවිය යුතුද යන්න මෙහිදී අධ්‍යයනය කර ඇත. එහිදී හඳුනාගත් ගැටළු එකින් එක ගෙන බැලීමේදී අනෙකුත් ගැටළු අතරින් විශේෂ වීම (Significant), ඒවායේ සන්ධර්භය (context) අනෙක් ගැටළු හා සැසඳූ විට එහි බලපෑමේ ප්‍රමාණාත්මකභාවය(magnitude) පිළිබඳ කරුණු විශ්ලේෂණය තුළින් ගැටළු පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක අධ්‍යයනයක් සිදු කර ඇත.

සංවර්ධන සැලැස්මේ පසුබිම සකස් කරගැනීම සඳහා නාගරික ප්‍රදේශයට අදාළව පාරිසරික සංවේදීතාව අධ්‍යයනය(Sensitivity Analysis), SWOT විශ්ලේෂණයන්, විභවතා අධ්‍යයනය(Potential Analysis), Livability Analysis, සංවර්ධන ප්‍රවණතාවය(Development Pressure) හඳුනාගැනීම ආදී දත්ත විශ්ලේෂණයන් තවදුරටත් සිදු කර ඇත.

ඉහත සිදුකරන ලද සියලු පියවරයන් තුළදී එක්රැස් කරගත් දත්ත හා සියලු තොරතුරු අනුව නගරයේ සංවර්ධන ගමන් මග වෙත ලගාවීමේ මූලික අධිකාර මඟයෙන් වර්ෂ 2030 වන විට ඇඹිලිපිටිය නගරය සංවර්ධනය විය යුතු ආකාරයට අදාළ “දැක්මක්”(Vision) අරමුණු (Goals) හා පරමාර්ථ(Objectives) ගොඩනගාගෙන ඇත.

සංවර්ධන සැලැස්මේ අරමුණු ඉටුකරගැනීම සඳහා උපාය මාර්ග(Strategies) ඇතුළත්වන පරිදි සංවර්ධන සැලැස්ම සකස්කර ඇත. මෙහිදී භූමිය හා ගොඩනැගිලි සංවර්ධන උපායමාර්ග, සාමාජීය හා භෞතික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන උපායමාර්ග, ආර්ථික සංවර්ධන උපායමාර්ග හා තිරසාර පාරිසරික උපායමාර්ග වශයෙන් ප්‍රධාන උපාය මාර්ග හතරක් යටතේ සංවර්ධන සැලසුම් උපායන් සකස්කර ඇත.

මෙම සංවර්ධන උපායමාර්ගයන් යටතේ ප්‍රධාන සංවර්ධන සැලසුම් කිහිපයක් සිදුකර ඇත. එම සැලසුම් යෝජිත භූමි භාවිතයන්, නාගරික සේවා සංවර්ධනය, කුඩා නගර සංවර්ධනය, ප්‍රවාහනය, අගය එක්කරන කර්මාන්ත සංවර්ධනය, කෘෂිකර්මාන්තය ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් සංවර්ධනය හා පොදු ඵලිමහන් විනෝද කටයුතු යනාදී වශයෙන් අංශ කිහිපයක් යටතේ සංවර්ධන සැලසුම් සකස්කිරීම සඳහා හඳුනාගෙන ඇත. මීට අමතරව හඳුනාගත් විශේෂ කලාප සඳහා සංවර්ධන නියාමන සැලසුම් සකස්කර ඇත.

මෙම සියලු සැලසුම් ඇතුළත්වන පරිදි සංවර්ධන සැලැස්ම නිමා කිරීමෙන් අනතුරුව පළාත් පාලන ආයතන වල අනුමැතිය හා මහජන අදහස් විමසීම සඳහා දින 60ක කාලයක් තැබීමෙන් අනතුරුව එක්කරන ලද සංශෝධනය සිදුකර නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ ප්‍රධාන සැලසුම් කමිටු අනුමැතිය ඇතිව විෂයභාර අමාත්‍යවරයා විසින් අති විශේෂ ගැසට් නිවේදනයක් මගින් ප්‍රකාශයට පත්කර ඇත.

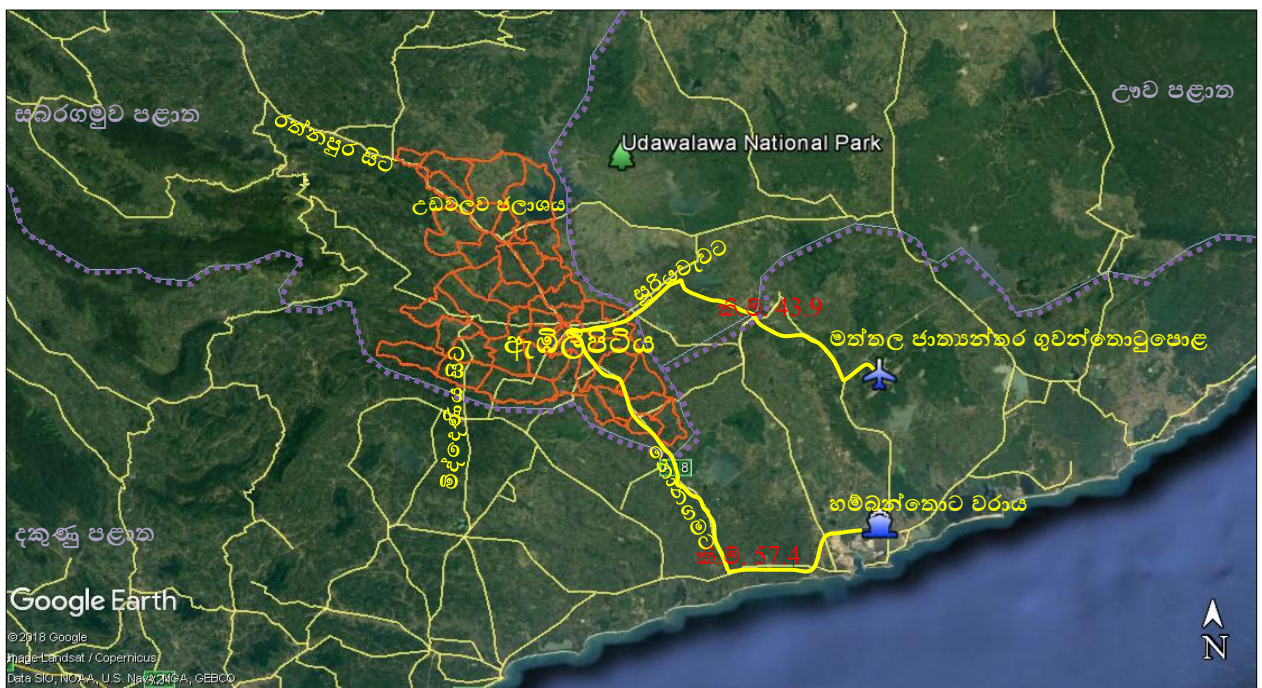
පරිච්ඡේදය 02

ප්‍රාථමික සමීක්ෂණ අධ්‍යයනය

2.1 අධ්‍යයන ප්‍රදේශය

සබරගමුව පළාතේ, රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ, ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය තුළ පිහිටියාවූ ඇඹිලිපිටිය නගරය පැල්මඩුල්ල - නෝනගම (A18) මාර්ගයේ 55 වෙනි කිලෝමීටරය ආසන්නයේ දී ඇඹිලිපිටිය - මොරකැටිය (B549) මාර්ගයත්, ඇඹිලිපිටිය - මිද්දෙණිය (B486) මාර්ගයත් හා ඇඹිලිපිටිය - පනාමුර (B18) මාර්ගයත් සම්බන්ධ වන මංසන්ධි ප්‍රදේශය කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් ස්ථාපිතව ඇති. (රූප සටහන් අංක. 2.1)

රූපය අංක 2.1: ඇඹිලිපිටිය අධ්‍යයන ප්‍රදේශය

මූලාශ්‍රය : google earth map

ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම සඳහා පාදක කරගනු ලැබූ මෙම ප්‍රදේශය තුළ පවත්නා භෞතික, ආර්ථික, පාරිසරික හා සාමාජීය පැතිකඩයන් වෙත අවධානය යොමුකරමින් අධ්‍යයන ප්‍රදේශය පිළිබඳ තත්ත්ව විශ්ලේෂණයක් සිදුකර ඇත

අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ සාමාජීය පැතිකඩ පිළිබඳ පුළුල් අධ්‍යයනයක් සිදුකිරීම තුළින් කලාපයේ ජනගහනය තත්ත්වයන්, අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය පහසුකම් යනාදී සාමාජීය යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ අවබෝධයක් මෙන්ම එකී ක්ෂේත්‍රයන් තුළ පවත්නා ප්‍රවර්ධනයන් හඳුනාගෙන ඇත. ජනගහන තත්ත්වයන් පිළිබඳ අධ්‍යයනයේදී ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය තුළ සමස්ථ ජනගහනය 185,470ක් වශයෙන් හා (සම්පත් පැතිකඩ ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය) ඉන් 56.9 %ක ජනගහනයක් ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ජීවත් වන බවට වාර්තා වන අතර 2030දී මෙම අධ්‍යයන ප්‍රදේශය සඳහා අපේක්ෂිත

ජනගහනය 230,000 ක් වන අතර ඉන් 125,045ක් එනම් 54.3%ක ජනගහනයක් ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ජීවත් වන බවට පුරෝකථනය කර ඇත.

ජනගහන ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ අධ්‍යයනයේදී ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය තුළ ජන සංඝන්තිය වර්ග කිලෝමීටර් එකකට පුද්ගලයන් 484ක් වන අතර එය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ වර්ග කිලෝමීටරයට පුද්ගලයන් 660ක් වශයෙන් වැඩි ජන ජනසන්නිව(ඇමුණුම සිතියම් අංක 1.5) අගයක් පෙන්නුම් කරන අතර ජනගහන වර්ධන වේගය 1.5කි

අධ්‍යයන ප්‍රදේශය තුළ ජනවාර්ගික පදනම අනුව වැඩිම ජනගහනයක් වශයෙන් 99.9 %ක සිංහල ජනගහනයක් වාර්තා වන අතර ආගම අනුව 99.8%ක වැඩිම බෞද්ධ ජනගහනයක් වශයෙන් වාර්තා වේ. වයස් කාණ්ඩ අනුව ජනගහන ව්‍යාප්තිය තුළ 46.6%ක වැඩිම අගය වශයෙන් අවුරුදු 20-50 ත් අතර වයස් කාණ්ඩය යටතේ වාර්තා වන අතර 30.3%ක ජනගහනයක් අවුරුදු 0-20 ත් අතර වයස් කාණ්ඩය යටතේද අඩුම ප්‍රතිශතය වන 23.1%ක ජනගහනය අවුරුදු 50 ට වැඩි වයස් කාණ්ඩය යටතේ වාර්තා වී ඇත. මෙම ජනගහන දත්තයන්ට අනුව වැඩ කරන වයසේ ජනගහනය වශයෙන් සැලකිල්ලට ගතහැකි 46.6%ක් තරම් වැඩි ප්‍රතිශතයක් අධ්‍යයන ප්‍රදේශ තුළ ජීවත්වීම සංවර්ධන කාර්යයන් සඳහා දායකත්වය ලබාගත හැකි වඩා වැදගත් ප්‍රබලතාවයක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.(ඇමුණුම් වගු අංක.2.1)

අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ අවශ්‍යතා සපුරාලීමට පවතින සාමාජීය යටිතල පහසුකම් ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ විශේෂ අවධානයක් මෙම සැලසුම් කාර්යය ආරම්භයේදී සිදුකරනු ලැබූ අතර එහිදී සාමාජීය යටිතල පහසුකම් වශයෙන් වැදගත්වන ඇඹිලිපිටිය කලාපයේ අධ්‍යාපනික අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමට මූලික වන පාසල් 50 ක් අධ්‍යාපන කලාපය තුළ ස්ථාපිතව පවතින අතර 1 ඒබී පාසල් 6 ක්, 1 සී පාසල් 9 ක් අර්ධරාජ්‍ය පාසලක් දෙවන කාණ්ඩයේ පාසල් 24ක් හා තුන්වන කාණ්ඩයේ පාසල් 10 කින් වර්ගීකරණය වී ඇත. පහසුකම් අතින් උසස් මට්ටමේ පවතින 1 ඒබී පාසල් 6න් පාසල් 5 ක්ම නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පිහිටා ඇත (අධ්‍යාපන කලාප කාර්යාලය, 2016). මෙම පාසල් වලට අමතර අධ්‍යාපනික පුහුණු ආයතන හා තාක්ෂණික පුහුණු ආයතන 8ක් මෙම නගරය ආශ්‍රිතව පිහිටා ඇත.

ඇඹිලිපිටිය කලාපයේ අධ්‍යාපනික මට්ටම පිළිබඳ අධ්‍යයනයේදී හඳුනාගත හැකි ලක්ෂණය වන්නේ අ.පො.ස. සාමාන්‍ය පෙළ අධ්‍යාපන මට්ටමින් පසු උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා යොමු නොවන ප්‍රමාණය 46.6%ක(ඇමුණුම් ප්‍රස්තාර අංක 4.1) තරම් වැඩි මට්ටමක පැවතීමය.

එමෙන්ම රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ අනෙක් කලාප හා සංසන්දනයේදී රත්නපුර අධ්‍යාපන කලාපය හැරුණුවිට වැඩි සිසු ජනගහනයක් ඇඹිලිපිටිය අධ්‍යාපන කලාපය තුළින් වාර්තා වේ.(ඇමුණුම් ප්‍රස්තාර අංක 4.2)

කලාපයේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ දත්ත විශ්ලේෂණය තුළින් දැනට පවතින සෞඛ්‍ය පහසුකම් පිළිබඳ හඳුනාගත හැකි වන අතර එහිදී බෝවන හා බෝනොවන රෝග සම්බන්ධයෙන් විශේෂ බලපෑමක් පසුගිය වසර කිහිපය තුළ සිදු වී නොමැත.

2016 වසර තුළ වාර්තා වූ වසංගත රෝගීන් ප්‍රමාණය 454ක් වූ අතර ඉන් 254ක් එනම් 56% ක් ඩෙංගු රෝගීන් වූවත් එම රෝගී තත්ත්වය 2016 වසර තුළ මුළු රටටම බලපෑම් කළ රෝගී තත්ත්වයක් වූ බැවින් ඇඹිලිපිටිය කලාපයට පවත්නා වූ බලපෑමක් වශයෙන් සැලකිය නොහැක (සම්පත් පැතිකඩ ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය). ඇඹිලිපිටිය දිස්ත්‍රික් මූලික රෝහල ප්‍රමුඛ වූ ප්‍රාදේශීය රෝහලක්, පෞද්ගලික රෝහල් 4ක් හා ආයුර්වේද රෝහලක් තුළින් සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීම සිදු වන අතර මෙම සියලු රෝහල් ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පිහිටා තිබීම විශේෂ කරුණකි(ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.6).

අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ ආර්ථික තත්ත්වය අධ්‍යයනය තුළින් නගරයේ ආර්ථික පදනම හා ශ්‍රම බලකාය පිළිබඳ පුළුල් විශ්ලේෂණයක් සිදුකර ඇති අතර අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ සමස්ත ශ්‍රම බලකාය 99,765ක් වශයෙන්ද ඉන් 52,284 ක් ආර්ථිකමය වශයෙන් සක්‍රීය දායකත්වයක් සපයන බවට වාර්තා වේ. ආර්ථිකමය වශයෙන් අක්‍රීයව ඇති ප්‍රමාණය 47,481කි. එමෙන්ම සේවා නියුක්ති අගය 48,461ක් හා සේවා වියුක්තිය 3803ක් වශයෙන් වාර්තා වේ (ජන සංඛ්‍යා හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව).ඒ අනුව සේවා නියුක්තියට සාපේක්ෂව සේවා වියුක්ති අගය ඉතා අඩු අගයක් ගැනීම නගරයේ ආර්ථික වර්ධනයට ඇති වඩා වැදගත් ප්‍රබලතාවයක් වශයෙන් සැලකිය හැකිය (ඇමුණුම් වගු අංක 2.2).

නගරයේ ආර්ථික පදනම කෘෂිකර්මාන්තය,කර්මාන්ත, තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම,මෝටර් රථ හා අමතර කොටස් අලෙවිය, සංචාරක කර්මාන්තය හා බණිජ ද්‍රව්‍ය යනාදිය තුළින් ගොඩනැගී ඇති අතර ආර්ථිකයට ප්‍රධානතම හා සක්‍රීයතම දායකත්වය සපයනු ලබන්නේ කෘෂිකර්මාන්තය තුළිනි.

1963 උඩවලව බහුකාර්යය යෝජනා ක්‍රමය සමග බිහිවන ගොවි ජනපද මූලික කරගනිමින් කෘෂිකාර්මික කටයුතුන් සමග වර්තමානය වන විට වර්ධනයක් පෙන්වුම් කරයි.ප්‍රධානතම කෘෂි බෝගය වශයෙන් වී වගාවත් ඊට අමතරව එළවලු, කෙසෙල්,පලතුරු, උක්, රටකපු සහ බඩ ඉරිගු වැනි වගාවන් මෙම කලාපය තුළ සිදුකරනු ලබයි. උඩවලව ප්‍රධාන කෘෂිකාර්මික කලාපය මහවැලි සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමය යටතේ වලව විශේෂ බල ප්‍රදේශය වශයෙන් නම්කර ඇති අතර එම බල ප්‍රදේශය අනු කලාප 6ක් යටතට නම්කර ඇත. එම කලාප අතුරින් වන්දිකාවැව කලාපයට ඇඹිලිපිටිය නගරය අයත් වේ.

පසුගිය 2015 – 2016 අතර කාලය තුළ යල කන්නයේ තුළ මෙට්‍රික් ටොන් 11,378 ක වී නිෂ්පාදනයක් හා මහ කන්නයේ තුළ මෙට්‍රික් ටොන් 9,935ක වී නිෂ්පාදනයක් මෙම කලාපය තුළ සිදුකර ඇති අතර යල මහ කන්න දෙක තුළදී උඩවලව කලාපයේ සමස්ත වී නිෂ්පාදනයට වන්දිකා වැව කලාපයෙන් සැපයූ වී නිෂ්පාදනයේ දායකත්වය 14.6 %කි. ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති ප්‍රධාන වී නිෂ්පාදන කලාප 27 අතුරින් උඩවලව කලාපය, වී නිෂ්පාදනය තුළින් 15 වන ස්ථානයේ පසුවන අතර උඩවලව කලාපයේ වාර්ෂික සමස්ත වී නිෂ්පාදනය 1989වර්ෂයේ සිට 2015 දක්වා කාලය තුළ අධ්‍යයනය කිරීමේදී සමස්ත නිෂ්පාදනයේ අගය ක්‍රම ක්‍රමයෙන් වැඩි වීමේ ප්‍රවණතාවයක් පෙන්වුම්කර ඇත (ඇමුණුම් ප්‍රස්තාර අංක 4.3).

වී නිෂ්පාදනයට අමතරව ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ ප්‍රධාන වශයෙන් කෙසෙල් හා අතුරුබෝග වගාවන් සිදුකරනු ලබන අතර පසුගිය 2016 වසර තුළ වී හැරුණු විට වැඩිපුර භූමි ප්‍රමාණයක් යොදාගෙන ඇත්තේ කෙසෙල් වගාව සඳහා ය. එනම් හෙක්ටයාර් 2121.6(සමස්ත වගා බිම් වලින් 16%)ක් කෙසෙල් වගාව සඳහා

ද ,අතිරේක බෝග සඳහා හෙක්ටයාර් 1587(සමස්ථ වගා බිම් වලින් 12%) ක භූමි ප්‍රමාණයක්ද වශයෙනි(ඇමුණුම් ප්‍රස්තාර අංක 4.5).

ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ආර්ථිකය කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රමුඛ කරගනිමින් ගොඩනැගීම කෙරෙහි කලාපයේ කෘෂිකාර්මික බෝග වගා කෘෂි නිෂ්පාදන හා කෘෂිකාර්මික සේවා පදනම් කරගත් වෙළඳපොල දායක වී ඇත. නගරයේ දැනට පවතින කෘෂිකාර්මික වෙළඳපොල තුළ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය වන බිජ වර්ගවල සිට අවසාන අස්වැන්න නෙලීම හා විකිණීම දක්වා සියලු කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය යන්ත්‍රෝපකරණ, කෘෂිකාර්මික වාහන, පොහොර වර්ග කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය, එකතුකිරීම් මධ්‍යස්ථාන ආදී සියලු සේවාවන් අන්තර්ගතවී ඇත.

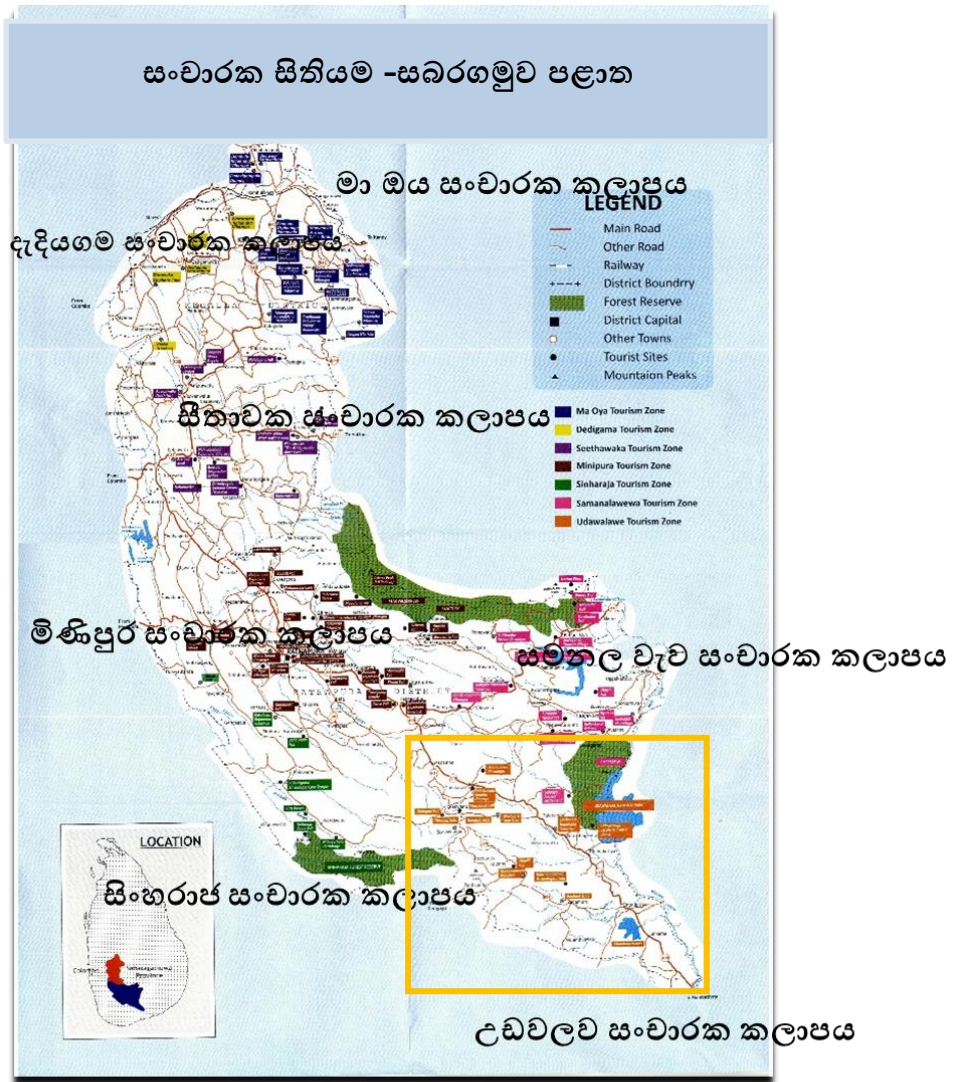
ඇඹිලිපිටිය නගරයට අමතර දකුණු හා උතුරු පළාතේ නොයෙක් ප්‍රදේශ වලින් කෘෂිකාර්මික යන්ත්‍රෝපකරණ මිලදී ගැනීම හා සේවා පහසුකම් සලසාගැනීම සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරයට පැමිණෙන අතර කලාපයේ සේවා ක්ෂේත්‍ර වර්ගීකරණයට අනුව වැඩිම ප්‍රතිශතයක් එනම් 27%ක් නියැලී සිටින්නේ කෘෂිකර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රයේය.

කෘෂිකර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රයට අමතරව කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය තුළින්ද කලාපීය ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා දායකත්වයක් සපයනු ලබයි. අධ්‍යයන ප්‍රදේශය තුළ විශාල පරිමාණයේ කර්මාන්තයක්, මධ්‍යම පරිමාණයේ කර්මාන්ත 35ක්, කුඩා පරිමාණයේ කර්මාන්ත 297 ක්, සාම්ප්‍රදායික කර්මාන්ත 562 ක් හා ස්වයං රැකියා 1505 ඇතුළු කර්මාන්ත 2400 ක් ස්ථාපිත වී ඇති අතර ඉන් කර්මාන්ත 917ක්ම නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පිහිටා ඇත. මෙම කර්මාන්ත වලට අමතරව අක්කර 50ක භූමි ප්‍රදේශයකින් සමන්විත කර්මාන්ත උද්‍යානයක් කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය මගින් ස්ථාපනය කර ඇති අතර මේවන විට අක්කර 25 ක ප්‍රදේශයක් පළමු අදියර යටතේ කර්මාන්ත සඳහා භාවිතා කරමින් පවතී.

නිෂ්පාදන කර්මාන්ත වලට අමතරව මෙම කලාපය තුළ කැපී පෙනෙන කර්මාන්තයක් ලෙසින් සංචාරක කර්මාන්තය හඳුනාගත හැකි අතර සබරගමුව පළාතේ ප්‍රධාන සංචාරක කලාප හත(සිතියම් අංක2.1) අතුරින් උඩවලව සංචාරක කලාපයට ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිත සංචාරක ප්‍රදේශය අයත් වේ. මෙම කලාපයේ සංචාරක ආකර්ශණීය ප්‍රදේශ ලෙස උඩවලව ජලාශය, උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානය, සංඛපාල විහාරය,මඩුවන්වල වළව්ව, වන්දකා වැව, ලියන්ගස්තොට අමුණ , උඩවලව ඇත් අතුරු සෙවණ ආදී ස්ථාන හඳුන්වාදිය හැකිය. මෙහිදී විදේශීය සංචාරකයන්ගේ ආකර්ෂණය දිනාගෙන ඇති උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානයට 2015 ජනවාරි සිට ජූලි දක්වා කාලය තුළ පැමිණි විදේශීය සංචාරකයින් සංඛ්‍යාව 44,032ක් වන අතර දේශීය සංචාරකයින් සංඛ්‍යාව 52,530 කි.

ඊට අමතරව 2014 ජනවාරි සිට ජූලි දක්වා කාලය තුළ ඇත් අතුරු සෙවණ නැරඹීම සඳහා දේශීය සංචාරකයින් 76,248 ක් සහ විදේශීය සංචාරකයින් 12,119 ක ප්‍රමාණයක් පැමිණ ඇත(ඇමුණුම් ප්‍රස්තාර අංක 4.6).

සිතියම් අංක 2. 1 උඩවලව ඇතුළු අනෙකුත් සංචාරක කලාප - සබරගමුව පළාත

මූලාශ්‍රය: සංචාරක අමාත්‍යාංශය, සබරගමුව පළාත් සභාව

මෙම අධ්‍යයන ප්‍රදේශය තුළ ඩොනමයිට්, කළු ගල්, වැලි, ගොඩ වැලි, කෙඹලින් හා මැණික් වැනි ඛනිජ වර්ග බොහොමයක් පිහිටා තිබෙන අතර පසුගිය වසර සඳහා මෙවැනි ඛනිජ කැණීම් සඳහා බලපත්‍ර 120ක් පමණ භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පතල් කාර්යාංශය විසින් නිකුත් කර ඇත (ඇමුණුම් වගු අංක 2.3). ඒ අනුව වාණිජමය වටිනාකමක් සහිත මෙවැනි ඛනිජ සම්පත් භාවිතය විධිමත්ව කළමනාකරණයකට ලක්කිරීම තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කරගත හැකිය.

එමෙන්ම අධ්‍යයන ප්‍රදේශය තුළ පවතින භෞතික සම්පත් අධ්‍යයනය තුළින් යටිතල පහසුකම් වල ව්‍යාප්තිය හා අනාගත ඉල්ලුමට සරිලන පරිදි යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය වියයුතු ආකාරය පිළිබඳ හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව ඇමිලිපිටිය නගරයේ භෞතික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය පිළිබඳ සැලකීමේදී මහාමාර්ග, ජලය, විදුලිය, ප්‍රවාහනය ආදී අංශ කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමුකර ඇත.

ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ ප්‍රධාන මාර්ග ජාලය පැල්මඩුල්ල - නෝනගම (A18) මාර්ගයත්, ඇඹිලිපිටිය - මොරකැටිය (B549) මාර්ගය, ඇඹිලිපිටිය - මිද්දෙණිය (B486) මාර්ගයත් හා ඇඹිලිපිටිය - පනාමුර (B18) මාර්ගයත් එක්ව සැකසී ඇත. නගරය තුළ ව්‍යාප්තව පවතින මාර්ග ජාලය තුළින් දකුණු පළාතේ හා ඌව පළාතේ බොහෝ ප්‍රදේශ වෙත පහසුවෙන් සම්බන්ධ විය හැකි අතර මෙහි විශේෂත්වය වන්නේ සබරගමුව පළාත් සීමාවේ පිහිටි නගරයක් වන බැවින් ඌව හා දකුණු පළාතට ලගාවීම සඳහා පවතින දුර ප්‍රමාණය අවම වීමයි. ඇඹිලිපිටිය සිට රත්නපුර නගරයට දුර කිලෝමීටර් 79ක් පමණ වන අතර, ඇඹිලිපිටිය සිට ඌව පළාතේ නගරයක් වන සෙවණගල නගරයට ඇත්තේ කිලෝමීටර් 12.8 ක් හා දකුණු පළාතේ නගරයක් වන සූරියවැවට කිලෝමීටර් 21.7 ක් වැනි අවම දුර සීමාවක් පවතී

නගරයේ බොහෝ ස්ථාන වල ප්‍රධාන මාර්ග දෙපස රේඛීය සංවර්ධනයක්(ඇමුණුම් සිතියම්අංක1.7) දක්නට ලැබෙන අතර නගර මධ්‍යයේ පවතින ප්‍රධාන මාර්ග පද්ධතිය හා නගර අභ්‍යන්තරයේ පවතින අතුරු මාර්ග පද්ධතිය ගුණාත්මක භාවයෙන් ඉතා අඩු තත්ත්වයක පවතින බවට හඳුනාගත හැකිය.

ඇඹිලිපිටිය නගරයේ කෙන්ද්‍රගත පිහිටීම තුළින් ලැබෙන ප්‍රතිලාභයක් ලෙස දිවයිනේ බොහෝ ප්‍රදේශ හා ප්‍රවාහන පහසුකම් ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ සිට ක්‍රියාත්මක වීම හඳුනාගත හැකිය. බස්රථ ධාවනය දුර පළාත් සඳහා දිනකට ගමන්වාර 626ක් හා ළග ප්‍රදේශ සඳහා දිනකට ගමන්වාර 771 ක්‍රියාත්මක වේ.

නගරයේ විදුලි අවශ්‍යතාවය සපුරාලීම සඳහා මුළු නගරයම ආවරණය වන පරිදි ට්‍රාන්ස්ෆෝමර් ස්ථානගතකර රැහැන් ගත කර ඇත. ඊට අමතරව ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ පිහිටා ඇති ACE POWER පෞද්ගලික දැවතෙල් බලාගාරය තුළින් ජාතික විදුලි පද්ධතියට මෙගා වොට් 100(MW)ක ධාරිතාවයක්ද උඩවලව ජලවිදුලි බලාගාරය තුළින් මෙගා වොට් 6 (MW) ධාරිතාවයක්ද කලාපීය විදුලි අවශ්‍යතා සඳහා ලබාදේ .

මෙම කලාපයේ පානීය ජල අවශ්‍යතාව 68.6 %ක් සපුරාලනුයේ ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය හා ප්‍රජා ජල ව්‍යාපෘතිය මගිනි. ඊට අමතරව ළිං හා වෙනත් මූලාශ්‍ර තුළින්ද පානීය ජල අවශ්‍යතාවය සපුරා ගනු ලබන අතර පානීය ජලය සැපයීමේ ප්‍රධානතම ජල මූලාශ්‍රය ලෙස ඇඹිලිපිටිය වන්දිකා වැව භාවිතා කරනු ලබයි.

නගරය තුළ කසළ කළමනාකරණ කටයුතු ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව හා ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් වෙන් වෙන්ව සිදුකරමින් පවතින නමුත් නගරය තුළ මළ ප්‍රවාහය සඳහා හා අප ජල බැහැර වීම සඳහා නල හා කාණු පද්ධතියක් ස්ථාපිත වී නොමැත.

මෙම අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ පවත්නා පාරිසරික තත්ත්වයන් සැලකීමේදී හඳුනාගත හැකි ප්‍රධානතම ලක්ෂණය වනුයේ ප්‍රදේශයම ආවරණය කරනු ලබන වැව් හා වාරි ඇළ පද්ධතිය මෙන්ම නගරය හා ඉන් පිටත පිහිටි කුඹුරු වගාව හා අනෙකුත් එළවලු, පළතුරු වගාවන් සඳහා භාවිතයට ගැනෙන බිම් ප්‍රදේශ වලින් සමන්විත වීමයි. ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ 35% ක භූමි ප්‍රදේශයක් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා දැනට භාවිතයට ගෙන ඇත.

කෘෂිකාර්මික කලාපයක කේන්ද්‍රස්ථානය වශයෙන් පිහිටා ඇති ඇඹිලිපිටිය නගරය හා අවට ප්‍රදේශය කුඹුරු, වාරි ඇළවල්, වැව්, වගා බිම් වලින් යුත් වටපිටාවක් සහිතව නිර්මාණය වී ඇත. උඩවලව ජලාශයේ සිට ජලය රැගෙන එන උඩවලව දකුණු ඇළ හා ඊට සම්බන්ධ කුඩා වාරි ඇළවල් 70කට අධික ප්‍රමාණයක් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ජලය සැපයීම වෙනුවෙන් ඉදිකර ඇති අතර උඩවලව ජලාශය ඇතුළු කුඩා වැව් 16ක් මෙන්ම හුලංදා ඔයත්, වලව ගඟත් මෙම ප්‍රදේශයේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා වන ජල අවශ්‍යතාවය සපුරාලයි(ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.8). කෘෂිකාර්මික භූමි භාවිතය සමග කුඹුරු හා වැව් ආශ්‍රිත ප්‍රදේශ සංවේදී ප්‍රදේශ ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. නගරය තුළ ජනතාවට තම එළිමහන් විනෝද හා ක්‍රීඩා කටයුතු සඳහා නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයේ වන්දිකා වැව ආශ්‍රිත ප්‍රදේශය, නව නගරය ළමා උද්‍යානය, මහවැලි ක්‍රීඩා භූමිය, යෝධගම ක්‍රීඩා භූමිය හඳුනාගෙන ඇති අතර ග්‍රාමීය වශයෙන් කුඩා ප්‍රමාණයේ ක්‍රීඩා භූමි හා පාසල් ක්‍රීඩා භූමි හඳුනාගෙන ඇත.

ඇඹිලිපිටිය නගරය වියළි හා තෙත් කලාපය අතර පිහිටි අතරමැදි කලාපයට අයත්ව පිහිටා ඇති අතර සෑම වර්ෂයකම ජූනි මස අග සිට නොවැම්බර් මස මුල් කාලය තුළ වියළි කාලගුණික තත්ත්වයක් පවතී. එමෙන්ම සාමාන්‍ය වාර්ෂික උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 26.8ක හා වර්ෂාපතනය මිලිමීටර් 1423ක් වශයෙන් කාලගුණික දත්ත අනුව හඳුනාගෙන ඇත(ඇමුණුම් ප්‍රස්තාර අංක 4.7).

ඇඹිලිපිටිය නගරයේ වර්තමාන ඉඩම් වටිනාකම තීරණය වීමේදී නගරයේ භෞතික පිහිටීම හා අපරව්‍යුහ පහසුකම් ව්‍යාප්තිය හා වර්තමාන භූමි භාවිතය පාදක වී ඇත. ඒ අනුව නගර මධ්‍යයේ පිහිටි වාණිජ භාවිත ඉල්ලුම වැඩි ඉඩමක පර්චසයක මිල රුපියල් 500,000-1,000,000 අතර පවතී. නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයෙන් මදක් ඈතට ප්‍රධාන මාර්ග දෙපස ඉඩම් වටිනාකම පර්චසයක මිල රුපියල් 200,000 – 400,000 ක් අතර පවතින අතර ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ වන්නට ඉඩම් වටිනාකම අඩුවී ඇත.

මහවැලි බල ප්‍රදේශ අතුරින් වලව බල ප්‍රදේශයට අයත් ඇඹිලිපිටිය නගරය වලව කලාපයේ විශේෂ සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව මහවැලි බල ප්‍රදේශයක් ලෙස කෘෂිකාර්මික කටයුතු සංවර්ධනය කිරීමට අදාළ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී. මාතර සිට මත්තල දක්වා දීර්ඝ කෙරෙන දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය ඇඹිලිපිටිය නගරය හරහා ගමන් ගන්නා අතර මෙම ව්‍යාපෘතිය මේවන විට ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී.

2.2 සැලසුම් සන්ධර්භය හා අවස්ථා සන්ධර්භය (Planning context and Situational context)

නගරයේ ඓතිහාසික පසුබිම

නගරයේ ඓතිහාසික පසුබිම ක්‍රි.පූ. 2 වන හා 3 වන සියවස් දක්වා දිවයන ඉතිහාසයක් දක්වා ව්‍යාප්තව ඇත. විශේෂයෙන්ම ඇඹිලිපිටිය යන නම ඉතිහාසයට එක්ව ඇත්තේ කාවන්තිස්ස රජ සමයේ, මෙම ප්‍රදේශයේ ඉදිකර ඇති කාවන්තිස්ස වැව සෑදීමට මුල්වී කටයුතු කර ඇති වීර වාහල නම් ඇමතිවරයෙකු එම වැව ඉදිකර අවසානයේ විවෘත කිරීම සඳහා රජුට කළ ආරාධනයෙන් පසුව රජුට නොදන්වා වැව ඉදිකිරීම සම්බන්ධයෙන් උරතව වැව ඉදිකරන ලද ඇමති වරයාගේ හිස ගසා දැමීමට අනකර ඇති අතර එසේ ඇමති බිලිවූ පිටිය “බිලිපිටිය” යන්න පසුව “ඇඹිලිපිටිය” නම් වූ බවට ජනප්‍රවාදයේ පවතී.

ඓතිහාසික විකාශනයට අනුව රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ කොලොන්න කෝරළේ පිහිටි ප්‍රධාන නගරයක් වශයෙන් ඉංග්‍රීසි පාලන සමයේ දිසා පාලන ක්‍රමය යටතේ පාලනය වී ඇත. මෙම ප්‍රදේශය පාලනය කරනු ලැබූ අවසන් දිසා පාලකයා ලෙස කටයුතු කරනු ලැබ ඇත්තේ මඩුවන්වෙල දිශාවේ නම් ඉතා සුප්‍රසිද්ධියට පත් දිසා පාලකයෙකු විසිණි. ඔහු මෙම ප්‍රදේශය පාලනය සඳහා පදිංචිව සිටි නිවස ක්‍රි.ව.1700 දී පමණ II විමලධර්මසූරිය රජ දවස ඉදිකර ඇති බවට සඳහන් වන මඩුවන්වෙල වලව්ව, ඇඹිලිපිටිය නගරයට ආසන්නව කොලොන්න නගරය තුළ පිහිටා ඇත. මෙය වර්තමානයේදී ඓතිහාසික හා පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත්කමක් උසුලන ගෘහයක් ලෙසින් පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ පාලනය යටතේ සංරක්ෂණය කරමින් පවතින අතර මෙම ස්ථානය දෙස් විදෙස් සංචාරකයන් නිරන්තරයෙන් පැමිණෙන ස්ථානයක් බවටද පත්ව ඇත (Wijesinghe, 2016).

රූපය අංක 2. 2: මඩුවන්වෙල වලව්ව

මූලාශ්‍රය: <https://bit.ly/2RUqxOT>

මෙම දිසා පාලන ක්‍රමයෙන් අනතුරුව වර්ෂ 1986 දක්වා සංවර්ධන සභාවක් ලෙසින් පැවති ඇඹිලිපිටිය නගරය 1986 වර්ෂයේ 17 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයත් සමඟ ප්‍රාදේශීය සභාවක් වශයෙන්ද වර්ෂ 2002 දී නගර සභාවක් වශයෙන් ද ප්‍රකාශයට පත්කරනු ලැබ ඇත.

එහිදී නගර සංවර්ධන සැලැස්ම සඳහා පාදක කරගත් අධ්‍යයන ප්‍රදේශය වශයෙන් ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාස 40කින් සමන්විත සමස්ථ ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයම සැලකිල්ලට ගෙන ඇති අතර එම අධ්‍යයන ප්‍රදේශය තුළ ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශය වන්නට පිහිටි ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාස 8කින් හා කොට්ඨාස දෙකක කොටස් වලින් සැදුම්ලත් ප්‍රදේශය ඇඹිලිපිටිය නගරසභා බල ප්‍රදේශය වශයෙන්ද ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් ඉතිරි ප්‍රදේශය ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය වශයෙන්ද පාලනය වේ. සංවර්ධන සැලැස්ම සඳහා පාදක කරගනු ලැබූ උඩවලව හංදියේ සිට පදලංගල දක්වා වන සමස්ථ ඇඹිලිපිටිය නගරසභා බල ප්‍රදේශයම හා ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශයට අයත්ව පිහිටි ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 21කින් සමන්විත ප්‍රදේශය 1978 අංක 41 දරණ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරි පනත යටතේ නාගරික බල ප්‍රදේශයක් ලෙස වර්ෂ 2009 ජුනි මස 11 දිනැති හා අංක 1605/41 දරණ අතිවිශේෂ ගැසට් නිවේදනය මගින් ප්‍රකාශයට පත්කර ඇත.

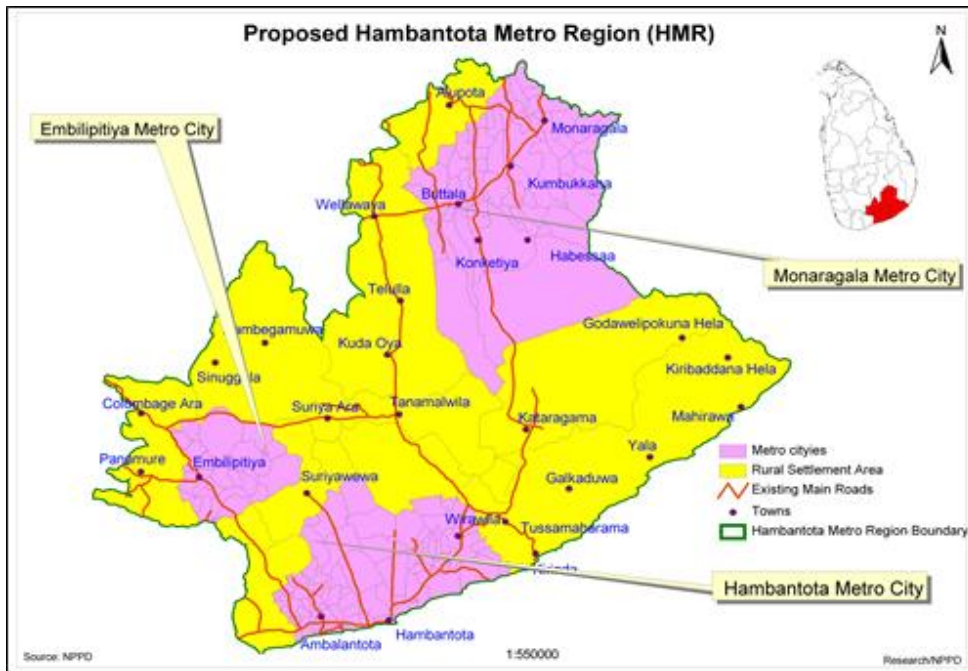
ජාතික භෞතික සැලැස්ම

ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වර්ෂ 2030 සඳහා පිළියෙල කරන ලද ජාතික භෞතික සැලැස්ම තුළින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ප්‍රධාන සුවිසල් නගර 5 ක් හඳුනාගෙන ඇත. (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.1). ඒ අතරින් ප්‍රධාන නගර තුනකින් සමන්විත සුවිසල් දකුණු කලාපීය සැලැස්ම සඳහා හම්බන්තොට, ඇඹිලිපිටිය හා මොණරාගල ප්‍රධාන නගර අයත්වේ. (සිතියම අංක.2.2)

ජාතික වශයෙන් වැදගත්කමක් දී ඇති හම්බන්තොට සුවිසල් නාගරිකය තුළට ඇඹිලිපිටිය නගරයද ඇතුළත්ව පවතින අතර ජාතික මට්ටමේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හා යෝජිත මහා මාර්ග හා දුම්රිය මාර්ග පද්ධති ආදී ව්‍යාපෘති තුළින්ද ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ඉදිරි සංවර්ධනයට ඉඩ ප්‍රස්තාවන් සැලසී ඇත.

ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පිළියෙල කරන ලද සබරගමුව පළාත් කලාපීය සැලැස්මේ යෝජිත නගර ධුරාවලියට අනුව ඇඹිලිපිටිය නගරය දෙවන පෙල නගරයක් ලෙස පෙන්වා දී ඇත. (ඇමුණුම් සිතියම් අංක1.4) ඒ අනුව සබරගමුව පළාතේ පළමු පෙල නගරය වන රත්නපුර නගරය හැරුණු විට අනෙක් නගරය වන කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයටද නගර ධුරාවලියේ හිමිව පවතින ස්ථානයම ඇඹිලිපිටිය නගරයට හිමිව පැවතීම සුවිශේෂීවේ.

සිතියම් අංක 2.2: ජාතික භෞතික සැලැස්ම (සුවිසල් නගර)

මූලාශ්‍රය: (ජාතික භෞතික සැලැස්ම, 2030)

ඇමිලිපිටිය නගරයට අදාළව පෙර සකස් කරන ලද සංවර්ධන සැලසුම්

ඇමිලිපිටිය නගරය සඳහා 2009 දී ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඇමිලිපිටිය නගරයේ නගරසභා බල ප්‍රදේශයද ඇතුළත්ව ග්‍රාම නිලධාරී වසම් දොළහකින් සමන්විත ප්‍රදේශය සඳහා සංවර්ධන සැලැස්මක් සකස් කර ඇති නමුත් එය ක්‍රියාත්මක වී නොමැත.

ඉහත සඳහන් සංවර්ධන සැලැස්මේ දැක්ම සකසාගෙන ඇත්තේ “සෞභාග්‍යවත් නගරයක් හා සශ්‍රීක වටපිටාවක්” යන්නයි. කලාපීය සැලැස්ම, යටිතල පහසුකම් හා වන්දිකා වැව රක්ෂිත ප්‍රදේශ සඳහා සකස් කරන ලද සැලසුම් මෙහි අන්තර් ගත් වී ඇත. නගරයේ පවතින නව සංවර්ධන ප්‍රවණතාවන්ට අනුව වර්ෂ 2030 සඳහා සකස් කරන ලද සැලැස්මේ අන්තර්ගත ප්‍රදේශය ප්‍රමාණවත් නොවීම හා සකස් කරන ලද කලාපීය හා යටිතල පහසුකම් වල පවතින අඩුපාඩු මත මෙම සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක වී නොමැත.

2.3 සැලසුම් සීමාව නිර්ණය කිරීම

ඇඹිලිපිටිය නගරය සඳහා සැලසුම් ප්‍රදේශය නිර්ණය කිරීමේදී ප්‍රධාන වශයෙන් නගරයේ භූගෝලීය පිහිටීම(Geographical Boundary), ක්‍රියාකාරිත්වමය පිහිටීම (Functional Boundary), හා පරිපාලනමය නගර සීමාවන් (Administrative Boundary) මෙන්ම පවත්නා නාගරික බලප්‍රදේශ සීමාව සැලකිල්ලට ගෙන ඇත.

භූගෝලීය පිහිටීම(Geographical Boundary)

සබරගමුව පළාතේ, රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි මෙම අධ්‍යයන ප්‍රදේශය(ඇඹිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.) උතුරු අක්ෂාංශ 6°20'38"අතරද, නැගෙනහිර දේශාංශ 80°50'56"අතරද වන පරිදි පිහිටා ඇත. ප්‍රදේශයේ භූ විෂමතාවය පිළිබඳව සැලකීමේදී මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 60-100ක් පමණ උසකින් වලවේ ගංඟා නිම්නයේ පිහිටි නගරයේ බොහෝ ප්‍රදේශ තැනිතලා ස්වරූපයක් පෙන්නුම් කළද තැනින් තැන මද රැළි සහිත භූ විෂමතා ලක්ෂණද පෙන්නුම් කරයි.

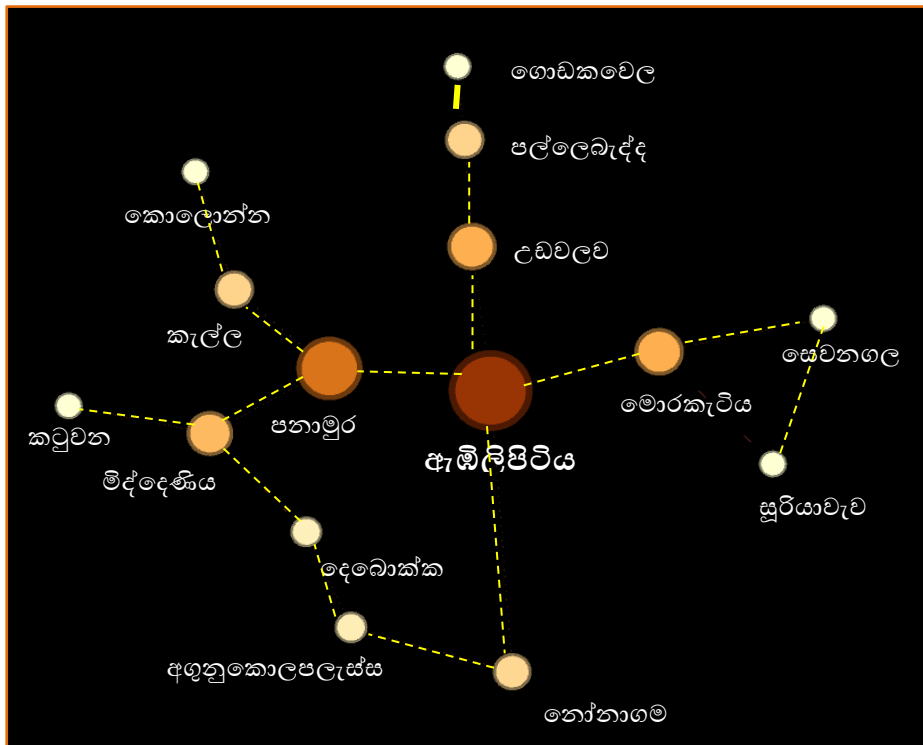
විශේෂයෙන්ම නාගරික කේන්ද්‍රයද ඇතුළත්ව නැගෙනහිර හා දකුණු අර්ධයන් තුළ දක්නට ලැබෙන මෙම තැනිතලා භූ ලක්ෂණ නගරයේ උතුරු හා බටහිර අර්ධයන්ට වන්නට මද රැළි සහිත භූ විෂමතා ලක්ෂණ දක්වා ක්‍රමයෙන් වෙනස් වූ ස්වරූපයක් පෙන්නුම් කරයි. එමෙන්ම ප්‍රදේශයේ ස්වභාවික ජලවහන රටාව වලවේ ගංඟාව පෝෂණය කරමින් රේඛීය ජල වහන රටාවක් ලෙසින් නිර්මාණය වී තිබීම දක්නට හැකිය. මෙම භූ විෂමතා ලක්ෂණයන් නගරයේ භෞතික සංවර්ධනයට මහත් පිටු වහලක්ව පවතින අතර, ගං වතුර, නාය යැම් වැනි ස්වභාවික ආපදාවන්ගෙන් තොර ප්‍රදේශයක් වශයෙන් පැවතීමද එම තත්වය වඩාත් තිවුරු කරයි.

ක්‍රියාකාරිත්වමය පිහිටීම (Functional Boundary)

සබරගමුව පළාතේ මායිමේ පිහිටා ඇති ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ක්‍රියාකාරිත්වමය පිහිටීම Functional boundary සලකා බැලීමේදී හඳුනාගත හැකි විශේෂ ලක්ෂණය වනුයේ ඇඹිලිපිටිය නගරය පිහිටා ඇති රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ වෙන්ත් ප්‍රදේශ හා පවතින සබ්ධතාවයන්ට වඩා දකුණු පළාතේ හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කය සමග පවතින සබ්ධතා ඉස්මතු වීමයි. ගම් උදාව වැඩසටහන හා මහවැලි ව්‍යාපාරය යටතේ ගොවි ජනපද ආරම්භ කිරීමේදී දකුණු පළාතේ වැඩි පිරිසක් ඇඹිලිපිටිය නගරය හා ආශ්‍රිත ප්‍රදේශවල පදිංචි කර ඇත. ඒ අනුව නගරයේ ජනතාවගේ ජනවහර සංස්කෘතිය ආදී කරුණු මෙන්ම ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකලාපය තුළින්ද දකුණු පළාතට ආවේනික ලක්ෂණ වැඩි වශයෙන් පෙන්නුම් කරයි.

එමෙන්ම ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළට එදිනෙදා අවශ්‍යතා සපුරාගැනීම සඳහා අධ්‍යයන ප්‍රදේශයට පිටතින් පැමිණෙන පුද්ගලයන්ගෙන් 70%ක් පමණ පැමිණෙන්නේ උච්ච හා දකුණු පළාතේ ආසන්න නගර හා ගම්මාන වලින් අතර පවත්නා නාගරික සංවර්ධන ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය තුළින් ද ඉස්මතු වන ලක්ෂණයක් වන්නේ ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සංවර්ධනය දකුණු දෙසට ව්‍යාප්ත වන බවයි.(ඇමුණුම් රූප සටහන් අංක 3.1)

රූපය අංක 2.3: ඇඹිලිපිටිය නගරය හා පවතින සබඳතා (nearness centrality)

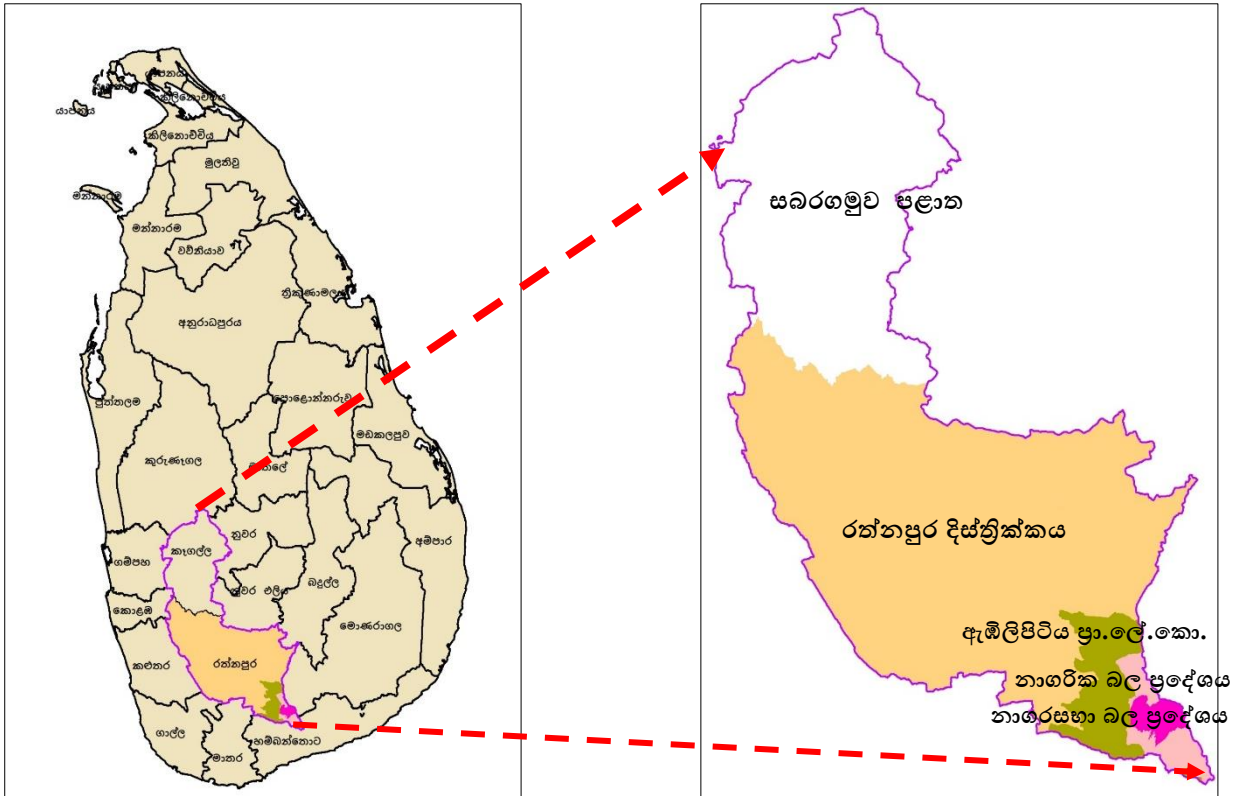

පරිපාලන සීමාව (Administrative Boundary)

සබරගමුව පළාතේ රත්නපුර දිස්ත්‍රික් මායිමට වන්නට පිහිටා ඇති ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය උාව හා දකුණු පළාතේ මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයටත් හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයටත් මායිම්ව පිහිටා ඇත. එහි පරිපාලන දිස්ත්‍රික්කය වනුයේ රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය වන අතර ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 40 කින් සමන්විත වේ. ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව හා ප්‍රාදේශීය සභාව යන පළාත් පාලන ආයතන දෙක යටතේ පාලනය වේ.

එමෙන්ම විසල් හම්බන්තොට නාගරික සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සඳහා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරී පනත යටතේ වර්ෂ 2009 ජූනි 11 දින ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළට මෙම අධ්‍යයන ප්‍රදේශයට අයත් සමස්ථ ඇඹිලිපිටිය නගර සභා බල ප්‍රදේශයත් ප්‍රාදේශීය සභාවට අයත් උඩවලව නගරයෙන් කොටසක් හා තුංකම, පදලංගල යන කුඩා නගරද ඇතුළත් ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 21කින් සමන්විත වර්ග කිලෝමීටර් 150ක භූමි ප්‍රදේශයක් පවතින අතර එම ප්‍රදේශය තුළ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරී පනත යටතේ විධි විධාන අනුව සැලසුම් හා ගොඩනැගිලි රෙගුලාසි ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි.

සිතියම් අංක 2.3: ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සීමාවන්

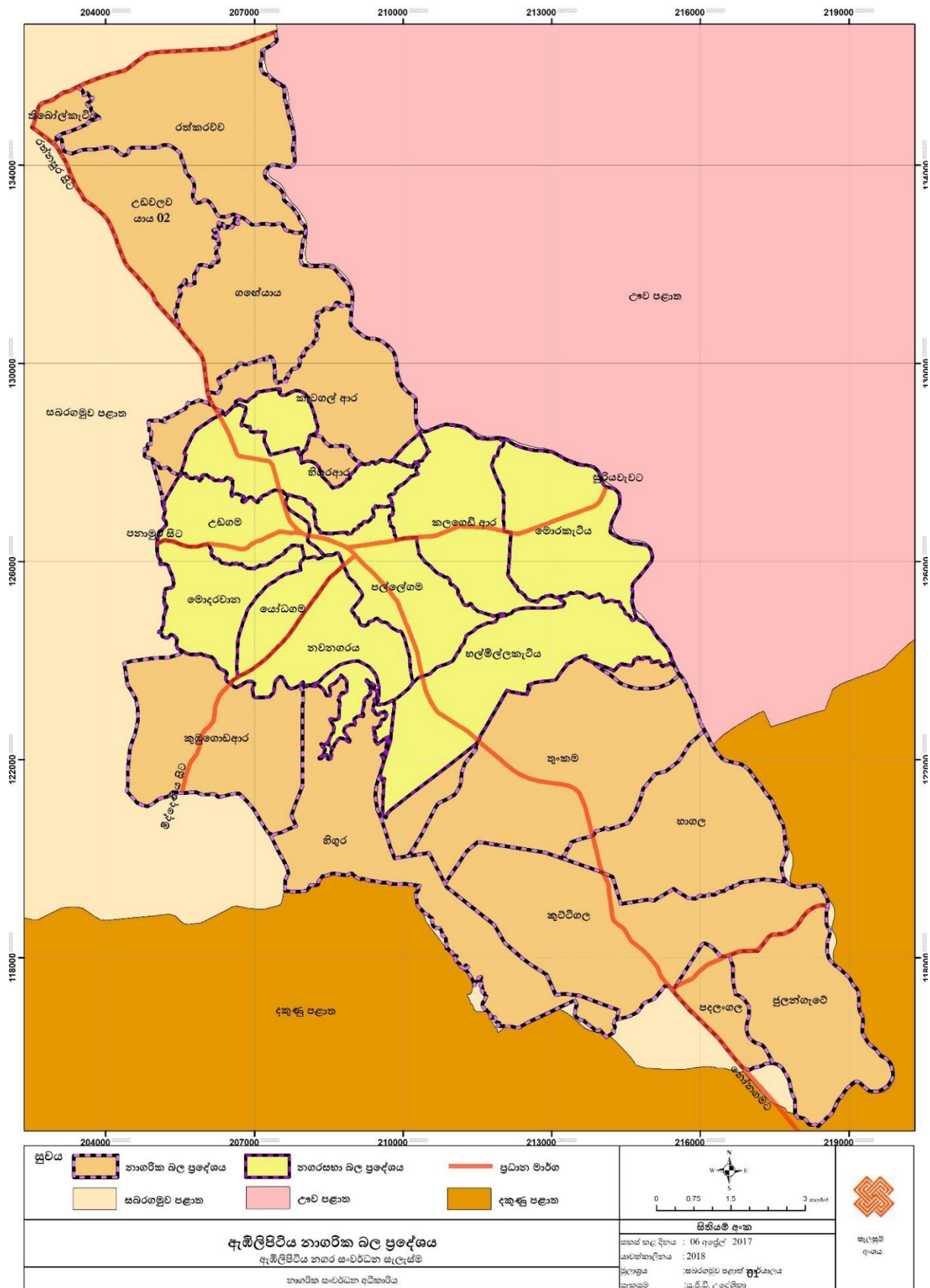
මූලාශ්‍රය: 1:50,000 සිතියම් ශ්‍රී ලංකා මිනින්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුව

ඉහත සඳහන් කරුණු අධ්‍යයනයෙන් පසු පවත්නා නාගරික බල ප්‍රදේශය සඳහා සමස්ථ ඇඹිලිපිටිය නගරසභා බල ප්‍රදේශයට ඇතුළත් වීමක් ක්‍රියාකාරිත්වය අතින් නගරයේ සංවර්ධනයට බෙහෙවින් වැදගත්වන උඩවලව, තුංකම, හා පදලංගල යන කුඩා නගරද එම බල ප්‍රදේශය තුළට ඇතුළත්ව පැවතීමත් අනෙකුත් ප්‍රධාන නගර අතර පවතින සබඳතාවයන් සැලකිල්ලට ගනිමින් පවත්නා නාගරික බල ප්‍රදේශය ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්මේ සැලසුම් ප්‍රදේශය ලෙස සලසා කටයුතු කර ඇත.

ඇඹිලිපිටිය නගරයට අමතරව උඩවලව, තුංකම හා පදලංගල යන කුඩා නගරද ඇතුළත් ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 19ක් හා වසම් 19 ක් හා ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 2ක කොටස් ඇතුළු ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 21කින් සමන්විත වර්ග කිලෝ මීටර් 150 ක භූමි ප්‍රදේශයක් මෙම සැලසුම් ප්‍රදේශයට අයත් වේ.

උඩවලව හංදියේ සිට ඇරඹෙන නාගරික බල ප්‍රදේශය පදලංගල නගරය දක්වා ව්‍යාප්තව පවතින අතර නැගෙනහිර දිශාවෙන් වලවේ ගඟ සීමාව වී ඇත. (සිතියම් අංක 2.4)

පිතිසම් අංක 2.4: ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය

පරිච්ඡේදය 03

සංවර්ධන සැලැස්මක අවශ්‍යතාව

සංවර්ධන සැලසුම් සකස්කිරීමේ ක්‍රියාවලිය තුළදී සැලසුම් සකස් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය, ඒ සඳහා පාදක කරගනු ලබන සැලසුම් ප්‍රදේශයේ පවතින ආර්ථික, සාමාජීය, පාරිසරික හා භෞතික යන සෑම අංශයක් පිළිබඳවම සිදුකරන ලද පුළුල් අධ්‍යයනයකින් අනතුරුව පවත්නා ගැටළු හා සංවර්ධන විභවතාවයන් අනුව හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව මෙම ප්‍රදේශයට ආවේණික ගැටළු බොහොමයක් අතුරින් සංවර්ධනයට බාධා පැමිණ පවතින ප්‍රධාන ගැටළු 4ක් හඳුනාගෙන ඇත.

1. වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් පවතින වසරේ ජුනි මස සිට - නොවැම්බර් මාසය අතර කාලය තුළ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍යවන ජල සැපයුම ප්‍රමාණවත් නොවීම.
2. ඇඹිලිපිටිය කර්මාන්ත උද්‍යානය ඇතුළු පවත්නා මහා පරිමාණයේ කර්මාන්ත සක්‍රිය තත්ත්වයක පවත්වාගෙන යෑමට නොහැකි වීම.
3. ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට අපේක්ෂිත අරමුණු වෙත ලගා වීමට නොහැකි වීම.
4. අනවසර ඉදිකිරීම්, කටයුතු ඇතුළු පරිසරයට අහිතකර මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් තුළින් පාරිසරික සමබරතාව බිඳවැටීම.

1. වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් පවතින වසරේ ජුනි මස සිට - නොවැම්බර් මාසය අතර කාලය තුළ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා වන ජල සැපයුම ප්‍රමාණවත් නොවීම.

යටත් විජිත පාලන යුගයෙන් පසු 1957 වර්ෂයේ වන්දිකා වැව ඉදිකිරීමත් සමග වලව ගංගා නිම්න සංවර්ධනය ආරම්භ වන අතර 1963 වනවිට උඩවලව සංවර්ධන ක්‍රමය ව්‍යාපෘතිය (ලංකාවේ දෙවන බහුකාර්ය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය) යටතේද සංවර්ධනය වන ඇඹිලිපිටිය නගරය ඇතුළු විශාල භූමි ප්‍රදේශයක් වලව විශේෂ බල ප්‍රදේශය ලෙස නම් කර ඇත. එමෙන්ම 1986 වර්ෂයේ ඇරඹෙන ගම් උදාව වැඩසටහන තුළින්ද කලාපයේ කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයට නවෝදයක් එක්කර දී ඇත. මෙම වලව කලාපීය කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ජලය සපයනු ලබන ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍රය ලෙස උඩවලව ජලාශය හඳුනාගත හැකි අතර උඩවලව දකුණු ඇළෙන් හා හුලංදා ඔයෙන් පෝෂණය වන වන්දිකා වැවද එම කාර්යයට දායකත්වයක් සලසයි.

ඒ අනුව ඇඹිලිපිටිය කලාපයටම ජලය සැපයෙන උඩවලව ප්‍රධාන ජලාශය තුළ පවතින ජල මට්ටම වාර්ෂිකව එක සමාන මට්ටමක නොපැවතීම හේතුවෙන් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ප්‍රමාණවත් අඛණ්ඩ ජල සැපයුමක් පවත්වාගෙන යෑම අසීරු වී ඇත.

විශේෂයෙන් ජුනි මාසයේ අග සිට නොවැම්බර් මාසයේ මුල දක්වා කාලය තුළ කාලය තුළ වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් මත උඩවලව ජලාශයේ සාමාන්‍ය ජල ධාරිතාවය වන අක්කර අඩි 217,000 ක සිට ජුනි - නොවැම්බර් අතර කාලය තුළ අක්කර අඩි 35,000 දක්වා අඩු ජල මට්ටමකට අඩු වේ.

මෙම තත්ත්වය මත වාරි ඇළ පද්ධතියට ජලය නිකුත් කිරීමට නොහැකි වීම හේතුවෙන් කලාපයේ ප්‍රධාන ආර්ථික ප්‍රබවය වූ කෘෂිකාර්මික කටයුතු වලට බාධා පැමිණවේ.

මෙම තත්ත්වය වාර්ෂිකව බලපාන ගැටළුවක් බවට පත්ව ඇති අතර එම කාලසීමාවන් වලදී සමස්ථ කෘෂිකාර්මික ඉඩම් ප්‍රමාණයම වගා කිරීමට නොහැකි වී ඇත. ඒ අනුව වාර්ෂික අස්වැන්නද ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වාගෙන යාමට නොහැකි වීමෙන් ගොවි ජනතාවටද පීඩාවට පත් වීමට සිදුව ඇත. මෙම ජල ගැටලුව සඳහා පහසුවෙන් විසදුම් සෙවිය නොහැකි අතර මෙම ගැටළුවට පවතින ප්‍රධාන මූල හේතුව ලෙස පවතින වැව් හා ඇළ පද්ධතිය ප්‍රතිසංස්කරණය නොවීමත් නිසි ජල කළමනාකරයක් නොමැතිවීම හඳුනාගෙන ඇත(ඇමුණුම් ගැලීම් සටහන් අංක5.1).

2.ඇමිලිපිටිය කර්මාන්ත උද්‍යානය ඇතුළු පවත්නා මහා පරිමාණයේ කර්මාන්ත සක්‍රිය තත්ත්වයක පවත්වාගෙන යාමට නොහැකි වීම.

ඇමිලිපිටිය හිගුර ප්‍රදේශයේ කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය විසින් ස්ථාපිත කර ඇති කර්මාන්ත උද්‍යානය ආරම්භ කර ඇත්තේ 2007 වර්ෂයේදී වන අතර එහි මුළු භූමි ප්‍රමාණය අක්කර 50 ක් වුවත් පළමු අදියර යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ අක්කර 25ක කර්මාන්ත උද්‍යානය තුළද අක්කර හතරක භූමි ප්‍රදේශයක් ආයෝජනයකින් තොරව හිස්ව පවතී. මෙම කර්මාන්ත උද්‍යානය තුළ දැනට කර්මාන්ත හතරක් ස්ථාපිත වී ඇති අතර එම කර්මාන්ත තුළ කොහු කෙදි හා රබර් නිෂ්පාදන නිපදවීම, කොන්ක්‍රීට් කණු නිපදවීම, විජලිත පොල් හා පිරිසිදු පොල් තෙල් නිපදවීම හා තිරුවානා ගල් කුඩු නිපදවීම සිදු කරයි. කෘෂිකාර්මික අමුද්‍රව්‍ය පහසුවෙන් ලබාගෙන සිදුකළ හැකි නිෂ්පාදන කර්මාන්ත මෙම කලාපය තුළ ස්ථාපිත කිරීමේ අවකාශ ඇතත් 2007 වසරේ සිට 2017 දක්වා වසර 10 ක කාල සීමාව තුළ එවැනි කර්මාන්ත ස්ථානගත වීමේ ප්‍රවණතාවයක් දක්නට නොමැත. මෙම තත්ත්වය කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය ආශ්‍රිතව පවතින උග්‍ර ගැටළුවක් වශයෙන් හඳුනාගත හැකිය.

මෙම කර්මාන්ත උද්‍යානයට අමතරව මහා පරිමාණයේ කර්මාන්ත දෙකක් වශයෙන් දීර්ඝ කලක් පවත්වාගෙන ගිය ඇමිලිපිටිය කඩදාසි කම්හල හා මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය වසර ගණනාවක සිට වැසිගොස් පැවතීම කලාපීය කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය බිඳවැටීමට හේතුසාධක වී ඇත.

මෙම කඩදාසි කම්හල තුළ දිනකට කඩදාසි මෙට්‍රික් ටොන් 50 ක් නිපදවීමට ගන්නා පල්ප මෙට්‍රික් ටොන් 35ක් නිපදවීමේ හැකියාව සහිතව 1977 වසරේ ආරම්භ කර ඇතත් සේවකයන් 1500 ක් සමග වසර 26ක් ක්‍රියාත්මකව 2003 වර්ෂයේදී නිෂ්පාදනය අතරමග නවතා දමා ඇත (Vidanapathirana, 2017), (Perera, 2017).

රූපය අංක 3.1: ඇඹිලිපිටිය කඩදාසි කම්හල

මූලාශ්‍රය: <https://bit.ly/2EogDSR>, <https://bit.ly/2UzDM9v>

කඩදාසි කම්හලට අමතරව 1970 වර්ෂයේදී ආරම්භ වී ඇති මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ මූල්‍ය අනුග්‍රහය ඇතිව ඉදිකර ඇති අතර මෙය ක්‍රියාත්මක මට්ටමේ පැවත ඇත්තේ වසර 10ක් පමණ කෙටි කාලයකි. මෙම සංකීර්ණය තුළ දවසේ පැය 24 පුරා වී තැම්බීම ,වේලීම , කෙටීම හා ගබඩා කිරීම යන කාර්යන් සිදු කර ඇති අතර සේවකයන් 1000 ක් පමණ මෙම කර්මාන්තය තුළ සේවයෙහි නිරත වී ඇත. මේ ආකාරයට මහා පරිමාණයේ කර්මාන්ත වැසි යාම ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශයේ කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය අඩාල වී පැවතීම විශේෂයෙන් හේතු සාධක වී ඇත. එමෙන්ම මෙම කර්මාන්ත වැසි යාමත් සමග 1000 කට පමණ පිරිසකට රැකියා අහිමිවී යාමද විශාල ගැටළුවක් බවට පත්ව ඇත(රටට එපා වූ මහා වී ගබඩාව , 2016), (Jayasekara , 2016).

රූපය අංක 3.2: මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය

මූලාශ්‍රය: (Local News, 2016)

මේ ආකාරයට කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රයේ කඩාවැටීමක් සිදුවීමට හේතු සාධක විය හැකි කරුණු විශ්ලේෂණය(ඇමුණුම් ගැලීම් සටහන් අංක 5.2) කිරීම තුළින් ඒ සඳහා බලපෑ ඇති ප්‍රධාන හේතු වශයෙන් කලාපීය අමුද්‍රව්‍ය භාවිතා නොකිරීම, එවැනි භාවිතයන් සිදු කලද නවීන තාක්ෂණික ක්‍රම හා මුසු නොවීම, අගය එක්කරන නිෂ්පාදන සඳහා යොමු නොවීම යනාදිය සොයාගෙන ඇත.

මෙම තත්ත්වය කලාපයේ ආර්ථික ශක්තිය හීන වීම, සේවා වියුක්ති මට්ටම ඉහළ යාම හා කලාපයේ කෘෂි නිෂ්පාදන සඳහා වන වෙළඳපොළ බිඳවැටීම යනාදී කරුණු කිහිපයක් කෙරෙහි සෘජු බලපෑම් එල්ලකර ඇත.

3. ඇමිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට අපේක්ෂිත අරමුණු වෙත ලගා වීමට නොහැකි වීම.

කෘෂිකාර්මික කලාපයක කේන්ද්‍රස්ථානය වශයෙන් සංවර්ධනය වන ඇමිලිපිටිය නගරයේ හා අවට ගොවි ජනතාවට ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදන අලෙවි කිරීම සඳහා පහසුකම් සැපයීම මූලික අරමුණු කරගනිමින් ස්ථාපිත කර ඇති ඇමිලිපිටිය විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය වර්ෂ 2003 දී ආරම්භ කර ඇත. මෙම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ආරම්භ කිරීමට පෙර ඒ සම්බන්ධයෙන් පුළුල් අධ්‍යයනයක් සිදුකර ඇති අතර එහිදී කලාපීය බෝග වගාවන් පිළිබඳවද දත්ත රැස්කිරීමක් සිදුකර ඇත.

එහිදී හිගුර ආර, උඩගම, තුංකම හා හිඟුර ප්‍රදේශ ආශ්‍රිත සිදුකරන ලද අධ්‍යයනයන් තුළින් වගාකල භූමි ප්‍රමාණයට අනුව අපේක්ෂිත වී අස්වැන්න වශයෙන් මෙට්‍රික් ටොන් 4212 ක්ද, කෙසෙල් මෙට්‍රික් ටොන් 1650 ක්ද එළවලු මෙට්‍රික් ටොන් 1560 ක යනාදී වශයෙන් නිෂ්පාදන දත්ත රැස්කර ඇතත් එම ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව මසකට නිෂ්පාදනය කරන කෙසෙල් මෙට්‍රික් ටොන් 200 කට වැඩි ප්‍රමාණයක් වන අතර ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට ලැබෙනුයේ ඉන් 40%ත් 50%ත් අතර ප්‍රතිශතයකි. එමෙන්ම එළවලු නිෂ්පාදනය මසකට මෙට්‍රික් ටොන් 260 ක් පමණ වුවද එයින් ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය වෙත ලැබෙනුයේ 23%- 26% ත් අතර අඩු ප්‍රතිශතයකි. මෙම තත්ත්වය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ආරම්භයේදී තිබූ අපේක්ෂිත ඉලක්කයන් වෙත ළගා වීමට ඇති ප්‍රබල ගැටළුවක් බවට පත්ව ඇත.

2003 වසරේ සිට වසර 3ක් පමණ කාලසීමාවක් තරම් සාර්ථකව මෙම මධ්‍යස්ථානය ක්‍රියාත්මක වී ඇති නමුත් එතැන් සිට මේ දක්වා වසර 11ක පමණ කාලයක් එහි ක්‍රියාකාරිත්වය අඩපනව පැවතීම කලාපීය සංවර්ධනයට පවතින එක් ප්‍රධාන ගැටළුවක් බවට පත්ව ඇත. මෙම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ප්‍රධාන ගොඩනැගිල්ල ඇතුළු කඩ කාමර 46කින් සමන්විතව ඉදිකර ඇතත් එම කඩ කාමර අතුරින් කෘෂි නිෂ්පාදන සඳහා භාවිතා කරනුයේ කඩ කාමර 12ක් පමණ වන අතර කඩ කාමර 5ක් මේ වන විටත් වසා දමා ඇත.

රූපය අංක 3.3: ඇමිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය

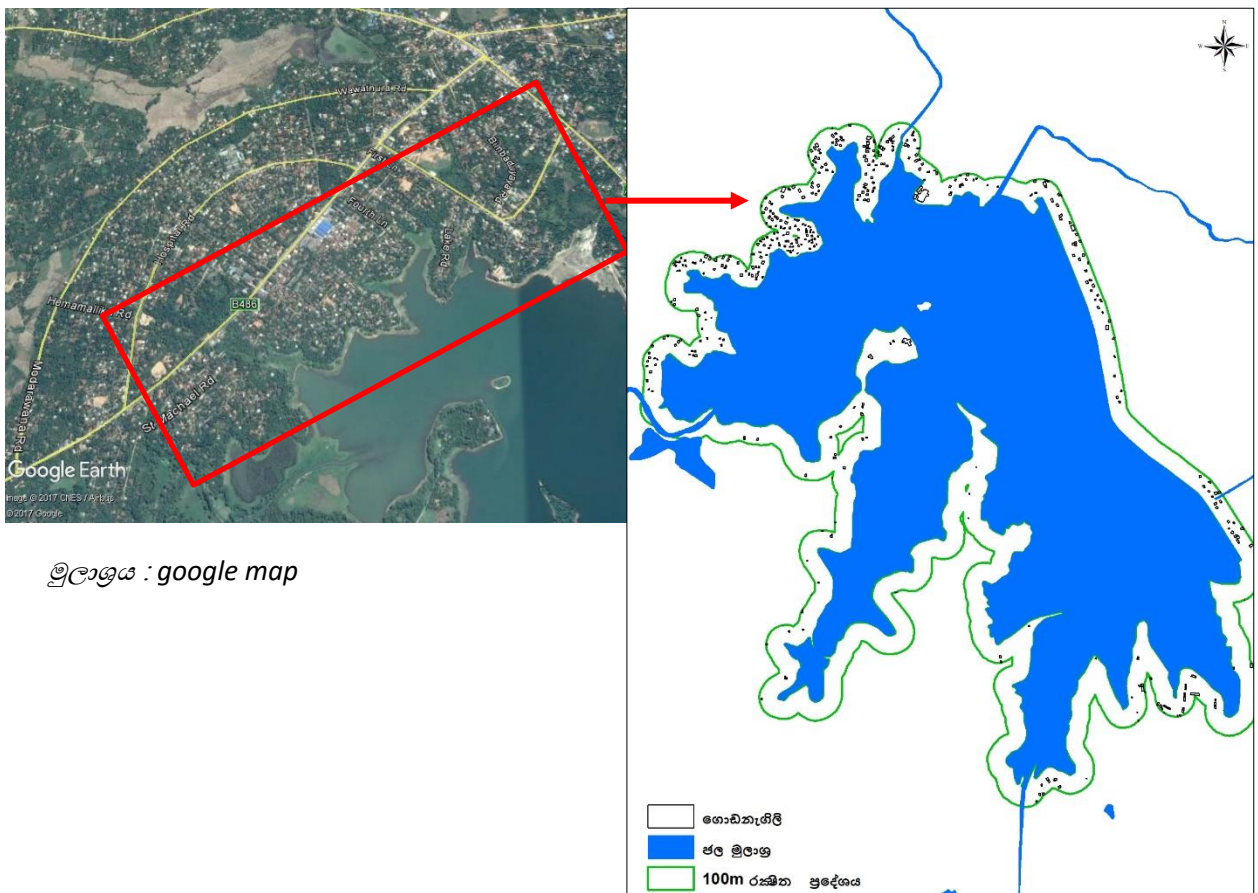
මූලාශ්‍රය: ඇමිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය

ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ ක්‍රියාකාරිත්වය අඩපණවීම කෙරෙහි බලපාන ලද කරුණු සම්බන්ධයෙන් සිදුකරන ලද Root Cause Analysis මගින් මෙම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට අපේක්ෂිත ඉලක්ක වෙත ලගා වීමට නොහැකි ප්‍රධාන හේතුවක් ලෙස අතරමැදි වෙළෙඳුන් විසින් කලාපීය කෘෂි නිෂ්පාදන මිලදී ගැනීම බවට හඳුනාගෙන ඇත(ඇමුණුම් ගැලීම් සටහන් අංක 5.3).

4.අනවසර ඉදිකිරීම්, කටයුතු ඇතුළු පරිසරයට අහිතකර මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් තුළින් පාරිසරික සමබරතාව බිඳවැටීම.

ඉහතින් හඳුනාගත් ප්‍රධාන ගැටළු තුනට අමතරව මෙම ප්‍රදේශයේ පවතින සම්පත් අවහාසිතය තුළින් සිදුවන පාරිසරික හානි කිහිපයක් හඳුනාගෙන ඇත. මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් මත පරිසරයට සිදුවන හානි දීර්ඝව ක්‍රියාත්මක වීමට ඉඩ හැරීමෙන් පාරිසරික සමබරතාවය බිඳවැටී යයි. එහිදී ප්‍රධාන ගැටළු වශයෙන් ජල මූලාශ්‍ර ආශ්‍රිත රක්ෂිත වල අනවසර සිදුකරනු ලබන බණිප් ද්‍රව්‍ය කැණීම් හා වලවේ ගඟ ආශ්‍රිත ඉඩම්වල ගොඩ වැලි හැරීම නිසා සිදු වී පාරිසරික හානියන් ඇතිවිය හැක. නගරයේ හඳවන බදු වන්දිකා වැව ප්‍රභවය කර ගනිමින් ප්‍රදේශයේ ජල අවශ්‍යතාවයෙන් 90%ක් සපුරාලනු ලබන බැවින් මෙම වැව රක්ෂිතය තුළ අනවසර ඉදිකිරීම් සිදුකිරීම ජල මූලාශ්‍රය තුළට හා ජල පෝෂක ප්‍රදේශය තුළට අපවිත්‍ර ද්‍රව්‍ය මුදා හරිම අනතුරුදායක තත්ත්වයක් බවට පත්ව ඇත. වර්තමාන තත්ත්වය අනුව වන්දිකා වැව ඉවුරේ සිට මීටර් 100 ක් වශයෙන් සැලකෙන වැව රක්ෂිත සීමාව තුළ පමණක් අනවසර ඉදිකිරීම් පමණ 400ක් ඇතුළත්ව ඇති බවට අනාවරණය වේ.

රූපය අංක 3.4: වන්දිකා වැව රක්ෂිතය ආශ්‍රිත අනවසර ඉදිකිරීම්

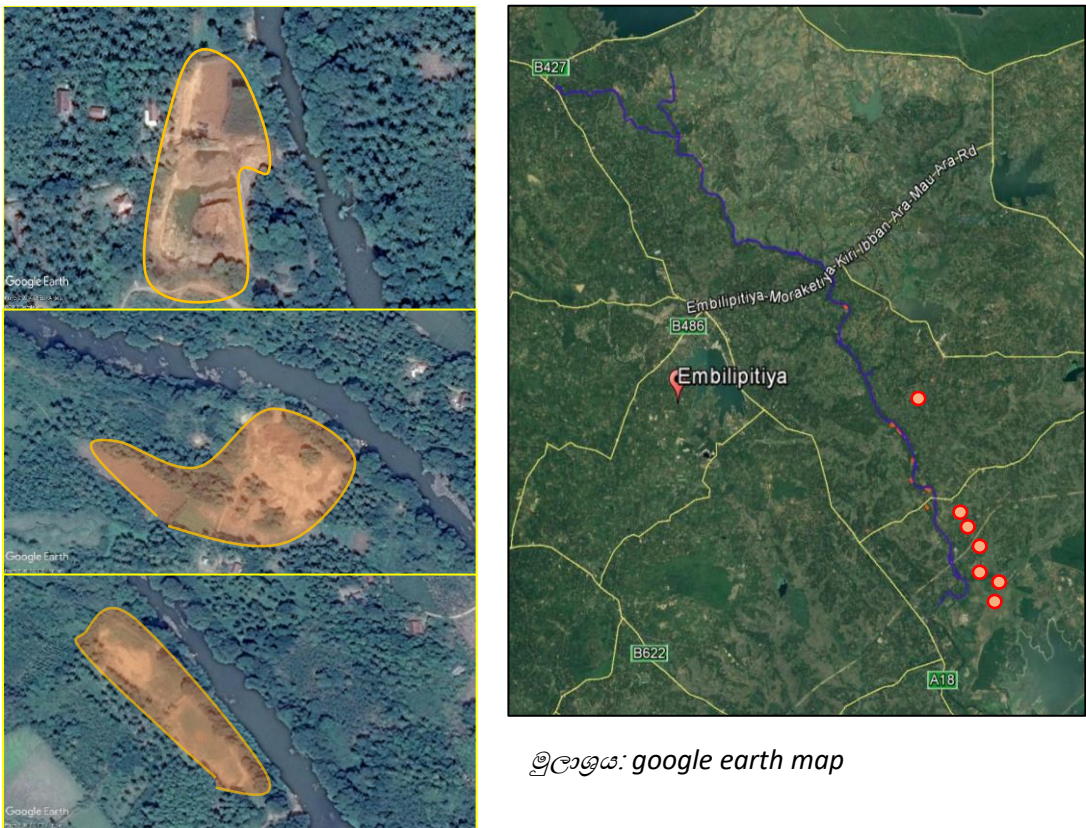
මූලාශ්‍රය : google map

එමෙන්ම ඇඹිලිපිටිය සිට සුරියවැව දෙසට මොරකැටිය මාර්ගය ඔස්සේ කිලෝමීටර් දෙකක් පමණ ගමන්කළ පසු හමුවන එම මාර්ගයට දකුණු පසින් සමාන්තරව ඉදිකර ඇති ඇළ මාර්ගය හා රක්ෂිතය ප්‍රදේශය දිගට අනවසර ඉදිකිරීම් සිදුකර ඇත.

තවද පාරිසරික ගැටළුවක් වශයෙන් නගර මධ්‍යයේ සිට ගලායන d 26 ඇළ මාර්ගයට නගරයේ බොහෝ වාණිජ ස්ථාන තුළින් එක්කරන අපද්‍රව්‍ය හේතුවෙන් එම ඇළ අපවිත්‍ර වී ඇති ආකාරයත්, එම අපද්‍රව්‍ය කුඹුරු වලට ගලායාමෙන් ගොවියෝ පීඩාවට පත්වන බවටත් නිරන්තර ලැබෙන මහජන පැමිණිලි තුළින් හදුනාගෙන ඇත. මෙම කලාපය තුළ පවත්නා බණිජ සම්පත් කැණීම් කටයුතු සඳහා පසුගිය වසර තුළ(2016) භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පතල් කාර්යාංශය විසින් නිකුත් කරන ලද බලපත්‍ර ප්‍රමාණය 100 ඉක්මවන අතර මෙම සම්පත් භාවිතය තුළින් ආර්ථික වාසි ලබාගන්නා අතරම ඉන් ඔබ්බට බලපානු ලබන කොන්දේසි, පාරිසරික සුරක්ෂිතභාවය පිළිබඳ නොසිතා, කටයුතු කරන අවස්ථාද හදුනාගෙන ඇත. විශේෂයෙන් ගොඩවැලි කැපීම, බොරළු පස් කැපීම , කැණීම් කටයුතු වලින් පසුව විශාල භූමි ප්‍රදේශයක මහා පරිමාණයේ වලවල් සැකසී තිබීමද දැකගත හැකි අතර වලව ගහ රක්ෂිතය ආසන්නයේ සිදුකිරීමත් කැණීම් කටයුතු වලින් අනතුරුව ඇතිවන වලවල් විධිමත්ව නොවසා යතා තත්වයට පත් නොකිරීමත් භූමියේ ස්තාවරතාවය බිඳවැටීමට හේතු වී ඇත.

මෙවැනි පාරිසරික හානි කරන මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් දීර්ඝකාලීනව සිදුකිරීමට ඉඩ හරිම තුළින් එම ප්‍රදේශයේ පාරිසරික සමතුලිතතාවය බිඳවැටීමට හේතු සාධක වන අතරම එය නිරසාර සංවර්ධනයක් කරා ගමන්කිරීමට ඇති ප්‍රබල ගැටළුවක් වේ.

රූපය අංක 3.5: වලවේ ගහ ආශ්‍රිත ගොඩ වැලි හැරීම

මූලාශ්‍රය: google earth map

රූපය අංක 3.6: නගරය තුළ සිදුවන ඛණිජ කැණීම්

රූපය අංක 3.7: ඛණිජ කැණීම් වලින් පසුව පැහිරි වගාව

ඡායාරූපකරණය: යු.ඒ.ඩී. උදේගිකා

ඉහත ඡායාරූපය මගින් පෙන්වාදී ඇත්තේ ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ඛණිජ වර්ග ලබාගැනීම සඳහා සිදුකරන ලද කැණීම් කටයුතු වලින් ඇති වූ විශාල පරිමාණයේ වලවල් හා එවන් ස්ථාන යථා තත්ත්වයට පත්කිරීමේ උපක්‍රමයක් ලෙසින් රොන්මඩ පුරවා වසන ලද වලවල් භාවිතා කරමින් පැහිරි වගාව සිදුකර ඇති ආකාරයයි. කැණීම් කටයුතු වලින් පසුව පැහිරි වගාවට යොමු වීමෙන් කැණීම් කටයුතු මගින් සිදුවන පරිසර හානිය අවම කරගැනීමේ හැකියාව පවතී(ඇමුණුම් ගැලීම් සටහන් අංක 5.4).

ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනාගැනීමේදී එම ප්‍රදේශය තුළ මතුවෙමින් පවතින ගැටළු වලට අමතරව පවත්නා සංවර්ධන විභවතාද හඳුනාගැනීමක් සිදුකර ඇත. විශේෂයෙන් සබරගමුව පළාතේ නාගරික ධුරාවලියට අනුව දෙවන පෙළ නගරයක් බවට පත්ව තිබෙන ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පිහිටීම සබරගමුව පළාත් මායිම හා තවත් පළාත් මායිම් දෙකකට යාබදව පිහිටා තිබීම තුළින් නගරයේ සංවර්ධනය නව මාවතකට ගෙනයාමට උපකාරී වී ඇත. එමෙන්ම සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය තුළ දකුණු පළාත සමග පවතින සබඳතා මගින් ඇඹිලිපිටිය නගරයේ දිර්ඝකාලීන සංවර්ධනය ක්‍රියාදාමයකට වැදගත් වන අතර එමගින් නිසි ප්‍රතිඵල ලබා නොගැනීම ගැටළුවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති අතර විසල් හම්බන්තොට ව්‍යාපෘතිය ඇතුළු දක්ෂිණ සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයන් තුළින් ඇඹිලිපිටිය නගරය සඳහා නව සංවර්ධන අවස්ථා හඳුනා ගෙන ඇත.

ඒ අනුව විසල් හම්බන්තොට සංවර්ධනය ව්‍යාපෘතියත් සමග ඊට සමගාමීව ඇඹිලිපිටිය නගරය ඇතුළු රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ කොටසක් නාගරික බල ප්‍රදේශයක් වශයෙන් ප්‍රකාශයට පත් වීමත්, විසල් හම්බන්තොට ව්‍යාපෘතියේ ආර්ථික සේවා මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන්ද ඇඹිලිපිටිය නගරය හඳුනාගෙන ඇත.

කොළඹ දකුණ යා කරමින් ඉදිකර ඇති දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය මාතර සිට මත්තල දක්වා දීර්ඝ කෙරෙන අතර එම අධිවේගී මාර්ගය ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පදලංගල හරහා ගමන් ගන්නා අතර ආසන්නතම අන්තර් හුවමාරුව වන “වැටිය” ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ සිට දුර කි.මී.14ක් තරම් නගරයට ආසන්න දුරකින් පිහිටා ඇත. ඒ අනුව දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය භාවිතා කරමින් කොළඹ හා දකුණු පළාත වෙත පහසුවෙන් ලගාවෙමින්, වාණිජ හා කෘෂිකාර්මික කටයුතු පහසුකර ගැනීමට පවතින අවස්ථාවක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත. ඊට අමතරව ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සිට කි.මී.43ක දුරකින් පිහිටි මත්තල ගුවන්තොටුපොළ හා කිමි.57ක දුරකින් පිහිටි හම්බන්තොට වරාය අවම ප්‍රවාහන පිරිවැයක් යටතේ කෘෂි නිෂ්පාදන බෙදාහැරීමටත්, කලාපයේ කර්මාන්ත සඳහා අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය ලබාගැනීමටත්, උඩවලව ප්‍රදේශයට පැමිණෙන දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින් සඳහා එම ප්‍රදේශය වෙත පහසුවෙන් ලගාවීමේ හැකියාවද සලසනු ලැබේ.

උඩවලව බහුකාර්යය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ හා ගම් උදාව වැඩසටහන යටතේ කෘෂිකාර්මික නගරයක් වශයෙන් ස්ථාපිත වී ඇති ඇඹිලිපිටිය නගරය උඩවලව ජලාශය මූලික කරගත් කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණයේ වැව් හා ඇළ පද්ධතිය තුළින් වලව කාලාපිය කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා අවශ්‍ය ජලය ලබාදෙන අතර මෙම කලාපය ආශ්‍රිතව කෙරෙන කෘෂි නිෂ්පාදනය කෘෂිකර්මාන්තය ආශ්‍රිත නව නිෂ්පාදන ඇති කිරීම සඳහා පවතින විභවතාවයක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

එමෙන්ම දකුණු පළාත් සංවර්ධන වැඩසටහන සඳහා යෝජනා කර ඇති අක්කර 15,000 භූමි ප්‍රදේශයක් කර්මාන්ත කලාපය සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතවද අක්කර 1500ක භූමි ප්‍රමාණයක් වෙන්කර ඇති අතර කෘෂිකර්මාන්තය ආශ්‍රිත අමුද්‍රව්‍ය යොදාගනිමින් නව කර්මාන්ත ඇති කිරීමට මෙන්ම හම්බන්තොට වරාය හා මත්තල ගුවන්තොටුපොළ ආශ්‍රිතයෙන් එම නිෂ්පාදන බෙදාහැරීමට මෙන්ම අපනයන කටයුතු සඳහා ද පහසුකම් සලසා ගත හැකිය. ඊට අමතරව මෙම කර්මාන්ත ව්‍යාපෘතිය තුළින් ප්‍රදේශයේ සෘජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා ලබාගැනීමටද අවස්ථාව උදා වේ.

ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පිහිටීම අවට, දකුණු හා ඌව පළාත් වලට අයත්ව පිහිටි උපනගර වන සෙවනගල, සූරියවැව, මිද්දෙණිය, අගුනුකොලපලැස්ස, කටුවන, දෙබොක්ක හා තෝනගම ආදී ප්‍රදේශ තුළ නගරවාසීන් කෘෂිකාර්මික, වාණිජ හා මූල්‍ය සේවාවන් සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරයට පැමිණීම පහසු කරන මෙන්ම ඇඹිලිපිටිය නගරය වාණිජ හා සේවා මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය වීමට පවතින අවස්ථාවක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

කෘෂිකාර්මික නගරයක් ලෙස සංවර්ධනය වී ඇති ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ පවතින ප්‍රධාන ගැටළු කෘෂිකර්මාන්තය ආශ්‍රිතව ගොඩනැගී ඇත.

මේ අනුව කෘෂිකර්මාන්තය විධිමත් කරමින් කලාපීය ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය ඉහල නැංවීම අපේක්ෂා කරමින් නව සංවර්ධන අවස්ථා හඳුනාගෙන ඇත. ඒ තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කරමින් ජීවත්වීමට හිතකර වටපිටාවක් සහිත ආකර්ශණීය නගරයක් සකස්කිරීමට අදාළව හඳුනාගත් ප්‍රධාන ගැටළු සඳහා විසඳුම් සෙවීමට අපේක්ෂිතය. තවද හඳුනාගත් සංවර්ධන අවස්ථා ඵලදායීව භාවිතා කරමින් වර්ෂ 2030 වනවිට ඇඹිලිපිටිය නගරය සංවර්ධිත නගරයක් බවට පත්කිරීමට අදාළව මෙම අධ්‍යයනයන් සිදුකර ඇත.

ඇමුණුම අංක 2030

II කොටස

අමෙරිකානු ජනතා සංවර්ධන අනුමැතිය

ගැසට් නිවේදනය

පරිච්ඡේදය 04

සංවර්ධන සැලසුම් රාමුව

4.1 දැක්ම

“ වලව නිම්නයේ කෘෂි ආර්ථික නිපැයුම් කේන්ද්‍රය ”

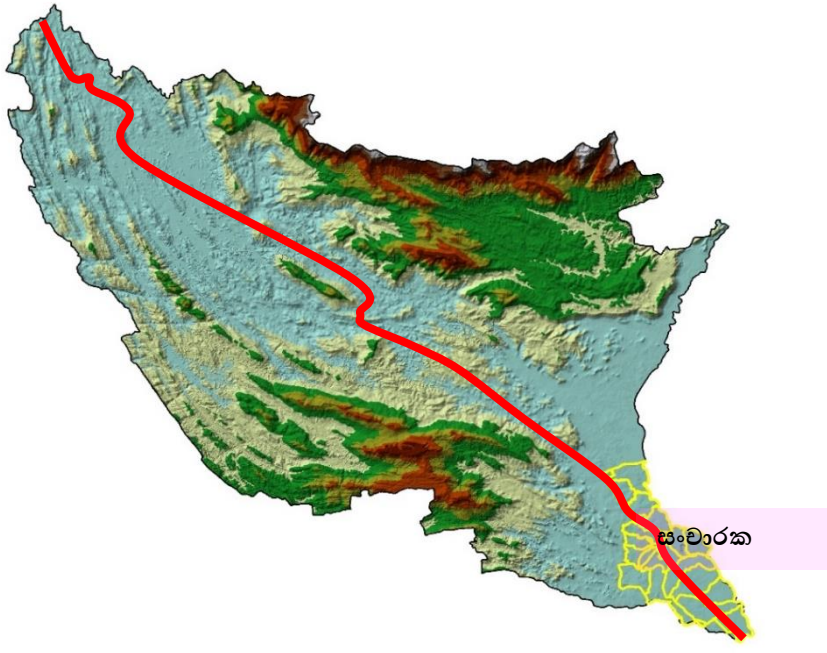
(Agro economic product navel of Walawa Valley)

4.2 දැක්මේ ප්‍රකාශණය

නගර සංවර්ධන දැක්මෙහි විස්තරාත්මක ප්‍රකාශණය තුළින් ප්‍රකාශිත වන්නේ “නගරයේ කෘෂිකාර්මික අන්‍යතාවය ඉස්මතු කරන පරිද්දෙන් තිරසාර කෘෂිකර්මාන්තය හා අගය එක් කරන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක් තුළින් ගුණාත්මක ප්‍රමිති සහගත නිෂ්පාදන කේන්ද්‍රස්ථානයක් සහිත සංවර්ධිත ආකර්ශණය නගරයක් ඇතිකිරීම” යන්නයි.

වලව නිම්නය යන්නෙන් නගරයේ පවතින කෘෂිකාර්මික අන්‍යතාවය ඉස්මතු කර ඇති අතර කෘෂි ආර්ථික නිපැයුම් කේන්ද්‍රය තුළින් කෘෂිකර්මාන්තය මූලික කරගත් නිෂ්පාදන ප්‍රමුඛ ආර්ථිකයක් යන්න විස්තර වේ. වලව නිම්නය යන්න නගර සංවර්ධන දැක්ම තුළට එකතු කිරීම තුළින් නගරයේ පවතින කෘෂිකර්මාන්තය හා ඒ ආශ්‍රිත වාරි පද්ධතිය, සංචාරකමය ආකර්ශණය ස්ථාන, නාගරික ස්වභා සෞන්දර්ය හා පාරිසරික සම්පත් ආරක්ෂා කරමින් පවත්වා ගැනීම අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ සමගම එකී අන්‍යතාවය පවත්වාගනිමින් නගරයේ ආර්ථික ශක්තිය වර්ධනය කිරීම සඳහා මෙම නගරයේ පවතින කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන යොදාගනිමින් අගය එක්කරන නිෂ්පාදන ඇතිකිරීමේ කෘෂිනිෂ්පාදන කේන්ද්‍රස්ථානයක් බවට පත්කරමින් වර්ෂ 2030 වන විට සංවර්ධිත නගරයක් වෙත ලගා වීම සංවර්ධන දැක්ම තුළින් අපේක්ෂා කෙරේ.

රූපය අංක 4.1 : නගර සංවර්ධන දැක්මට අදාළ දළ සටහන

4.3 අරමුණු (Goals)

2030 ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්මේ දැක්ම වෙත ලගාවීම සඳහා ප්‍රධාන අභිමතාර්ථ තුනක් ගොඩනගා ඇත.

1. පළමුවන අරමුණ : වර්ෂ 2030 වනවිට රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම වාණිජ හා කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථානය බවට ඇඹිලිපිටිය නගරය පත්කිරීම.
2. දෙවන අරමුණ : වර්ෂ 2030 වන විට වලව කලාපීය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහා අගය එක්කරන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියකට යොමුකරලීම තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම
3. තෙවන අරමුණ : වර්ෂ 2030 වනවිට පරිසර හිතකාමී සංවර්ධනයක් තුළින් ජනාවාසයට හිතකර සංචාරයට ආකර්ෂණීය නගරයක් බිහිකිරීම.

4.4 පරමාර්ථ

වගු අංක 4.1: පළමු අරමුණ හා පරමාර්ථ

<p>පළමු අරමුණ වර්ෂ 2030 වනවිට රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම වාණිජ හා කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථානය බවට ඇඹිලිපිටිය නගරය පත්කිරීම.</p>	
<p>පරමාර්ථ (objectives)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශයේ දැනට පවතින සමස්ථ නාගරික බල ප්‍රදේශයෙන් 0.3 % (හෙක්ටයාර් 46.8)ක් තරම් වන වාණිජ ඉඩම් භාවිතය වර්ෂ 2030 වනවිට 1% ක් (හෙක්ටයාර් 174) දක්වා වර්ධනය කිරීම. 2. ඇඹිලිපිටිය විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන එකතුකිරීම් සම්බන්ධ මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය බවට පත්කිරීම. 3. වර්ෂ 2030 දී ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සමස්ථ ඉඩම් ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා දැනට පවතින සංවර්ධන කටයුතු සඳහා භාවිතයට ගත හැකි ඉඩම් හෙක්. 8187.72ක ප්‍රමාණය තුළ සිදුවන අවධිමත් ඉඩම් භාවිත රටාව නිසි සැලසුමකට අනුව කළමනාකරණයට ලක් කිරීම.

වගු අංක 4.2: දෙවන අරමුණ හා පරමාර්ථ

<p>දෙවන අරමුණ</p>	<p>වර්ෂ 2030 වන විට වලව කලාපීය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහා අගය එක්කරන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියකට යොමුකරලීම තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම</p>
<p>පරමාර්ථ (objectives)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. වලව කලාපීය කෘෂිකාර්මික අවශ්‍යතා සඳහා වන ජල ඉල්ලුම අඛණ්ඩව සැපයීම තුළින් දැනට භාවිතයට ගැනෙන හෙක්ටයාර් 22,924.7ක කෘෂිකාර්මික ඉඩම් ප්‍රමාණයට අමතරව ජලය නොමැතිකම හේතුවෙන් වගාකටයුතු සඳහා භාවිතයට නොගැනෙන කෘෂිකාර්මික ඉඩම් හෙක්ටයාර් 1825.8ක ප්‍රමාණයක් වගා කටයුතු සඳහා යොදාගැනීමෙන් කලාපීය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනය 8% කින් ඉහළ නැංවීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීම. 2. කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා භාවිතයට ගැනෙන නවීන තාක්ෂණික ක්‍රමෝපායන් හා කාබනික පොහොර භාවිතයට යොමු කරවීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසීම. 3. කලාපීය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන අමුද්‍රව්‍ය වශයෙන් යොදාගනිමින් ක්‍රියාත්මක වන කර්මාන්ත ස්ථාපිත කිරීම සඳහා හිගුර හා කුඹුගොඩ ආර ප්‍රදේශයේ කර්මාන්ත කලාපයක් ස්ථාපනය කිරීම හා කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන වලට අගය එක්කරන ක්‍රියාවලියක් ඇතිකිරීම තුළින් සෘජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා 30,000 ක් අලුතින් උත්පාදනය කිරීමට පහසුකම් සැලසීම.

වගු අංක 4. 3: නෙවන අරමුණ හා පරමාර්ථ

<p>නෙවන අරමුණ</p>	<p>වර්ෂ 2030 වනවිට පරිසර හිතකාමී සංවර්ධනයක් තුළින් වාසයට හා සංචාරයට හිතකර ආකර්ෂණීය නගරයක් බිහිකිරීම.</p>
<p>පරමාර්ථ (objectives)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ඇමිලිපිටිය නගරයේ අන්‍යෝන්‍ය ආරක්ෂා වන සංවර්ධනයක් තුළින් වර්ෂ 2030දී සෑමට සොදුරු පරිසරයක් සහිත නගරයක් නිර්මාණය කිරීම. 2. වර්ෂ 2030දී 123,000ක් වන අපේක්ෂිත ජනගහනයට අවශ්‍ය භෞතික හා සාමාජීය යටිතල පහසුකම් නේවාසික අවශ්‍යතාවලට ගැලපෙන පරිදි ඇමිලිපිටිය නගරය ඇතුළු උඩවලව, තුංකම හා පදලංගල යන කුඩා නගර දක්වාද ව්‍යාප්ත කිරීම. 3. දෛනිකව නගරයෙන් සේවා ලබාගැනීම සඳහා පැමිණේ යැයි අපේක්ෂිත 10,000 - 15,000ක් අතර සංක්‍රමණික ජනගහනයට තම සේවා අවශ්‍යතා සපුරාගැනීම පහසුකරලීම උදෙසා ප්‍රධාන නගර මධ්‍යයේ පවතින අවහිරතාවයන් මග හරිමින් එම ප්‍රදේශය ආකර්ෂණීය ස්ථානයක් බවට පත්කිරීම. 4. උඩවලව සංචාරක කලාපයට වාර්ෂිකව පැමිණෙන දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින් සඳහා අවශ්‍ය නේවාසික හා අනෙකුත් සේවා පහසුකම් සැපයීම තුළින් උඩවලව සංචාරක කලාපයට පැමිණෙන වාර්ෂික සංචාරකයින් සංඛ්‍යාව වර්ෂ 2030 වනවිට 25% කින් ඉහළ නැංවීමට පහසුකම් සැලසීම.

පරිච්ඡේදය 05

ශ.දු.අ.ත. විශ්ලේෂණය හා දත්ත විශ්ලේෂණයේ සාරාංශය

වර්ෂ 2030 වනවිට ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්මෙහි දැක්ම වෙත ලගාවීම අරමුණු කරගනිමින් නිර්මාණය කරන ලද ප්‍රධාන අභිමතාර්ථ තුන සාක්ෂාත් කරගැනීමේදී මතු වන ශක්තීන්, දුබලතා, අවස්ථා හා තර්ජන පිළිබඳ අධ්‍යයනය මෙම ශ.දු.අ.ත (SWOT Analysis) විශ්ලේෂණය මගින් සිදුකර ඇත.

5 1. පළමු අරමුණට අදාළ ශ.දු.අ.ත. විශ්ලේෂණය

වග අංක 5.1: පළමු අරමුණට අදාළ ශ.දු.අ.ත විශ්ලේෂණය

පළමු අරමුණ : වර්ෂ 2030 වනවිට රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම වාණිජ හා කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථානය බවට ඇඹිලිපිටිය නගරය පත්කිරීම.				
1. ජාතික දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පිළියෙළ කරන ලද සබරගමුව පළාත් කලාපීය භෞතික සැලැස්ම(2030) තුළ ඇඹිලිපිටිය නගරය දෙවන පෙළ නගරයක් ලෙස හඳුනාගෙන තිබීම.	භෞතික සැලසුම්	ශ	දු	1. ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ස්ථාපිත කිරීමේදී අපේක්ෂිත කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන ප්‍රමාණයන් එක්රැස් නොවීම හේතුවෙන් එහි ක්‍රියාකාරීත්වය දුර්වල මට්ටමක පැවතීම.
2. විසල් හම්බන්තොට සංවර්ධන සැලැස්මේ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් ඇඹිලිපිටිය නගරය හඳුනාගෙන පැවතීම.	සංවර්ධන සැලැස්මේ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයක්	ක්	බ	2. නගර මධ්‍යයේ පවතින රථවාහන තදබදය හා අතුරු මාර්ග සංවර්ධනය වී නොතිබීම.
3. කලාපීය කෘෂි නිෂ්පාදනයන් ඉලක්ක කරගනිමින් ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ ස්ථාපිත කර ඇති විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය.	කෘෂි නිෂ්පාදනයන් ඉලක්ක කර ඇති විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය.	න්	තා	3. ඇඹිලිපිටිය රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ දකුණු කෙලවර සීමාවේ පිහිටා තිබීම.
4. ඇඹිලිපිටිය, උඩවලව, තුංකම හා පදලංගල යන ප්‍රදේශ ආවරණය වන පරිදි ස්ථාපිතව පවතින මහජන පොළවල්.	උඩවලව, තුංකම හා පදලංගල යන ප්‍රදේශ ආවරණය වන පරිදි ස්ථාපිතව පවතින මහජන පොළවල්.			
5. ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික බැංකු 17 කින් හා	ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික බැංකු 17 කින් හා			

<p>මූල්‍ය ආයතන 22කින් සමන්විත සමස්ථ මූල්‍ය ආයතන ජාලය.</p> <p>6.නගරය තුළ දැනට ස්ථාපිතව පවතින කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනයන්ට අදාළ බීජ වර්ග, පොහොර, හා කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය කෘෂිකාර්මික වාහන හා යන්ත්‍රෝපකරණ සඳහා මෙන්ම මෝටර් රථ හා අමතර කොටස් අලෙවිය සඳහා ඇති සේවා මධ්‍යස්ථාන ජාලයක් කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන හා ආහාර අලෙවිය සඳහා පවතින අලෙවි මධ්‍යස්ථාන හා බොජුන්හල් වලින් සැකසී ඇති නාගරික වෙළඳපොළ.</p> <p>7.සමස්ත නාගරික බල ප්‍රදේශයෙන් 70% කට ආසන්න භූමි ප්‍රදේශයක් ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය සතුව පැවතීම.</p>	<p>අ</p> <p>ව</p> <p>ඊ</p> <p>ඊ</p>	<p>න</p> <p>ර</p> <p>ඊ</p> <p>ඊ</p>
<p>1.දක්ෂිණ ප්‍රදේශ සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත අක්කර 15,000කින් සමන්විත කර්මාන්ත කලාපය සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව අක්කර 1500ක භූමි ප්‍රදේශයක් වෙන් කර පැවතීම.</p> <p>2.ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ සිට කිලෝමීටර් 56ක වැනි ආසන්න දුරකින් හම්බන්තොට වරායද කිලෝමීටර් 46ක් වැනි දුරකින් මත්තල ගුවන්තොටුපොළද පිහිටා තිබීම මගී හා භාණ්ඩ ප්‍රවාහන අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමට ඇති අවස්ථාවක් වීම.</p> <p>3.කොළඹ සිට මාතර දක්වා දැනට ඉදිකර ඇති දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය මාතර සිට මත්තල දක්වා දීර්ඝ කිරීමේ ව්‍යාපෘතියට</p>		

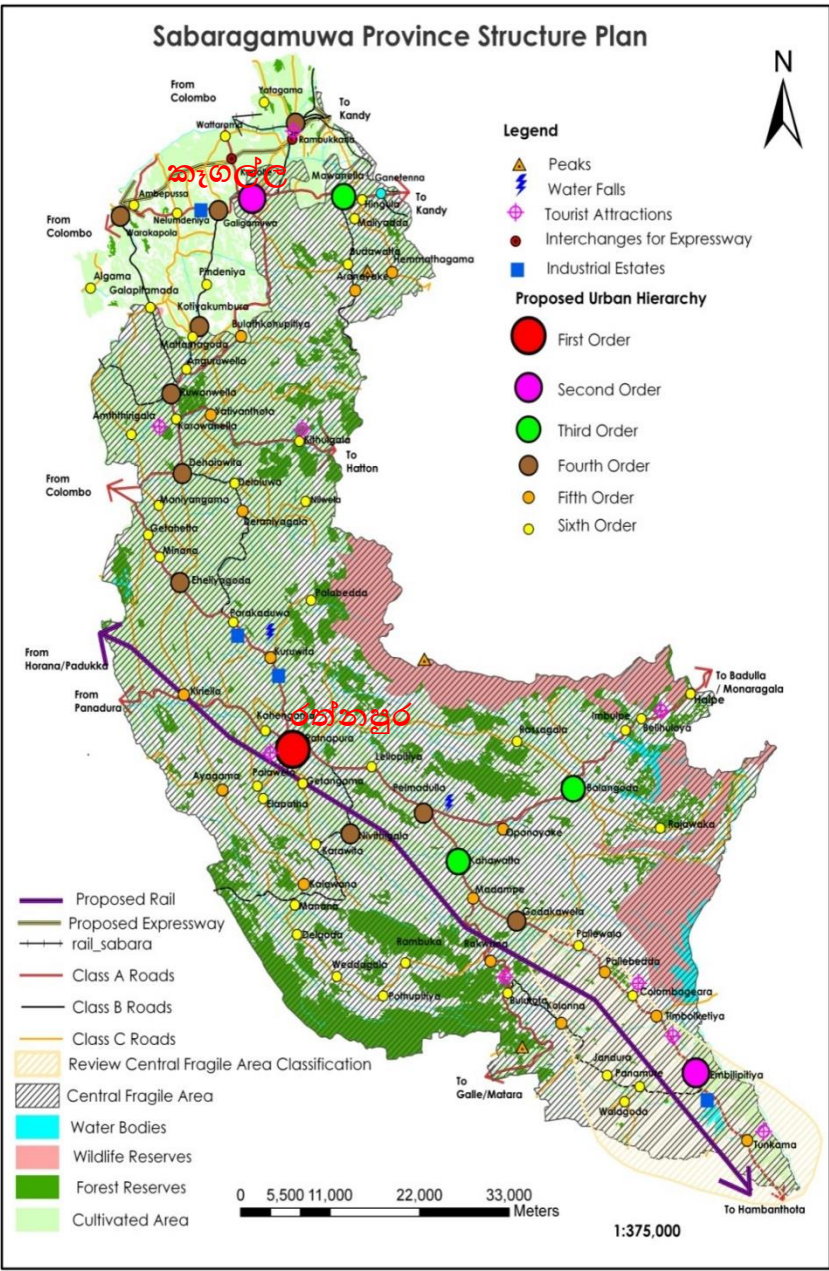
<p>අනුව ඇඹිලිපිටිය නගරයට ආසන්නතම අන්තර් හුවමාරු මධ්‍යස්ථානය (වැටිය අන්තර් හුවමාරු මධ්‍යස්ථානය) ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සිට කිලෝමීටර් 14ක් තරම් ආසන්න දුරකින් පිහිටා තිබීම.</p> <p>4.සංචාරක ආකර්ෂණය අතින් සුවිශේෂිතාවයක් හිමි වී ඇති සබරගමුව පළාත තුළ පළාත් සංචාරක අමාත්‍යාංශය විසින් නම්කර ඇති ප්‍රධාන සංචාරක කලාප හතක් පවතින අතර එම සංචාරක කලාප අතුරින් ඇඹිලිපිටිය නගරය උඩවලව සංචාරක කලාපයට ඇතුළත්ව පැවතීම.</p> <p>5.රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධාන වාණිජ නගරය රත්නපුර නගරය වාර්ෂිකව ගංවතුර ආපදාවන්ට ලක්වීම</p>	<p>කා</p>	<p>න</p>	
---	-----------	----------	--

5 1.1.ශක්තීන්

1.ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පිළියෙළ කරන ලද සබරගමුව පළාත් කලාපීය භෞතික සැලැස්ම(2030) තුළ ඇඹිලිපිටිය නගරය දෙවන පෙළ නගරයක් ලෙස හඳුනාගෙන තිබීම.

මෙම සැලැස්ම තුළ සබරගමුව පළාත් නාගරික ධුරාවලියට අනුව සබරගමුව පළාතේ පළමු පෙළ නගරය වන රත්නපුර නගරය හැරුණු විට කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධාන නගරය වන කැගල්ල නගරයටද නගර ධුරාවලියේ හිමිව පවතින ස්ථානයම ඇඹිලිපිටිය නගරයටද හිමිව පැවතීම සුවිශේෂීතාවයක් වේ. ඒ අනුව ඇඹිලිපිටිය නගරය මේවන විටත් සබරගමුව පළාත තුළ ප්‍රධාන නගර මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත්ව තිබීම නගර සංවර්ධන සැලැස්මේ පළමු අරමුණ ඉටුකරගැනීමට පවතින ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

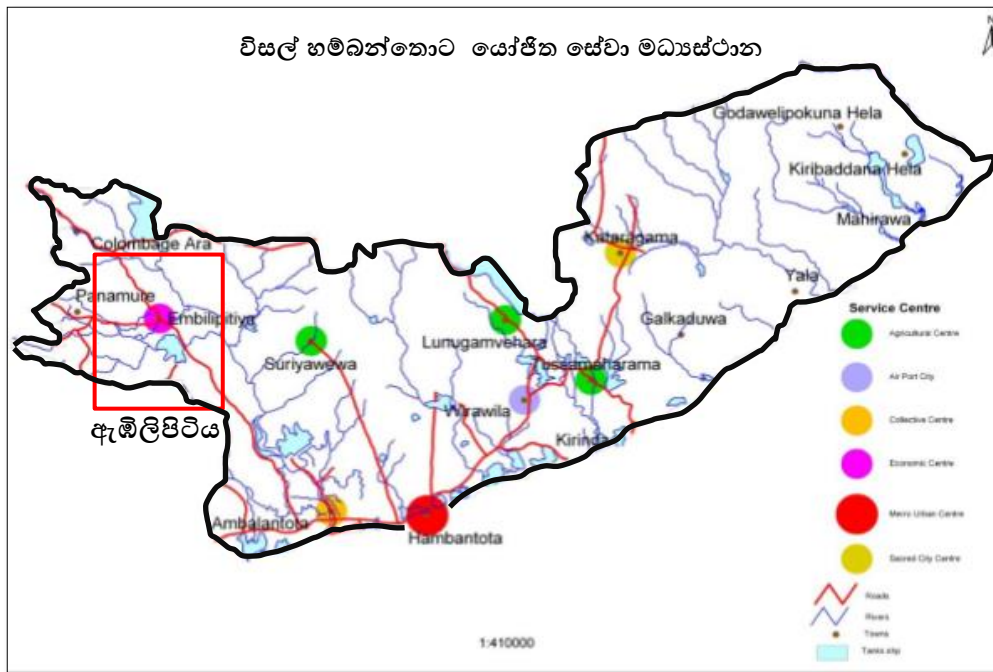
සිතියම් අංක 5.1: සබරගමුව ව්‍යුහ සැලැස්ම

2. විසල් හම්බන්තොට සැලැස්මේ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය වශයෙන් ඇඹිලිපිටිය නගරය හඳුනාගෙන පැවතීම.

විසල් හම්බන්තොට (Grater Hambanthota) සැලැස්ම තුළ ප්‍රධාන සේවා මධ්‍යස්ථාන 6ක් නම්කර ඇති අතර ඇඹිලිපිටිය නගරය එහි ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ලෙස නම්කර ඇත. ඒ අනුව එවන් සුවිසල් කලාපීය මට්ටමේ සංවර්ධන සැලැස්මක් තුළ ඇඹිලිපිටිය නගරය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් නම්කර පැවතීම තුළින් පැහැදිලි වනුයේ නගරයේ නව සංවර්ධන ප්‍රවණතා සමග ආර්ථික හා වාණිජ අංශයෙන් ඉදිරි සංවර්ධනයක් කරා ළඟා වීමට අවස්ථාව සැලසී පැවතීමයි.

සිතියම් අංක 5. 2: විසල් හම්බන්තොට යෝජිත සේවා මධ්‍යස්ථාන

3. කෘෂි නිෂ්පාදන අරමුණු කරගෙන ඇඹිලිපිටිය නව නගරයේ මිද්දෙණිය ප්‍රධාන මාර්ගයට යාබදව ස්ථාපිත කර ඇති ඇඹිලිපිටිය විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය.

2003 වර්ෂයේ ආරම්භ කර ඇති මෙම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය කඩ කාමර 45කින් ආපන ශාලාවකින් හා වර්ග මීටර් 1500ක් පමණ වන විවෘත ගොඩනැගිල්ලකින් සමන්විත වේ. මෙම කඩ කාමර මේ වන විට කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවිය හා වෙනත් වෙළඳ අවශ්‍යතා සඳහා භාවිතයට ගෙන ඇත. ඇඹිලිපිටිය නගරය අවට කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවි මධ්‍යස්ථාන, තොග ගබඩා හා පොදු වෙළඳපොළ ස්ථාපිතව පැවතුනද එම සියලු මධ්‍යස්ථාන අතරින් මෙම කලාපය තුළ දැනට ස්ථාපිතව පවතින ප්‍රධානතම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය වශයෙන් ඇඹිලිපිටිය විශේෂ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය හැඳින්විය හැකිය. ඒ අනුව විධිමත් කළමනාකරණයක් යටතේ නගරයේ ඉදිරි සංවර්ධන කාර්යයන් සඳහා යොදාගත හැකිවීම නගර සංවර්ධන සැලැස්මේ අභිමතාර්ථ සාක්ෂාත් කරගැනීමට පවතින ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

රූපය අංක 5.1 : ඇඹිලිපිටිය විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය

මූලාශ්‍රය: google earth map, ඇඹිලිපිටිය විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය

4. ඇඹිලිපිටිය, උඩවලව, තුංකම හා පදලංගල යන ප්‍රදේශ ආවරණය වන පරිදි ස්ථාපිතව පවතින මහජන පොළවල්.

ඇඹිලිපිටිය, උඩවලව, තුංකම, හා පදලංගල යන ප්‍රදේශ වල පවතින මෙම මහජන පොළවල් කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවි මධ්‍යස්ථාන වශයෙන් තොග හා සිල්ලර වෙළඳ කටයුතු සඳහා භාවිතා කරන අතර ඇඹිලිපිටිය නවනගරයේ මිද්දෙණිය ප්‍රධාන මාර්ගයට මුහුණලා නගරයේ ප්‍රධානතම මහජන පොළ ස්ථාපිත කර ඇත. එම භූමිය අක්කර 2 යි පර්චස් 35කින් සමන්විත අතර එය මහජන පොළ ඇතුළු ස්ථිර කඩ කාමර 16 බැගින් ඇතුළත් ගොඩනැගිලි හතරකින් යුක්ත වේ. මෙම මහජන පොළ තුළ වෙළෙන්දන් 950 ත් 1000 ත් අතර සංඛ්‍යාවක් වෙළඳාම් සිදු කරනු ලබන අතර මහජන පොළ ගොඩනැගිලි වේදිකාවක් සහිත ගොඩනැගිල්ලකින්ද සමන්විතව ඇති බැවින් මෙම ස්ථානය වෙනත් පොදු අවශ්‍යතා සඳහාද භාවිතයට ගත හැකි වේ.

රූපය අංක 5.2: ඇඹිලිපිටිය මහජන පොළ හරස් පැතිකඩ

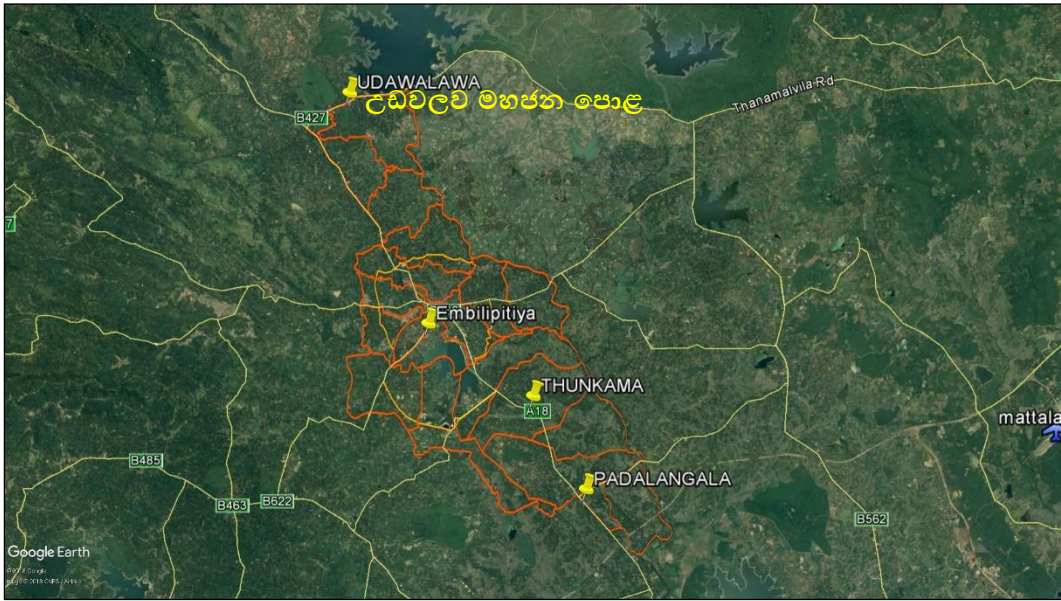

රූපය අංක 5.3: ඇඹිලිපිටිය මහජන පොළ

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් ඇඹිලිපිටිය මහජන පොළ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කර ඇති අතර මේවන විට මහජන පොළ කටයුතු ඇඹිලිපිටිය නගර සභාවේ කළමනාකාරිත්වය යටතේ පවත්වාගෙන යනු ලබයි. ඊට අමතරව උඩවලව, තුංකම හා පදලංගල පවතින මහජන පොළවල් තුලද එම ප්‍රදේශ ආශ්‍රිත කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවි කිරීම සඳහා භාවිතා කරනු ලැබේ. ඒ අනුව නගරයේ ආර්ථික සංවර්ධන, කෘෂිකාර්මික අමුද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීම් හා වෙළඳාම් කටයුතු සඳහා භාවිතයට යොදාගත හැකි සම්පත් ලෙස මෙම ස්ථාන හඳුනාගෙන ඇත.

රූපය අංක 5.4 ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පවතින මහජන පොළවල්

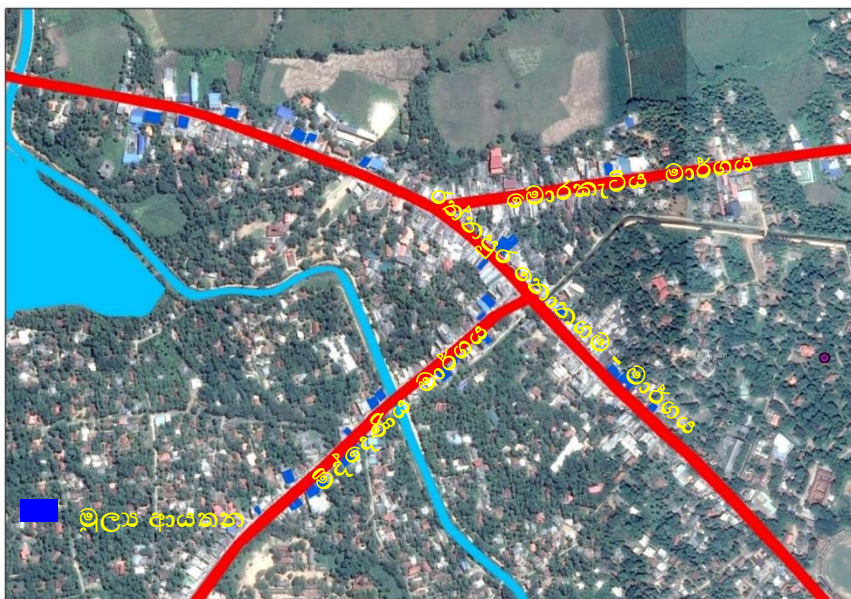

මූලාශ්‍රය: google earth map

5. ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික බැංකු 17 කින් හා මූල්‍ය ආයතන 22කින් සමන්විත සමස්ථ මූල්‍ය ආයතන ජාලය.

මෙම මූල්‍ය ආයතන අතුරින් දෙක තුනක් හැරුණු විට අනෙක් සියලුම මූල්‍ය ආයතන නෝනගම ප්‍රධාන මාර්ගය හා මිද්දෙණිය ප්‍රධාන මාර්ගය දෙපස ව්‍යාප්ත වී පවතින බැවින් ඒවායේ සේවාවන් ලබාගැනීම ඉතා පහසු වී ඇත. වලව කලාපය තුළ බැංකු හා මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ ආයතන 39ක් ස්ථාපිතව පවතින එකම නගරය ඇඹිලිපිටිය වන අතර අවට නගර හා ගම්වாසීන් තම මූල්‍ය අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරයට පැමිණීම සිදුකරයි. මේ අනුව ඇඹිලිපිටිය නගරය දැනටමත් වාණිජ හා මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රය තුළ සුවිශේෂී වර්ධනයක් අත්කරගෙන පැවතීම නගරයේ ඉදිරි සංවර්ධන කාර්යයන් සිදුකිරීමට පවතින විශේෂ ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

රූපය අංක 5.5 ඇඹිලිපිටිය නගරයේ මූල්‍ය ආයතන ව්‍යාප්තිය

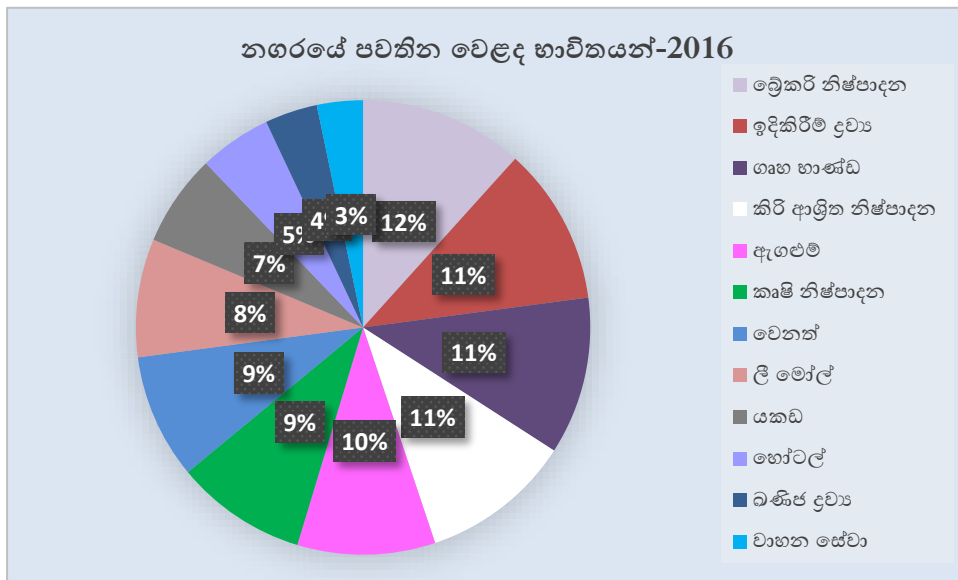

මූලාශ්‍රය: google earth map

6. නගරය තුළ දැනට ස්ථාපිතව පවතින කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන කාණ්ඩයට අයත් බීජ වර්ග, පොහොර, හා කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය, කෘෂිකාර්මික වාහන හා යන්ත්‍රෝපකරණ සඳහා මෙන්ම මෝටර් රථ හා අමතර කොටස් අලෙවිය සඳහා ඇති සේවා මධ්‍යස්ථාන ජාලය හා ආහාරද්‍රව්‍ය අලෙවිය සඳහා අවශ්‍ය අලෙවි මධ්‍යස්ථාන හා බොජුන්හල් වලින් සමන්විත වෙළඳපොළක් නගරය තුළ සැකසී ඇත.

මෙම සියලු සේවාවන් නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශයට අයත් නවනගරය, පල්ලේගම හා යෝධගම යන ප්‍රදේශ තුළ ස්ථාපිතව පවතින බැවින් සේවාදායකයන්ට තම කාර්යයන් ඉටුකර ගැනීමේ පහසුව සැලසී ඇත. වලව කලාපයේ පවතින ප්‍රධාන නාගරික මධ්‍යස්ථානය වශයෙන් ස්ථාපිතව ඇති මෙම නගරයට දෛනිකව විවිධ සේවාවන් ලබාගැනීම සඳහා පැමිණෙන සංඛ්‍යාව 7000-10,000ක් අතර අගයක් ගනී. ගොඩකවෙල, පල්ලේබැද්ද, සංඛපාල, උඩවලව, කොලොන්න, කැල්ල, සෙවණගල, මිද්දේණිය, සූරියවැව හා රිදියගම යන ප්‍රදේශ වලින් කෘෂිකාර්මික සේවාවන් ලබාගැනීම සඳහා පැමිණීම හඳුනාගෙන ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 5. 4: නගරයේ පවතින වෙළඳ භාවිතයන් 2016

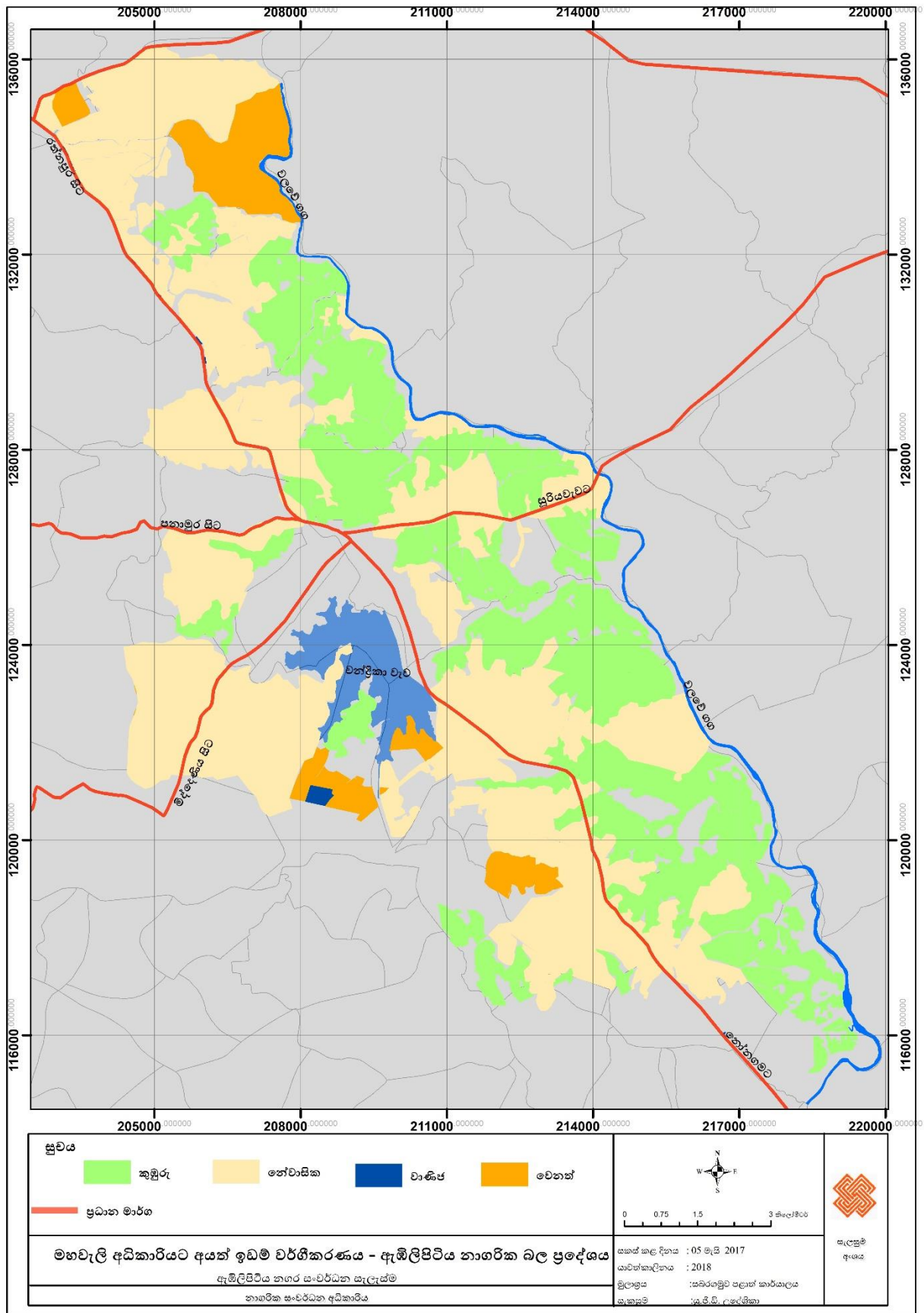
මූලාශ්‍රය: (සම්පත් පැතිකඩ ඇමිලිපිටිය ජරදේශීය ලේකම් කාර්යාලය)

විශේෂයෙන් කොලොන්න, සෙවණගල, මිද්දේණිය, සූරියවැව හා රිදියගම යන ප්‍රදේශ වලින් කෘෂිකාර්මික සේවාවන් ලබාගැනීම සඳහා ඇමිලිපිටිය නගරය තුළට පැමිණෙනුයේ කෘෂිකර්මාන්තය ආශ්‍රිත සියළු අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීමට ඇති පහසුව නිසාවෙනි. උදාහරණයක් වශයෙන් කෘෂි බෝග අලෙවි කිරීමට ඇමිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට පැමිණෙන්නෙකුට අවශ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු සඳහා මූල්‍ය ආයතන රාශියක් නගරය තුළ ස්ථාපිතව ඇති අතර ඊට අමතරව බීජ වර්ග, පොහොර හා අනෙකුත් රසායනික ද්‍රව්‍යද අවශ්‍යතාවය පරිදි මිලදී ගැනීමේ හැකියාවක් මෙම නගරය තුළ සැකසී ඇත.

එමෙන්ම කෘෂිකාර්මික සේවා සඳහා අවශ්‍ය වාහන යන්ත්‍රෝපකරණ, මෝටර් රථ හා අමතර කොටස් මිලදී ගැනීමට ඇති හැකියාවන් කෘෂි නිෂ්පාදන හා ආහාර ද්‍රව්‍ය හා ඵදිනෙදා අත්‍යාවශ්‍ය භාණ්ඩ මිලදී ගැනීමට මෙන්ම පරිපාලන කටයුතු, සෞඛ්‍ය, අධ්‍යාපනික හා මූල්‍යම අවශ්‍යතා රැසක් සපුරාගත් හැකි පරිදි එම මධ්‍යස්ථාන නගරය තුළ ස්ථාපිතව පැවතීම, නගරය වාණිජ මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත්කිරීමට පවතින ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

7. සමස්ත නාගරික බල ප්‍රදේශයන් 70% කට පමණ ආසන්න භූමි ප්‍රදේශයක් මහවැලි අධිකාරිය සතුව පවතින අතර එම ඉඩම් භාවිතය අනුව කෘෂිකාර්මික 47%ක්, නේවාසික 51%ක්, වාණිජ 0.3%ක් හා වෙනත් 1.79 %ක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව ඉදිරි සංවර්ධන කටයුතු වලදී, ඒ සඳහා අවශ්‍ය ඉඩම් පවරාගැනීම ඉඩම්වල භීම්කාරිත්වය එක ආයතනයක් සතුවීම තුළින් පහසු වනු ඇත. තවද නව ආයෝජකයන් සඳහා පහසුවෙන් ඉඩම් ලබාගැනීමට හැකියාවද මෙමගින් සැලසේ. මෙම තත්වය සංවර්ධන කාර්යයන් පහසු කරලීම සඳහා පවතින ශක්තියක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

පිටියම් අංක 5. 3: මහවැලි අධිකාරියට අයත් ඉඩම් වර්ගීකරණය

5.1.2 දුබලතා

1. ඇඹිලිපිටිය විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය මෙම නගරයට පවතින ශක්තියක් වුවද වර්තමානය වන විට එහි ක්‍රියාකාරීත්වය අපේක්ෂිත කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන ප්‍රමාණයන් එක්රැස් නොවීම හේතුවෙන් දුර්වල තත්ත්වයක පවතින බව හඳුනාගෙන ඇත.

ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ආරම්භයේදී සිදු කරන ලද අධ්‍යයනයන්ට අනුව හිගුර ආර, උඩගම, තුංකම හා හිගුර ප්‍රදේශ ආශ්‍රිත සිදුකරන ලද සමීක්ෂණ තුළින් එක් වගා කන්නයකදී ලබාගත හැකි වී අස්වැන්න මෙට්‍රික් ටොන් 3372ක් ද ,කෙසෙල් මෙට්‍රික් ටොන් 1290ක් හා එළවලු මෙට්‍රික් ටොන් 1560ක ප්‍රමාණයක් ලෙස තොරතුරු රැස්කර පැවතුනද ඉහත සඳහන් කළ ප්‍රදේශ අතරින් මසකට ලැබෙනුයේ කෙසෙල් මෙට්‍රික් ටොන් 200 ක් තරම් ප්‍රමාණයකි .ඒ අතුරින් ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය වෙත ලැබෙනුයේ ඉන් 40%ත් 50%ත් අතර අඩු ප්‍රතිශතයකි. එළවලු මසකට මෙට්‍රික් ටොන් 260ක් පමණ නිෂ්පාදනය වන අතර ඉන් ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට ලැබෙනුයේ 23%- 26% ත් අතර අඩු ප්‍රතිශතයකි.

වගු අංක 5.2: ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ මාසිකව එකතුවන නිෂ්පාදනයන්

බෝගය	ප්‍රමාණය
කෙසෙල්	මේ.ටො. 80-100
එළවලු	මේ.ටො. 60-70
පළතුරු	මේ.ටො. 10-15

මූලාශ්‍රය: (ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය , 2016)

ඒ අනුව මේ වන විට ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය අපේක්ෂිත අරමුණු වෙත ලගාවිය නොහැකි මට්ටමකට පත්ව ඇත. එමෙන්ම කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන අලෙවිය සඳහා ඉදිකර ඇති කඩ කාමර 46න් 14ක් කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහාද 5ක් භාවිතයකින් තොරවද අනෙක් කඩ කාමර වෙනත් භාවිතයන් සඳහාද භාවිතාකරන තත්ත්වයකට වර්තමානය වනවිට පත්ව පැවතීම දුර්වලතාවයක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

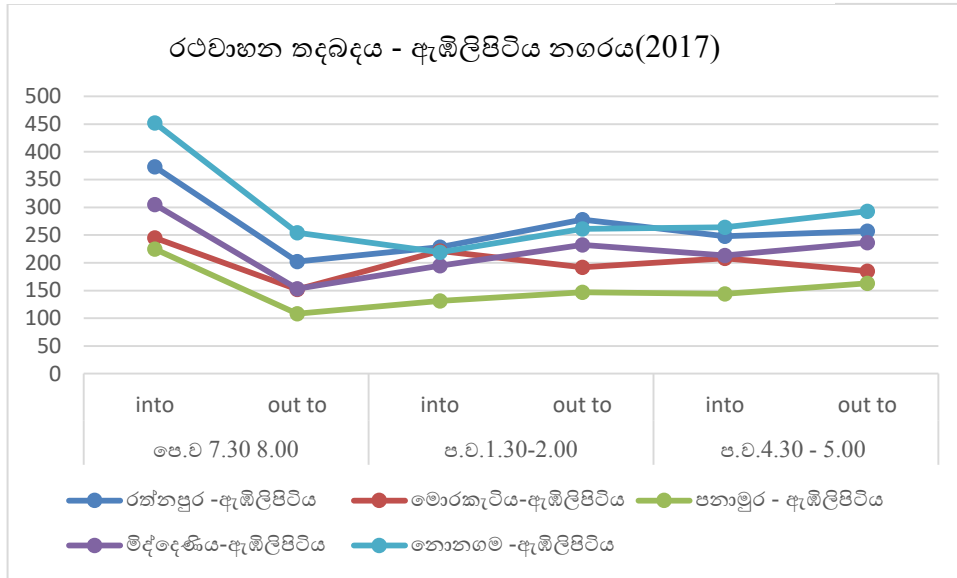
2.නගර මධ්‍යයේ පවතින රථවාහන තදබදය හා අතුරු මාර්ග සංවර්ධනය වී නොතිබීම නගරයේ ඉදිරි සංවර්ධන කටයුතු සඳහා බාධා ගෙනදිය හැකි ගැටළුවක් බවට හඳුනාගෙන ඇත.

ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ සතියේ වැඩකරන දින වලදී ඇතිවන රථවාහන තදබදය ගැන සලකා බැලීමේදී නෝනගම මාර්ගයේ, අනෙකුත් ප්‍රධාන මාර්ග වලට සාපේක්ෂව වැඩි රථවාහන තදබදයක් දැකගත හැකිය (ප්‍රස්තාර අංක 5.2).

දවසේ කාල වේලාවන් සැලකූ විට පෙරවරු කාලයේ නගරයට ඇතුළු වන වාහන ප්‍රමාණය වැඩිවීමක් දක්නට හැකිය. නගරයේ පොදු ප්‍රවාහන කටයුතු සඳහා පවතින ඉඩකඩ හා පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීමද ගැටලුකාරී තත්ත්වයක් වී ඇත.

විශේෂයෙන් ඇඹිලිපිටිය ප්‍රධාන බස් නැවතුම්පොළ තුළ බස් රථ හැසිරවීමට හා දුර සේවා බස් රථ නතර කිරීමට පවතින ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නැත. රථවාහන තදබදයට අමතරව නගරයේ පවතින බොහොමයක් මාර්ග අලුත්වැඩියා කිරීමේ තත්ත්වයක පැවතීමත් ග්‍රාමීය හා කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශ ආශ්‍රිත පවතින මාර්ගවලින් 90%ක පමණ මාර්ග ප්‍රමාණයක් නඩත්තු කළ යුතු තත්ත්වයක පැවතීම හඳුනාගෙන ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 5. 5: රථවාහන තදබදය - ඇඹිලිපිටිය නගරය 2017

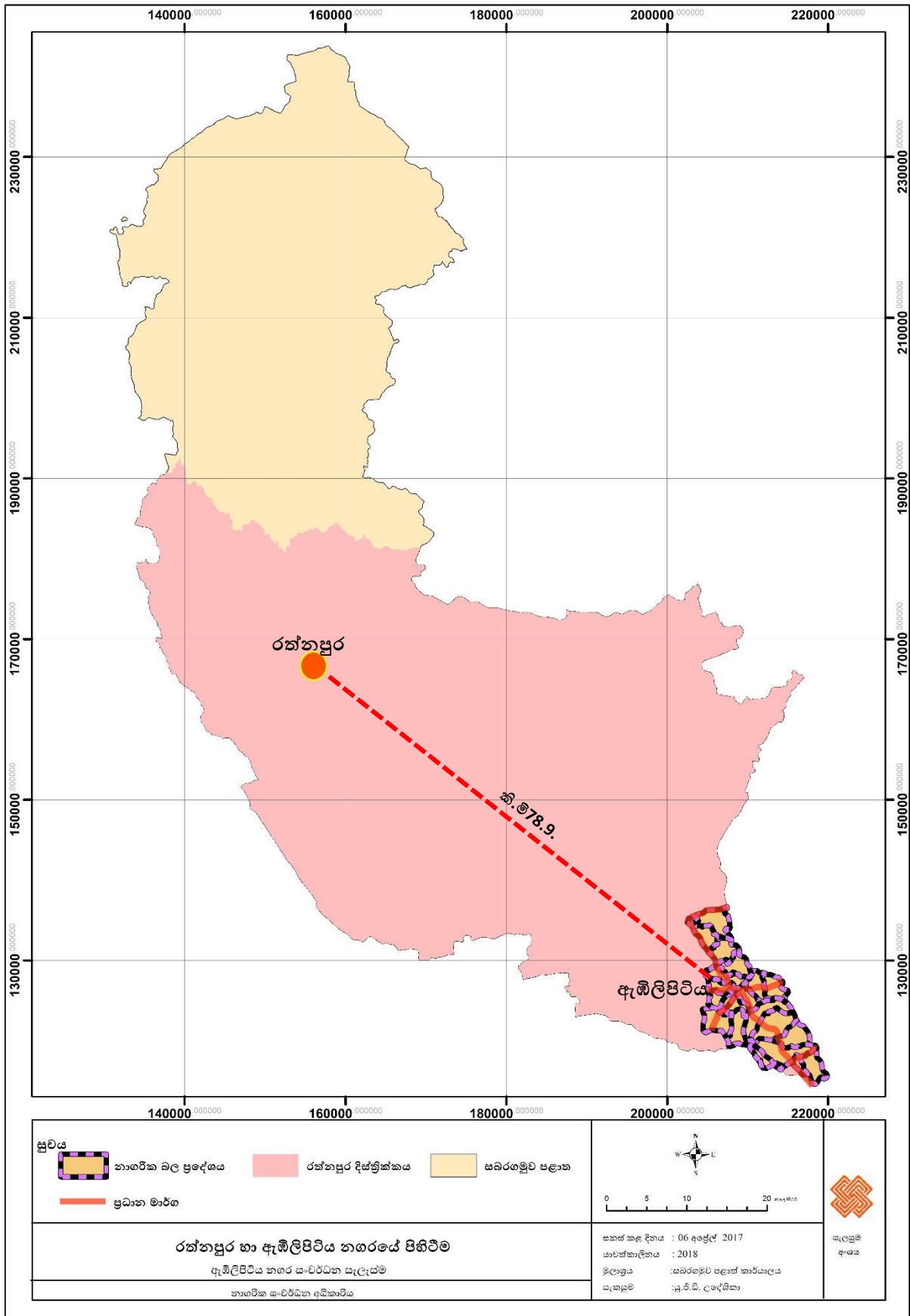

මූලාශ්‍රය: සබරගමුව පළාත් කාර්යාලය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

3. ඇඹිලිපිටිය රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ දකුණු කෙලවර සීමාවේ පිහිටා තිබීම.

දැනට වාණිජ කේන්ද්‍රස්ථානය ලෙස ස්ථාපිතව පවතින රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ රත්නපුර නගරයේ සිට කිලෝමීටර් 78.9 තරම් දුරකින් රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ දක්ෂිණ මායිමට වන්නට ඇඹිලිපිටිය නගරය පිහිටා තිබීම රත්නපුර නගරයේ ප්‍රධාන වාණිජ මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත්කිරීමට පවතින දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

පිනියම් අංක 5. 4: රත්නපුර හා ඇමිලිපිටිය නගරයේ පිහිටීම

5 1.3.අවස්ථා

1.ඇඹිලිපිටිය ආශ්‍රිත හිගුර හා කුඹුගොඩ ආර ප්‍රදේශ තුළින් අක්කර 1500ක භූමි ප්‍රදේශයක්, කර්මාන්ත කලාපයක් සඳහා හඳුනාගෙන පවතින අතර එම කර්මාන්ත කලාපය දක්ෂිණ ප්‍රදේශ සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත අක්කර 15,000ක කර්මාන්ත කලාප ව්‍යාපෘතියට අයත්ව ඇත (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.10). මෙම ව්‍යාපෘතිය මගින් කර්මාන්ත 2400ක් හා සෘජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා 400,000 ක් ඇති කිරීමට යෝජිතව පවතින අතර ඇඹිලිපිටිය කලාපය තුළටද කර්මාන්ත 200ක් හා සෘජු හා වක්‍ර රැකියා 40,000ක් පමණ උත්පාදනය කිරීමටත් අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ අනුව මෙම කර්මාන්ත කලාපය සඳහා අගය එක්කරන නිෂ්පාදන ඇතිකිරීමේ කර්මාන්ත ඇතුළත් කරමින් කලාපයට ආවේනික කෘෂිබෝග ආශ්‍රිත ප්‍රමිති සහගත නිෂ්පාදන ඇතිකිරීමට හා එම නිෂ්පාදන වලින් යම් ප්‍රමාණයක් නාගරික වෙළඳපොළට සැපයීමත් මූලික කරගනිමින් නාගරික ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමට හා කෘෂි හා වාණිජ මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් ස්ථාපිත කරගැනීමට පවතින සුවිශේෂී අවස්ථාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

තවද නව රැකියා අවස්ථා ඇතිවීමත් සමග පැමිණෙන ශ්‍රමිකයින්ට අවශ්‍ය සේවා සැපයීම සඳහා එම කලාපය ආශ්‍රිතවම වාණිජ මධ්‍යස්ථාන(Agglomeration centers) හා නේවාසික කලාප බිහිවීම, ඒ ආශ්‍රිත යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය වීම හා කර්මාන්ත ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන යොදාගනිමින් කලාපීය වෙළඳ පොළ දියුණු කිරීම ආදී වාණිජමය වශයෙන් බොහෝ අවස්ථාවන් ලබාගැනීම සඳහා මෙම කර්මාන්ත කලාපය ස්ථාපිත වීමඅවස්ථාවක්ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

2.ඇඹිලිපිටිය නගරය රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම වාණිජ සේවා මධ්‍යස්ථානය වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමේදී ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ සිට කිලෝමීටර් 57ක වැනි ආසන්න දුරකින් හම්බන්තොට වරායද කිලෝමීටර් 43.7ක් වැනි දුරකින් මත්තල ගුවන්තොටුපොළත් පිහිටා තිබීම නගරයේ වාණිජ කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය භාණ්ඩ ප්‍රවාහනයට මෙන්ම ආනයනය හා අපනයනකටයුතු වලදී ප්‍රවාහන වියදම් අවම කරගැනීමටත් ,ආයෝජකයින් ළඟාකර ගැනීමටත් අවශ්‍ය සේවා පවතින සුවිශේෂීඅවස්ථාවක්වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත(ඇමුණුම් රූපසටහන් අංක 3.2)

3.කොළඹ සිට මාතර දක්වා ක්‍රියාත්මක වන දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය මත්තල දක්වා දීර්ඝ කිරීම තුළින් අධිවේගී මාර්ගය ඇඹිලිපිටිය නගරයට ආසන්නයෙන් ගමන් ගන්නා අතර ආසන්නතම අන්තර් හුවමාරු මධ්‍යස්ථානය වන “වැටිය” ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ සිට කි.මී.14ක් වැනි ආසන්න දුරකින් පිහිටා තිබීම වාණිජ හා මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය සේවා ලඟාකර ගැනීම සඳහා මෙන්ම ආයෝජකයන් ලඟාකරගැනීමත්, කොළඹ වැනි ප්‍රධාන පෙළේ වාණිජ නගර සමග සබඳතා පැවැත්වීමට ඇති හැකියාව හා මත්තල සිට භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය ආදී ප්‍රතිලාභ බොහොමයක් ලබාගත හැකි බැවින් මෙම අධිවේගී මාර්ගය ඇඹිලිපිටිය නගරයේ වාණිජමය සංවර්ධන කාර්යයන් සඳහා වන විභවතාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත(ඇමුණුම් රූපසටහන් අංක 3.2)

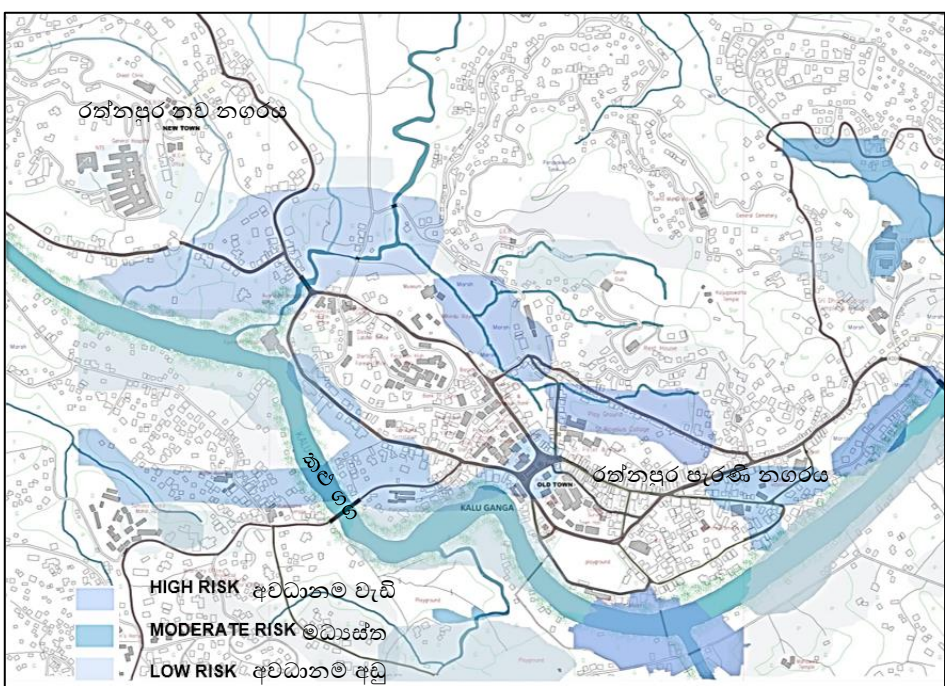
4. සංචාරක ආකර්ෂණය අතින් සුවිශේෂීතාවයක් හිමි වී ඇති සබරගමුව පළාත තුළ පළාත් සංචාරක අමාත්‍යාංශය විසින් පිළියෙළ කර ඇති ප්‍රධාන සංචාරක කලාප හතකින් සමන්විත සංචාරක සැලැස්මේ ඇතුළත් සංචාරක කලාප අතුරින් උඩවලව සංචාරක කලාපයට ඇඹිලිපිටිය නගරය අයත්ව ඇත. උඩවලව ඇත් අතුරු සෙවන, සංඛපාල විහාරය, උඩවලව ජලාශය, වන්දිකා වැව, මඩුවන්වෙල වලව්ව, ලියන්ගස්තොට වෙල්ල, පනාමුර ඇත්ගාල ආදී සංචාරක ආකර්ශනීයත්වයෙන් ඉහළ ස්ථානද මෙම කලාපය තුළ පිහිටා තිබීමෙන් නගරයට ආර්ථිකමය වශයෙන් බොහෝ වාසි සැලසී ඇත.

උඩවලව සංචාරක කලාපය තුළට ඇදී එන දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින් නවාතැන් හා ආහාර ඇතුළු විවිධ සේවා අවශ්‍යතා සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරයට පැමිණීම හඳුනාගෙන ඇති අතර ඔවුන්ට අවශ්‍ය සේවා විධිමත් කරමින් නගරය වාණිජම වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමට පවතින විශේෂ අවස්ථාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.16).

5. රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම නගරය වන රත්නපුර නගරය වාර්ෂික ආපදා තත්ත්වයන්ගෙන් පීඩාවට පත්වීම.

විශේෂයෙන් රත්නපුර වාණිජ කලාපය වාර්ෂික ගංවතුර අවධානමට පත්වීමක් හඳුනාගෙන ඇති අතර ආපදා රහිත වාණිජ භාවිතයන් සඳහා පවතින ඉඩකඩම් රත්නපුර නගරය තුළ ප්‍රමාණවත් නොවීම තුළින් ස්වභාවික විපත් අඩුම ඇඹිලිපිටිය නගරය මෙම දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම වාණිජ මධ්‍යස්ථානය වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමට පවතින අවස්ථාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.11)

රූපය අංක 5.6: රත්නපුර නගරයට ගංවතුර අවධානම පවතින ප්‍රදේශ

5.1.4 තර්ජන

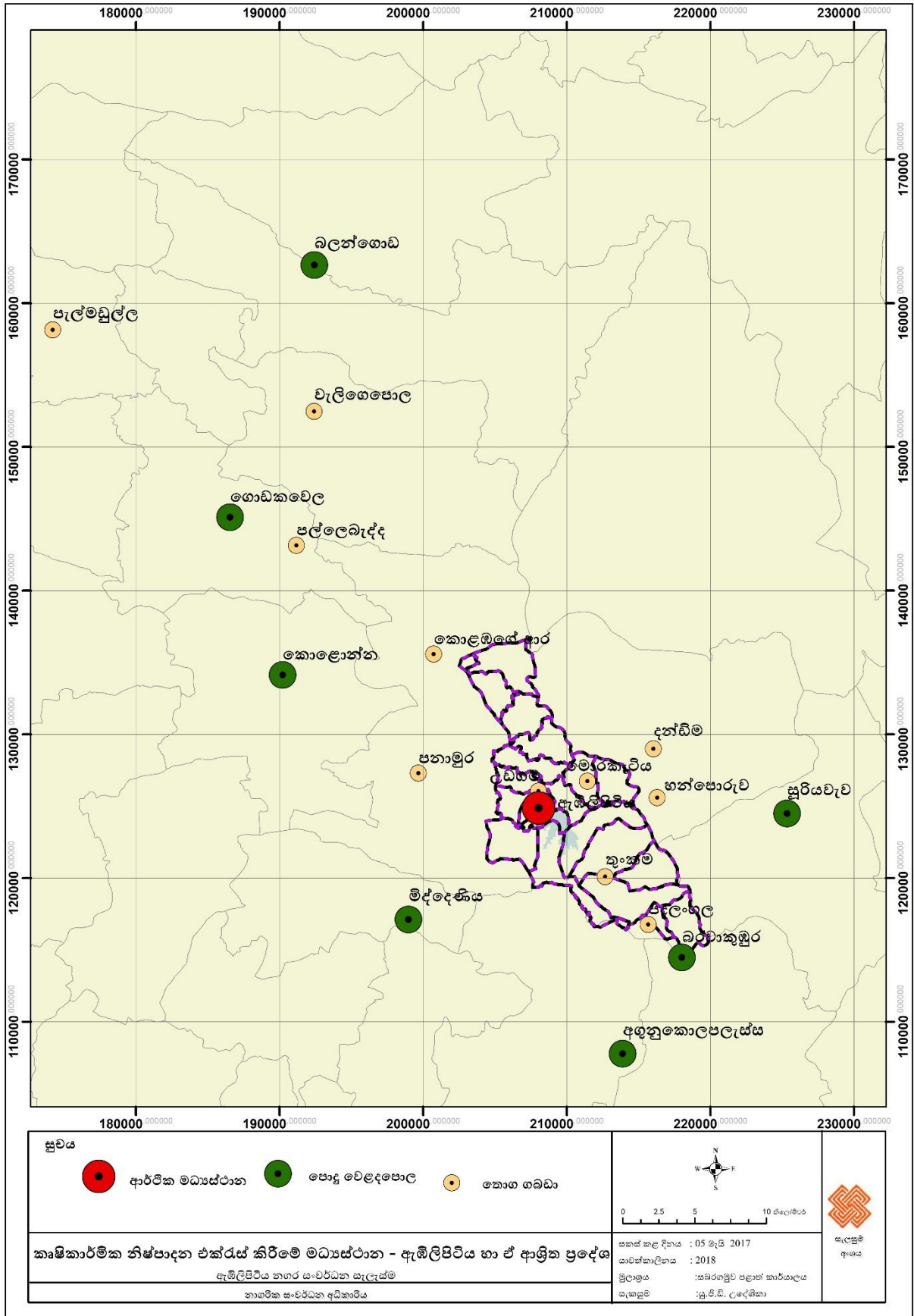
1. නගරය අවට ව්‍යාප්තව ඇති කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන.

මේ අනුව නාගරික බල ප්‍රදේශයෙන් පිටත, අවට ප්‍රදේශය තුළ පොදු වෙළඳ මධ්‍යස්ථාන 7ක්ද නොග ගබඩා 7ක්ද හඳුනාගෙන ඇත. විශේෂයෙන් ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිත ව්‍යාප්තව ඇති මෙම කෘෂි නිෂ්පාදන එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන තුළින් වලව කලාපිය කෘෂි නිෂ්පාදන ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළට ගලා ඒම සීමා කරවීම ඇඹිලිපිටිය කෘෂි හා වාණිජ මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් ස්ථාපිත කිරීමට පවතින දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත (සිතියම් අංක05.5).

2. රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ අග නගරය වන රත්නපුර නගරයේ වාණිජ කේන්ද්‍රස්ථානය වශයෙන් පවතින රත්නපුර පැරණි නගරය වාර්ෂිකව ගංවතුර තර්ජනයට ලක්වුවද එහි වාණිජ කටයුතු එලෙසම ක්‍රියාත්මක වීම.

රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධාන වාණිජ කේන්ද්‍රස්ථානය බවට පත්ව ඇති රත්නපුර නගරය වාර්ෂිකව ගංවතුර අවධානමට පත්වේ. එම කාලය තුළ වාණිජ ජාලය බිඳවැටීමට පත්වුවද වර්තමානය වන විටත් නගරයේ පවතින වාණිජ භාවිතයන්හි වෙනසක් සිදු නොවීම හඳුනාගෙන ඇත. මෙම තත්ත්වය ඇඹිලිපිටිය නගරය වාණිජ කේන්ද්‍රස්ථානය වශයෙන් සංවර්ධනයට පවතින තර්ජනයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත(ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.12).

පිනයම් අංක 5. 5: ඇමිනිෂ්පාදන ලිපිටිය නගරයේ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන එකතුකිරීමේ මධ්‍යස්ථාන

5.2 දෙවන අරමුණට අදාළ ශ.දු.වි.ත විශ්ලේෂණය

වගු අංක 5.3: දෙවන අරමුණට අදාළ ශ.දු.අ.ත. විශ්ලේෂණය

<p>දෙවන අරමුණ : වර්ෂ 2030 දී කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහා අගය එක්කරන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක් ඇතිකිරීම තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම.</p>		
<p>1. රටේ කෘෂිකර්මාන්තය හා බලශක්තිය නිෂ්පාදනය අරමුණු කරගනිමින් ක්‍රියාත්මක කෙරුණු කඩිනම් මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය යටතේ ප්‍රකාශිත වලව විශේෂ බල ප්‍රදේශය තුළ ස්ථාපිත කරන ලද ගොවි ජනපද වලට සේවා සැපයීම සඳහා වන නාගරික මධ්‍යස්ථාන වශයෙන් ඇඹිලිපිටිය හා අගුනුකොලපැලැස්ස නගර සංවර්ධනය කිරීමට කටයුතු කිරීම.</p>	<p>ශ දු ක් බ නී ල න් තා</p>	<p>1. කාලානුරූපීව සිදුවන දේශගුණික වෙනස්වීම් වලට අනුව ගොවීන් විසින්, වගාකරන බෝගවර්ග වෙනස් කිරීමට පෙළඹෙන බැවින් ඉලක්කගත නිෂ්පාදන සඳහා අවශ්‍යකරන කෘෂි නිෂ්පාදන නොලැබී යාම.</p>
<p>2. කෘෂිකාර්මික බෝග වගාවන් සඳහා හිතකර වූ දේශගුණයකින් සහ සාරවත් පාංශු සංසටකයන්ගෙන් යුක්ත වීම.</p>		<p>2. වර්තමානය වන විට නාගරික කෘෂිකාර්මික ඉඩම්වල වගා කටයුතු අත්හැරීමට හා භාවිතය වෙනස් කිරීමට ලක්කිරීම.</p>
<p>3. දැනට මෙම කලාපය තුළ වගා කෙරෙන කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන අගය එකතුකිරීමේ ක්‍රියාවලියකට යොදාගත හැකි වීම.</p>		<p>3. කෘෂිකාර්මික බිම් ආවරණය වන පරිදි ස්ථාපිතව ඇති මාර්ග පද්ධතියෙන් 90.6 %ක මාර්ග ප්‍රමාණයක් සංවර්ධනය කළ යුතු මට්ටමක පැවතීම.</p>
<p>4. සමස්ථ කෘෂිකාර්මික බිම් ආවරණය කරමින් ඉදිකර ඇති වාරි ඇළවල් පද්ධතිය.</p>		<p>4. කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක ඇඹිලිපිටිය කර්මාන්ත පුරයේ පළමු අදියර තුළ කර්මාන්ත ස්ථාපිත වීම ප්‍රශස්ත මට්ටමක නොපැවතීම හා දෙවන අදියර මෙතෙක් ආරම්භ වී නොතිබීම.</p>
<p>5. මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 60 -100ක පමණ උසකින් වලව ගංහා නිම්නයේ පිහිටි මෙම නගරයේ බොහෝ ප්‍රදේශ තැනිතලා භූමි ලක්ෂණ වලින් යුක්ත වීම.</p>		<p>5. මහා පරිමාණයේ නිෂ්පාදන කර්මාන්තයක්ව ලෙසින් ඇරඹී ඇඹිලිපිටිය කඩදාසි කම්හල හා</p>
<p>6. කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන අභිමුඛ කර්මාන්ත ස්ථාපිත කළහැකි මට්ටමේ කර්මාන්ත කලාපයක් නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ස්ථාපිතව පැවතීම.</p>		

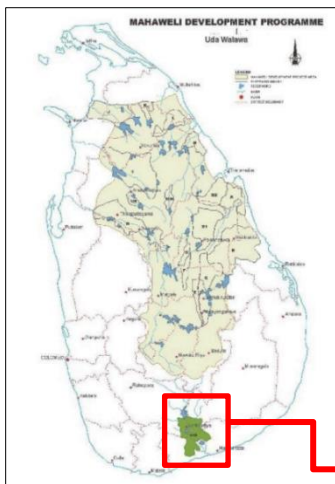
<p>7.නාගරික ඉඩම් භාවිතයෙන් 35%ක් ගොඩ හා මඩ ගොවිතැන් සඳහා යොදාගැනීම.</p> <p>8.බලශක්ති උත්පාදනය සඳහා දායක වන උඩවලව ජාල විදුලිබලාගාරය හා හීගුර කාප බලාගාරය ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ ස්ථාපිතව පැවතීම.</p> <p>9.වර්ෂ 2030 සඳහා ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සකස් කර ඇති සබරගමුව කලාපීය භෞතික සැලැස්ම තුළ ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශය කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශයක් ලෙස නම්කර පැවතීම.</p>			<p>මොරකැටිය වී ගබඩාව සංකීර්ණය මේ වනවිට වැසිගොස් පැවතීම.</p>
<p>1.දක්ෂිණ ප්‍රදේශ සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ යෝජිත අක්කර 15,000කින් සමන්විත කර්මාන්ත කලාපය සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව අක්කර 1500ක භූමි ප්‍රමාණයක් වෙන් කර පැවතීම.</p> <p>2.ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ සිට කිලෝමීටර් 57ක වැනි ආසන්න දුරකින් හම්බන්තොට වරායද කිලෝමීටර් 43.7ක් වැනි දුරකින් දුරකින් මත්තල ගුවන්තොටුපොළද පිහිටා තිබීම මගි හා හාණ්ඩ ප්‍රවාහන අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමට ඇතිඅවස්ථාවක්වීම.</p> <p>3.කොළඹ සිට මාතර දක්වා ක්‍රියාත්මක වන දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය මාතර සිට මත්තල දක්වා දීර්ඝ කිරීම මගින් ඇඹිලිපිටිය නගරයට ආසන්න අන්තර් හුවමාරු මධ්‍යස්ථානයක් වැටිය ප්‍රදේශයේ පිහිටා තිබීම(කිලෝමීටර් 14ක දුරින්).</p>	<p>අ ව ස් තා</p>	<p>න ර ජ න</p>	<p>1.අතරමැදි වෙළෙන්දන්ගේ මැදිහත්වීම හේතුවෙන් සමස්ත නිෂ්පාදනයෙන් වැඩි කොටසක් පිටතට ගලා යාම.</p> <p>2.වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් හේතුවෙන් නියං සහිත දේශගුණික තත්ත්වයක් ඇතිවිය හැකි වීම.</p>

5 2.1.ශක්තීන්

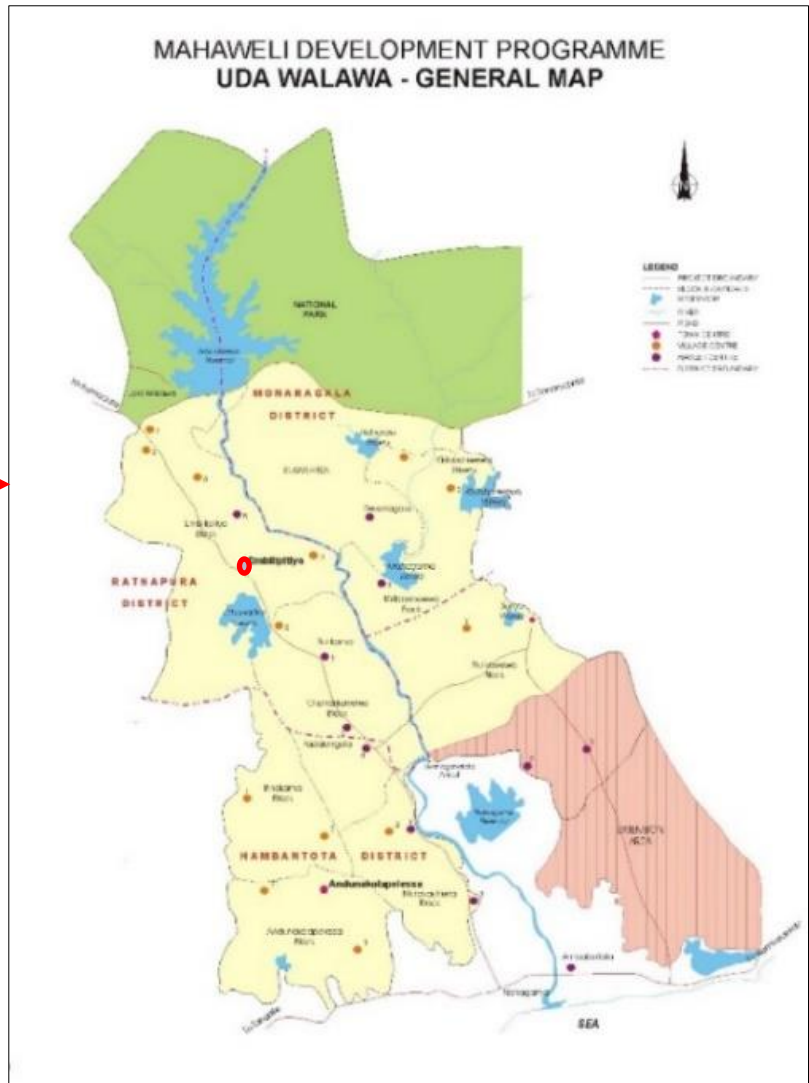
1.රටේ කෘෂිකර්මාන්තය හා බලශක්තිය නිෂ්පාදනය අරමුණු කරගනිමින් ක්‍රියාත්මක කෙරුණු කඩිනම් මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය යටතේ වලව ගඟ පාදක කර ගනිමින් ඉදිකෙරුණු උඩවලව ජලාශයෙන් පෝෂණය වන කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශය, වලව විශේෂ බල ප්‍රදේශය ලෙසින් නම් කර ඇති අතර එම බල ප්‍රදේශය තුළ ස්ථාපිත කරන ලද ගොවි ජනපද වලට සේවා සැපයීම සඳහා වන නාගරික මධ්‍යස්ථාන වශයෙන් ඇඹිලිපිටිය හා අගුනුකොලපලැස්ස නගර සංවර්ධනය කිරීමට පියවර ගෙන ඇත.

මෙම නගර දෙක අතුරින් ඇඹිලිපිටිය නගරය මෑත කාලීනව එම කෘෂිකාර්මික බල ප්‍රදේශය කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් වේගවත් සංවර්ධනයක් කරා ගමන් කරමින් පවතී .මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ ගොවි ජනතාව සඳහා පදිංචියට හා වගා කිරීමට අවශ්‍ය තරම් ඉඩම් කලාපය තුළින් ලබාදී ඇත. ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ කෘෂිකාර්මික ඉඩම් වලින් 50%ට වැඩි ප්‍රමාණයක් පවතින්නේ මහවැලි අධිකාරිය සතු ඉඩම් වශයෙනි.

රූපය අංක 5.7: මහවැලිය සංවර්ධන වලව කලාපය

(Mahaweli Maps, n.d.)

තවද උඩවලව බහුකාර්ය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ 1961 සිට 1981 දක්වා කාලය තුළ ජනපද ව්‍යාප්තිය හා කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශ සංවර්ධනය සිදු වූ අතර එය ගංගා නිමිත සංවර්ධන මණ්ඩලය යටතේ ක්‍රියාත්මක වී ඇත. එලෙසම සබරගමුව පළාතේ අනෙක් ප්‍රදේශ තුළින් හා දකුණු පළාතේ ප්‍රදේශ තුළින් පැමිණි ජනතාව මෙහි නැවත පදිංචි කරවා ඔවුන්ට කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ඉඩම් ලබාදී ඇත. 1979 වර්ෂයේ දී මෙම ප්‍රදේශය වලව විශේෂ බල ප්‍රදේශය ලෙස නම්කර ඇති අතර 1982 දී වලව කලාපයේ පරිපාලනය මහවැලි අධිකාරිය සතු වී ඇත. ඒ අනුව අද වනවිටද මහවැලි විශේෂ බල ප්‍රදේශයක් වශයෙන් කෘෂිකාර්මික කටයුතු ප්‍රමුඛ කරගත් වෙගවත් සංවර්ධනයක් වෙමින් පැවතීම කෘෂිකාර්මාන්තය ප්‍රමුඛ වූ ආර්ථික සංවර්ධනයක් වෙත ලගාවීමට පවත්නා ප්‍රබල ශක්තීන් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

2. අතරමැද කලාපීය හා වියළි කලාපීය දේශගුණික ලක්ෂණ සහිත ඇඹිලිපිටිය නගරය කෘෂිකාර්මික බෝග වගාවන් සඳහා යෝග්‍ය සාරවත් පස් වර්ග වලින් සමන්විත වීම, දේශීය හා විදේශීය වෙළඳ පොළ ඉලක්ක කර ගතහැකි බෝග වගාවන් සඳහා යොමුවීමට හා කෘෂි නිෂ්පාදන ඉහළ නැංවීමට ඇති ශක්තියක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

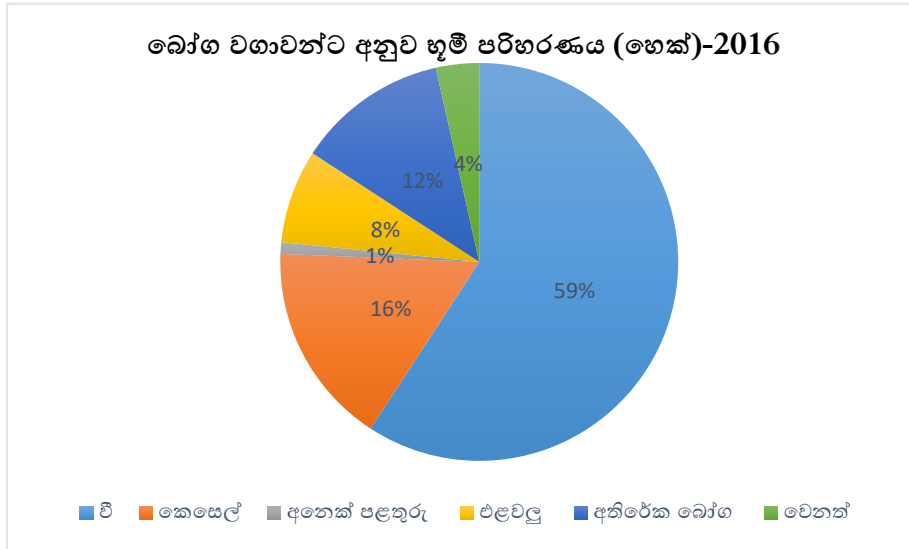
මෙම කලාපය තුළ බෝග වගාවට හිතකර පාංශු සංසටක වර්ග පහකි.

- රතු කහ පොඩිසෝලික් පස (Red yellow podosolic soils)
- රතු දුඹුරු පස් (Reddish brown earths)
- අපරිණත දුඹුරු ලෝම පස (immature brown loam)
- දියසිලු පස් (Alluvial soil)
- තෙත සහිත මැටි පස (low humid clay soils)

ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව පවතින පාංශු සංසටක වී වගාව, එළවලු (වට්ටක්කා, බණ්ඩක්කා, මැ කරල්, කරවිල, වම්බටු , බටු, වැටකොළ), පළතුරු (කෙසෙල්, අඹ, නාරන් වර්ග, ඩුගන් ෆාට්, දෙළුම් වැනි පළතුරු), රටකපු, බඩඉරිගු, පුහුල් යනාදී බෝග වගාවන් සඳහා යෝග්‍ය වී පැවතීම අගය එක්කිරීමේ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක් ඇතිකිරීමට අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය කලාපය තුළින්ම ලබාගැනීමට හැකියාව ලැබීම තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් පවතින ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

3. දැනට මෙම කලාපය තුළ සිදුකෙරෙන කෘෂි නිෂ්පාදන සඳහා අගය එකතු කරමින් නව නිෂ්පාදන ඇති කිරීමේ ක්‍රියාවලියට යොමුකරගත හැකි අතර එවැනි බෝග ලෙස වී, කෙසෙල්, පළතුරු, එළවලු, අලවර්ග, රටකපු, බඩඉරිගු වැනි වගාවන් හඳුනාගෙන ඇත. මෙම බෝග වගාවන් අතුරින් වැඩි ප්‍රමාණයක් එනම් 59%ක් වී වගාව සිදුකරනු ලබන අතර ඊට අමතරව කෙසෙල් වගාව 16%ක්ද අතිරේක බෝග වගාව 12%ක්ද හා එළවලු වගාව 8%ක්ද වශයෙන් වගා කටයුතු සිදුකරනු ලබයි. මෙම නිෂ්පාදන යොදාගනිමින් ප්‍රමිති සහගත ගුණාත්මක නිෂ්පාදන ඇතිකිරීමට, කලාපය තුළ එක්රැස්වන අස්වැන්න යොදාගත හැකිවීම ඉහත සඳහන් කරනලද දෙවන අරමුණ ඉටුකර ගැනීමට පවතින ශක්තියක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

වෘත්ත ප්‍රස්ථාර 6. 6: බෝග වගාවන්ට අනුව භූමි පරිහරණය (හෙක්)-2016

(සම්පත් පැතිකඩ ඇමිලිපිටිය ජරදේශීය ලේකම් කාර්යාලය)

4. ඇමිලිපිටිය කලාපයේ ආවරණය කරමින් ඉදිකර ඇති 70කට අධික වාරි ඇළවල් පද්ධතිය වලට ගඟෙන් පෝෂණය වන උඩවලව ජලාශය හා වන්දිකා වැව ජල පෝෂක ප්‍රදේශ මූලික කරගනිමින් ඉදිකර ඇති අතර කලාපයේ සියලු කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ජලය ලබා දීම එම වාරි පද්ධතිය හරහා සිදු කරනු ලබයි. 2016 වසර තුළ වාරි පද්ධති 63ක් යොදාගනිමින් අස්වද්දන ලද කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අක්කර 6950.3 කි. ඒ අනුව මෙම වාරි පද්ධතිය තුළින් නගරය තවදුරටත් කෘෂි බෝග වගාකටයුතු ප්‍රමුඛ කරගත් සංවර්ධනයක් කරා ගෙන යාමට පවතින ශක්තියක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.(ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.8).

5. මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 60 -100 ක පමණ උසකින් වලට ගංහා නිම්නයේ පිහිටි මෙම නගරයේ බොහෝ ප්‍රදේශ තැනිතලා ස්වරූපයක් පෙන්වුම් කරන අතර එය කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා මෙන්ම කෘෂි නිෂ්පාදන ප්‍රවාහනයටද වගා කටයුතු වලට අවශ්‍ය ජල සැපයුම පහසු කරලීමටද ඇති ශක්තියක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත(ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.14).

6. කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන අභිමුඛ කර්මාන්ත ස්ථාපිත කළහැකි මට්ටමේ කර්මාන්ත කලාපයක් දැනටමත් නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ස්ථාපිත වී පැවතීම.

අක්කර 50කින් සමන්විත කර්මාන්ත කලාපය තුළ දැනට අක්කර 25ක භූමි ප්‍රදේශයක් කර්මාන්ත සඳහා යොදාගෙන ඇති අතර එහි ප්‍රධාන කර්මාන්ත 4ක් ක්‍රියාත්මක වේ. මීට අමතරව නගරය ආශ්‍රිතව දැනට පවතින විශාල හා මධ්‍යම පරිමාණයේ කර්මාන්ත කෘෂිකාර්මික හා අනෙකුත් නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රයේ උන්නතියට පවතින ශක්තියක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත. දැනට ක්‍රියාත්මක නොවී පවතින අක්කර 25ක භූමි ප්‍රමාණය නව අගය එක්කිරීමේ කර්මාන්ත ඇතිකිරීම සඳහා යොදාගත් හැකිවීම ශ.දු.අ.ත. විශ්ලේෂණය තුළින් ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

රූපය අංක 5. 8: කර්මාන්ත කලාපයේ දැනට පවතින තත්ත්වය 2017

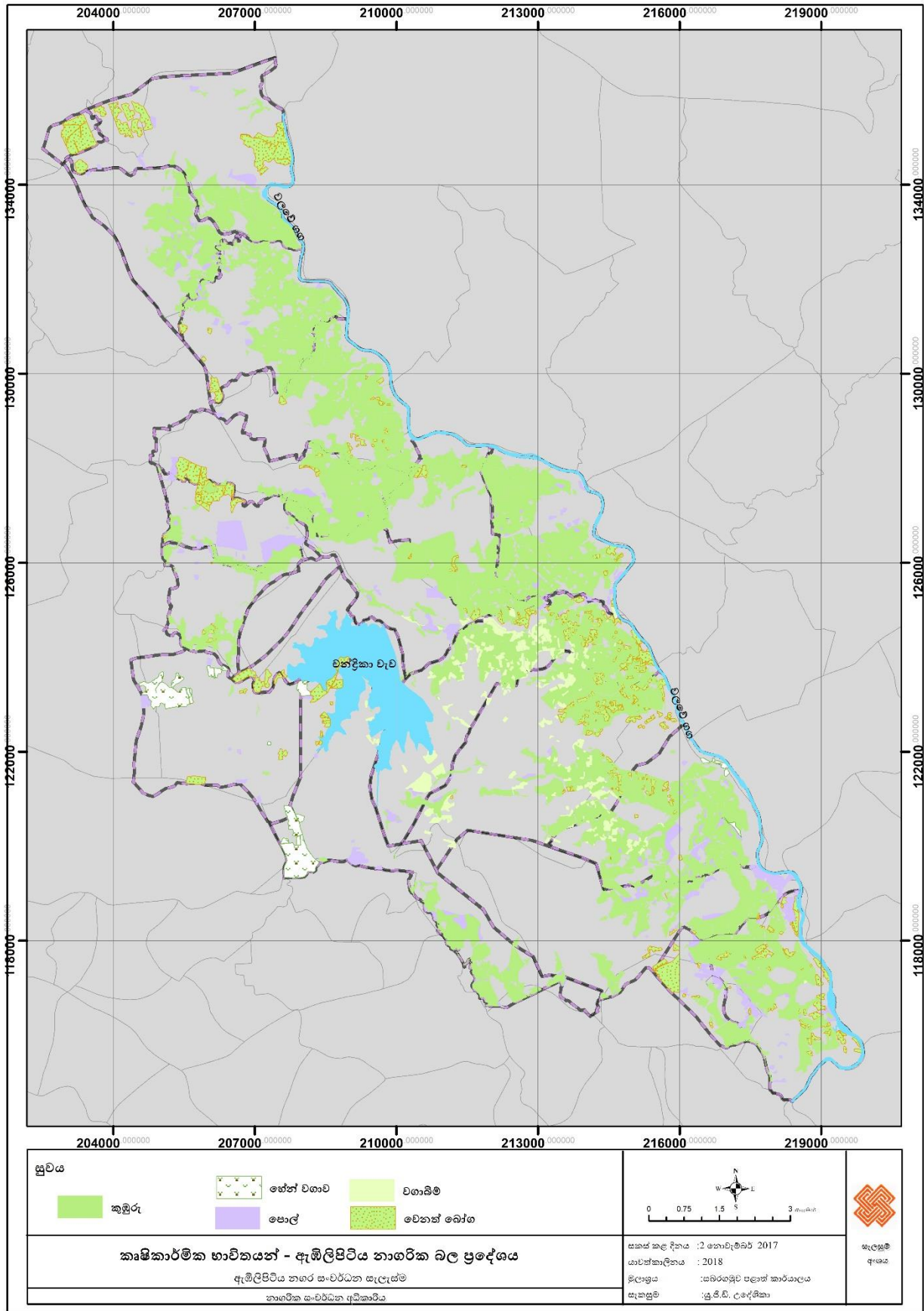

7. නාගරික කලාපයේ පවතින භූමි ප්‍රදේශයෙන් 1/3 ක භූමි ප්‍රදේශයක් කෘෂිකාර්මික භාවිතයන් සඳහා මේවන විටත් යොදාගෙන ඇති අතර එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස මුළු භූමි ප්‍රදේශයෙන් 35% කි. දැනට මෙම ප්‍රදේශය තුළ වී, කෙසෙල්, පොල්, පළතුරු, එළවලු හා හේන් වගාව හා අතුරු බෝග වගාවන් සිදුකර ඇත. මේ අනුව සාක්ෂාත් වනුයේ මෙම කලාපය දැනටමත් කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශයක් ලෙස ස්ථාපිතව පැවතීමය. ඒ අනුව මෙම නගරය තුළින්ම අගය එක්කරන කෘෂි නිෂ්පාදන ඇතිකිරීමේ ක්‍රියාවලියට අවශ්‍ය බෝග වගාව හා එම අස්වැන්න කලාපය තුළින්ම ලබාගැනීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව සැලසීම නගරයේ පවතින සංවර්ධන ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

වගු අංක 5.4: ඇමිලිපිටිය නගරයේ දැනට පවතින භූමි භාවිතයන්

වර්ගීකරණය	හෙක්ටයාර් (Ha)
නේවාසික	6684.652
වාණිජ	46.858286
කර්මාන්ත	111.51
රාජ්‍ය	87.54
මාර්ග	471.97
එළිමහන් ප්‍රදේශ හා ක්‍රීඩා භූමි	10.84
ආගමික	4.09
ලදු කැලෑ	112.57
සුසාන භූමි	2.42
කුඹුරු	4129.68
පොල්	376.76
වෙනත් හොඟ	509.64
වගුරු බිම්	1249.09
ජල මූලාශ්‍ර	904.89
හිස් ඉඩම්	0.29
හේන්	128.75
වගා	216.75
එකතුව	15025.07

සිතියම් අංක 5.6 : කෘෂිකාර්මික භාවිතයන්

8. බලශක්ති උත්පාදනය සඳහා දායක වන උඩවලව ජල විදුලිබලාගාරය හා හිගුර තාප බලාගාරය ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ ස්ථාපිතව පැවතීම.

1969 වර්ෂයේ ආරම්භ කර ඇති උඩවලව ජල විදුලිබලාගාරය කුඩා පරිමාණයේ ජල විදුලිබලාගාරයක් වන අතර එමගින් මෙහා වොට් 6ක විදුලි උත්පාදනයක් සිදුකෙරේ. මීට අමතරව හිගුර ප්‍රදේශයේ ස්ථාපිතව ඇති තාප විදුලි බලාගාරය(ACE Power) ඉන්ධන භාවිතා කරමින් බලශක්තිය උත්පාදනය කරනු ලබන අතර මෙමගින් මෙහා වොට් 100ක විදුලි උත්පාදනයක් ජාතික විදුලි බල පද්ධතියට එක්කෙරේ.

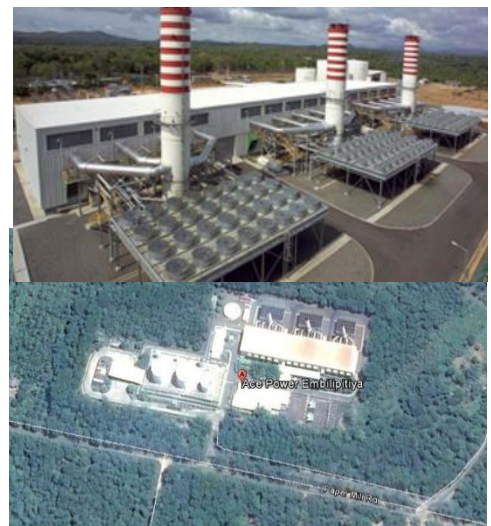
මීට අමතරව හිගුර ප්‍රදේශයේ ගිරිදිසිය දැව භාවිතයෙන් විදුලිය නිෂ්පාදනය කරනු ලබන බලාගාරයක් මෑත කාලීනව ක්‍රියාත්මක වන අතර එමගින් මෙහා වොට් 3ක ධාරිතාවයක් ජාතික විදුලි බල පද්ධතියට එක කෙරේ. මෙවැනි බල ශක්ති උත්පාදන මධ්‍යස්ථාන ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව ක්‍රියාත්මක වීම අනාගත සංවර්ධන අවශ්‍යතා සඳහා ඇති ප්‍රබල ශක්තියක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

රූපය අංක 5.9: උඩවලව ජල විදුලි බලාගාරය

මූලාශ්‍රය : goo.gl/S1mwkN

රූපය අංක 5.10: ACE POWER බලාගාරය

මූලාශ්‍රය: goo.gl/3kC6Q9

9. වර්ෂ 2030 සඳහා ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පිළියෙළ කර ඇති සබරගමුව කලාපීය භෞතික සැලැස්ම තුළ ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශයක් ලෙස නම්කර පැවතීම කලාපීය සංවර්ධනයේදී ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රමුඛ කරගත් සේවා විධිමත් කිරීමට පවතින ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත(ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.15).

6.2.2 දුබලතා

1. කාලානුරූපීව සිදුවන දේශගුණික වෙනස්වීම් වලට අනුව ගොවීන් විසින් වගාකරන ලබන බෝග වර්ගය වෙනස්කිරීමට පෙළඹෙන බැවින් ඉලක්කගත නිෂ්පාදන සඳහා අවශ්‍ය කරන කෘෂි නිෂ්පාදන නොලැබී යාම කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රමුඛකරගත් ආර්ථිකයක් නගරයේ ඇති කිරීමට පවතින ප්‍රධාන දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

උදාහරණයක් ලෙස වී ගොවිතැන යල මහ කන්න වලට සිදුකරනු ලබන අතර වගාකරන ප්‍රමාණයන් හා අස්වනු කන්න අනුව වෙනස් වේ. තවද වී ගොවිතැන් කළ නොහැකි ජලය අඩු කාලවල කෙසෙල් වගාව සඳහා යොමු වීමද ඊට අමතරව වැසි රහිත කාල තුළදී කන්න දෙකම වගාකිරීමට නොලැබෙන අවස්ථාද හඳුනාගෙන ඇත. මෙම තත්ත්වය තුළ කෘෂි නිෂ්පාදන ප්‍රමුඛ වූ නිෂ්පාදන ඇතිකිරීමට අවශ්‍ය අස්වැන්න ප්‍රමාණාත්මකව ලබාගැනීමට නොහැකි වීම දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

වගු අංක 5.5: ඇමිලිපිටිය යල මහ කන්න වල වී වගාව

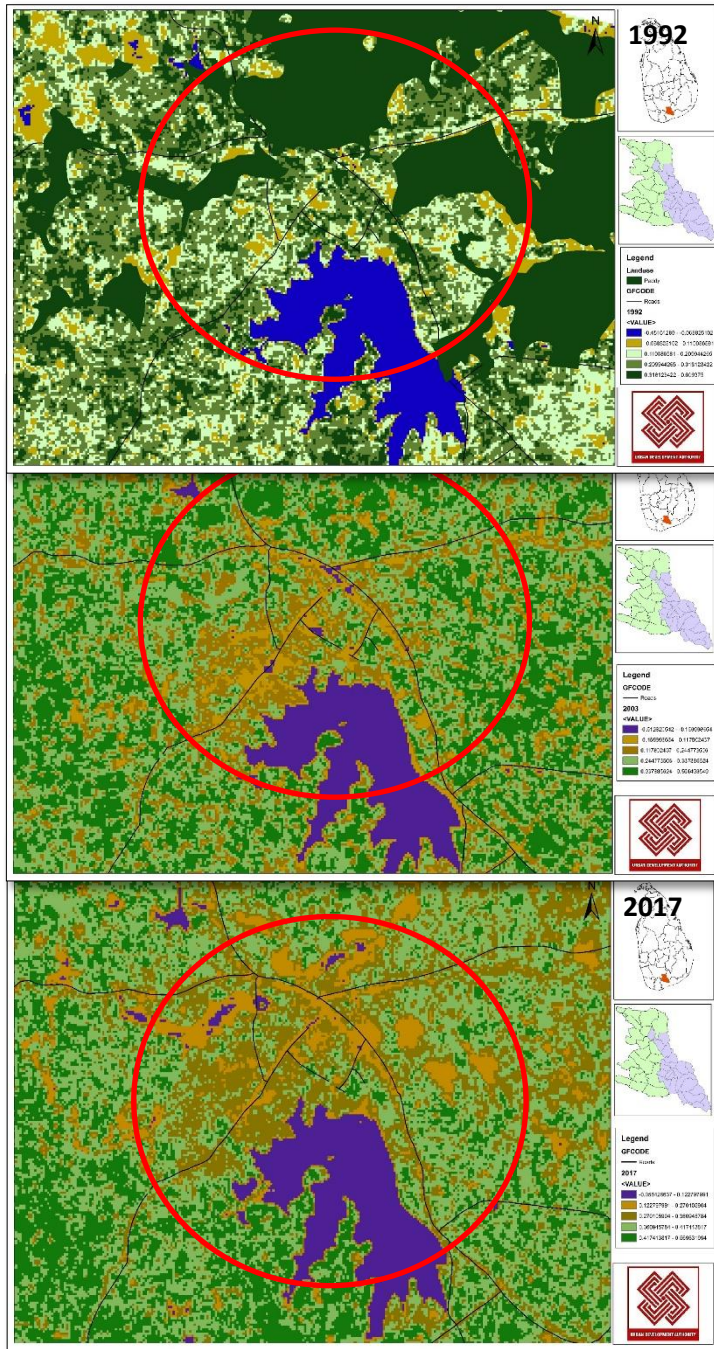
කන්නය	මුලු බිම් ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්)			වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණය			කපාගන්නා ලද බිම් ප්‍රමාණය		
	මහා වාරිමා ඊග	සුළු වාරිමා ඊග	වර්ෂාපොෂිත	මහා වාරිමා ඊග	සුළු වාරිමා ඊග	වර්ෂාපොෂිත	මහා වාරිමා ඊග	සුළු වාරිමා ඊග	වර්ෂාපොෂිත
	වී වගාව මහ කන්නය	4040.6	584.1	141.1	3800.8	542.2	123.1	700.2	272.1
වී වගාව යල කන්නය	4040.6	546.7	122.5	3797.6	506.6	97.5	697	250.1	83.5

(සම්පත් පැතිකඩ ඇමිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය)

2. වර්තමානය වන විට නාගරික කෘෂිකාර්මික ඉඩම්වල වගා කටයුතු අත්හැරීම හා භාවිතය වෙනස් කිරීමට ලක්කිරීම කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ පවතින දුර්වලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

විශේෂයෙන් ඇමිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ 1992, වනවිට පැවති කෘෂිකාර්මික ඉඩම් භාවිතයන් 2003 හා 2017 වනවිට බහුල වශයෙන් නේවාසික හා වාණිජ භාවිතයන් සඳහා වෙනස් වී ඇති අයුරු හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව මෙම තත්ත්වය නගරය කෘෂිකාර්මික වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමට පවතින දුබලතාවයක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

රූපය අංක 5.11: ඇමිලිපිටිය නගර මධ්‍ය යේ කලානුරූපිව වෙනස් වී ඇති අයුරු (1992-2017)

3. කෘෂිකාර්මික බිම් ආවරණය වන පරිදි ස්ථාපිතව ඇති මාර්ග පද්ධතියෙන් 90.6 %ක මාර්ග ප්‍රමාණයක් සංවර්ධනය කළ යුතු මට්ටමක පැවතීම කෘෂි නිෂ්පාදන ප්‍රවාහනයට පවතින දුර්වලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

විශේෂයෙන් නගර මධ්‍යයයෙන් ඔබ්බට පිහිටි ප්‍රධාන මාර්ග වල සිට කිලෝමීටර් 2ක් 3ක් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ වෙත ගමන් කිරීමේදී පවතින බොහෝ මාර්ග ගුරු පාරවල් ලෙසින් හා සංවර්ධිත නොවූ අයුරින් පැවතීම නගර සංවර්ධන අභිමතාර්ථ සාක්ෂාත් කරගැනීමට පවතින දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

වගු අංක 5.6 : මාර්ග වර්ගීකරණය - ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය

මාර්ග ශ්‍රේණිය						මුළු දුර සංවර්ධනය (කි.මී.) කළ යුතු දුර (කි.මී.)	
A	B	C	D	පළාත් පාලන	ගුරු මාර්ග	469	425 (90.6%)
ශ්‍රේණිය	ශ්‍රේණිය	ශ්‍රේණිය	ශ්‍රේණිය				
38.5	35	28.3	12.5	134	220.7		

(සම්පත් පැතිකඩ ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය)

4. කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක ඇඹිලිපිටිය කර්මාන්ත ව්‍යාපෘතියේ පළමු අදියර තුළ කර්මාන්ත ස්ථාපිත වීම ප්‍රශස්ත මට්ටමක නොපැවතීම හා එහි දෙවන අදියර මෙතෙක් ආරම්භ වී නොතිබීම කලාපීය කෘෂි නිෂ්පාදන ආශ්‍රිත කර්මාන්ත ස්ථානගතවීම කෙරෙහි පවතින දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

අක්කර 50කින් සමන්විත කර්මාන්ත කලාපයේ පළමු අදියර යටතේ අක්කර 25ක්ද දෙවන අදියර යටතේ අනෙක් අක්කර 25 ද ක්‍රියාත්මක කිරීමට නියමිතව පැවතියද, 2018 වර්ෂය වනවිටත් එහි පළමු අදියරද නිමා නොවීම හේතුවෙන් දෙවන අදියරද ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි තත්ත්වයක් උදා වී ඇත. පළමු අදියර යටතේ අක්කර 4ක භූමි ප්‍රමාණයක් මේවන විටත් (2018) ආයෝජනයකින් තොරව හිස්ව පවතින අතර කර්මාන්ත කලාපය තුළ දැනට කර්මාන්ත 4 ක් පමණක් ක්‍රියාත්මක තත්ත්වයේ පවතී. මේ අනුව කර්මාන්ත කලාපයේ දෙවන අධියර ක්‍රියාත්මක නොවීම දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

5. මහා පරිමාණ නිෂ්පාදන කර්මාන්ත දෙකක් ලෙසින් ආරම්භ කර ඇති ඇඹිලිපිටිය කඩදාසි කම්හල හා මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය වර්තමානය වනවිට වැසි පැවතීම.

දිනකට කඩදාසි මෙට්‍රික් ටොන් 50 ක් නිපදවීමට ගන්නා පල්ප මෙට්‍රික් ටොන් 35 නිපදවීමේ හැකියාව පැවති මෙම කම්හල 1977 වසරේ ආරම්භ කර වසර 26ක් ක්‍රියාත්මකව පැවත 2003 වර්ෂයේ එහි නිෂ්පාදන කටයුතු නතර කර දමා ඇති අතර, සේවකයන් 1500ක් පමණ මෙම කම්හලේ සේවය කර ඇත.

1970 දී ආරම්භ වී ඇති මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ මූල්‍ය අනුග්‍රහය ඇතිව ඉදිකර ඇති අතර මෙය ක්‍රියාත්මක වී ඇත්තේ වසර 10ක් තරම් කෙටි කාලයකි.

දවසේ පැය 24 පුරාම වී තැම්බීම ,වේලීම , කෙටීම හා ගබඩා කිරීම යන කාර්යන් මෙම කර්මාන්තය තුළ සිදු කර ඇති අතර සේවයන් 1000ක් පමණ එම කර්මාන්තය වැසියන අවස්ථාවකට වට සේවයෙහි නිරත වී ඇත. මෙම විශාල පරිමාණයේ නිෂ්පාදනාගාර දෙකක් වැසියාම කලාපීය වශයෙන් සංවර්ධන අභිමතාර්ථ සාක්ෂාත් කරගැනීමට පවතින දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

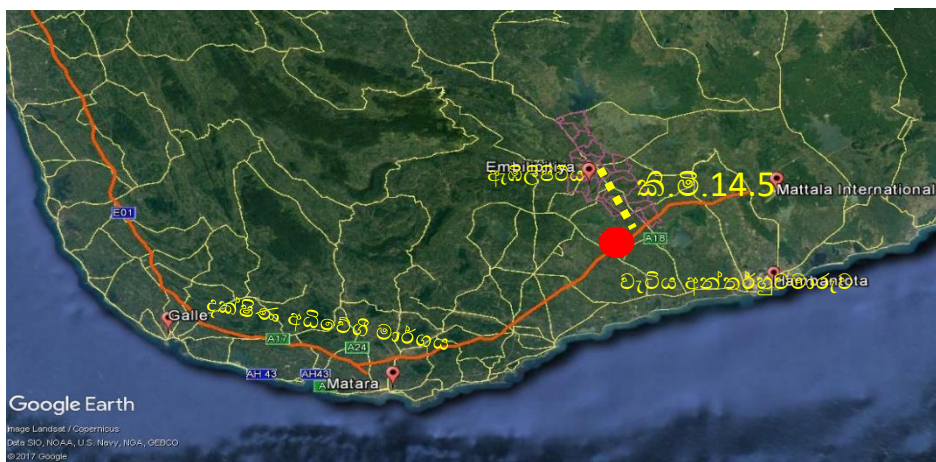
5.2.3 අවස්ථා

1. දක්ෂිණ ප්‍රදේශ සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ අක්කර 15,000කින් සමන්විත කර්මාන්ත කලාපය සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව අක්කර 1500ක භූමි ප්‍රමාණයක් වෙන් කර ඇත.(ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.10) මෙම සම්පූර්ණ ව්‍යාපෘතිය මගින් ආසන්න වශයෙන් කර්මාන්ත 2400ක් පමණ ආරම්භ කිරීමට නියමිත අතර එමගින් සෘජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා 400,000 ක් පමණ උදාවේ. මෙම ව්‍යාපෘතිය අගය එක්කිරීමේ කෘෂිනිෂ්පාදන කර්මාන්ත ඇතිකිරීමට පවතින සුවිශේෂී අවස්ථාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

2. ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ සිට කිලෝමීටර් 57ක වැනි ආසන්න දුරකින් හම්බන්තොට වරායද කිලෝමීටර් 43.7 ක් වැනි දුරකින් මත්තල ගුවන්තොටුපොළද පිහිටා තිබීම තුළින් නගරයේ කෘෂි නිෂ්පාදන ආශ්‍රිත කර්මාන්ත සඳහා අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය ආනයනය, අපනයනය සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රවාහන අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමට පවතින අවස්ථාවක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත(ඇමුණුම් රූපසටහන් අංක 3.2).

3. කොළඹ සිට මාතර දක්වා ක්‍රියාත්මක වන දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය මාතර සිට මත්තල දක්වා දීර්ඝ කිරීම මගින් ඇඹිලිපිටිය නගරයට ආසන්න අන්තර් හුවමාරු මධ්‍යස්ථානයක් වැටිය ප්‍රදේශයේ පිහිටා තිබීම(කිලෝමීටර් 14ක දුරින්).

රූපය අංක 5.4: දකුණු අධිවේගී මාර්ගය

මූලාශ්‍රය: google earth map

5.2.4: තර්ජන

1. අතරමැදි වෙළෙන්දන්ගේ මැදිහත්වීම හේතුවෙන් සමස්ථ කෘෂි නිෂ්පාදනයෙන් වැඩි කොටසක් පිටතට ගලා යාම හේතුවෙන් කලාපීය නිෂ්පාදන තුළින් කලාපයට ලබාගත හැකි ඉහළ ආදායමක් අහිමිව යාම.

ඇමිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ආරම්භයේදී සිදු කරන ලද අධ්‍යයනයේදී හිගුර ආර, උඩගම, තුංකම හා හිගුර ප්‍රදේශ තුළ සිදුකරන ලද සමීක්ෂණ තුළින් එක් වගා කන්නයකදී ලබාගත හැකි වී ප්‍රමාණය මෙට්‍රික් ටොන් 3372ක් වශයෙන්ද, කෙසෙල් මෙට්‍රික් ටොන් 1290ක් වශයෙන්ද එළවලු මෙට්‍රික් ටොන් 1560ක් වශයෙන්ද ගණන් බලා පැවතුනද වර්තමානයේ ඉහත සඳහන් කළ ප්‍රදේශ හතරින් පමණක් මසකට කෙසෙල් මෙට්‍රික් ටොන් 200 ක් තරම් ප්‍රමාණයක් නිපදවෙන අතර ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට ලැබෙනුයේ එයින් 40%ත් 50%ත් අතර අඩු ප්‍රතිශතයකි. එළවලු නිෂ්පාදනය මසකට මෙට්‍රික් ටොන් 260ක් පමණ වන අතර ඉන් ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට ලැබෙනුයේ 23%- 26% ත් අතර ඉතා අඩු ප්‍රතිශතයකි.

මෙම තත්ත්වයට ප්‍රධාන හේතුව අතරමැදි වෙළෙන්දන් විසින් අස්වැන්න ගොවිබිම් වෙතට ගොස් මිලදී ගැනීම වන අතර මෙම තත්ත්වය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහා අගය එක්කරන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක් ඇතිකිරීම තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමට පවතින තර්ජනයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

වගු අංක 5.7 : ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ මාසිකව එකතුවන කෘෂි නිෂ්පාදන

කෙසෙල්	මේ.ටො. 80-100
එළවලු	මේ.ටො. 60-70
පළතුරු	මේ.ටො. 10-15

මූලාශ්‍රය: (ඇමිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය , 2016)

2. වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් හේතුවෙන් නියං සහිත දේශගුණික තත්ත්වයක් ඇතිවිය හැකි වීම.

සෘතුන් අනුව සිදුවන දේශගුණික වෙනස්වීම් හේතුවෙන් ජුනි මස අග සිට නොවැම්බර් මුල දක්වා කාලය තුළ ජලපෝෂක ප්‍රදේශ තුළ ජල මට්ටම අඩුවී යාමක් සිදුවේ. විශේෂයෙන් කලාපීය වාරි පද්ධතිය සුපෝෂණය කරනු ලබන උඩවලව ජලාශයේ ජල පරිමාව අඩුවීමක් සිදුවේ. උඩවලව ජලාශයේ සාමාන්‍ය ජල මට්ටම අක්කර අඩි 217,000ක ධාරිතාවයක් වන අතර එය වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් තුළදී අක්කර අඩි 35,000 ක ප්‍රමාණය දක්වා අඩුවීමක් හඳුනාගෙන ඇත. වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් තුළ ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍ර තුළ ජල මට්ටම සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් අඩුවීම හා දීර්ඝකාලීනව නියං සහිත තත්ත්වය ඇතිවීමෙන් ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍ර වල ජල මට්ටම භාවිතයට ගත නොහැකි තත්ත්වයකට පත්වීමටද හැකියාව පවතින අතර මෙම තත්ත්වය තර්ජනයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

5.3 තෙවන අරමුණට අදාළ ශ.දු න.අ. විශ්ලේෂණය

වගු අංක 5.8: තෙවන අරමුණට අනුව ශ.දු .අ.න විශ්ලේෂණය

<p>තෙවන අරමුණ :වර්ෂ 2030 වනවිට පරිසර හිතකාමී සංවර්ධනයක් තුළින් වාසයට හා සංචාරයට හිතකර ආකර්ෂණීය නගරයක් බිහිකිරීම.</p>		
<p>1.ඇඹිලිපිටිය නගරය වලව ගඟට මායිම්ව පිහිටා තිබීමත් උඩවලව ජලාශයේ සිට ජලය රැගෙන යන ඇළ මාර්ග පද්ධතිය හා එයින් පෝෂණය වන වන්දිකා වැවද ඇතුළුව කුඩා වැව් පද්ධතියක් නගරය පුරාවට විසිර පැවතීම හේතුවෙන් නගරයට සෞන්දර්යාත්මක මෙන්ම සෞම්‍ය වටපිටාවක් හිමිව තිබීම.</p> <p>2.මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 60 -100ක පමණ උසකින් වලවේ ගංහා නිම්නයේ පිහිටි මෙම නගරයේ බොහෝ ප්‍රදේශ තැනිතලා ස්වරූපයක් පෙන්වුම් කිරීම.</p> <p>3.ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වර්ෂ 2030 සඳහා පිළියෙළ කර ඇති සංචාරක සංවර්ධන ප්‍රදේශ සැලැස්ම තුළ ඇඹිලිපිටිය නගරය පරිසර හිතකාමී සංචාරක කලාපයක්(eco tourism) ලෙස නම් කර පැවතීම.</p> <p>4.උඩවලව හා ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින්ට සේවා සැපයීමේ සංචාරක හෝටල් හා ලැගුම් හල් ස්ථාපිතවීමේ ඉහළ ප්‍රවණතාවයක් පැවතීම.</p> <p>5.රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ අනෙකුත් ප්‍රදේශ හා සැසඳීමේදී ස්වභාවික ආපදාවන්ගෙන් අවම ප්‍රදේශයක් ලෙස පිහිටා තිබීම.</p>	<p>ශ දු ක් බ නි ල න් තා</p>	<p>1.සෘතුන් අනුව සිදුවන දේශගුණික වෙනස්වීම් මත ජුනි -නොවැම්බර් දක්වා කාලය තුළ ජල පෝෂක හිඳියාම හේතුවෙන් පරිසර උෂ්ණත්වය ඉහළ යාම.</p> <p>2.ඉඩම් හිමිකම් නිරවුල් නොවීම</p> <p>3.වැව් හා ඇළ මාර්ග ආශ්‍රිත රක්ෂිත ප්‍රදේශවල අනවසර ඉදිකිරීම් පැවතීම.</p> <p>4.ප්‍රධාන මාර්ග ආශ්‍රිතව සිදුවන රේඛීය සංවර්ධනය.</p>

<p>1. ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ සිට කිලෝමීටර් 56ක වැනි ආසන්න දුරකින් හම්බන්තොට වරායද කිලෝමීටර් 46ක් වැනි දුරකින් දුරකින් මත්තල ගුවන්තොටුපොළද පිහිටා තිබීම මගි ප්‍රවාහන අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමට ඇති අවස්ථාවක් වීම.</p>	අ	ත	1. වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් හමුවේ නියං සහිත කාලගුණික තත්ත්වයක් ඇතිවිය හැකි වීම.
<p>2. කොළඹ සිට මාතර දක්වා ක්‍රියාත්මක වන දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය දීර්ඝ කිරීම තුළින් මාතර සිට මත්තල නගරය දක්වා ඇඹිලිපිටිය නගරය හරහාද ගමන් ගන්නා අතර ආසන්නතම අන්තර් හුවමාරු මධ්‍යස්ථානය වැටිය ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව පිහිටීම.</p>	ව	ඊ	
<p>3. සංචාරක ආකර්ෂණය අතින් සුවිශේෂීතාවයක් හිමි වී ඇති සබරගමුව පළාත තුළ ප්‍රධාන සබරගමුව සංචාරක අමාත්‍යාංශය නම්කර ඇති ප්‍රධාන සංචාරක කලාප හතක් වන අතර එම සංචාරක කලාප අතුරින් ඇඹිලිපිටිය නගරය උඩවලව සංචාරක කලාපයට අයත් වීම.</p>	ස්	ඊ	
<p>4. දක්ෂිණ ප්‍රදේශ සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ අක්කර 15,000කින් සමන්විත කර්මාන්ත කලාපය සඳහා ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව අක්කර 1500ක භූමි ප්‍රමාණයක් වෙන් කර පැවතීම ඇතිවන සෘජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා.</p>	තා	න	

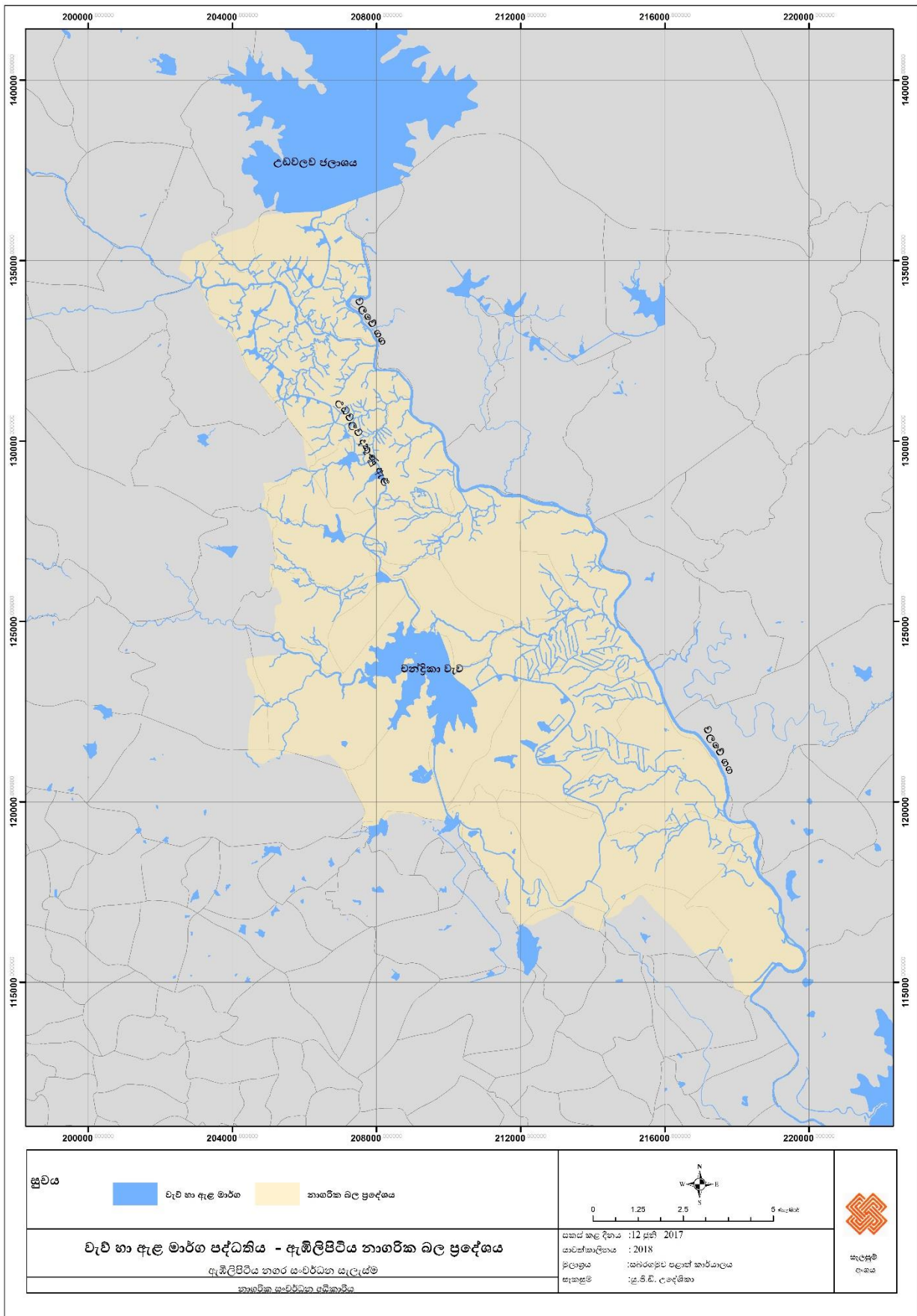
5.3.1 ශක්තීන්

1. ඇඹිලිපිටිය නගරය වලවේ ගංගාවට මායිම්ව පිහිටා තිබීමත් උඩවලව ජලාශයේ සිට ජලය රැගෙන යන ඇළ මාර්ග පද්ධතිය හා එයින් පෝෂණය වන වන්දිකා වැවද ඇතුළු කුඩා වැව් පද්ධතියක් නගරය පුරාවට විසිර පැවතීම හේතුවෙන් නගරයට සෞන්දර්යාත්මක මෙන්ම සෞම්‍ය වටපිටාවක් හිමි වී ඇත. විශේෂයෙන් උඩවලව ජලාශය, වන්දිකා වැව නගරයේ ආකර්ෂණය වැඩි කර ඇති අතර නගරය අභ්‍යන්තරයේ පවතින කාවන්තිස්ස වැව, හිගුර ආර වැව ආදී කුඩා වැව්ද නගරයේ ස්වභාව සෞන්දර්යය ඉහළ නැංවීමට දායක වී ඇත.

මෙම කලාපයේ සමස්ත භූමි ප්‍රදේශයෙන් 1/3 ක්ම කෘෂිකාර්මික බෝග වගාවන් සඳහා භාවිතයට ගෙන ඇති අතර 6%ක ජල මූලාශ්‍ර ප්‍රමාණයක් නගරය තුළ පවතී. එමෙන්ම මෙතෙක් විශාල පරිමාණයේ ගොඩනැගිලි තුළින් නගරයේ සුළං කපොලු ආවරණය වී නොමැති බැවින් නගරය හරහා හමායන සුලගින්ද පරිසරයේ පවතින උෂ්ණත්වය පාලනය වීමක් සිදුවේ.

වියළි දේශගුණික ලක්ෂණ තුළ වාරි ඇළ වලින් සැකසී ඇති පරිසරයක් උරුමවී පැවතීම ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන අභිමතාර්ථ සාක්ෂාත් කරගැනීමට පවතින ශක්තීන් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

සිතියම් අංක 5.7: ඇමිලිපිටිය නගරයේ වන්දිකා වැව ඇතුළු කුඩා වැව් පද්ධතිය

2. මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 60 -100ක පමණ උසකින් වලවේ ගංහා නිම්නයේ පිහිටි මෙම නගරයේ බොහෝ ප්‍රදේශ තැනිතලා ස්වරූපයක් පෙන්වුම් කිරීම (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.14).

නගරයේ තැනිතලා සහිත පිහිටීම නගරයේ භෞතික සංවර්ධනය සිදුකිරීමට පවතින විශේෂී ශක්තීන් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

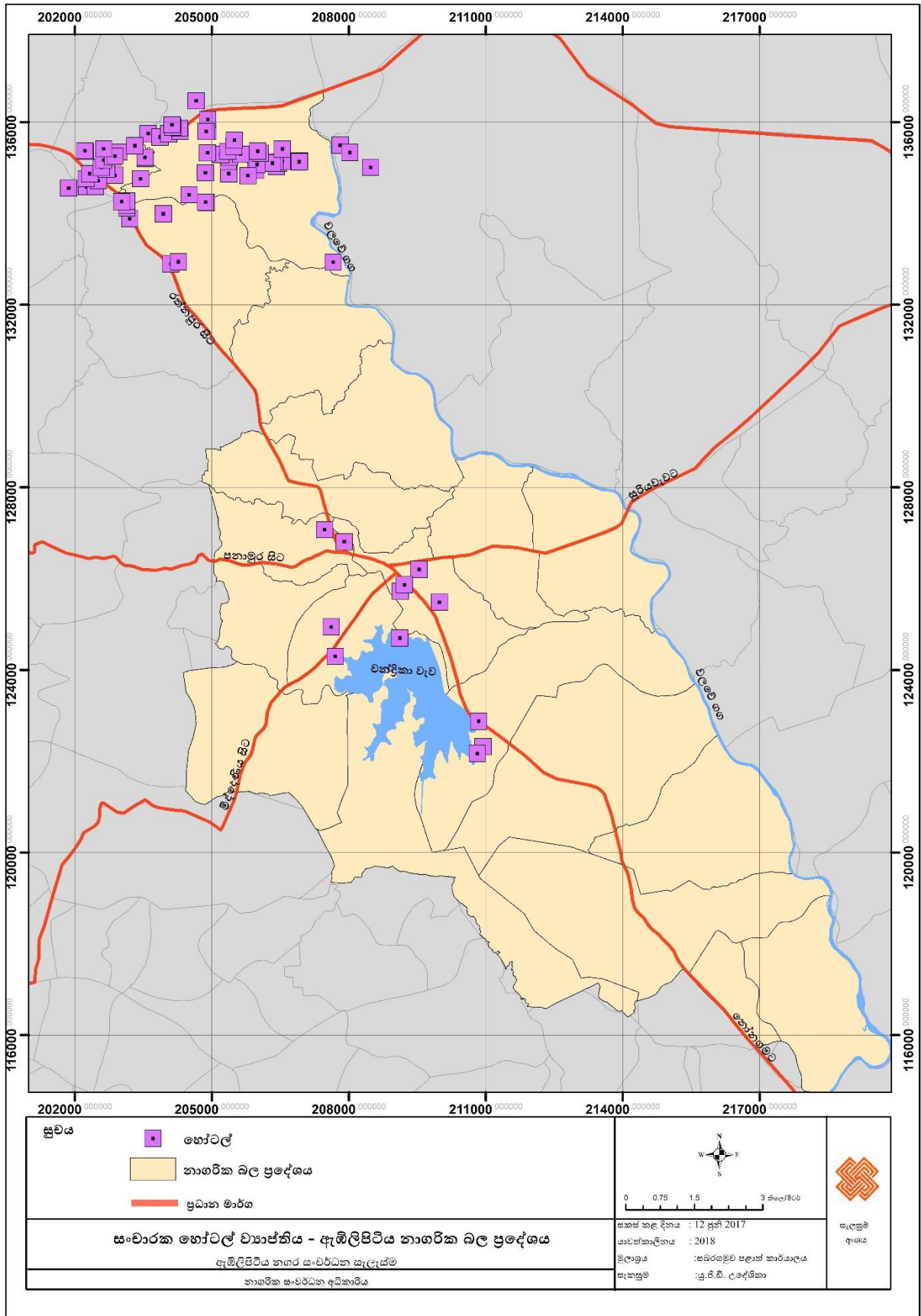
3. ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වර්ෂ 2030 සඳහා පිළියෙළ කර ඇති සංචාරක සංවර්ධන ප්‍රදේශ සැලැස්ම තුළ ඇඹිලිපිටිය නගරය පරිසර හිතකාමී සංචාරක කලාපයක් (eco tourism) ලෙස නම් කර පැවතීම (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.16).

ජාතික භෞතික සැලැස්ම තුළින් ලබාදී ඇති සුවිශේෂීතාවය තුළ කලාපයේ පවතින ස්වභාවික පරිසරය ආරක්ෂා කරගනිමින් නගර සංවර්ධනය සිදුකිරීමට අවස්ථාව හඳුනාගෙන පැවතීම සංවර්ධන අභිමතාර්ථ සාක්ෂාත් කරගැනීමට පවතින ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

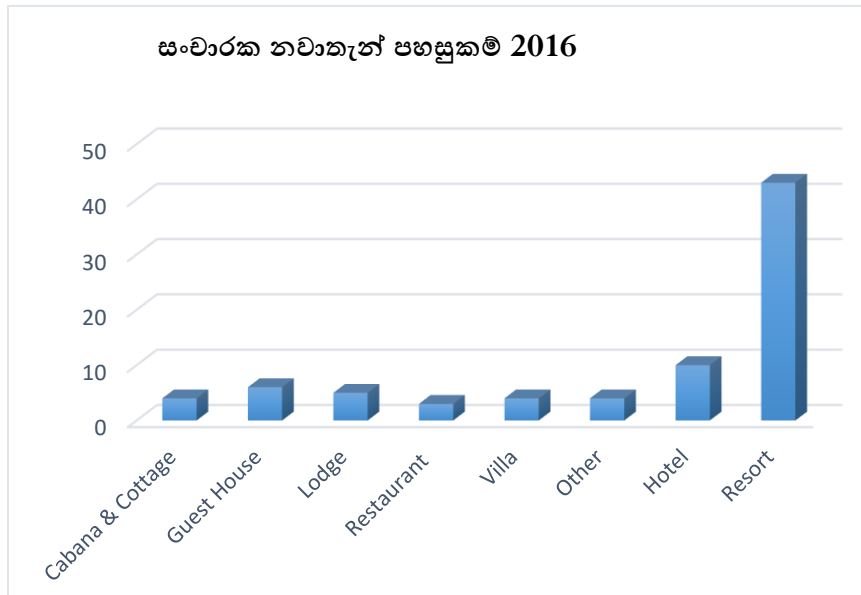
4. උඩවලව හා ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින්ට සේවා සැපයීමේ සංචාරක හෝටල් හා ලැගුම් හල් ස්ථාපිතවීමේ ඉහළ ප්‍රවණතාවයක් පැවතීම.

මේ වන විටදී උඩවලව සංචාරක කලාපය සඳහා ආහාර, නවාතැන්, සතාරි ආදී බොහොමයක් පහසුකම් සැලසීම සඳහා සේවා සැපයුම් මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් ඇඹිලිපිටිය නගරය ස්ථාපිතව ඇති අතර එම සේවාවන් විධිමත් කරමින් නගරයේ ඉදිරි සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයන් සඳහා අපේක්ෂිත අරමුණු සාක්ෂාත් කරගනිමින් ආකර්ශණීය හා ජීවත්වීමට හිතකර නගරයක් බිහිකිරීමට පවතින ශක්තියක් ලෙස මෙම තත්ත්වය හඳුනාගෙන ඇත.

සිතියම් අංක 5. 8: සංචාරක හෝටල් ව්‍යාප්තිය

ප්‍රස්ථාර අංක: 5.7: සංචාරක නවාතැන් පහසුකම් 2016

5. ස්වභාවික ආපදාවන්ගෙන් තොර ප්‍රදේශයක් ලෙස පිහිටා තිබීම

රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය තුළ පිහිටා ඇති ප්‍රධාන නගර අතුරින් ස්වභාවික ආපදා අඩුම නගරය ඇමිලිපිටිය නගරය ලෙස වාර්තා වී ඇත. මේ තත්ත්වය තුළ ජනතාවට ආරක්ෂිතව තම වාසස්ථානය සකස්කර ගැනීමට අවස්ථාව සැලසී ඇත. (ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.11)

5.3.2 දුබලතා

2. ඉඩම් හිමිකම් නිරවුල් නොවීම කලාපීය ජනතාවට මුහුණ දීමට සිදුව පවතින ගැටළුවක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇති අතර එම ගැටලුවට ප්‍රධාන හේතුව කලාපයේ 70%කට ආසන්න ඉඩම් ප්‍රමාණයක් මහවැලි අධිකාරිය සතුවීමයි. මහවැලි අධිකාරිය විසින් ලබාදෙන ලද වාර්ෂික බලපත්‍ර මගින් ඉඩම් අයිතිය ජනතාව වෙත පවරා තිබුණද එම ඉඩම් අයිතිය නැවත පවුලේ වෙනත් සාමාජිකයෙකුට පැවරීමේදී මෙන්ම වාණිජ අවශ්‍යතාවන් සිදු කිරීමේදී ගැටළු ඇතිවන අතර ඉඩම් අයිතිය නිරවුල් ඔප්පු මගින් ලබාදී ඇත්තේ 20%ක තරම් අඩු ප්‍රමාණයකි. ඉඩම් අයිතිය අහිමි සංඛ්‍යාව 56.4%ක් දක්වා වර්ධනය වී ඇත.

වගු අංක 5.9 : ඉඩම් හිමිකම

පෞද්ගලික ඉඩම් අයිතිය සතු පදිංචිකරුවන් 18,654	
සංඛ්‍යාව	
ඉඩම් හිමිකම් නිරවුල් නොවූ සංඛ්‍යාව	24,112

(සම්පත් පැතිකඩ ඇමිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය)

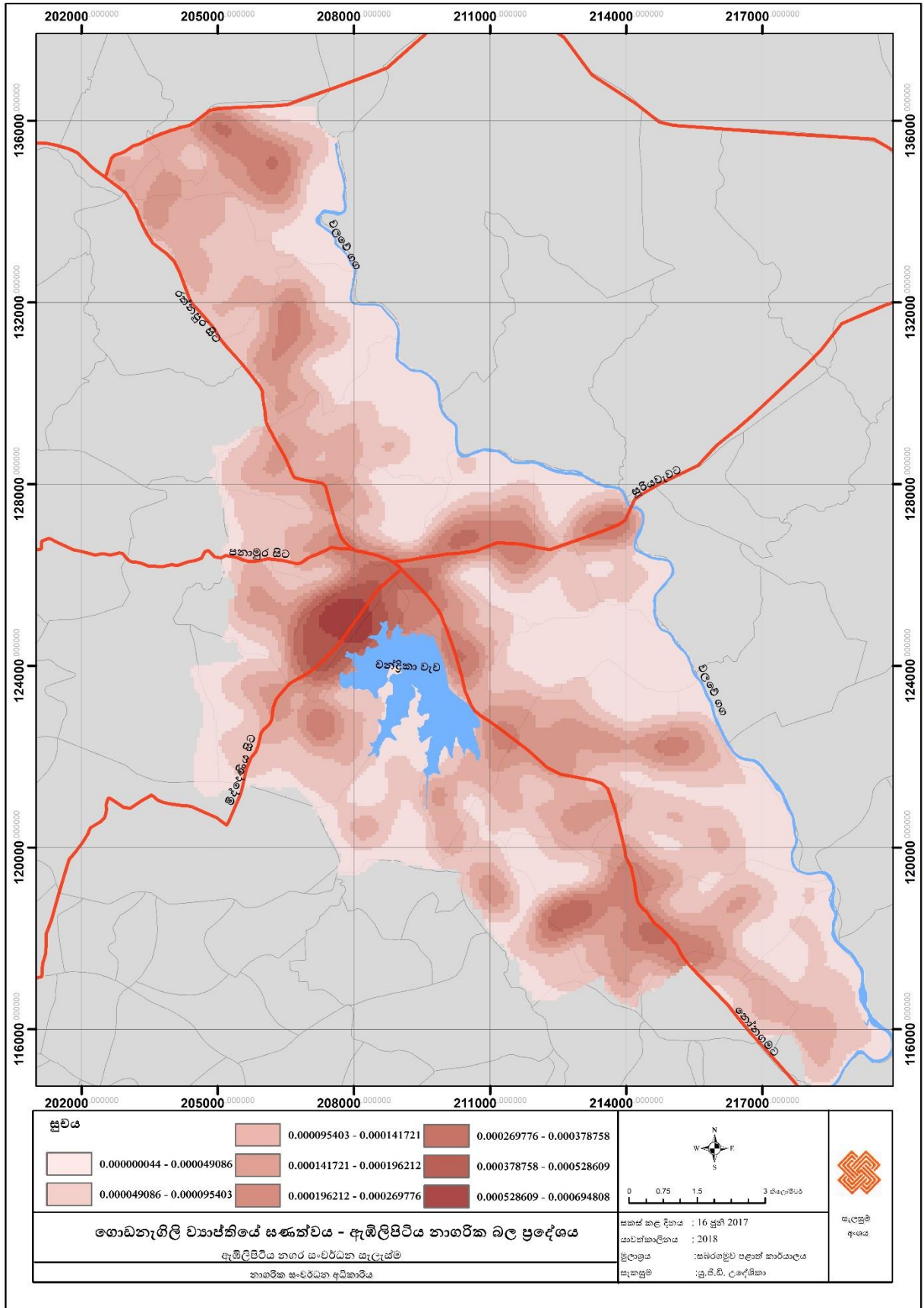
3.වැව් හා ඇළ මාර්ග ආශ්‍රිත ප්‍රදේශවල අනවසර ඉදිකිරීම් පැවතීම.

නගරයේ පවතින අනවසර ඉදිකිරීම් හේතුවෙන් නගරයේ ප්‍රධාන පානීය ජල මූලාශ්‍රය වන චන්ද්‍රිකාවැව රක්ෂිත ප්‍රදේශය ආශ්‍රිතවද අනවසර ඉදිකිරීම් හඳුනාගෙන ඇත. මෙම තත්ත්වය තුළ නාගරික අලංකරණය ලබාදෙන ස්වභාවික සම්පත් විනාශ වී යාම තුළින් නාගරික ආකර්ශණීය බිඳවැටී යාම මෙන්ම පානීය ජල අවශ්‍යතා ගැටළු ඇතිවීමද සිදුවිය හැකිවීම නිසා මෙම තත්ත්වය නගර සංවර්ධනයට පවතින දුබලතාවයක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

4.ප්‍රධාන මාර්ග ආශ්‍රිතව සිදුවන රේඛීය සංවර්ධනය.

ඇඹිලිපිටිය නගරයේ නෝනගම මාර්ගය, මොරකැටිය, මීද්දෙණිය හා පනාමුර මාර්ගය දෙපස රේඛීය සංවර්ධනයක් සිදු වී ඇති අතර වාණිජ භාවිතයන්ට අමතරව නේවාසික භාවිතයන්ද මෙම ප්‍රධාන මාර්ග ආශ්‍රිතව ගොඩ නැගී ඇත. මෙම තත්ත්වය තුළ නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශයෙන් ඔබ්බට ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ තුළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය විධිමත් නොවීම ජනාවාසයට හිතකර නගරයක් ඇතිකිරීමට පවතින දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

සිතියම් අංක 5. 9: ප්‍රධාන මාර්ග ආශ්‍රිතව සිදුවන රේඛීය සංවර්ධනය

5 3.4.අවස්ථා

1.ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ කිලෝමීටර් 43.7ක් වැනි දුරකින් පිහිටි මත්තල ගුවන්තොටුපොළ පිහිටා තිබීම.

මෙම පහසුකම් තුළින් ඇඹිලිපිටිය නගරවාසීන්ට අමතරව නගරයට පැමිණෙන විදේශීය සංචාරකයින් සඳහා පහසුවෙන් මෙම නගරයට පැමිණීමට පවතින සුවිශේෂී අවස්ථාවක් ලෙස මෙම පහසුකම් හඳුනාගෙන ඇත(ඇමුණුම් රූපසටහන් අංක 3.2)

2.කොළඹ සිට මාතර දක්වා ක්‍රියාත්මක වන දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය දීර්ඝ කිරීම තුළින් මාතර සිට මත්තල නගරය දක්වා ඇඹිලිපිටිය නගරය හරහාද ගමන් ගන්නා අතර ආසන්නතම අන්තර් හුවමාරු මධ්‍යස්ථානය වැටිය ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව පිහිටා ඇත (ඇමුණුම් රූපසටහන් අංක 3.2).

දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය ඇඹිලිපිටිය නගරය හරහා ගමන් කරන අතර ආසන්නතම අන්තර්හුවමාරුව වන වැටිය නගර මධ්‍යයේ සිට කි.මී. 14ක වැනි ආසන්න දුරකින් පිහිටා තිබීම තුළින් නගරවාසීන්ට පහසුවෙන් දිවයිනේ අගනගරය හා දකුණු පළාත වෙත සම්බන්ධ වීමට පවතින අවස්ථාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

3.සංචාරක ආකර්ෂණය අතින් සුවිශේෂීතාවයක් හිමි වී ඇති සබරගමුව පළාත තුළ පළාත් සංචාරක අමාත්‍යාංශය නම්කර ඇති ප්‍රධාන සංචාරක කලාප හතක් පවතින අතර එම සංචාරක කලාප අතුරින් උඩවලව සංචාරක කලාපයට ඇඹිලිපිටිය නගරය අයත් වීම(ඇමුණුම් සිතියම් අංක 1.11).

සංචාරක කර්මාන්තය අතින් සුවිශේෂීත්වයක් හිමිකරගෙන ඇති සබරගමුව පළාතට අයත් උඩවලව සංචාරක කලාපයට වාර්ෂිකව දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින් පැමිණෙන අතර උඩවලව සංචාරකමය ආකර්ශනීයත්වය තුළින් සුවිශේෂීත්වයක් හිමිකරගෙන සුවිශේෂී සංචාරක ප්‍රදේශ නාගරික ආකර්ෂණය වැඩි දියුණු කිරීමට පවතින අවස්ථාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

රූපය අංක 5.13: ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිත සංචාරක ආකර්ශණීය ස්ථාන

සබරගමුව පළාත - නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

4.දක්ෂිණ ප්‍රදේශ සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ යෝජිත අක්කර 15,000කින් සමන්විත කර්මාන්ත කලාපය සඳහා ඇමිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව අක්කර 1500ක භූමි ප්‍රමාණයක් වෙන් කර පැවතීමත් එම කර්මාන්ත ව්‍යාපෘතිය තුළ කර්මාන්ත 2400ක් පමණ ප්‍රමාණයක් ස්ථාපිත කිරීමට යෝජිත අතර එමගින් සෘජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා 400,000 ක් පමණ උද්පාදනය වේ. ඒ අනුව සමස්ත භූමි ප්‍රමාණයෙන් 1/10 ක භූමි ප්‍රමාණයක් ඇමිලිපිටිය නගරය ආසන්නයෙන් වෙන්කර ඇති බැවින් එම ප්‍රදේශය සඳහා කර්මාන්ත 80කට වැඩි ප්‍රමාණයක්ද හා සෘජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා 30000කට ආසන්න සංඛ්‍යාවක්ද ලබාගැනීමට හැකිවීමද කලාපීය ජනතාවට ලැබෙනා වටිනා අවස්ථාවක් ලෙසින් හඳුනාගෙන ඇත.

5.3.4 තර්ජන

1.සෘතුන් අනුව සිදුවන දේශගුණික වෙනස්වීම් හේතුවෙන් ජුනි සිට නොවැම්බර් දක්වා කාලය තුළ ජල පෝෂක ප්‍රදේශ හිදියාම හේතුවෙන් පරිසර උෂ්ණත්වය ඉහළ යාම.

විශේෂයෙන් ඇමිලිපිටිය නගරය තුළ පවතින ගැටළුවක් වශයෙන් උෂ්ණත්වය අධික කාල වන ජුනි මාසයේ අග සිට නොවැම්බර් මුල දක්වා කාලය තුළ ජල මූලාශ්‍ර වල ජල මට්ටම අඩු වීමක් හඳුනාගත හැකිය. කලාපීය වාරි පද්ධතිය සුපෝෂණය කරනු ලබන උඩවලව ජලාශයේ ජල පරිමාව ඉහත සඳහන් කළ කාලය තුළ අඩුවීමක් සිදුවන අතර නාගරික ආකර්ශනයද අඩුවී යාම දුබලතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

සාමාන්‍යයෙන් උඩවලව ජලාශය තුළ අක්කර අඩි 217,000 ක ජල ධාරිතාවයක් පවතින අතර එය වියලී කාලවලදී අක්කර අඩි 35,000 ක ප්‍රමාණය දක්වා අඩුවීමක් දැකගත හැකිය.

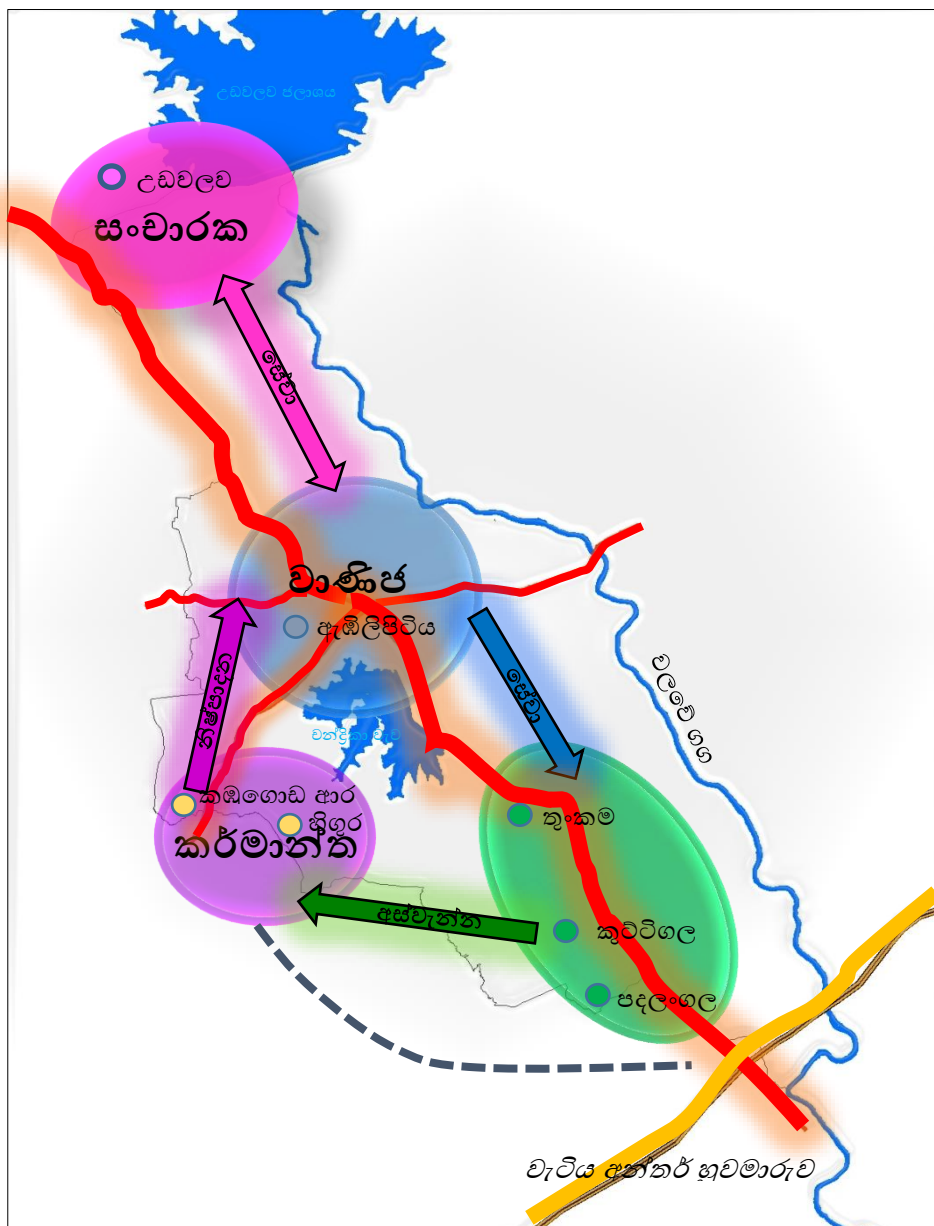
පරිච්ඡේදය 06

සැලැස්ම

6.1 සංකල්පික සැලැස්ම

ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම තුළ අන්තර්ගත සංකල්පික සැලැස්ම තුළින් නගරයේ අනාගත සංවර්ධනය සිදුවන ආකාරය පිළිබිඹු වන අතර, එහිදී, වාණිජ, කෘෂිකාර්මික, කර්මාන්ත හා සංචාරක ලෙසින් හඳුනාගෙන ඇති ප්‍රධාන සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන හතරක් අතර, අන්තර් සම්බන්ධතාවය ඇති කරමින් රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම වාණිජ හා කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථානය වශයෙන් ඇඹිලිපිටිය නගරය සංවර්ධනය කිරීමේ ඉලක්කය ඇතිව සංකල්පික සැලැස්ම ගොඩනගා ඇත.

රූපය අංක 6.1: සංකල්ප සැලැස්ම

සංකල්පිත සැලැස්ම ගොඩනැගීමේදී නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළින් හඳුනා ගනු ලැබූ නාගරික සංවර්ධන ප්‍රවණතාවයන් මෙන්ම අනාගතයේදී ඒ සඳහා ඇති අවස්ථාවන්ද සැලකිල්ලට ගෙන නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පිහිටි විශේෂිත වූ ප්‍රදේශ සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන වශයෙන් ගෙන ඒවායේ සංවර්ධන කටයුතු විධිමත් හා කාර්යක්ෂම කිරීම මෙන්ම එම මධ්‍යස්ථාන අතර, අන්තර් සම්බන්ධතාවයක් ඇති කිරීම පිළිබඳ අවධානය යොමුකර ඇත.

ඒ අනුව, ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයේ උතුරු දෙසින් පිහිටි උඩවලව නගරය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශයේ සිදුවන සංචාරක කටයුතු ප්‍රවර්ධනය වන පරිදි ඒ සඳහා අවශ්‍ය සේවා පහසුකම් සපයමින් සංචාරක සේවා මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා හඳුනාගෙන ඇත.

මෙමඟින් ඇත් අතුරු සෙවන හා උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානය නැරඹීමට පැමිණෙන සංචාරකයින් සඳහා නවාතැන්, ආහාරපාන, සලාම් පහසුකම් සඳහා අවශ්‍ය සේවා සැපයීම මෙන්ම ඔවුනට ප්‍රදේශයේ කෘෂි නිෂ්පාදන ගුණාත්මක හා ප්‍රමිති සහගතව මිලදී ගැනීමට අවස්ථාව සලසාදීමද, වන්දිකා වැව ඇතුළු නගරය අවට ආකර්ශණීය ස්ථාන රැසක් සංවර්ධනය කිරීම තුළින් සංචාරක කටයුතු ප්‍රවර්ධනය කිරීමද හඳුනාගෙන ඇත.

පැල්මඩුල්ල -නෝනගම A 18 මාර්ගයන් මිද්දෙණිය, පනාමුර හා මොරකැටිය ප්‍රධාන මාර්ග ජාලය මූලික කරගනිමින් ස්ථාපිත වී ඇති ඇමිලිපිටිය නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශය වාණිජ කේන්ද්‍රස්ථානය වශයෙන් මේ වන විටත් වෙගවත් සංවර්ධනයක් කරා ගමන් කරමින් පවතින බැවින්, එම ප්‍රදේශය ප්‍රධාන වාණිජ මධ්‍යස්ථානය වශයෙන් තව දුරටත් සංවර්ධනය කිරීමට මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් හඳුනාගෙන ඇත.

නාගරික බල ප්‍රදේශයේ දකුණු දෙසට වන්නට පිහිටි තුංකම, කුට්ටිගල, පදලංගල යන කුඩා නාගරික ප්‍රදේශ A 18 මාර්ගය ප්‍රධාන කර ගනිමින් ස්ථාපිත වී ඇති අතර, විශාල කෘෂි කර්මාන්ත ප්‍රදේශයකට සේවා සපයන කුඩා නාගරික කේන්ද්‍ර වශයෙන් ඒවා ක්‍රියාත්මක වේ. ඒ අනුව, නගරයේ ආර්ථිකයේ කොදුනාරටිය වශයෙන් සැලකෙන කෘෂි කර්මාන්තය ආශ්‍රිත සේවා පහසුකම් වැඩිදියුණු කරමින් නාගරික ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම උදෙසා මෙම කුඩා නගර පිහිටි සමස්ථ ප්‍රදේශයම කෘෂිකාර්මික සේවා මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමට හඳුනාගෙන ඇත.

නගරයේ ආර්ථික ශක්තිය වර්ධනය කිරීම උදෙසා කර්මාන්ත අංශය ශක්තිමත් කිරීම ප්‍රධානතම ආර්ථික සංවර්ධන උපක්‍රමයක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇති අතර, ඒ උදෙසා නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ කර්මාන්ත කලාපයක් ස්ථාපිත කිරීමට මෙන්ම කලාපයේ කෘෂි නිෂ්පාදන උපයෝගී කරගනිමින් ක්‍රියාත්මක වන කෘෂි කර්මාන්තය ආශ්‍රය කරගත් කර්මාන්ත වැඩි ප්‍රමාණයක් එම කර්මාන්ත කලාපය තුළ ස්ථාපිත කිරීමටද හඳුනාගෙන ඇත.

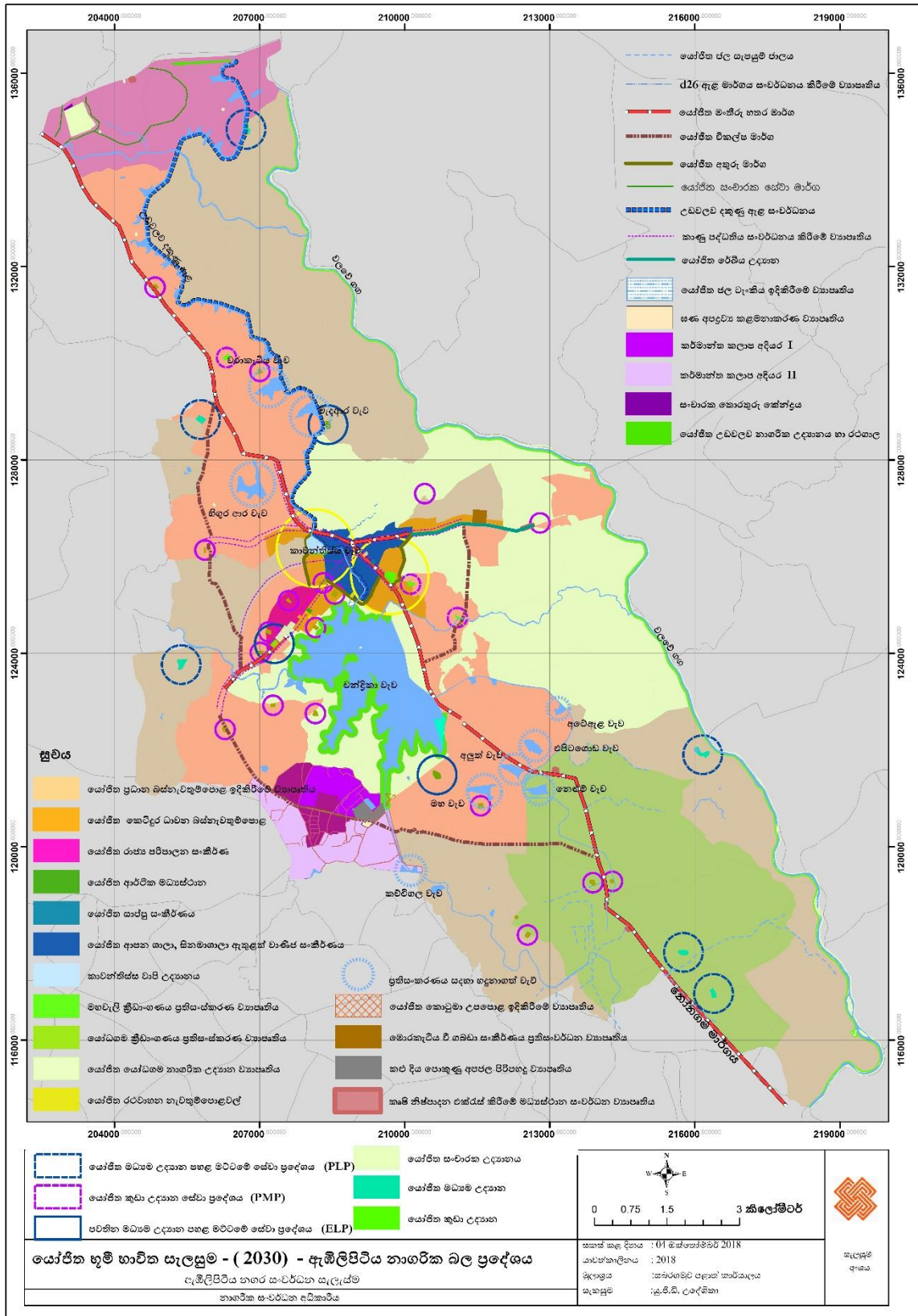
ඒ අනුව, හිගුර හා කුඹුගොඩආර ප්‍රදේශය ආශ්‍රිතව නව කර්මාන්ත කලාපය ස්ථාපිත කිරීමට යෝජිත අතර, එම කර්මාන්ත කලාපය තුළ දැනට කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය මගින් ක්‍රියාත්මක අක්කර 50කින් යුතු කර්මාන්ත කලාපයද ඇතුළත් වේ.

මෙම යෝජිත කර්මාන්ත කලාපයද ඇතුළුව ඉහතින් සඳහන් කරන ලද කෘෂි, වාණිජ හා සංචාරක යන නාගරික මධ්‍යස්ථාන අතර, අන්තර් සම්බන්ධතාවයක් ඇති වන පරිදි උපාය මාර්ගික සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් සමස්ථ නාගරික ප්‍රදේශය තුළ වර්ෂ 2030 වන විට අර්ථික, සමාජීය, භෞතික හා පාරිසරික සංවර්ධනයක් ඇති කිරීම උදෙසා මෙම සංවර්ධන සංකල්පය ගොඩ නගා ඇත.

6.2 භූමි හා ගොඩනැගිලි සංවර්ධන උපක්‍රම

6.2.1. යෝජිත ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම්

සිතියම් අංක 6.1 : යෝජිත ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම 2030

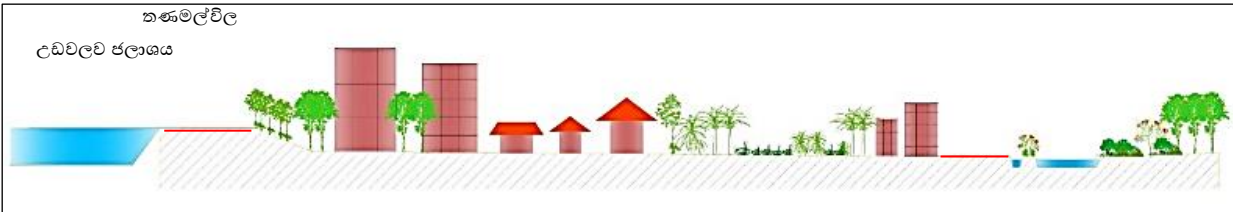
ඇමිලිපිටිය නගරය, මහවැලි වලව විශේෂ බල ප්‍රදේශයට අයත් කෘෂිකාර්මික නගරයක් වන අතර වර්තමානය වනවිට විශේෂ සංවර්ධනය මැදිහත්වීමකින් තොරව සංවර්ධනය වීමේ ප්‍රවණතා පෙන්වුම් කරන නගරයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. නාගරික බල ප්‍රදේශය පළාත් තුනකට මායිම්ව පිහිටීම හේතුවෙන් කලාපීය වශයෙන් අන්තර් සබඳතා ඇතිකර ගැනීමට මෙන්ම කලාපීයව සිදුවන මහා පරිමාණ සංවර්ධන අවස්ථා තුළින් ප්‍රතිලාභ ලැබීමේ අවස්ථාවද උදාකරගෙන ඇත. ඒ අනුව නගරයේ පවතින සංවර්ධන ප්‍රවණතාවයන් ඔප්නැංවීම තුළින් අනාගත සංවර්ධන ඉලක්ක සපුරා ගැනීම උදෙසා නාගරික කෘෂිකාර්මික අනන්‍යතාවය හා ඒ ආශ්‍රිත සංවේදී පරිසර පද්ධතිය ආරක්ෂා කරමින් පවතින සම්පත් හා භූමිය ප්‍රශස්ථ මට්ටමින් භාවිතයට, වර්ෂ 2030 සඳහා වන යෝජිත ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම පිළියෙළ කර ඇත.

මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම තුළ හඳුන්වාදෙනු ලබන සමස්ථ නාගරික ආකෘතිය තුළින් සිත් ඇද ගන්නා මනස්කාන්ත පරිසරයක පිහිටි උද්‍යාන, කුඹුරු හා කෙසෙල් වගාවේ වැනි කෘෂිකාර්මික වගාවේ වලින් සැදී හරින පැහැති පසුබිමක්, ගංගා, වැව් , ඇළ මාර්ග ආදියෙන් පිළිබිඹු වන නිලවර්ණ පසුබිමක් තුළින් නිර්මාණය වූ නිලහරිත පරිසරය හා එකී පරිසරය තුළ පවතින දර්ශනීය දෘෂ්ටි කෝණයන් හා ප්‍රධාන සුළං කපොළ වලට අවහිරයක් ඇති නොවන පරිදි ඒ ඒ ප්‍රදේශය සඳහා ආවේණික සංවර්ධන විභාවතාවයන්ට ගැළපෙන උස මට්ටම් සහිත ගොඩනැගිලි ප්‍රධාන මාර්ග ඔස්සේ සිව් දිශාවට විහිදෙනු පරිදි ඉදිකර ඇති අයුරු දැකගත හැකිවේ. තවද මෙම ප්‍රධාන පිවිසුම් හතරින් නගරයට පිවිසෙන පුද්ගලයෙකුට නිහඩ නිස්කලංක පරිසරයකින් වටවී කඩිසරව ක්‍රියාත්මක වන ආකර්ෂණීය නගරයක පහසු විදීමේ භාග්‍ය උදාවේ.

නගරයේ උතුරු පිවිසුමෙන් නගරයට ඇතුළු වීමත් සමග උඩවලව ජලාශය ආශ්‍රිත මනස්කාන්ත පරිසරයේ සිරි විදීමට මෙන්ම නිදහසේ ගතකිරීමට අවශ්‍ය වන උද්‍යාන පහසුකම්ද, තණමල්විල මාර්ගය ඔස්සේ උඩවලව දෙසට ගමන් කිරීමේදී ජලාශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් සහිත විනෝදාස්වාදයන් ලබාගැනීමේ පහසුකම් සපිරි උද්‍යානයක්ද ඇතුළුව ස්වභාවික පරිසරය ආශ්‍රය කරගනිමින් ඉදිවූ විවිධ වර්ගයේ සංචාරක හෝටල් ලැගුම්හල් හා සඟරි පහසුකම් සහිත සංචාරක සේවා වලින් සමන්විත භූමියක් දර්ශනය වේ. නගරයේ උතුරු පිවිසුම් මාර්ගයේ ලැබූ ආකර්ෂණීත්වය තවදුරටත් විදිමින් නගර අභ්‍යන්තරයට ගමන් කිරීම සඳහා මංකිරු හතරකින් සමන්විත නෝනගම මාර්ගයට වම්පසින් පිහිටි උඩවලව දකුණු ඇළ ආශ්‍රිත මාර්ගය ආකර්ෂණීය ගමන් පථයක් ලෙස භාවිත කළහැකි වේ.

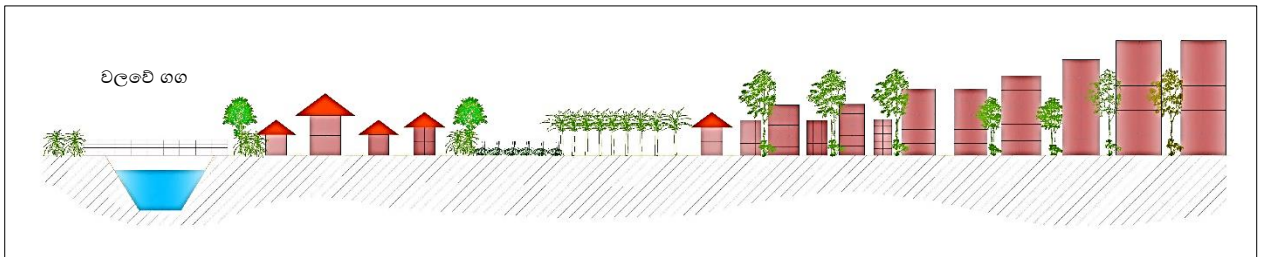
උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ගය දිගේ ගමන් කිරීමේදී නගරයට ආවේනික කෘෂිකාර්මික බිම්, කෙසෙල් හා වී වගාවන් ආදිය දැක බලා ගැනීමටත් එකී පරිසරය තුළ එම ආවේනිකත්වය සමග හිදිමින් ප්‍රදේශයට ආවේණික ප්‍රාග්ධන ආහාර රස විදීමේ හැකියාව, නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශයට ආසන්නව ඉදිකර ඇති කාවන්තිස්ස වැව නාගරික උද්‍යානය ආශ්‍රයෙන්ද අත්විදීමට ලැබියයි.

රූපය අංක 6.2: උඩවලව ජලාශයේ සිට කාවන්තිස්ස නාගරික උද්‍යානය දක්වා දළ හරස් පැතිකඩ

නැගෙනහිර දෙසින් මෙම නගරයට පිවිසීමේ සීමාව වලව ගඟ සීමාවෙන් ඇරඹෙන අතර මොරකැටිය මාර්ගය ප්‍රධාන පිවිසුම් මාර්ගය ලෙස පවතී. මොරකැටිය මාර්ගය ඔස්සේ නගරයට ඇතුළු වීමේදී නගරය ආශ්‍රිත කෘෂිකාර්මික බිම් දර්ශනයවීම මෙන්ම මාර්ගයට වම්පසින් ප්‍රධාන මාර්ගය හා වාරි ඇළ අතර පිහිටි සුවිසල් නුග ගස් කිහිපය, රේඛීය උද්‍යානය දැකබලා ගැනීමට හා ඒ ආශ්‍රිතව ප්‍රදේශයට ආවේණික ආහාරපාන රසවිඳිමින් විවේකිතව ගතකිරීමට හැකියාව සැලසේ. එම උද්‍යානය පසුකරමින් නගරය දෙසට ගමන් ගන්නා විට මාර්ගය දෙපස පවතින ගොඩනැගිලි වල උස මට්ටම් ක්‍රමයෙන් වැඩිවන බවක් හඳුනාගත හැකිය.

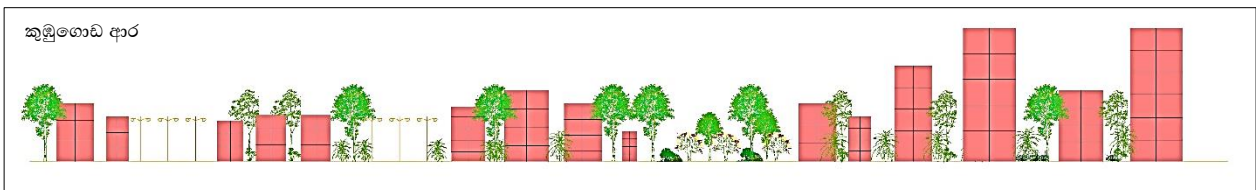
රූපය අංක 6.3: මොරකැටියේ සිට ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය දක්වා වන හරස් පැතිකඩ

දකුණු පිවිසුමෙන් ඇඹිලිපිටිය නගරයට ඇතුළු වීමේදී නෝනගම මාර්ගය දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය හා සම්බන්ධවන වැටිය අන්තර් හුවමාරු මධ්‍යස්ථානය හමුවන අතර එම දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය පදලංගල ප්‍රදේශය හරහා ගමන් ගැනීම දැකගත හැකිය. එමෙන්ම වැටිය අන්තර් හුවමාරුව තුළින් පිටවන වාහන වලින් යම්කිසි වාහන ප්‍රමාණයක් නෝනගම මාර්ගය ඔස්සේ ඇඹිලිපිටිය නගරයට ඇතුළු වීම සිදුවේ. එම මාර්ගය ඔස්සේ නගරය අභ්‍යන්තරයට ගමන් කිරීමේදී මාර්ගයට දෙපසින් කුඹුරු යායවල්, කෙසෙල් වතු ඉතා මනස්කාන්තව දර්ශනය වේ. පදලංගල, කුට්ටිගල, තුංකම ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව අඩු උස මට්ටම් සහිත ගොඩනැගිලි දර්ශනය වේ.

එම ප්‍රදේශ පසුකරමින් කෘෂිකාර්මික අනන්‍යතාවයක් සහිත නාගරික ලක්ෂණ දැකගත හැකිවන අතර හල්මිල්ලකැටිය පසුකර පල්ලේගම ප්‍රදේශයට ඇතුළුවන්නේ ක්‍රමයෙන් ගොඩනැගිලි වල උස මට්ටම් වැඩි වීමක් හා ගොඩනැගිලි සංඛ්‍යාවයේ වැඩිවීමක් හඳුනාගත හැකි වේ. තවදුරටත් නෝනගම මාර්ගය ඔස්සේ ඉදිරියට ගමන් ගැනීමේදී මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය, සුපොපහෝගී සාප්පු සංකීර්ණ, බැංකු මූල්‍ය ආයතන ඇතුළු අධි උපවාණිජ ගොඩනැගිලි මෙන්ම ඇඹිලිපිටිය ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළද දැකගැනීමට හැකිවේ.

රූපය අංක 6.4: කුඹුගොඩ ආර හන්දියේ සිට ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය දක්වා වන හරස් පැතිකඩ

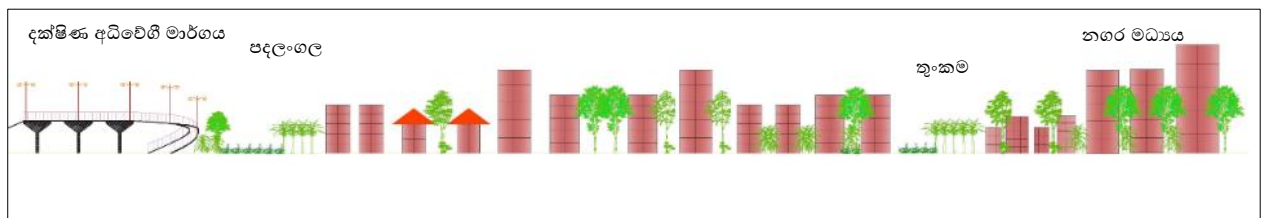

මිද්දෙනිය මාර්ගය ඇඹිලිපිටිය නගරයට නිරිත දෙසින් ඇතුළු වන ප්‍රධාන පිවිසුම් මාර්ගය ලෙස හඳුනාගත හැකි අතර එම මාර්ගය ඔස්සේ නගරයට ඇතුළු වීමේදී හමුවන ප්‍රධාන මංසන්ධියක් ලෙසින් කුඹුගොඩ ආර මංසන්ධිය දැකගත හැකිය. ඇඹිලිපිටිය කර්මාන්ත කලාපය හා හම්බන්තොට වරාය දෙසින් කොළඹ දෙසට ගමන් කරන බර වාහන විකල්ප මාර්ගය ඔස්සේ පැමිණ එම මංසන්ධියේදී මිද්දෙනිය මාර්ගය හා එක්වේ. එම මංසන්ධියේ සිට මාර්ග මංතීරු හතරක් ලෙසින් පිහිටා ඇති අතර එම ප්‍රදේශය පසුකරත්ම කෙසෙල්, පොල්, නෝවාසික, වාණිජ ඇතුළු මිශ්‍ර සංවර්ධනයක් සහිත ගොඩනැගිලිද මග දෙපස හඳුනාගත හැකිවේ.

කුඹුගොඩ ආර ප්‍රදේශය පසුකර නගරය වෙත ගමන් ගැනීමේදී මිද්දෙනිය මාර්ගයේ වම්පසින් පිහිටි මෝදරවාන හංදිය හමුවන අතර මෝදරවාන දෙසට ගමන් ගන්නා විකල්ප මාර්ගය ඔස්සේ කුඹුගොඩ ආර හංදිය දෙසින් එන බර වාහන කොළඹ දෙසට ගමන් ගන්නා ආකාරය දැකගත හැකිය.

ප්‍රධාන මාර්ගය ඔස්සේ තවදුරටත් නගර මධ්‍යය දෙසට ගමන්කිරීමේදී නවනගර සීමාව හඳුනාගත හැකි අතර එම ප්‍රදේශය පරිපාලන සංකීර්ණ හා ඒ ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් වලින් සමන්විත වේ. එම ප්‍රදේශයේම මාර්ගයට දකුණු දෙසින් ඇඹිලිපිටිය ප්‍රධාන ආර්ථික මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයත්, ඇඹිලිපිටිය මහජන පොළත් මූලික කරගත් ක්‍රියාකාරකම් හඳුනාගත හැකිය. එම ප්‍රදේශය හරහා ගමන් ගන්නෙකුට කාබනික කෘෂි නිෂ්පාදන මිලදී ගැනීමේ හැකියාව සැලසී යයි. එම මාර්ගය ඔස්සේ ඇඹිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය පසුකරනවාත් සමගම ක්‍රමයෙන් නැවතත් ගොඩනැගිලි උස හා සංඛ්‍යාවය වැඩිවීමක් හඳුනාගත හැකිවේ. මෙම මාර්ගය ආශ්‍රිතව ක්‍රියාකාරකම් බොහොමයක් පැවතියද අවහිරතාවය අඩුවන පරිදි සැකසුනු වාහන නැවතුම්පොළවල්, පදික වේදිකා හා ක්‍රමවත් කාණු පද්ධති මෙන්ම උද්‍යාන අලංකරණ කටයුතු හේතුවෙන් ප්‍රියමනාප නගරයක් දැකගත හැකිවේ.

රූපය අංක 6.5 : පදලංගල සිට ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය දක්වා වන හරස් පැතිකඩ

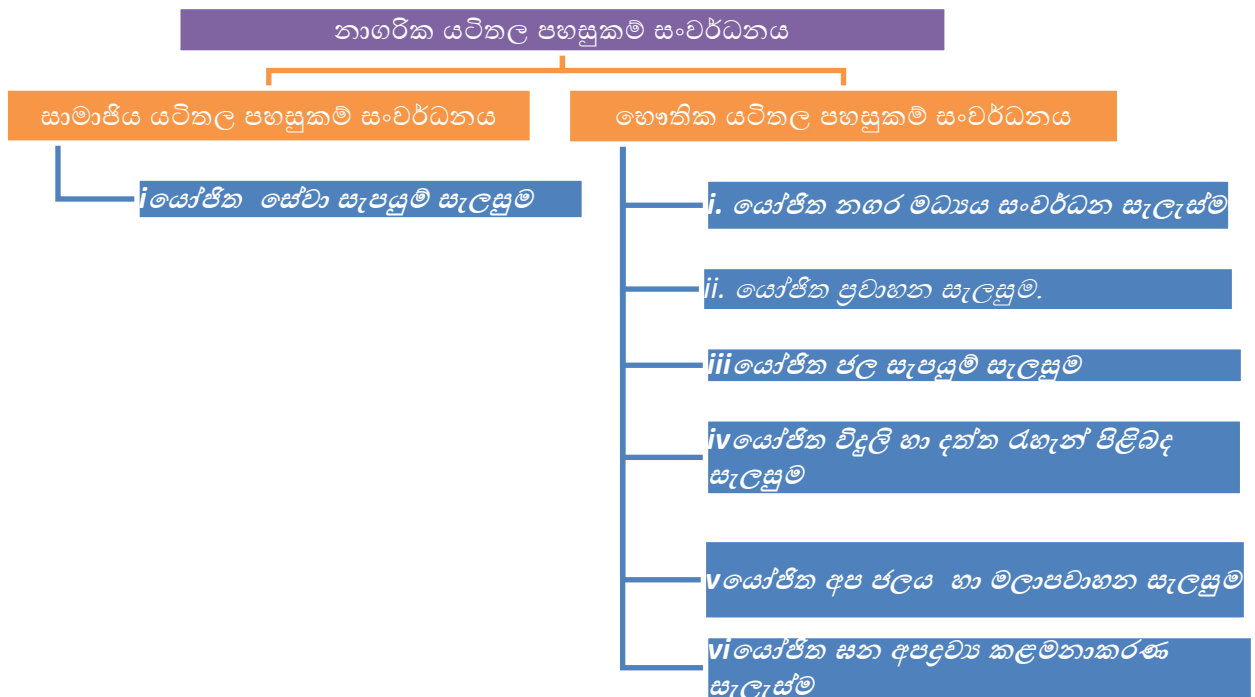
මෙම සිවිදියාවන් තුළින් නගරයට පිවිසීමේදී සදාහරිත පසුබිමකින් සමන්විත ප්‍රදේශ තුළින් වලව ප්‍රදේශයේ ආවේනිකත්වය හා කෘෂිකාර්මික බිමක් යන හැගීම දනවන අතර ක්‍රමයෙන් නගරයට ඇතුළු වීමේදී නගරය අභ්‍යන්තරයේ සිදුවන ක්‍රියාකාරකම්වල විවිධාංගීකරණ ලක්ෂණ හා නාගරික ආකෘතියේ වෙනස්වීම හඳුනාගත හැකිවනවා මෙන්ම කෘෂිකාර්මික බිමක් වටකරගත් වාණිජමය වශයෙන් සක්‍රිය වූ යාන්ත්‍රණයක් සහිත නගරයක් ලෙස දැනෙනු නොවනුමානය. මෙම නගරයේ ආකෘතිය කුඹුගොඩආර හා හිගුර ප්‍රදේශය ආශ්‍රිතව වෙනස් මුහුණුවරක් ගන්නා අතර එකී ප්‍රදේශය ආශ්‍රිතව විශාල පරිමාණයේ ගොඩනැගිලි සහිත කර්මාන්ත හා ඒ ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් දැකගත හැකිවේ.

ඒ අනුව ඉහතින් සිදුකල සියලු විස්තර කිරීම් වලින් පැවසෙනුයේ ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සංවර්ධනය තුළින් බලාපොරොත්තු වන වලව නිමනයේ කෘෂි ආර්ථික නිපැයුම් කේන්ද්‍රය නමැති නාගරික දැක්ම දර්ශනය කරන නාගරික ආකෘතියක් විදීමේ හැකියාව වර්ෂ 2030 වනවිට උදාවන බවයි.

6.3 භෞතික හා සාමාජීය අපරවෘද්ධ පහසුකම් සංවර්ධන උපක්‍රම

වර්ෂ 2030 වනවිට පරිසර හිතකාමී සංවර්ධනයක් තුළින් ජනාවාසයට හිතකර සංචාරයට ආකර්ෂණීය නගරයක් බිහිකිරීම යන අරමුණ ඉටුකරගැනීම මූලික කරගනිමින් ඇමිලිපිටිය නගරවාසීන්ගේ ඵදිනෙදා අවශ්‍යතා පහසුවෙන් සපුරාගැනීමට හැකිවන පරිදි නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයේ සිට තුංකම, කුට්ටිගල, පදලංගල යන කුඩා නගර දක්වා භෞතික, සාමාජීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමට අපේක්ෂා කර ඇත. තවද නාගරික සංවර්ධනය සඳහා අපේක්ෂිත නාගරික දැක්ම හා ඉලක්ක සපුරාගනිමින් නාගරික ආර්ථිකය ඉහළ නැංවීම සඳහා උපායමාර්ගික සැලසුම් තුළින් නාගරික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන උපායමාර්ග හඳුනාගෙන ඇත.

ගැලීම් සටහන 6.1: නාගරික යටිතල පහසුකම් සැලසුම්

6.3.1 සේවා සැපයුම් සැලසුම

සමාජීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය යටතේ නේවාසික, සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපනික යන ප්‍රධාන සමාජීය යටිතල පහසුකම් අංශ කිහිපය තුළ පවතින අවශ්‍යතා හා වර්ෂ 2030 සඳහා අපේක්ෂිත නේවාසික ජනගහනයට ප්‍රමාණවත්වේද පිළිබඳ අධ්‍යයනය කරමින් යෝජිත සේවා සැපයුම් සැලැස්ම පිළියෙළ කර ඇත.

6.3.1.1 නේවාසික

වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත සේවා සැපයුම් සැලසුම තුළින් නගරයේ පවතින ප්‍රධාන සේවා ලෙස හඳුනාගෙන ඇති නේවාසික පහසුකම්, සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපනික සේවාවන් සඳහා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් සපුරාලීම පිළිබඳ ඇතුළත් කර ඇත.

ඇමුණුකම් නගරික බල ප්‍රදේශය තුළ වර්තමාන ජනගහනය 99,138(2017)ක් වන අතර වර්ෂ 2030 සඳහා පුරෝකථනය කර ඇති ජනගහනය 125,045කි. ඒ අනුව වර්තමාන ජනගහනයට අමතරව වර්ෂ 2030 වනවිට වැඩිවේ යැයි අපේක්ෂිත ජනගහනය 25,907කි. ඇමුණුකම් නගරික බල ප්‍රදේශය තුළ දැනට ජීවත්වන පවුල් සංඛ්‍යාව 24,784ක් වන අතර පුරෝකථන ජනගහනයට අනුව අපේක්ෂිත සම්පූර්ණ පවුල් සංඛ්‍යාව 31,261ක් වේ. ඒ අනුව වර්ෂ 2030 වනවිට පවතින පවුල සංඛ්‍යාවට අමතරව වැඩිවන පවුල් සංඛ්‍යාව 6477කි.

ඇමුණුකම් නගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින නේවාසික භූමි භාවිතයන් සඳහා වෙන්ව පවතින නේවාසික භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 6666ක ප්‍රමාණයකි. වර්තමානය වනවිට පවතින නේවාසික ඒකකයන් සඳහා භාවිතයට ගෙන ඇති භූමි ප්‍රමාණය (එක් පවුල් ඒකකයක් සඳහා පර්චස් 40ක අවම බිම් ප්‍රමාණයක් ලෙස සලකා බැලීමේදී) හෙක්ටයාර් 2507ක් පමණ ප්‍රමාණයකි. එම භූමි ප්‍රමාණය දැනට පවතින නේවාසික භූමි ප්‍රමාණයෙන් 37.6% ක පමණ භූමි ප්‍රමාණයකි. ඒ අනුව 2030 සඳහා වැඩිවන පවුල් ඒකක සංඛ්‍යාව සඳහා අවශ්‍ය නේවාසික භූමි ප්‍රමාණය අතිරික්තයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත භූමි භාවිත සැලැස්ම තුළින් සෞඛ්‍ය පහසුකම්, අධ්‍යාපනික සේවාවන් හා විනෝදාස්වාද කටයුතු සපුරාගත හැකි ස්ථාන පිළිබඳ සලකා බලමින් මධ්‍යම සණත්ව මිශ්‍ර නේවාසික කලාපය, අඩු සණත්ව නේවාසික කලාපය තුළින් නේවාසික අවශ්‍යතා සඳහා භූමි පහසුකම් සලසා දී ඇත.

6.3.1.2 සෞඛ්‍ය

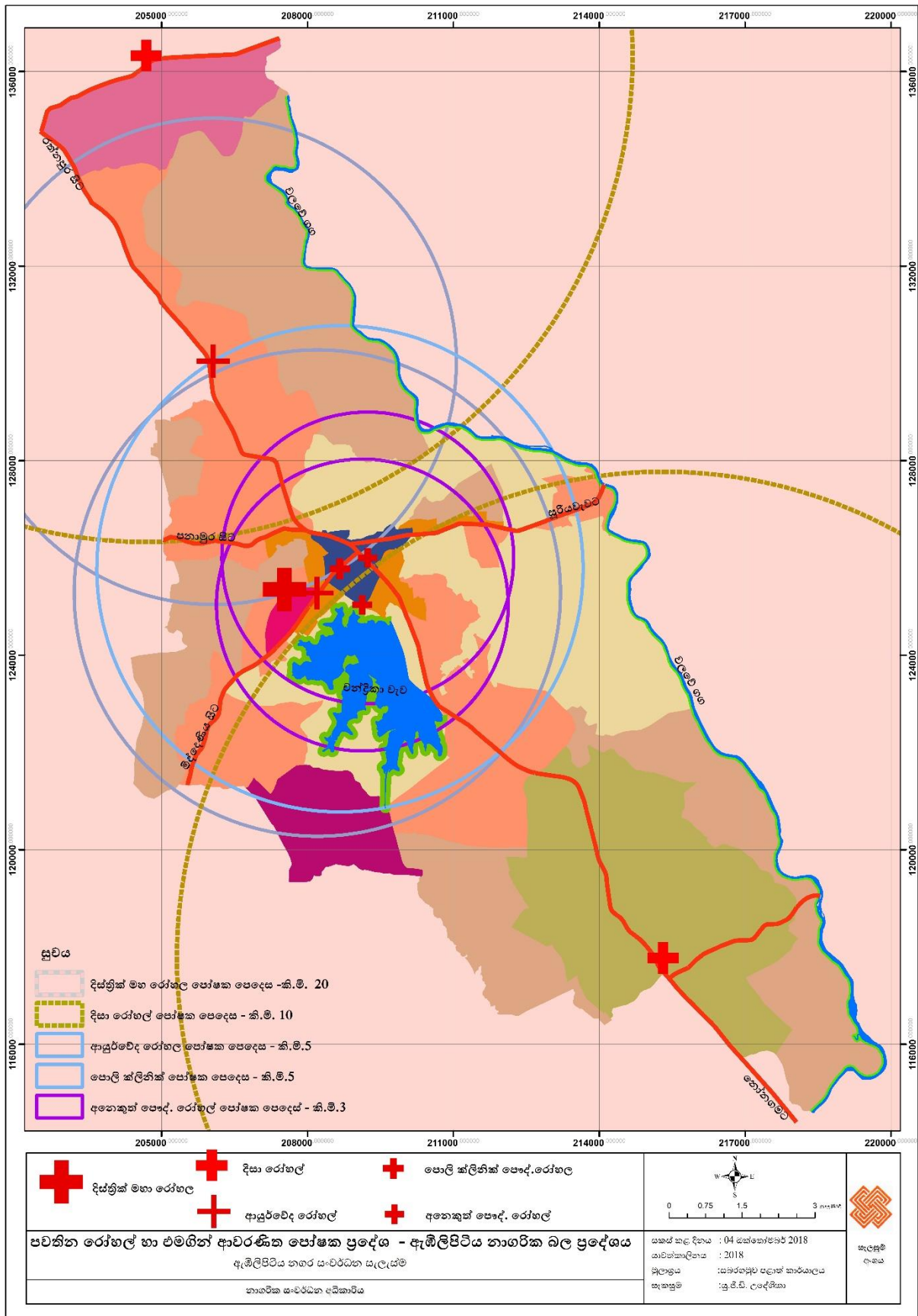
නගරයේ පවතින සෞඛ්‍ය පහසුකම් පිළිබඳ සලකා බැලීමේදී ඇඹිලිපිටිය දිස්ත්‍රික් මහ රෝහලට අමතරව පදලංගල හා උඩවලව දිසා රෝහල මෙන්ම නව නගරයේ පිහිටි ආයුර්වේද රෝහල තුළින් සෞඛ්‍ය පහසුකම් සැපයීම සිදුකරනු ලබන අතර නගරයේ ක්‍රියාත්මක පෞද්ගලික රෝහල් 3ක් ඇතුළු වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථාන තුළින්ද එම පහසුකම් සැපයීම සිදුකරනු ලබයි.

වගු අංක 6.1: ඇඹිලිපිටිය නාගරික පවතින සෞඛ්‍ය පහසුකම්

අනු අංකය	රෝහලේ නම	වර්ගීකරණය	ඇදුන් සංඛ්‍යාව
01	දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල(ඇඹිලිපිටිය)	දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල	433
02	ආයුර්වේද රෝහල - ඇඹිලිපිටිය	ඒ කාණ්ඩය	58
03	විජේනායක වෙද මැදුර(පෞද්ගලික)	-	30
04	ග්‍රීන් මෙඩිකෙයා පෞද්ගලික රෝහල	ඒ කාණ්ඩය	08
05	චන්ද්‍රිකා වැව දිසා රෝහල	බී කාණ්ඩය	65
06	පොලි ක්ලිනික් පෞද්ගලික රෝහල	ඒ කාණ්ඩය	85
07	නවෝද්‍යා පෞද්ගලික රෝහල	ඒ කාණ්ඩය	05
08	ප්‍රාදේශීය රෝහල - උඩවලව	ඩී කාණ්ඩය	24
09	චිතානාරච්චි සහ ශක්ති ආයුර්වේද රෝහල	ආයුර්වේද	30
එකතුව			738

ඉහත වගු අංක 6.1හි සඳහන් කර ඇති පරිදි ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය ආවරණය කරමින් ඇති ඇඹිලිපිටිය දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල, චන්ද්‍රිකා වැව, උඩවලව දිසා රෝහල ආයුර්වේද හා පෞද්ගලික රෝහල් 9ට අමතරව කුංකම හා මොරකැටිය ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව ප්‍රාදේශීය වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථාන දෙකක්ද පිහිටා ඇත. විශේෂයෙන්ම ඇඹිලිපිටිය දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල තුළ නේවාසික හා බාහිර රෝගී අංශවල පවතින තදබඩය අවම කිරීම සඳහා උඩවලව හා පදලංගල දිසා රෝහල් වැඩිදියුණු කිරීම කළ යුතුව ඇත. දැනට පවතින රෝහල් වල පෝෂක ප්‍රදේශ තුළින් ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයම ආවරණය කිරීම හඳුනාගෙන ඇත(සිතියම් අංක 6.2).

සිතියම් අංක 6.2: පවතින රෝහල් හා එමගින් ආවරණික පෝෂක ප්‍රදේශය

6.3.1.3 අධ්‍යාපනික

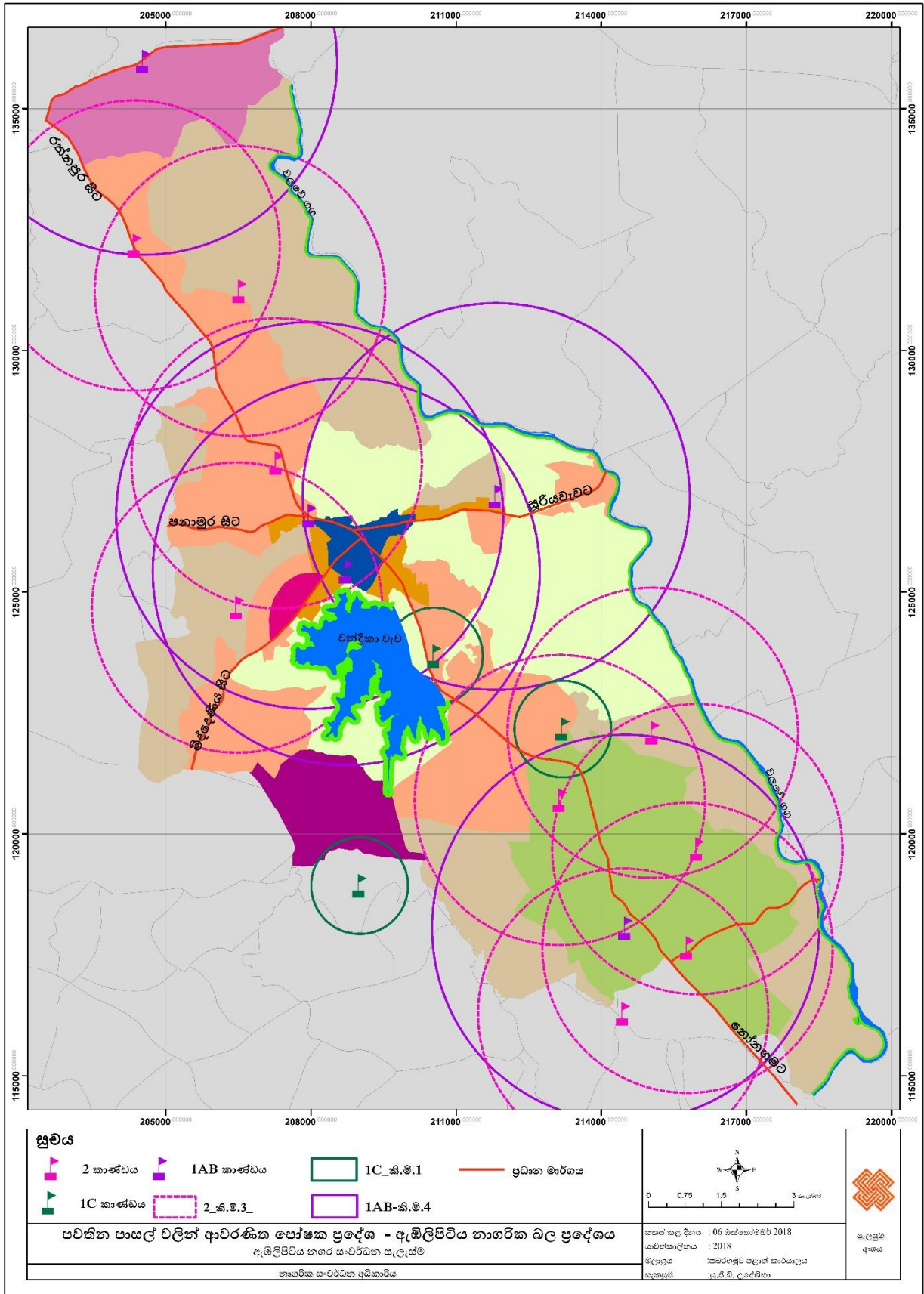
අධ්‍යාපන පහසුකම් වෙනුවෙන් නාගරික බල ප්‍රදේශයේ දැනට පවතින පාසල් 20 ක ප්‍රමාණය වර්තමාන ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාවට මූලික අධ්‍යාපන කටයුතු සඳහා ප්‍රමාණවත් වන අතර 2030 වනවිට වර්ධනය වන සිසු ජනගහනයට අවශ්‍ය පරිදි 1 AB, 1C මට්ටමේ පවතින පාසල් වල පහසුකම් නැංවීම තුළින් පාසල් අධ්‍යාපන කටයුතු සපුරාලීම සිදුකල හැකි අතර නව පාසල් ඉදිකිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් පැන නොනගී. මීට අමතරව ඇමිලිපිටිය කාර්මික විද්‍යාලය, වෘත්තීය පුහුණු මධ්‍යස්ථාන හා හමුදා ඉංජිනේරු පාසල තුළ පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම තුළින් තෘතීය අධ්‍යාපනික කටයුතු සඳහා ප්‍රමාණාත්මක තරම් අවස්ථා සලසා දීමට හඳුනාගෙන ඇත.

වගු අංක 6.2 : ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින අධ්‍යාපනික පහසුකම්

ග්‍රාම නිලධාරී වසම	පාසලේ නම	පාසල්	විකි නිසරු	පාඨ සං	ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව	ගුරු සංඛ්‍යාව	ශිෂ්‍ය
							ගුරු / ශිෂ්‍ය අනුපාතය
ගණේයාය	ගණේයාය විද්‍යාලය	2	1 - 11	16	438	23	
යාය 02	බෝධිමළුව විදුහල	2	1 - 11	29	1126	46	
උඩගම	ඇමිලිපිටිය මහා විද්‍යාලය	1AB	1 - 13	42	1280	93	
පල්ලේගම	කනිෂ්ඨ ද්විතීයික විද්‍යාලය	2	1 - 11	54	2440	70	1:30
කුඹුගොඩආර	කනමැදි ආර විද්‍යාලය	2	1 - 9	09	123	13	1:9
මොරකැටිය	මොරකැටිය මහා විද්‍යාලය	1AB	1 - 13	41	1184	68	1:19
හිඟුරආර	බෝධිරාජ විද්‍යාලය	අර්ධ රාජ්‍ය	1 - 11		779	43	1:18
කැටගල්ආර	ඇමිලිපිටිය කැටගල් ආර විද්‍යාලය	2	1 - 11	11	252	19	1:13
මෝදරවාන	ඇමිලිපිටිය මොදරවාන විද්‍යාලය	2	1 - 11	13	334	20	1:17
නව නගරය	ජනාධිපති විද්‍යාලය	1AB	1 - 13	115	4765	204	1:22
හිඟුර	කවිවිගල විද්‍යාලය	2	1 - 11	11	180	16	1:9
පදලංගල	ඩී.ඒ.රාජපක්ෂ විද්‍යාලය	3	1 - 5	24	901	30	1:37
හිඟුර	සිරිසනබෝ විද්‍යාලය	2	1 - 11	11	200	21	1:14
හිඟුර	ඇමිලිපිටිය වන්දිකා වැව ජයන්ති මහා විද්‍යාලය	1AB	1 - 13	40	1206	66	1:19
කුට්ටිගල	ඇමිලිපිටිය ඌරුපැරැන්න විද්‍යාලය	2	1 - 11	11	156	20	1:9
ජුලංගැටේ	වලව නදී විද්‍යාලය	2	1 - 11	11	326	20	1:18
තුංකම	තුංකම මහා විද්‍යාලය	1C	1 - 13	21	506	30	1:15
හාගල	ථේරපුත්ත විද්‍යාලය	2	1 - 11	11	299	23	1:13
හාගල	කරවිලයාය මහා විද්‍යාලය	2	1 - 11	13	343	28	1:15
හල්මිල්ලකැටිය	හල්මිල්ලකැටිය මහා විද්‍යාලය	1C	1 - 13	30	1129	52	1:18
තිබොල් කැටිය	තිබොල්කැටිය විද්‍යාලය	2	1 - 11	08	293	17	1:14
හිඟුරආර	ගුරු ආර ප්‍රාථමික විද්‍යාලය	1C	1 - 13	30	779	44	1:13

මූලාශ්‍රය : (අධ්‍යාපන කලාප කාර්යාලය, 2016)

පිටියම් අංක 6.3 : පවතින පාසල් හා අවරණික පෝෂක ප්‍රදේශ

භෞතික අපරවෘද්ධ පහසුකම් සංවර්ධන උපක්‍රම

එමෙන්ම උඩවලව සංචාරක කලාපයට පැමිණෙන දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින්ගේ නේවාසික, ආහාර ඇතුළු අනෙකුත් සියළු අවශ්‍යතා විධිමත් කිරීමත්, විවිධ සේවා ලබාගැනීම හා සේවාවන් ලබා දීම සඳහා නගරයට පැමිණෙන සංසරණ ජනතාවට අවශ්‍ය පහසුකම් ප්‍රමාණවත් පරිදි සපුරාලමින් ආකර්ෂණීය නගරයක් බිහිකිරීම සඳහා සමාජීය යටිතල පහසුකම් වල පවතින ප්‍රමාණාත්මකභාවය හා භෞතික යටිතල භෞතික අපරවෘද්ධ පහසුකම් සංවර්ධන උපක්‍රම

එමෙන්ම උඩවලව සංචාරක කලාපයට පැමිණෙන දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින්ගේ නේවාසික, ආහාර ඇතුළු අනෙකුත් සියළු අවශ්‍යතා විධිමත් කිරීමත්, විවිධ සේවා ලබාගැනීම හා සේවාවන් ලබා දීම සඳහා නගරයට පැමිණෙන සංසරණ ජනතාවට අවශ්‍ය පහසුකම් ප්‍රමාණවත් පරිදි සපුරාලමින් ආකර්ෂණීය නගරයක් බිහිකිරීම සඳහා සමාජීය යටිතල පහසුකම් වල පවතින ප්‍රමාණාත්මකභාවය හා භෞතික යටිතල පහසුකම් සපුරාලීම සඳහා දැනට මෙම ප්‍රදේශය තුළ පවතින ගැටළු හඳුනාගනිමින් වර්ෂ 2030 සඳහා පුරෝකථනය කරන ලද නේවාසික ජනගහනය හා සංසරණ ජනගහනය ප්‍රමාණවත් පරිදි සපුරාදීම සඳහා භෞතික යටිතල පහසුකම් සම්පාදනය සඳහා ප්‍රධාන උපායමාර්ගික සැලසුම් හතක් හඳුනාගෙන ඇත.

6.3.2 යෝජිත නගර මධ්‍යය සංවර්ධන සැලැස්ම

යෝජිත භූමි භාවිත සැලැස්ම තුළින් හඳුනාගත් අධි සංඝනත්ව වාණිජ කලාපය, අධි සංඝනත්ව නාගරික කලාපය I හා අධි සංඝනත්ව නාගරික කලාපය II කලාප තුළට අයත් නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය තුළ පවතින වාණිජ, මූල්‍ය, පරිපාලන, ප්‍රවාහන යනාදී වශයෙන් ක්‍රියාකාරකම් රාශියකින් සමන්විතව සංඝනත්වයක් නිර්මාණය වී ඇත. මෙම සියලු අවශ්‍යතාවන් සඳහා සේවා ලාභීන් හා සේවාදායකයින් ලෙස නගර මධ්‍යට පැමිණෙන සියලුම ජනතාවට අවශ්‍යය පහසුකම් විධිමත් ලෙස සපයාදෙමින් සියලු කාර්යයන් පහසුවෙන් හා කාර්යක්ෂම ඉටුකරගැනීමට හැකිවන පරිදි නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශය සඳහා යෝජිත නගර මධ්‍යය සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් හඳුනාගත් උපායමාර්ග කිහිපයකි.

උපායමාර්ග 01

නගර මධ්‍යයේ රාජ්‍ය ආයතන සතු වාණිජ වටිනාකමින් ඉහළ ඉඩම් වාණිජ කටයුතු සඳහා පවරාගැනීම

උපායමාර්ග 02

පරිපාලන ආයතනික සේවා ලබාගැනීම පහසුකිරීම සඳහා ප්‍රධාන පරිපාලන ආයතන එකරාශී කිරීම

උපායමාර්ග 03

නගර මධ්‍යයේ පවතින තදබඩකාරි බව අවම කරමින් සේවා අවශ්‍යතා ලබාගැනීමට පැමිණෙන ජනතාවට අවශ්‍ය සේවා පහසුකම් ලබාගැනීමට පහසු වන පරිදි ප්‍රවාහන පහසුකම් විධිමත් කිරීම.

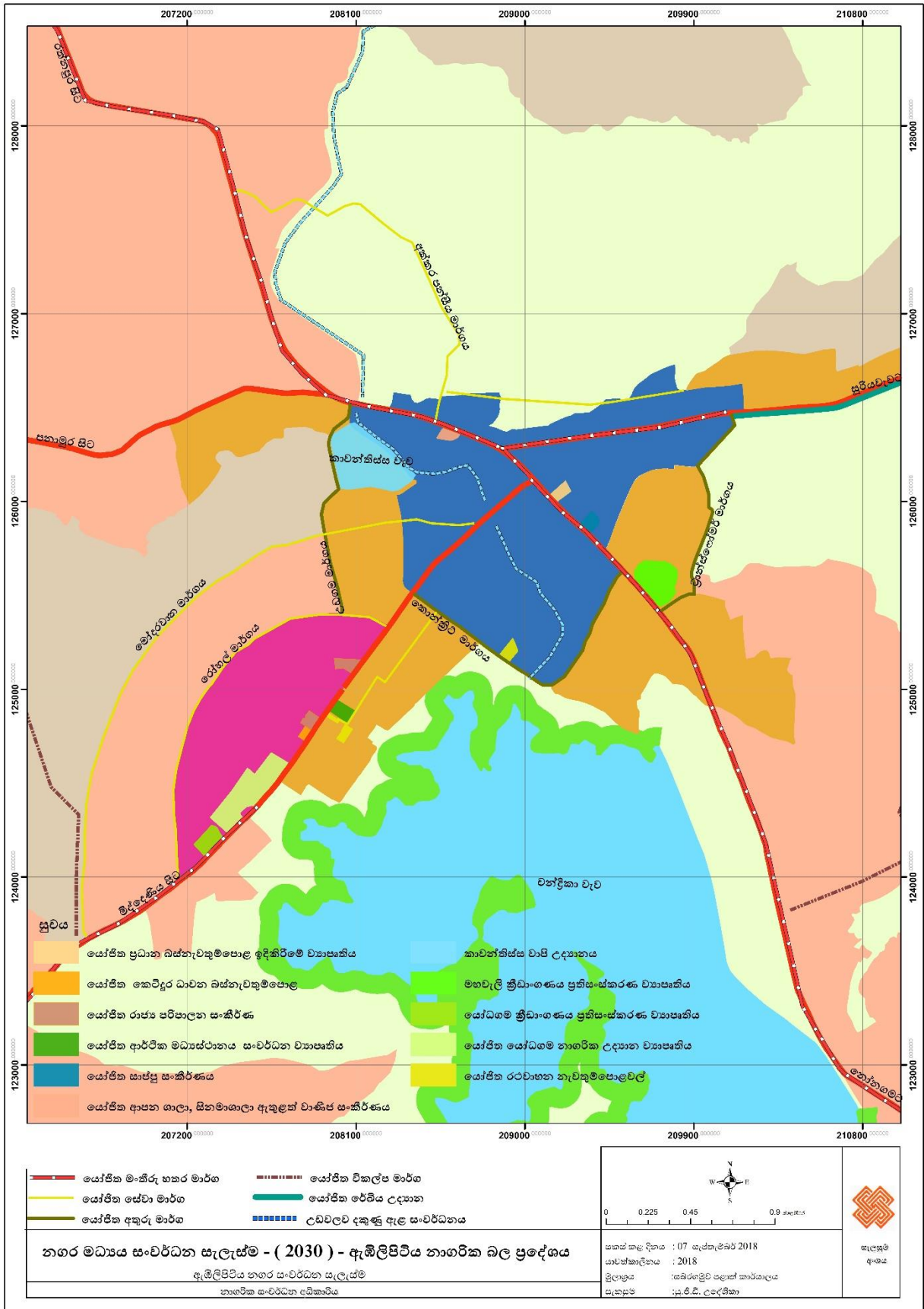
උපායමාර්ග 04

නගරය ආශ්‍රිතව ජල උද්‍යාන, නාගරික වන උද්‍යාන හා රේඛීය උද්‍යාන ඇතිකිරීම තුළින් නගර මධ්‍යයේ ආකර්ශණීය බව වැඩිදියුණු කිරීම.

උපායමාර්ග 05

හඳුනාගත් විශේෂ මාර්ග සංවර්ධනය තුළින් නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයේ රථවාහන තදබඩය අවම කිරීම

සිතියම් අංක 6.4: නගර මධ්‍යය සංවර්ධන සැලැස්ම 2030

6.3.3. යෝජිත ප්‍රවාහන සැලසුම

ඇමිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම තුළ භෞතික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමේ එක් උපායමාර්ගයක් වශයෙන් වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත ප්‍රවාහන සැලැස්ම පිළියෙළ කර ඇත. ඇමිලිපිටිය නගරයේ වර්ෂ 2030 දී අපේක්ෂිත නේවාසික ජනගහනය වන 125,045ක ජනගහනයට අමතරව වර්ෂ 2030දී නගරයට දෛනිකව පැමිණෙයයි අපේක්ෂිත පුරෝකථනය කරන ලද 301,100ක සංසරණ ජනගහනයට අවශ්‍ය ප්‍රවාහන සේවා බාධාවකින් තොරව සපුරාලීම සඳහා මෙම ප්‍රවාහන සැලැස්ම තුළින් කටයුතු කර ඇත. 2017 වර්ෂයේ ඇමිලිපිටිය නගරය තුළ සිදුකරන ලද දෛනික රථවාහන සමීක්ෂණයට අනුව රථවාහන තදබදය වැඩි වශයෙන් පවතින උදෑසන, මධ්‍යහන හා සන්ධ්‍යා කාලයන් වල පැය භාගයක් තුළ නගරයට පැමිණෙන සාමාන්‍ය රථවාහන ගමන්වාර සංඛ්‍යාව 1220ක් පමණ වන අතර නගරයෙන් පිටතට ගමන් ගන්නා ගමන්වාර සංඛ්‍යාව 1040 ක් පමණ වේ. ඒ අනුව වර්ෂ 2030 වනවිට වැඩිවන සංසරණ ජනගහනයට අනුව දිනකට පැය භාගයක් තුළ නගරයට ඇතුළුවන සාමාන්‍ය රථවාහන ගමන්වාර සංඛ්‍යාව 1525ක් හා නගරයෙන් පිටවන සාමාන්‍ය රථවාහන ගමන්වාර සංඛ්‍යාව 1300ක් ලෙස උපකල්පනය කර ඇත.

මෙම උපකල්පනය කරන ලද රථවාහන ගලනය, නගරයේ ඉදිරි සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයන් සමග ක්‍රියාත්මක වීමට යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්, උඩවලව සංචාරක කලාපය ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්, කෘෂිකර්මාන්ත කටයුතු හා නගර මධ්‍යයේ වාණිජ සේවා වැඩිදියුණු වීමත් සමග ඇති වන සංවර්ධනය තුළින් මෙන්ම නගරය තුළ නේවාසික කටයුතු සඳහා හඳුනාගෙන ඇති මිශ්‍ර නේවාසික හා නේවාසික කලාප තුළින් ජනනය වන රථවාහන සංඛ්‍යාව වර්ධනය වීමත් සමග එකී අවශ්‍යතාවලට ගැලපෙන පරිදි රථවාහන තදබදයකින් තොරව ගමන් කිරීමට ප්‍රමාණවත් පරිදි විකල්ප මාර්ග ඉදිකිරීම, අතුරු මාර්ග ඉදිකිරීම, සේවා මාර්ග ඉදිකිරීම හා පවතින මාර්ග පුළුල් කිරීම මෙන්ම පොදු ප්‍රවාහන අවශ්‍යතා සඳහා බස්නැවතුම්පොළ හා රථගාල් පහසුකම් සංවර්ධනය අත්‍යාවශ්‍ය වී ඇත. එකී අවශ්‍යතාවලට ගැලපෙන පරිදි නගරයේ මාර්ග සංවර්ධනය සිදුකිරීම සඳහා හඳුනාගෙන ඇති ප්‍රධාන උපායමාර්ග කිහිපයකි.

උපාය මාර්ග 01:

නෝනගම මාර්ගය ඔස්සේ පදලංගල දෙසින් හම්බන්තොට වරායේ සිට කොළඹ හා වෙනත් ප්‍රදේශ වලට ගමන්කරන රථවාහන ප්‍රවාහනය කරන ලොරිට්, බහාලුම් ප්‍රවාහනය කරන කන්ටේනර් රථ හා නගරයට ඇතුළු වන බර වාහන තුළින් සිදුවන රථවාහන තදබදය අවම කිරීම හා හීගුර හා කුඹුගොඩ ආර ප්‍රදේශයේ යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය වෙත ගමන් ගන්නා බර වාහන නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශයෙන් බැහැරව නෝනගම , මීද්දෙණිය හා පනාමුර මාර්ග වෙත සම්බන්ධ කර ගමන්කරවීම සඳහා කොළඹ පාර 100 කණුව (බෝසිරිගම මාර්ගය ආසන්නයෙන්) සිට පනාමුර මාර්ගය හරහා මොදරවාන මාර්ගය මීද්දෙණිය මාර්ගය තෙක්ද, කුඹුගොඩ ආර හංදියේ සිට කඩදාසි කම්හල මාර්ගය කදුරුගස් ආර හරහා කරවිල යාය මාර්ගය ඔස්සේ නෝනගම මාර්ගය දක්වා මංතීරු දෙකකින් යුතුව විකල්ප මාර්ගයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම.

උපාය මාර්ග 02:

මොණරාගල දෙසින් මොරකැටිය මාර්ගය ඔස්සේ පැමිණෙන බර වාහන නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය මග හරිමින් කොළඹ හා දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගයට සම්බන්ධ වීමට හා මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ යෝජිත කර්මාන්ත කලාප හා සම්බන්ධ වීම, ඒ ආශ්‍රිත අමුද්‍රව්‍ය ඇඹිලිපිටිය කර්මාන්ත කලාපය හා පහසුවෙන් අන්තර් හුවමාරු කරගැනීම සඳහා ඇඹිලිපිටිය හල්මිල්ලකැටිය පාසල් මාර්ගය හතර ඇළ මාර්ගය දක්වා සම්බන්ධ කරමින් වෙහෙරගම මාර්ගය ඔස්සේ මොරකැටිය මාර්ගය දක්වා මංකීරු දෙකකින් යුතුව විකල්ප මාර්ගයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම.

උපාය මාර්ග 03:

නගර මධ්‍යයේ ප්‍රධාන සේවා ස්ථාන ලෙස ජනගහනය වැඩි වශයෙන් ගැවසෙන ප්‍රධාන බස් නැවතුම්පොළ, මහජනපොළ ඇඹිලිපිටිය දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල, හා ඇඹිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය ආශ්‍රිත සේවාවන් රථවාහන තදබදයකින් තොරව සැපයීම සඳහා උඩගම හංදියේ සිට රෝහල් මාර්ගය ජනාධිපති විද්‍යාලය අසල දක්වා මාර්ගයද, ජනාධිපති විද්‍යාලය අසල සිට කොන්ක්‍රීට් යාඩ් මාර්ගය, නෝනගම මාර්ගය දක්වා හා මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය අසලින් ගමන් ගන්නා ට්‍රාන්ස්ෆෝමර් මාර්ගය ඔස්සේ මොරකැටිය මාර්ගය දක්වාද වන මංකීරු දෙකකින් යුතුව අතුරු මාර්ග ලෙස සංවර්ධනය කිරීම.

උපාය මාර්ග 04:

දැනට භාවිතය වැඩි වශයෙන් සිදුවන අවිධිමත් තත්ත්වයේ පවතින රෝහල් වටරවුම් මාර්ගය, මෝදරවාන වටරවුම් මාර්ගය, ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය අසල සිට පොළ පිටුපසින් මාර්ගය කොන්ක්‍රීට් යාඩ් මාර්ගය දක්වාද ,අක්කර පන්සිය මාර්ගය හා අක්කර පන්සිය මාර්ගයේ සිට ඇඹිලිපිටිය රාජකීය විද්‍යාලය පිටුපසින් මොරකැටිය මාර්ගයේ ලියනැගම මාර්ගය දක්වා නව මාර්ගයක් ඇතුළුව මෙම මාර්ග පහ ප්‍රධාන සේවා මාර්ග වශයෙන් සංවර්ධනය කරමින් නගර මධ්‍යයේ පවතින රථවාහන තදබදය අවම කිරීම.

උපාය මාර්ග 05:

උඩවලව සංචාරක හෝටල් හා සඟරි පහසුකම් පවතින යෝජිත සංචාරක මධ්‍යස්ථානය සඳහා හඳුනාගෙන ඇති මංකීරු දෙකකින් යුතුව සංවර්ධනය කිරීම හා උඩවලව හන්දිය, රත්කරව්ව ප්‍රදේශ ආශ්‍රිත සෝ මිල් මාර්ගය, ධර්මපාල මාවත, මුදුන්මත්කඩ මාර්ගය හා උඩවලව දකුණු ඇළ ඉවුර සමග පවතින මාර්ගය විශේෂ සංචාරකයන් ගමන් පථයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කරමින් උඩවලව නගරයට පැමිණෙන සංචාරකයින් ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළට ආකර්ෂණය කරගැනීම.

උපායමාර්ග 06:

නගරයේ ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළ තුළ බස්රථ හැසිරවීම සඳහා අවශ්‍ය ඉඩ ඇතුළු අනෙකුත් පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා බස් නැවතුම්පොළ ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමත් ළග බස්රථ සේවා සඳහා ඇඹිලිපිටිය නව නගරයේ බස් නැවතුම් ස්ථානයක් ඉදිකිරීමත් අමතර බස් රථ තම ගමන් වාරය පැමිණෙන තෙක් නතර කර තැබීම සඳහා බස්රථ ගාල් කරන ස්ථානයක් ප්‍රධාන බස් නැවතුම්පොළට ආසන්නයේ ඉදිකිරීම හා බස් නැවතුම්පලට බස්රථ ඇතුළු කිරීම සඳහා බස් නැවතුම්පොළ අසලින් මොරකැටිය මාර්ගය දක්වා මාර්ගය පුළුල්කර සංවර්ධනය කිරීම.

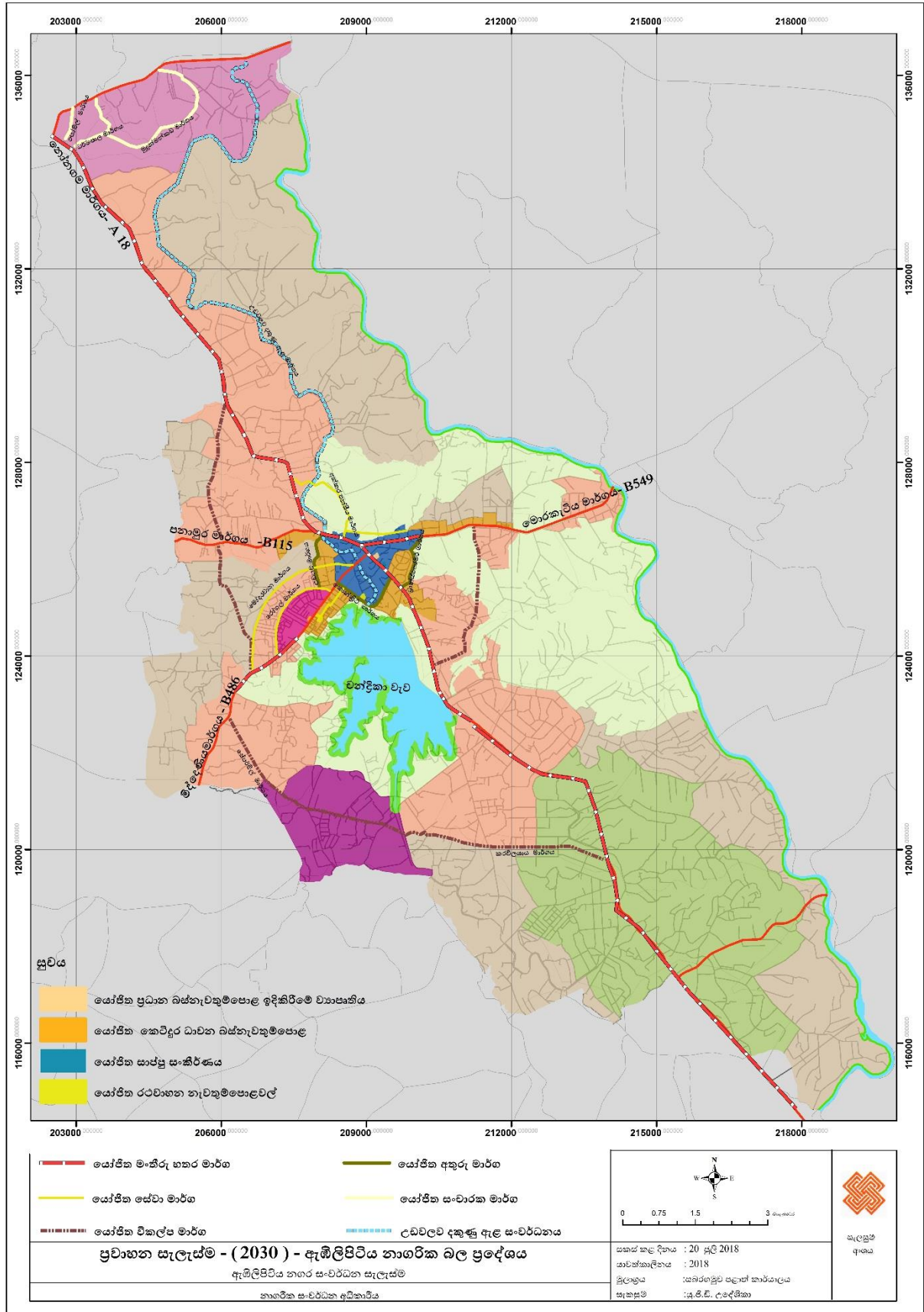
උපායමාර්ග 07:

ඇඹිලිපිටිය මහජන පොළ හා ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය වෙත පැමිණෙන සේවාලාභීන්ගේ රථවාහන හා නව නගරයට අවශ්‍ය රථවාහන නතර කිරීමේ ඉඩපහසුකම් වැඩි කිරීම සඳහා ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට ආසන්නයේ නව රථවාහන නැවතුමක් ඉදිකිරීම හා ඇඹිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය ආසන්නයේ මාර්ග තදබදය අවම ස්ථානයක් කිරීම සඳහා පාසල් භූමිය තුළ පිහිටි හිස් ඉඩම් ප්‍රමාණය තුළ පාසල් බස්රථ හා වෑන් රථ ගාල්කර තැබීමට හැකි රථ ගාලක් ඉදිකිරීම මෙන්ම පාසලට පිටුපසින් පිහිටි මාර්ගය පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීම තුළින් පාසලට විකල්ප ප්‍රවේශයක් ඇතිකිරීම.

උපායමාර්ග 08:

ප්‍රධාන මාර්ග දෙපස රථවාහන නතරකර තැබීම වලක්වාලීම සඳහා වන ක්‍රමවේද අනුගමනය කිරීම හා රථවාහන තදබදය අවමවන ආකාරයට වාහන ගලනයේ ගමන්මගවල් වෙනස්කිරීමේ රථවාහන සැලැස්මක් නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය තුළ ක්‍රියාවට නැංවීම.

සිතියම් අංක 6.5 : යෝජිත ප්‍රවාහන සැලැස්ම 2030

6.3.4 යෝජිත ජල සැපයුම් සැලසුම.

ඇඹිලිපිටිය නගරවාසීන්ගේ පානීය හා ගෘහස්ථ කටයුතු සඳහා වන ජල අවශ්‍යතාවය ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍ර කිහිපයක් යටතේ සපුරාලනු ලබන අතර පානීය ජල අවශ්‍යතාවයෙන් 55%කට ආසන්න වැඩි ප්‍රතිශතයක් සපුරා දෙනු ලබන්නේ ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාප්‍රවාහන මණ්ඩලය තුළිණි. වර්තමානය වනවිට පානීය ජල අවශ්‍යතාවයට අමතරව වාණිජ, ආයතනික, කර්මාන්ත හා වෙනත් අවශ්‍යතා සඳහා ජල අවශ්‍යතාවය සපුරාදෙනු ලබන්නේ ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාප්‍රවාහන මණ්ඩලය මගිනි.(වගු 6.3 අංක හා සිතියම් අංක 6.6).

වගු අංක 6.3 :ඇඹිලිපිටිය නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පානීය ජල සැපයුම

	ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාප්‍රවාහන මණ්ඩලය	ප්‍රජා ජල ව්‍යාපෘතිය	නළ ළිං	ආරක්‍ෂිත ළිඳ	අනාරක්ෂිත ළිඳ	වෙනත්
නාගරික බල ප්‍රදේශය	12153	5409	339	2671	468	881
ප්‍රතිශතය	55.4%	24.6%	1.5%	12.1%	2.1%	4%

ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ජල අවශ්‍යතාවය සපුරාදීම සඳහා උඩවලව හා ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ ප්‍රධාන ජල රැඳවුම් ටැංකි දෙකක් භාවිතා වන අතර ඇඹිලිපිටිය ජල රැඳවුම් ටැංකියේ ධාරිතාවය සෂ මීටර් 18,000 ක්ද උඩවලව ජල රැඳවුම් ටැංකියේ ධාරිතාවය සෂ මීටර් 7500ක් පමණ වේ. මෙමගින් නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ගෘහස්ථ කටයුතු සඳහා දිනකට සෂ මීටර් 6590කට ආසන්න ජලධාරිතාවයක් පරිභෝජනය කරනු ලබන අතර සමස්ථ ජල පරිභෝජනය සඳහා ඇඹිලිපිටිය ජල ටැංකිය තුළින් දිනකට සෂ මීටර් 11,000 ක් පමණ භාවිතා කරනු ලබන අතර උඩවලව ජල රැඳවුම් ටැංකියෙන් දිනකට සෂ මීටර් 6500 ක් පමණ භාවිතයට ගැනේ. මේ අනුව වර්තමාන භාවිතයට අනුව මෙම ජල රැඳවුම් ටැංකි දෙක තුළම එකතුවක් ලෙස සෂ මීටර් 8,000ක ජල අතිරික්තයක් පවත්වාගෙන යනු ලබයි.

2030 වර්ෂය වනවිට වැඩිවන නේවාසික ජනගහනය 25,907 ක් වන අතර ඒ සඳහා අවශ්‍ය පානීය ජලය දිනකට සෂ මීටර් 3108කි. මීට අමතරව වාණිජ, ආයතනික, සංචාරක හා ප්‍රවාහන ආදී විවිධ සේවාවන් සඳහා පැමිණෙන පුරෝකථනය කරන ලද 301,100ක සංසරණ ජනගහනය සඳහා දිනකට අවශ්‍ය ජල පරිමාණය සෂ මීටර් 6022කි. ඒ අනුව වැඩිවන නේවාසික හා සංසරණ ජනගහනය සඳහාද ප්‍රමාණවත් තරම් ජලය සපයා ගැනීමට පවතින අතිරික්ත සෂ මීටර් 8,000 තුළින් නොහැකි වේ. එසේම වර්ෂ 2030 වනවිට ස්ථාපිත කිරීමට යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය හා ඒ සඳහා ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත විශාල, මධ්‍ය හා කුඩා ප්‍රමාණයේ කර්මාන්ත 116 ක් සඳහා දෛනික ජල අවශ්‍යතාවය වන සෂ මීටර් 13,764ක ජල ධාරිතාවය

සපුරාලීමට පවතින ජල රැඳවුම් ටැංකි හා පිරිපහදු මධ්‍යස්ථානය ප්‍රමාණවත් නොවන අතර ඉහත ගණනය කිරීම් වලට අනුව වර්ෂ 2030දී ඇතිවේයැයි අපේක්ෂිත ජල හිඟය සඳහා මිලියන 14,894ක් වේ.

ඒ අනුව වර්ෂ 2030 වනවිට ඇතිවේයැයි අපේක්ෂිත ජල හිඟය සපුරාලීම සඳහා හඳුනාගෙන ඇති උපායමාර්ග කිහිපයකි.

උපායමාර්ග 01 :

ප්‍රජා ජල ව්‍යාපෘතිය යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත තුංකම, පදලංගල හා කුට්ටිගල ප්‍රදේශ ආවරණය කෙරෙන පානීය ජලය බෙදාහැරීමේ ව්‍යාපෘතිය සෞඛ්‍ය ආරක්ෂිත පිරිපහදු ක්‍රියාවලියකින් අනතුරුව ක්‍රියාවට නැංවීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම.

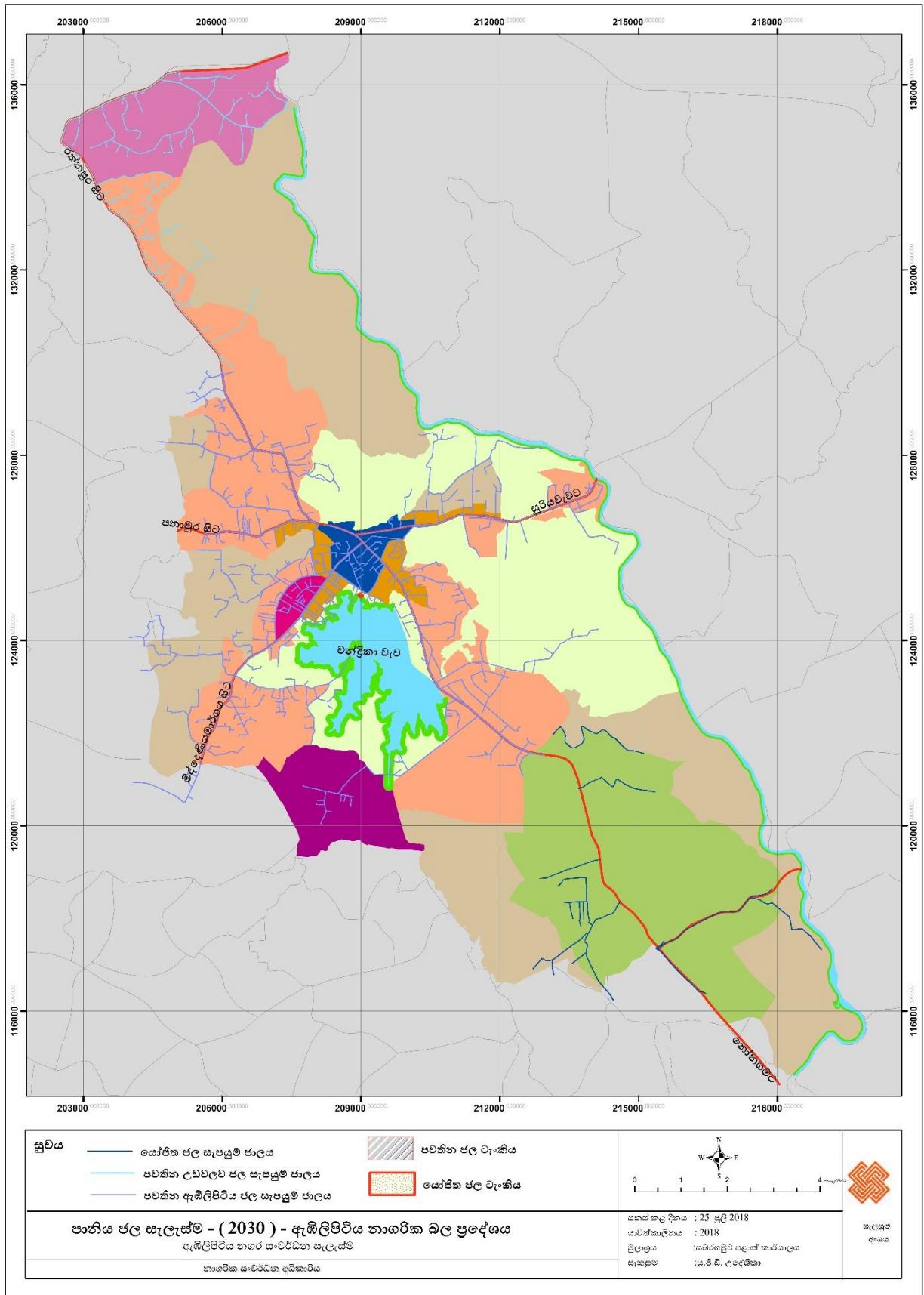
උපායමාර්ග 02 :

වර්ෂ 2030දී අපේක්ෂිත සමස්ථ ජල ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා පවතින ජල රැඳවුම් ටැංකි වලට අමතරව සඳහා මිලියන 15,000ක පමණ ධාරිතාවයෙන් යුතු නව ජල රැඳවුම් ටැංකියක් හා පවතින ජල පිරිපහදු මධ්‍යස්ථානය අවශ්‍ය ධාරිතාවයන්ගෙන් යුතුව වැඩිදියුණු කිරීම.

උපායමාර්ග 03 :

ඇඹිලිපිටිය කලාපයට වාර්ෂිකව ඇතිවිය හැකි නියඟය සහිත තත්ත්වයන් හමුවේ වුවද ජල සැපයුම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම සඳහා ප්‍රධානතම ජල මූලාශ්‍රය වන වන්දිකා වැව තුළ ප්‍රමාණවත් ජල ධාරිතාවයක් රඳවා තබාගැනීමට විධිමත් ජල කළමනාකරණ සැලැස්මක් ක්‍රියාවට නැංවීම.

සිතියම් අංක 6.6 : පානීය ජල සැලැස්ම 2030

6.3.5 යෝජිත විදුලි හා දත්ත රැහැන් පිළිබඳ සැලසුම

වර්තමානය වනවිට ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයම ආවරණය කරමින් විදුලි බල සැපයුම සිදුකර ඇති අතර කදුරුගස් ආර ප්‍රදේශයේ පිහිටි ප්‍රධාන කොටුමා උපපොළ මගින් විදුලිය බෙදා හැරීම සිදුකරනු ලබයි. එහි පවතින උපරිම විදුලි ධාරිතාවය මෙගාවොට් ඇම්පියර් 63කි. 2017 වර්ෂය තුළ නේවාසික, කර්මාන්ත, ආයතනික, වාණිජ යනාදී අංශ තුළ සිදුව ඇති විදුලි පර්හෝජනය මෙගාවොට් ඇම්පියර් 31.5වන අතර පවත්නා විදුලි බල පද්ධතිය තුළ මෙගාවොට් ඇම්පියර් 31.5 අතිරික්තයක් පෙන්වුම් කරයි. මේ අනුව වර්ෂ 2030 සඳහා පුරෝකථන ජනගහනයට අනුව වර්තමාන නේවාසික ඒකක ප්‍රමාණයට අමතරව වැඩිවේයැයි අපේක්ෂිත නේවාසික ඒකක 6476ක් ද ඇතුළුව පුරෝකථනය කරන ලද වාණිජ, ආයතනික, කර්මාන්ත යන අංශ වල වර්ෂ 2030 වනවිට වැඩිවේයැයි අපේක්ෂිත විදුලි ධාරිතාවය මෙගාවොට් ඇම්පියර් 49.3ක් වන අතර දැනට පවතින අතිරික්තය තුළින් එම අවශ්‍යතාවය සපුරාගැනීමට නොහැකි වේ. ඒ අනුව වර්ෂ 2030 වනවිට පුරෝකථනය කර ඇති ඉල්ලුම සපුරාලීමට අවශ්‍යවේයැයි හඳුනාගෙන ඇති විදුලි ධාරිතාවය මෙගාවොට් ඇම්පියර් 18කි.

වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත නගර සංවර්ධන සැලැස්මේ අරමුණු වෙත ලගාවීමේදී නවීන තාක්ෂණය තුළින් අනාගත සන්නිවේදන අවශ්‍යතා අන්තර් දත්ත හුවමාරු කිරීම් මෙන්ම ගෝලීය සබඳතා ඉහල නංවා ගැනීම සඳහා සමස්ථ නාගරික බල ප්‍රදේශයම ආවරණය වන පරිදි දත්ත රැහැන් පහසුකම ලබාදීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව වර්ෂ 2030 වනවිට අවශ්‍ය විදුලිබල පර්හෝජන අවශ්‍යතාවය හා දත්ත භාවිතය සඳහා වන අවශ්‍යතාවයන් සපුරාලීම සඳහා යෝජිත විදුලි හා දත්ත රැහැන් සැලැස්ම තුළින් හඳුනාගත් ප්‍රධාන උපායමාර්ග කිහිපයකි.

උපායමාර්ග 01:

වර්ෂ 2030 වනවිට අපේක්ෂිත විදුලි ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා මෙගාවොට් ඇම්පියර් 18ක විදුලි ධාරිතාවය සහිත නව ට්‍රාන්ස්ෆෝමරයක් ඇඹිලිපිටිය කදුරුගස් ආර කොටුව උපපොළ තුළ ස්ථාපනය කිරීම.

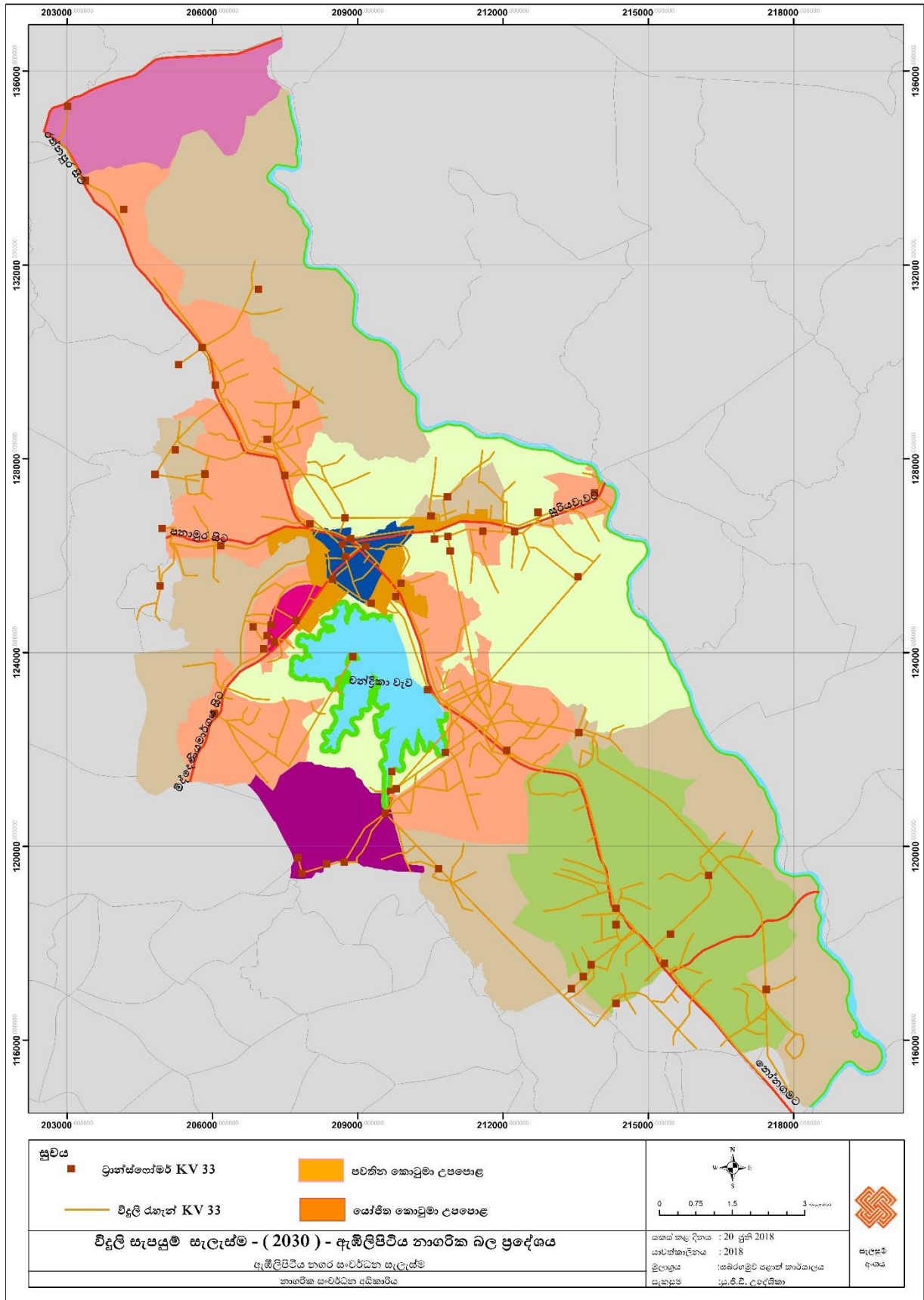
උපායමාර්ග 02

පොල්පිටිය සිට හම්බන්තොට දක්වා දිවෙන නව අධිබලැති විදුලි දිගුව මගින් ඇඹිලිපිටිය විදුලි උපපොළ සඳහා අවශ්‍ය අධිබල විදුලි සැපයුම ලබාගැනීම.

උපායමාර්ග 03:

උඩවලව සංචාරක සේවා කලාපය ඇඹිලිපිටිය වාණිජ කලාප, තුංකම, පදලංගල කෘෂිකාර්මික කලාප හා යෝජිත කර්මාන්ත කලාප ඇතුළු සමස්ථ නාගරික බල ප්‍රදේශයම ආවරණය වන පරිදි නව දත්ත රැහැන් පද්ධතියක් ව්‍යාප්ත කිරීම.

සිතියම් අංක 6.7 විදුලි සැපයුම් සැලැස්ම 2030

6.3.6 යෝජිත අප ජලය හා මලාප්‍රවාහන සැලසුම.

ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ මේවන විට මලාප්‍රවාහන හා අප ජලය බැහැර කිරීම සඳහා ක්‍රමවත් ක්‍රමවේදයක් නොමැති අතර නිවාස, වාණිජ ගොඩනැගිලි හා ආයතනික ගොඩනැගිලි ආදී සියලු ස්ථාන වල මලාප්‍රවාහන හා අප ජලය බැහැර කිරීම සඳහා ප්‍රතික ටැංකි හා උරාගැනීමේ වලවල් භාවිතා වේ. නමුත් මෙම ක්‍රම භාවිත කිරීම ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශයේ ව්‍යාප්තව ඇති අධි සංඝනත්ව වාණිජ භාවිතය හේතුවෙන් ගැටළුවක් බවට පත්ව ඇත. එමෙන්ම භූමියේ පිහිටීම හා භූගෝලීය කරුණු මත සමතලා ගති ලක්ෂණ සහිත භූමි ප්‍රදේශයක් වීමත් භූගත ජල මට්ටම ඉහළින් පිහිටා තිබීමත් හේතුවෙන් ප්‍රතික ටැංකි ඉක්මණින් උතුරා යන තත්ත්වයක් ඇතිවීමත්, උරා ගැනීමේ වලවල් වලින් ජලය නිසි පරිදි උරා නොගැනීමත් ගැටළු ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

වර්තමානය වනවිට නගර මධ්‍යයේ වාණිජ ගොඩනැගිලිවල ඉදිකර ඇති අප ජල පද්ධති නිසියාකාරව ක්‍රියා නොකිරීම නිසා ඇතැම් පුද්ගලයන් විසින් වැසි සහිත දිනවලදී හා රාත්‍රී කාලයන් වැසි ජලය බැසයාමේ කාණු පද්ධතියට මුදාහැරීම හේතුවෙන් එම අප ජලය කාවන්තිස්ස රජමහා විහාරය අසලින් ගලායන D26 ඇළට එක්වී කුඹුරුවලට එක්වීම නිසා D26 ඇළ ආශ්‍රයෙන් ගොවිතැන් කරන ගොවින්ද මහත් පීඩනයට පත්ව ඇත.

ඒ අනුව වර්ෂ 2030 වනවිට පවතින ගැටලුවලට විසදුම් සෙවීම පිණිස යෝජිත අප ජලය හා මලාප්‍රවාහන සැලසුම සඳහා හඳුනාගෙන ඇති උපායමාර්ග කිහිපයකි.

උපායමාර්ග 01

පවතින කාණු පද්ධතිය විධිමත් කිරීම හා කාණු පද්ධතියෙන් බැහැරවන අපජලය පිරිපහදුවක් තුළින් පරිසරයට මුදාහැරීම

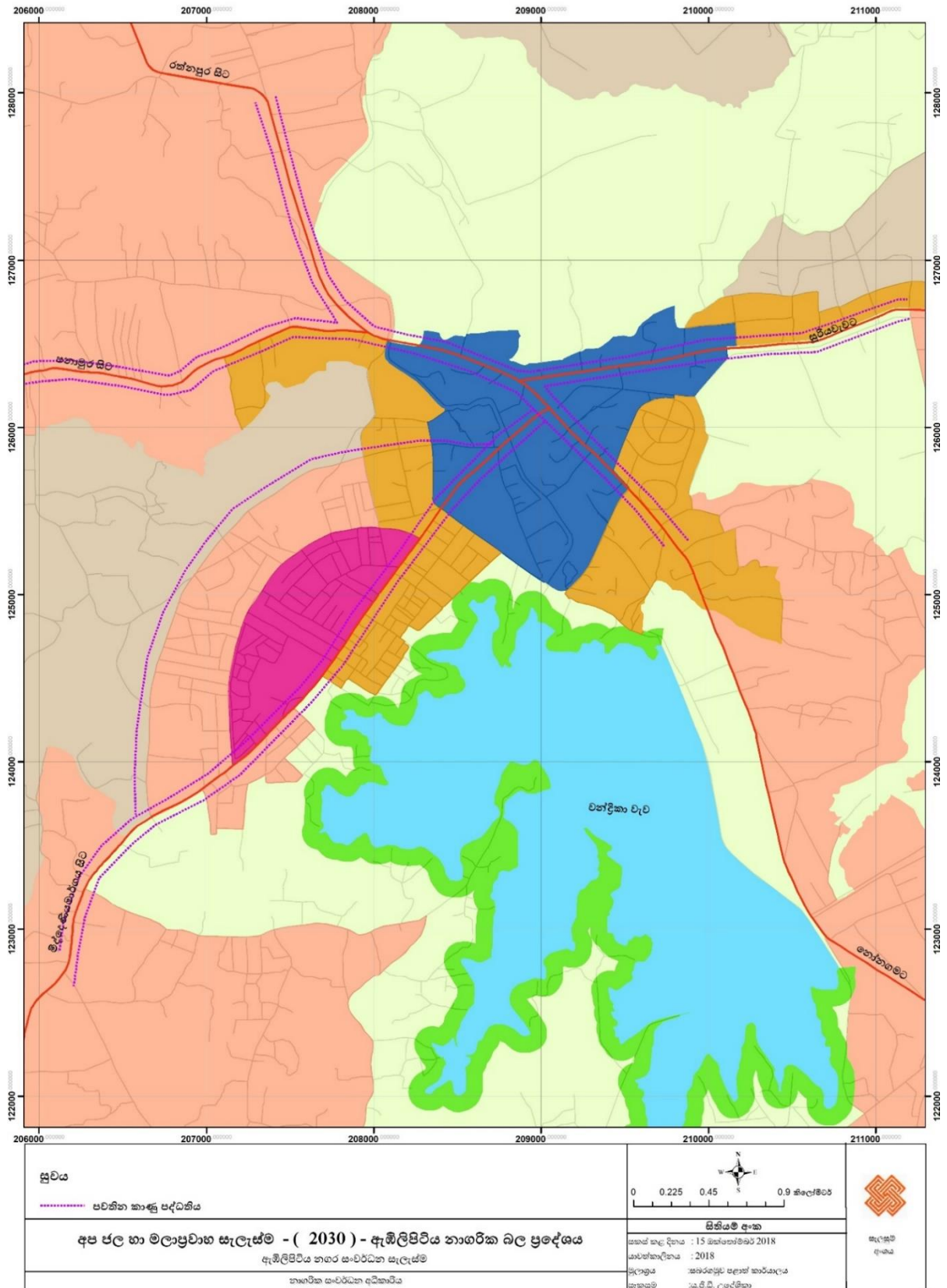
උපායමාර්ග 02

D 26 ඇළ ප්‍රතිසංස්කරණ කරමින් එම ඇළට අපජලය හා අපද්‍රව්‍ය දැමීම වැලැක්වීම.

උපායමාර්ග 03

වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත වාණිජ කලාපය I ආවරණය වන පරිදි ගුරුත්වය අනුව ක්‍රියාකරන මලාප්‍රවාහන පද්ධතියක් ඉදිකර එක් ස්ථානයකට රැස්කරගන්නා මළ අපද්‍රව්‍ය ගලී මගින් ගෙනගොස් කර්මාන්ත කලාප තුළ ඉදිකිරීමට යෝජිත ප්‍රතිචක්‍රීකරණ පද්ධතිය මගින් ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කිරීම.

සිතියම් අංක 6.8 : අප ජල හා මලාප්‍රවාහ සැලැස්ම 2030

6.3.7 යෝජිත සණ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරන සැලසුම.

ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයේ සණ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව හා ප්‍රාදේශීය සභාව යන ප්‍රධාන පළාත් පාලන ආයතන දෙකක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කෙරේ. ඇඹිලිපිටිය නගර සභා බල ප්‍රදේශය තුළ දෛනිකව ජනනය වන සණ අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය ටොන් 24ක් පමණ වන අතර නගර සභාව විසින් දෛනිකව එකතු කරනු ලබන්නේ ඉන් ටොන් 6ක ප්‍රමාණයකි. නාගරික බල ප්‍රදේශයට අයත් ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය තුළ දිනකට ජනනය වන සණ අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය ටොන් 16ක් පමණ වන අතර ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් දෛනිකව එකතු කරනු ලබන්නේ ඉන් ටොන් 4 ක ප්‍රමාණයකි.

මේ අනුව ඇඹිලිපිටිය සමස්ථ නාගරික බල ප්‍රදේශයෙන් දිනකට ජනනය වන මුළු සණ අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය ටොන් 40ක් වන අතර ඉන් දිනකට සණ අපද්‍රව්‍ය ටොන් 10ක් පමණ එකතු කරනු ලබයි. එමෙන්ම වර්ෂ 2030 වනවිට වැඩිවෙයැයි අපේක්ෂිත නේවාසික ජනගහනයට අනුව ඔවුන් විසින් දෛනිකව බැහැර කරනු ලබන සණ අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය ටොන් 9.9ක් වන අතර වර්ෂ 2030 සඳහා පුරෝකථනය කරන ලද සංසරණ ජනගහනය මගින් දිනකට සණ අපද්‍රව්‍ය ටොන් 6.7ක ප්‍රමාණයක් ජනනය කරනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. මේ අනුව වර්ෂ 2030 වනවිට ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයෙන් ජනනය වෙයැයි අපේක්ෂිත සම්පූර්ණ සණ අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය ටොන් 56.6 කි.

ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් දෛනිකව එකතු කරනු ලබන ටොන් 6ක කසල වලින් ටොන් 2.25ක ප්‍රමාණයක් කාබනික පොහොර නිපදවීමටද, ටොන් 1 ක් ප්‍රතිචක්‍රීකරණය සඳහා පෞද්ගලික ගැණුම් කරුවන් වෙතද ලබාදෙන අතර ඉතිරි ටොන් 2.75ක ප්‍රමාණය කඳුරුගස් ආර සණ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය පිහිටි ඉඩමේ කපන ලද වලවල් වලට බැහැර කර පස් දමා වැසීමක් කරනු ලැබේ. එසේ වුවද එවැනි බැහැර කිරීම් ප්‍රායෝගිකව සිදුකළ නොහැකි අවස්ථාවල දින ගණන් කසල විවෘත භූමිය තුළ තැබීමට සිදුවන අවස්ථාද හඳුනාගෙන ඇත.

ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාවට අයත් නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ එකතුකරනු ලබන ටොන් 4ක් පමණ වන සණ අපද්‍රව්‍ය ඇත්හොඩගල නින්දගම නමැති ඉඩමට බැහැර කරනු ලැබේ. එම ස්ථානය වන්දිකා වැවට ඉතා ආසන්න ස්ථානයක් වන බැවින් එවැනි විවෘත බැහැර කිරීමක් සිදුකිරීම සුදුසු නොවන අතර එමගින් පාරිසරික ගැටළු රාශියක්ද මතු වේ.

වර්තමානය වනවිට නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ජනනය වන සණ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා විධිමත් ක්‍රමවේදයක් නොමැති බැවින් වර්ෂ 2030 වනවිට වර්ධනය වන ජනගහනයට සාපේක්ෂව උත්පාදනය වන සණ අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය ඇතුළත් විධිමත් කසල කළමනාකරන වැඩපිළිවෙලක් සඳහා හඳුනාගත් උපායමාර්ග ඇතුළත් කරමින් ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය සඳහා වර්ෂ 2030 දක්වා වන සණ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සැලැස්ම පිළියෙළ කර ඇත

හඳුනාගත් ප්‍රධාන උපායමාර්ග

උපායමාර්ග 01

සමස්ථ නාගරික බල ප්‍රදේශයම ආවරණය වන පරිදි ක්‍රමවත් ක්‍රමවේදයකට අනුව දිරන, නොදිරන හා ඒ යටතේ හඳුනාගත් වර්ගීකරණයන් කිහිපයක් යටතේ වෙන් කිරීමක් සහිතව එක්රැස් කිරීම.

උපායමාර්ග 02

නගර සහ ප්‍රදේශය තුළ GPS ඇතුළු නව තාක්ෂණය භාවිතා කරමින් දෛනිකව නිසි ක්‍රමවේදයකට අනුව සෂ අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ ක්‍රමවේදය නගර සභාවේ සියලු ප්‍රදේශ හා ප්‍රාදේශීය සහ බල ප්‍රදේශය තුළද ක්‍රියාවට නැංවීම.

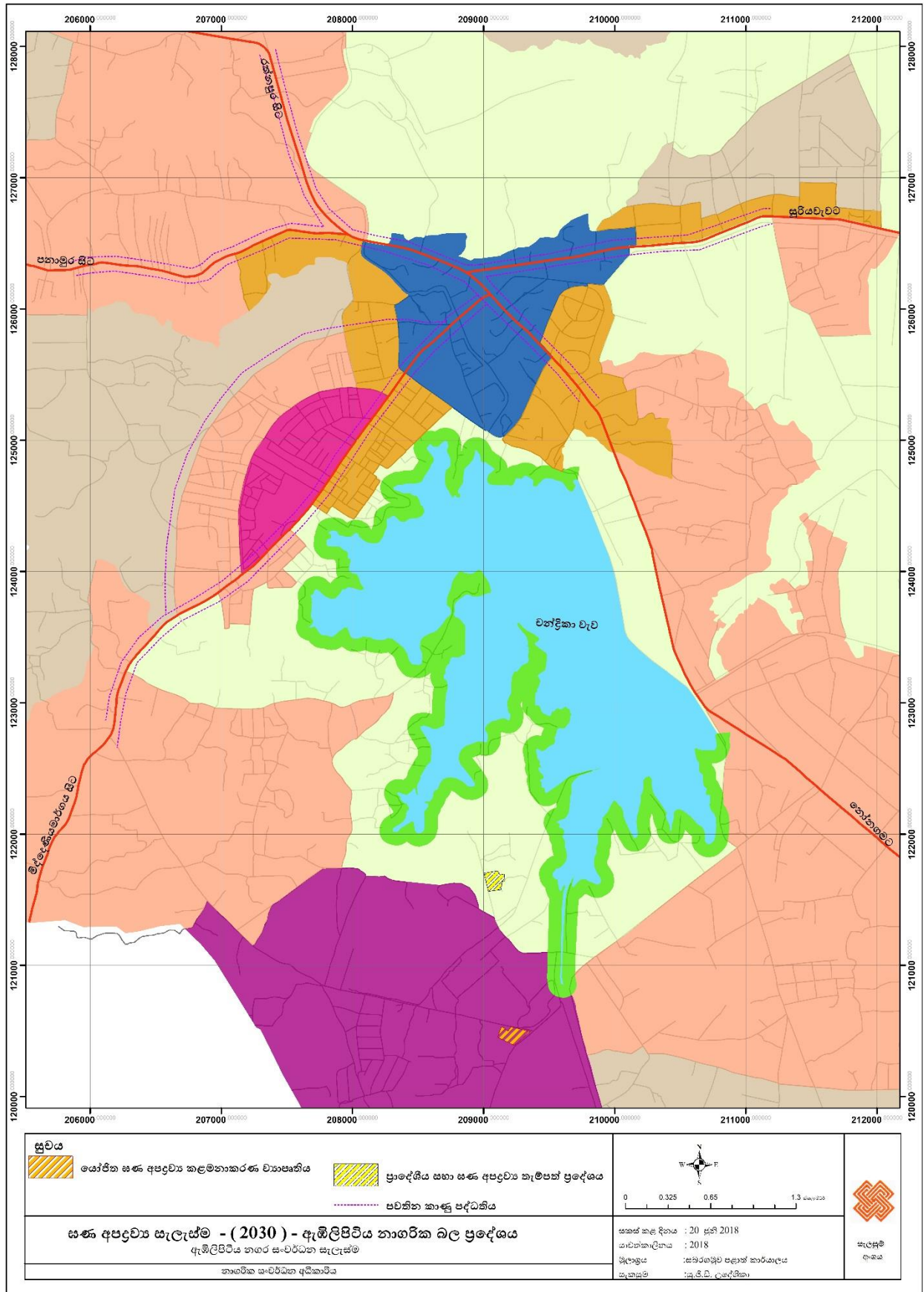
උපායමාර්ග 03

දැනට ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සහ සෂ අපද්‍රව්‍ය තැන්පත් කිරීම සඳහා භාවිතයට ගැනෙන ඇත්හොඩගල නින්දගම ඉඩම පිහිටා ඇත්තේ, ප්‍රදේශයේ ප්‍රධාන පානීය ජල මූලාශ්‍රය වන වන්දිකා වැවට මීටර් 500ක් වැනි ආසන්න දුරකින් වන අතර ඒ තුළින් ඉදිරියේදී ජල මූලාශ්‍රයට වන හානිය වළකාලීම සඳහා දැනට නගර සහ සෂ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම සඳහා භාවිතයට ගැනෙන කදුරුගස් ආර ආශ්‍රිත ඉඩමට යාබදව ප්‍රාදේශීය සහ සෂ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම සඳහා අවශ්‍ය භූමියක් ලබාදීම.

උපායමාර්ග 03

ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයෙන් බැහැරකරන සෂ අපද්‍රව්‍ය නිසි කළමනාකරණයක් යටතේ බැහැරකිරීම හා ඒ තුළින් නාගරික ආර්ථිකය ශක්තිමත් කරගත් හැකි නව ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.

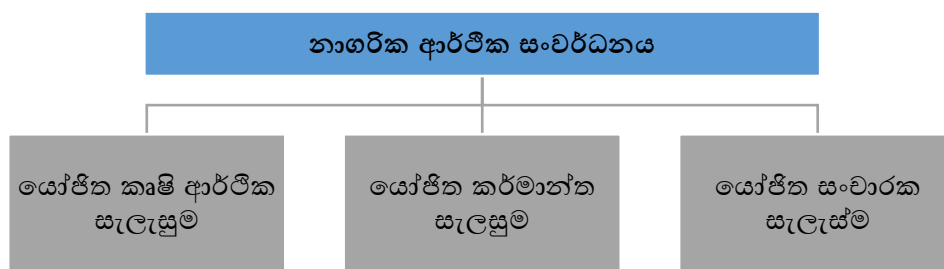
සිතියම් අංක 6.9 : සහ අපද්‍රව්‍ය සැලැස්ම 2030

6.4 ආර්ථික සංවර්ධන උපක්‍රම

ඇමිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම පිළියෙළ කිරීම නගරයේ ආර්ථික සංවර්ධනය පාදක කරගත් ප්‍රධාන අරමුණු දෙකක් ලෙස වර්ෂ 2030 වනවිට රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානතම වාණිජ හා කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථානය බවට ඇමිලිපිටිය නගරය පත්කිරීම හා වලව කලාපීය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහා අගය එක්කරන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියකට යොමුකරලීම තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම යන අරමුණු හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව ඇමිලිපිටිය නගරයේ ආර්ථික සංවර්ධනය තුළින් වර්ෂ 2030 දී අපේක්ෂිත නගර සංවර්ධන දැක්ම වෙත ලගාවීම සඳහා කෘෂි ආර්ථික, කර්මාන්ත හා සංචාරක ලෙස ප්‍රධාන උපායමාර්ගික සැලසුම් තුනක් හඳුනාගෙන ඇත.

ගැලීම් සටහන 6.2: ආර්ථික සංවර්ධන සැලසුම්

6.4.1. යෝජිත කෘෂි ආර්ථික සැලැසුම

සබරගමුව පළාතේ නාගරික ධුරාවලියට අනුව රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි ඇමිලිපිටිය නගරය දෙවන පෙළ නගරයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති අතර ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ සංඛ්‍යාලේඛනයන්ට (2012) අනුව ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයේ සම්පූර්ණ ශ්‍රම බලකායෙන් 52% ක් ආර්ථිකමය වශයෙන් සක්‍රීය ක්‍රියාකරයි. මෙම සක්‍රීය ජනගහනයෙන් 92%ක තරම් වැඩි ප්‍රතිශතයක් සේවා නියුක්තිකයන් වන අතර ඉතිරි 8% ක් තරම්වන වැනි අඩු ප්‍රතිශතය සේවා වියුක්තිකයන් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

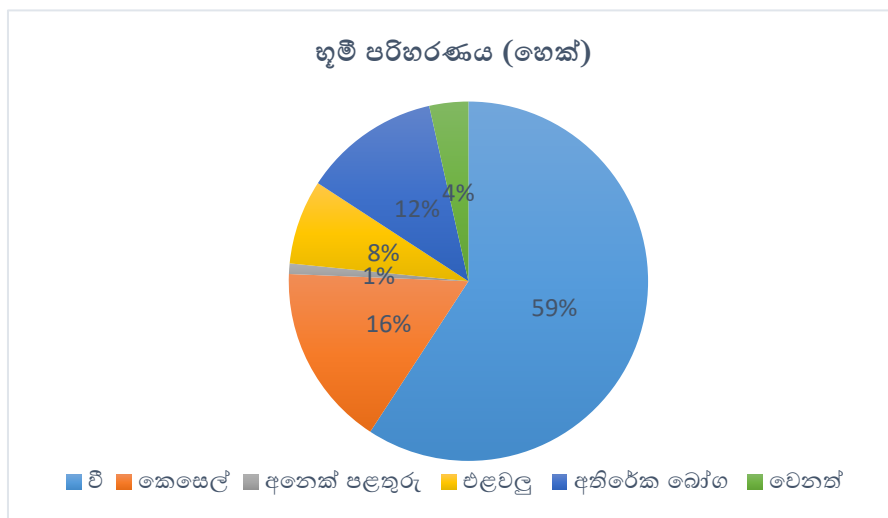
නාගරික ආර්ථික පදනමේ ප්‍රධානතම මූල්‍ය ප්‍රභවය කෘෂිකර්මාන්තය වන අතර අතර නාගරික භූමි භාවිතයෙන් 1/3 ක් එනම් 35%ක භූමි ප්‍රදේශයක් කෘෂිකාර්මික භාවිතයන් සඳහා යොදා ගෙන ඇති අතර එම භූමි ප්‍රමාණයෙන් 59%ක් වැනි වැඩි ප්‍රතිශතයක් වී වගාව සඳහා යොදාගෙන ඇත. ශ්‍රී ලංකාව තුළ වී නිෂ්පාදනය සිදුකරන ප්‍රධාන කලාප 27 අතරින් 15වන ස්ථානය හිමිකරගෙන ඇත. වලව කලාපයේ වී නිෂ්පාදනය තුළට ඇමිලිපිටිය නගරයේ වී නිෂ්පාදනය ද එක්වීම නගරයේ ආර්ථිකයට ශක්තියක් වී ඇත.

මෙම කලාපය තුළ පසුගිය 2016 වර්ෂදී වී නිෂ්පාදනය යල කන්නය මෙට්‍රික් ටොන් 11,378ක්ද මහා කන්නය මෙට්‍රික් ටොන් 9,935ක් ලෙස වාර්තා වී ඇත.

භූමි භාවිතයන් අනුව වී වගාව වැඩිවශයෙන් පැවතුනද ඇඹිලිපිටිය නගරය වැඩි ප්‍රසිද්ධියක් ලබාගෙන ඇත්තේ කෙසෙල් වගාව සඳහාය. වර්තමානය වන විට ඇඹිලිපිටිය නගරයේ කෙසෙල් නිෂ්පාදනය ශ්‍රී ලංකාවම ආවරණය වන පරිදි බෙදාහරිනු ලැබේ. ඇඹිලිපිටිය නගරයේ කෙසෙල් වෙළඳපොළවල් සතියකට දින හතරක් ඇඹිලිපිටිය, තුංකම, හා මොරකැටිය ප්‍රදේශය තුළ ක්‍රියාත්මක වන අතර එම කෙසෙල් පොළවල් තුළ සතියකට කෙසෙල් කැන් 13,750ක් පමණ එක්රැස් කෙරේ (හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව කෘෂි පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනය 2011)

ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව පවතින සාරවත් පස බොහොමයක් බෝග වගාවන් සඳහා හිතකර බැවින් නගරය තුළ කෙසෙල් වගාවට අමතරව එළවලු, පළතුරු හා අතිරේක බෝග වගාවන් සඳහාද සමස්ථ කෘෂිකාර්මික බිම් වලින් 21% ක භූමි ප්‍රදේශයක් යොදාගෙන ඇත. මේ අනුව නගරයේ ආර්ථිකය කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රමුඛ නිෂ්පාදන මූලික කරගනිමින් සකස් වී ඇත. එමෙන්ම නගරයේ රැකියා ව්‍යාප්තියට අනුව වැඩිම ප්‍රතිශතයක් එනම් 27%ක ප්‍රමාණයක් නියැලී සිටිනුයේ කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේය.

වෘත්ත ප්‍රස්ථාර 6.1: වගාවන්ට අනුව භූමි පරිහරණය

නගරයේ පවතින ප්‍රධාන ආර්ථික පදනම කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රමුඛ කරගත් ආර්ථිකයක් තුළින් ගොඩනැගී ඇති අතර නගරය තුළ ක්‍රියාත්මක කර්මාන්ත, සංවරක, තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම, බණිජ සම්පත්, බැංකු හා අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන ජාලය තුළින් සමස්ථ ආර්ථිකය ගොඩනැගී ඇත.

විශේෂයෙන් ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පිහිටීම හා කෘෂිකාර්මික නාගරික ලක්ෂණ මත ඇඹිලිපිටිය අවට පවතින කුඩා නගර සඳහා සේවා සපයන වාණිජ සේවා මධ්‍යස්ථානයක් බවට මේ වන විටත් ඇඹිලිපිටිය නගරය පත්ව ඇත. ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ මේවන විටත් විවිධ පරිමාණයේ ව්‍යාපාරයන් 152ක් ස්ථාපිතව ඇති අතර මීට අමතරව විවිධ වර්ගයේ සංචාරක හෝටල් 64ක් නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ස්ථාපිතව ඇත.

ඇඹිලිපිටිය නගරය අවට ජනතාව නගරයට පැමිණෙන විශේෂ හේතුවක් ලෙස ව්‍යාපාරික අවශ්‍යතාවලට අමතරව නගරය තුළ ස්ථාපිතව පවතින මූල්‍ය ආයතන පද්ධතියේ සේවා ලබාගැනීම හඳුනාගෙන ඇත. මෙම නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ තෝනගම, මොරකැටිය හා මිද්දේණිය මාර්ගය ආශ්‍රිතව රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශයේ බැංකු 17කුත්, මූල්‍ය ආයතන 22කුත් ස්ථාපිතව පැවතීම නගරයේ ආර්ථිකයට ශක්තියක් වී ඇත.

නගරයේ ආර්ථිකය ඉහත සඳහන් කළ පරිදි විවිධ අංශ යටතේ ව්‍යාප්තව පැවතියත් එම බොහොමයක් අංශ එකිනෙක අතර ඇති අන්තර් සබඳතා මත ක්‍රියාත්මක වේ. මෙම ආර්ථික ධාමයේ ප්‍රධාන පුරුක කෘෂිකර්මාන්තය වන අතර ඒ තුළ සිදුකෙරෙන ප්‍රවර්ධනයන් තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමට හැකියාව ඇත.

කෘෂිකර්මාන්ත කටයුතු ශක්තිමත්ව ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි ප්‍රධාන ගැටළුවක් ලෙස වගාකිරීමට ප්‍රමාණවත් ජලය වාර්ෂිකව නොලැබීයාම හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව කාලගුණික හා දේශගුණික තත්ත්වයන් මත ඇතිවන වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් හමුවේ වර්ෂයකට කන්න දෙකක් වගා කළ නොහැකි තත්ත්වයකට පත්වන අතර එක් කන්නයක් වගා නොකර අතහැර දැමීම හෝ වගාකරන සම්පූර්ණ භූමි ප්‍රදේශයෙන් අඩක් පමණ වගා කිරීමට සිදුවේ. මේ තත්ත්වය තුළ කෘෂිකාර්මික ප්‍රවර්ධනය උදෙසා අත්‍යාවශ්‍ය සාධකය වන ජලය වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් තුළදීද කළමනාකරණය කරගනිමින් කන්න දෙකම වගාකිරීම සඳහා ප්‍රමාණාත්මකව සපයා අස්වනු වැඩිකර ගැනීමටත් එමගින් කලාපීය කෘෂි ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමටත් හඳුනාගත් ප්‍රධාන උපායමාර්ග කිහිපයකි.

උපායමාර්ග 01:

උඩවලව ජලාශයේ සිට වන්දිකා වැව ඇතුළුව කෘෂිකාර්මික බිම් සඳහා ජලය සැපයෙන උඩවලව දකුණු ඇළ ආශ්‍රිත වාරි ඇළ පද්ධතිය වැඩිදියුණු කිරීම.

උපායමාර්ග 02:

වාර්ෂික ජල ඉල්ලුමට ප්‍රමාණවත් ජල ධාරිතාවයක් රඳවාගැනීමට හැකි පරිදි ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශයේ පවත්නා හෙක්ටයාර් 3ත් 15ත් අතර හඳුනාගත් වැව් නවය තුළ ජල රැඳවුම් ධාරිතාවය වැඩිකිරීම සඳහා එම වැව් පද්ධතිය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම.

උපායමාර්ග 03:

වාර්ෂික ජල ඉල්ලුම අඛණ්ඩව සැපයීම සඳහා ජල කළමනාකරණ සැලැස්මක් සමස්ථ කලාපයම ආවරණය වන පරිදි ක්‍රියාවට නැංවීම. (කෝටා ක්‍රමයට ජලය ලබාදීම)

උපායමාර්ග 04:

තුංකම, කුට්ටිගල හා මොරකැටිය ප්‍රදේශ තුළ කෘෂි නිෂ්පාදන එකතුවකිමේ මධ්‍යස්ථාන ස්ථාපිත කරමින් එම මධ්‍යස්ථාන තුන ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය හා සම්බන්ධ කර ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය බවට පත්කරමින් කලාපීය ගොවියාගේ නිෂ්පාදන සාධාරණ මිල ගණන් යටතේ

ලබාගැනීම හා අතරමැදි වෙළෙඳන් මගින් පිටතට යන කෘෂි නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය අවමකර නගරයේ ආර්ථික ක්‍රියාදාමයට එක්කිරීම.

උපායමාර්ග 05:

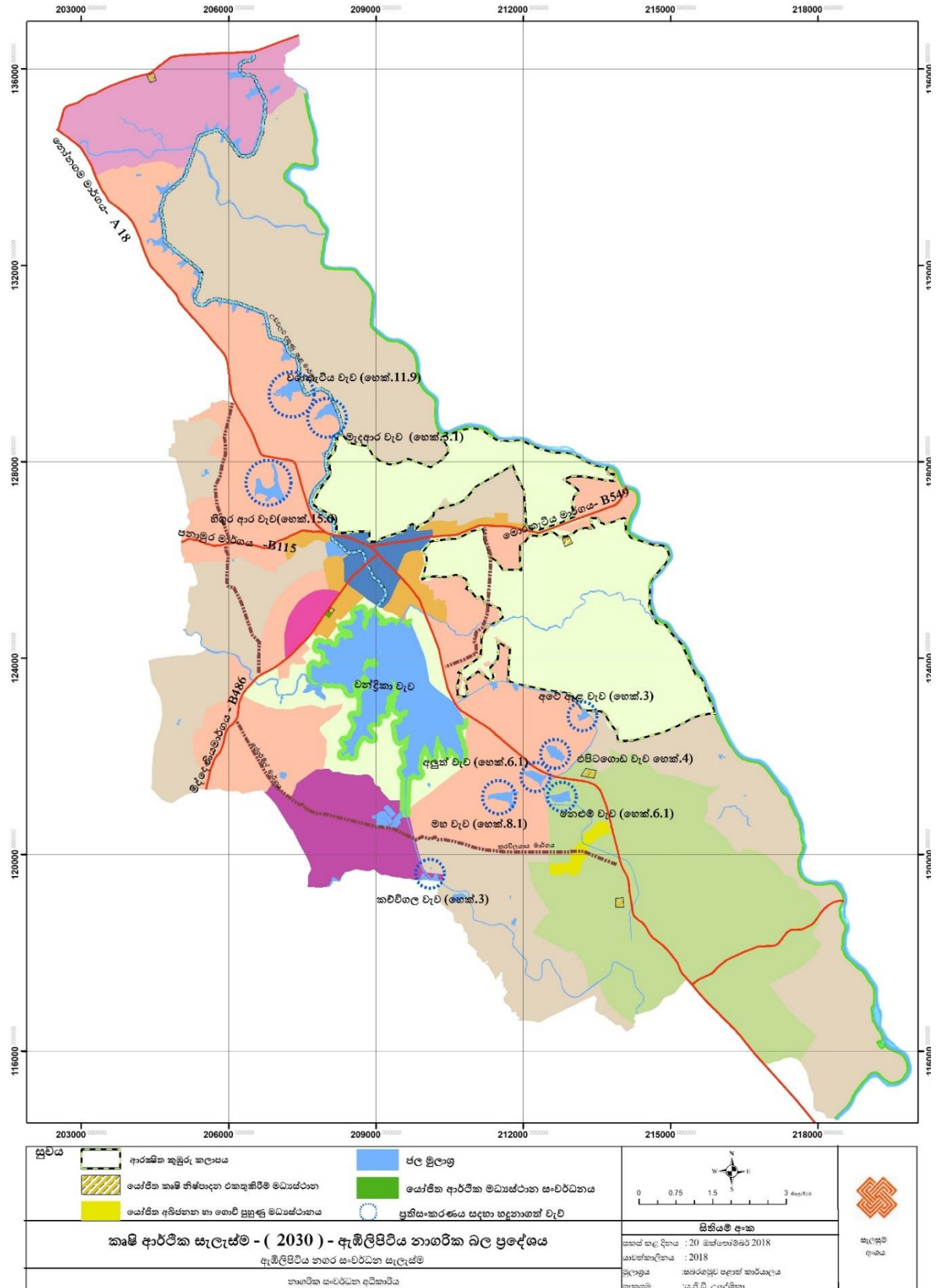
කලාපයේ දේශගුණික තත්වයන්ට ගැලපෙන හා වැඩි අස්වනු සහිත බීජ වර්ග හඳුන්වාදීම සඳහා බීජ අබිජනන මධ්‍යස්ථානයක් කෘෂිකර්මික සේවා කලාපය ආශ්‍රිතව ස්ථාපිත කරමින් කලාපීය ගොවීන්ට නවීන බීජ වර්ග හඳුන්වාදී වාර්ෂික සමස්ථ කෘෂි නිෂ්පාදනය ඉහල නංවා ගැනීම.

උපායමාර්ග 06:

කෘෂි රසායන හා රසායනික පොහොර භාවිතය අවම කරමින් කාබනික පොහොර ආශ්‍රිත වගා කටයුතු සඳහා ගොවීන් නැඹුරු කරවීම සඳහා කලාපය තුළ මහා පරිමාණ හා කුඩා පරිමාණ කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනාගාර ඇති කිරීම.

උපායමාර්ග 07:

හල්මිල්ලකැටිය, මොරකැටිය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශය අඩු සනත්ව කලාපයක් ලෙස සංවර්ධනය කරමින් සංවේදී පරිසර පද්ධතියක් ලෙස පවතින කුඹුරු බිම් ආරක්ෂා කිරීම හා කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා පමණක් එම ප්‍රදේශය පවත්වා ගෙන යාම.

සිතියම් අංක 6.10 : යෝජිත කෘෂි ආර්ථික සැලැස්ම 2030

6.4.2. යෝජිත කර්මාන්ත සැලසුම

ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ පවතින ප්‍රධාන ආර්ථික ප්‍රභවය කෘෂිකර්මාන්තය වන අතර ඊට අමතරව විවිධ පරිමාණයේ කර්මාන්ත නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ක්‍රියාත්මක වේ. මේවන විට ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ කුඩා, මධ්‍ය, විශාල පරිමාණයේ කර්මාන්ත, හා සාම්ප්‍රදායික කර්මාන්ත 287ක් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී. තවද ස්වයං රැකියා වශයෙන් පවත්වාගෙන යන ඉතා කුඩා ප්‍රමාණයේ කර්මාන්ත 630ක් මෙම ප්‍රදේශය තුළ ක්‍රියාත්මකව පවතී.(වගු අංක) ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ මේවන විට අක්කර 50ක කර්මාන්ත කලාපය තුළ අක්කර 25ක භූමි ප්‍රමාණයක් කර්මාන්ත සඳහා යොදාගෙන ඇති අතර ඉතිරි අක්කර 25ක භූමි ප්‍රදේශයක් කර්මාන්ත ඇතිකිරීම සඳහා යෝජිතව පවතී.

වගු අංක 6.4 ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින කර්මාන්ත

වර්ගීකරණය	ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය
කුඩා පරිමාණයේ සේවකයන් 1-10	191
සේවකයන් 10-50	18
මධ්‍යම පරිමාණයේ සේවකයන් 50-200	32
විශාල පරිමාණයේ සේවකයන් 650	01
සාම්ප්‍රදායික කර්මාන්ත	45
එකතුව	287

වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත භූමි භාවිත සැලැස්ම තුළින් හඳුනාගෙන ඇති මධ්‍යම සණත්ව කර්මාන්ත කලාපය තුළ නව කර්මාන්ත ඇතිකිරීම සඳහා පවතින ප්‍රවණතා හඳුනාගනිමින් එම ප්‍රදේශය කර්මාන්ත ආශ්‍රිත සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයන් සඳහා යොදාගෙන ඇත. මෙම මධ්‍යම සණත්ව කර්මාන්ත කලාපය තුළ මුළු භූමි ප්‍රමාණය අක්කර 1200කි. එම භූමි ප්‍රමාණයෙන් සංවර්ධන කටයුතු සඳහා යොදාගත හැකි භූමි ප්‍රමාණය (Developable area) අක්කර 823.8 ක ප්‍රමාණයකි. මෙම භූමි ප්‍රමාණය නව කර්මාන්ත ඇති කිරීම සඳහා යෝජනා කර ඇති අතර එම භූමි ප්‍රමාණයෙන් 20% ක භූමි ප්‍රමාණයක් එළිමහන් ප්‍රදේශ හා මාර්ග සඳහා වෙන්කරමින් ඉතිරි අක්කර 633.8ක භූමි ප්‍රමාණය යෝජිත කර්මාන්ත ඇතිකිරීමට වෙන්කර ඇත.

වර්ෂ 2030 වනවිට ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත කර්මාන්ත පියවර තුනක් යටතේ කුඩා, මධ්‍ය හා විශාල පරිමාණයට අයත්ව හඳුනාගෙන ඇත. මේ අනුව කෘෂිකර්මාන්තය හා සමගාමීව ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදනද යොදාගනිමින් ඉදිරියේදී ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය ඇතිකිරීම සඳහා හඳුනාගත් ප්‍රධාන උපායමාර්ග කිහිපයකි.

උපායමාර්ග 01:

වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත භූමි භාවිත සැලැස්ම තුළින් හඳුනාගත් මධ්‍යම සංඝන්ව කර්මාන්ත කලාපය තුළ අගය එක්කරන කෘෂි නිෂ්පාදන ඇතුළු පරිසර හානිය අවමව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි කර්මාන්ත විශාල, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණයේ කර්මාන්ත වශයෙන් වන කර්මාන්ත 50 – 85 ත් අතර ප්‍රමාණයක් මෙම කලාපය තුළ ස්ථාපනය කිරීම.

උපායමාර්ග 02:

ඇමිලිපිටිය හිගුර දැනට පවතින කර්මාන්ත උද්‍යානය හා එහි දෙවන අදියර යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට පවතින ප්‍රදේශය සමග කඩදාසි කම්හල හා ඒ ආශ්‍රිත භූමි ප්‍රදේශය එකාබද්ධ කරමින් කර්මාන්ත කලාපය ඇතිකිරීම සඳහා පළමු අදියර වශයෙන් අක්කර 280ක භූමි ප්‍රදේශයේ යටිතල පහසුකම් පුළුල් කිරීම.

උපායමාර්ග 03:

කර්මාන්ත කලාපයේ දෙවන අදියර වශයෙන් පළමු අදියර යටතේ යෝජිත කර්මාන්ත කලාපයට යාබදව හිගුර ප්‍රදේශයේම අක්කර 580කට ආසන්න භූමි ප්‍රදේශය කර්මාන්ත කලාපයේ දෙවන අදියර ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් ප්‍රමාණවත් කිරීම.

උපායමාර්ග 04:

යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය තුළ කර්මාන්ත ඇතිකිරීම සඳහා යෝජිත භූමි භාවිතයන් තුළ ජීවත්වන ජනතාව යටිතල පහසුකම් සහිත, ජීවත්වීමට හිතකර වෙනත් ප්‍රදේශයක නැවත පදිංචි කිරීම.

උපායමාර්ග 05:

දැනට මෙම කලාපය තුළ නේවාසික සංඝන්වය තරමක් වැඩි අක්කර 226ක තරම් වන භූමි ප්‍රදේශ දෙක තුළ පවතින නේවාසික ඒකක එලෙසම පවත්වාගෙන යෑම සඳහා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් සම්පාදනය.

උපායමාර්ග 06:

දැනට නගරයේ පවතින කෙසෙල් හා අනෙකුත් කෘෂි නිෂ්පාදන පොළවල් ලෙස ක්‍රියාත්මක වන තුංකම, මොරකැටිය, කුට්ටිගල හා පදලංගල මහජන පොළ, ප්‍රධාන කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ලෙස සංවර්ධනය කරමින් අගය එක්කරන නිෂ්පාදන සහිත කර්මාන්තය සඳහා අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය කලාපය තුළින් පහසුවෙන් සලසා ගැනීම.

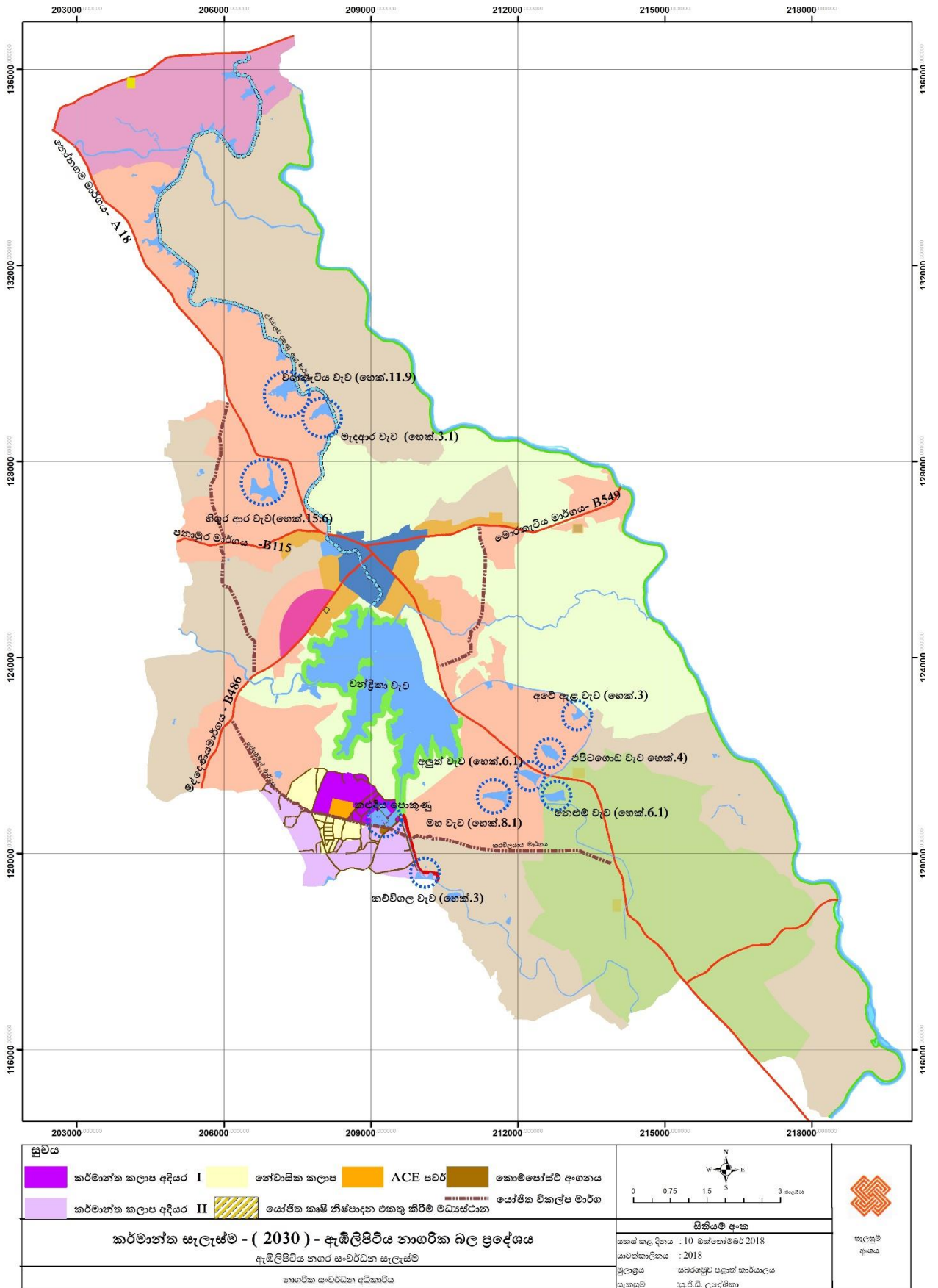
උපායමාර්ග 06:

නිෂ්පාදන හා අමුද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහනයේදී දැරීමට සිදුවන පිරිවැය අවමකරගැනීම සඳහා මත්තල ගුවන්තොටුපොළ හා හම්බන්තොට වරාය මෙන්ම දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය වෙත පහසුවෙන් සම්බන්ධ වීම සඳහා කුඹුගොඩ ආර හංදියේ සිට කඩදාසි කම්හල මාර්ගය කදුරුගස් ආර හරහා කරවිල යාය මාර්ගය ඔස්සේ නෝනගම මාර්ගය දක්වා මංකීරු දෙකකින් යුතුව විකල්ප මාර්ගයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම.

උපායමාර්ග 07:

කුට්ටිගල, තුංකම හා මොරකැටිය ආශ්‍රිත කෘෂි නිෂ්පාදන එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඇති කරමින් එම මධ්‍යස්ථාන හරහා කර්මාන්ත කලාපයේ අගය එක්කරන නිෂ්පාදන සහිත කර්මාන්ත සඳහා අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය ලබාගැනීම.

සිතියම් අංක 6.11: යෝජිත කර්මාන්ත සැලැස්ම

6.4.3 යෝජිත සංචාරක සැලසුම

සබරගමුව පළාත් ප්‍රධාන සංචාරක කලාප හත අතරින් ඇමිලිපිටිය නගරය පිහිටා පවතිනුයේ උඩවලව සංචාරක කලාපයට අයත්වය. මෙම සංචාරක කලාපය තුළ දේශීය හා විදේශීය සංචාරක ආකර්ෂණය වැඩිවශයෙන් දිනාගත් ස්ථාන අතරට උඩවලව ඇත් අතුරු සෙවණ, උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානය, සංඛපාල විහාරය, පනාමුර ඇත්ගාල, උඩවලව ජලාශය, වන්දිකා වැව, ලියන්ගස්තොට වේල්ල හා මඩුවන්වෙල වේල්ල අයත්ව පවතී. මෙම බොහොමයක් ස්ථාන ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයට අයත් නොවුනත් සංචාරක සේවා අවශ්‍යතා සපුරාගැනීම සඳහා ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයට පැමිණීම හඳුනාගෙන ඇත. විශේෂයෙන් උඩවලව සංචාරක කලාපය ප්‍රසිද්ධියට පත්ව ඇත්තේ අලි නැරඹීම සඳහාය. 2015 වර්ෂයේ ජනවාරි - ජූලි අතර කාලය තුළ උඩවලව ඇත් අතුරු සෙවණ හා උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානයට පැමිණි දේශීය සංචාරකයින් ප්‍රමාණය 134,116ක්ද විදේශීය සංචාරකයින් ප්‍රමාණය 62145ක්ද වශයෙන් වාර්තා කර ඇත. තවද ජනවාරි- ජූලි හා අගෝස්තු - සැප්තැම්බර් කාලය අතරතුර උඩවලව සංචාරක කලාපයට පැමිණෙන සංචාරකයින් ප්‍රමාණය 100,000ක පමණ බව හඳුනාගෙන ඇත. උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානය නැරඹීමට පැමිණෙන සංචාරකයින්ගෙන් 50%කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයට පැමිණෙනුයේ සෆාරි, නවාතැන් හා අහාර ආදී අවශ්‍යතා සපුරාගැනීම සඳහාය. ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයේ රත්කරව්ව, උඩවලව යාය දෙක ප්‍රදේශයට පමණක් පැමිණ නගරයට ඇතුළු නොවී යන සංචාරක ප්‍රමාණය වැඩිවීම හේතුවෙන් නගර මධ්‍යයේ හා නගරය හරහා ගොස් දැකබලාගැනීමට තිබෙන ආකර්ෂණීය ප්‍රදේශ බොහොමයක් සංචාරකයන්ගේ ආකර්ෂනයෙන් ගිලිහී යාමට හේතුවක් වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

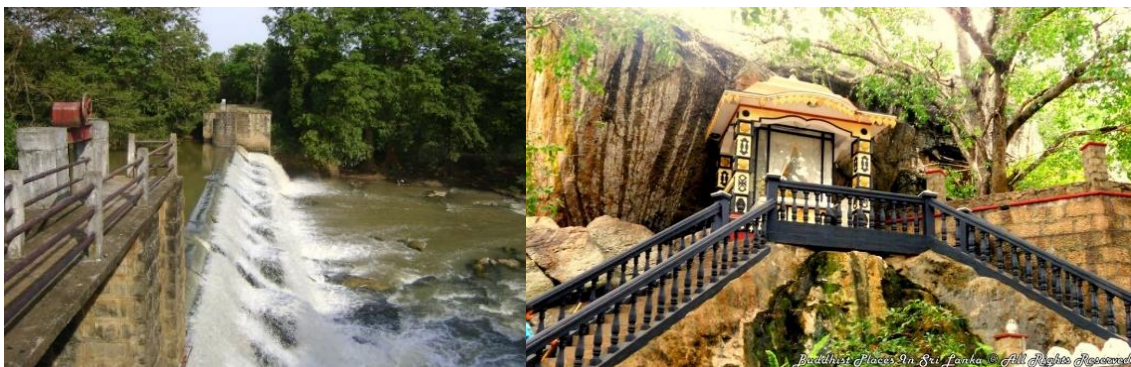
රූපය අංක 6.6 ඇත් අතුරු සෙවණ හා වන්දිකා වැව

මූලාශ්‍රය : goo.gl/XQAhtA

මූලාශ්‍රය: goo.gl/c1pqrE

රූපය අංක 6.7 ලියන්ගස්තොට වේල්ල හා සංඛපාල විහාරය

මූලාශ්‍රය: goo.gl/jDL1iY

රූපය අංක 6.8 උඩවලව ජලාශය හා මඩුවන්වල වලව්ව

මූලාශ්‍රය: goo.gl/RgXe3b

මූලාශ්‍රය: goo.gl/fzpLdy

මීට අමතරව මේ වනවිටත් උඩවලව සංචාරක කලාපයේ නවාතැන් හා ආහාර පහසුකම් සඳහා කබානා කොටේජ්, ලොජ්, රෙස්ටුරන්ට්, විලා, හෝටල්, රිසෝර්ට් ආදී වශයෙන් විවිධ වර්ගීකරණයන් යටතේ පහසුකම් ව්‍යාප්තව ඇති අතර මෙවැනි පහසුකම් සහිත ස්ථාන 80ක් ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ පිහිටා ඇති අතර ඉන් 64කම ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පිහිටා ඇත. තවද උඩවලව ප්‍රදේශය පවතින නේවාසික ඒකකයන් සංචාරක අවශ්‍යතා සඳහා පරිවර්තනය වීමක් හඳුනාගෙන ඇත.

මේ අනුව උඩවලව සංචාරක කලාපයේ පවතින සම්පත් වැඩිදියුණු කරමින් ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ප්‍රධාන ආර්ථික ප්‍රභවයක් ලෙස සංචාරක කර්මාන්තය සංවර්ධනය ඇතිකිරීම සඳහා හඳුනාගත් ප්‍රධාන උපක්‍රම කිහිපයකි.

උපායමාර්ග 01:

සංචාරක ආකර්ශණීත්වයක් පවතින උඩවලව ආශ්‍රිත ප්‍රදේශය සංචාරක කටයුතු ප්‍රමුඛ කරගත් ප්‍රදේශයක් ලෙස මධ්‍යස්ත සණත්ව සංචාරක කලාපය ලෙස නම් කිරීම

උපායමාර්ග 02:

සංචාරක ආකර්ශණීය පවත්වාගනිමින් ඒ සඳහා පවතින ඉල්ලුම ඉහළ ඉඩම් සංචාරක කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීම .

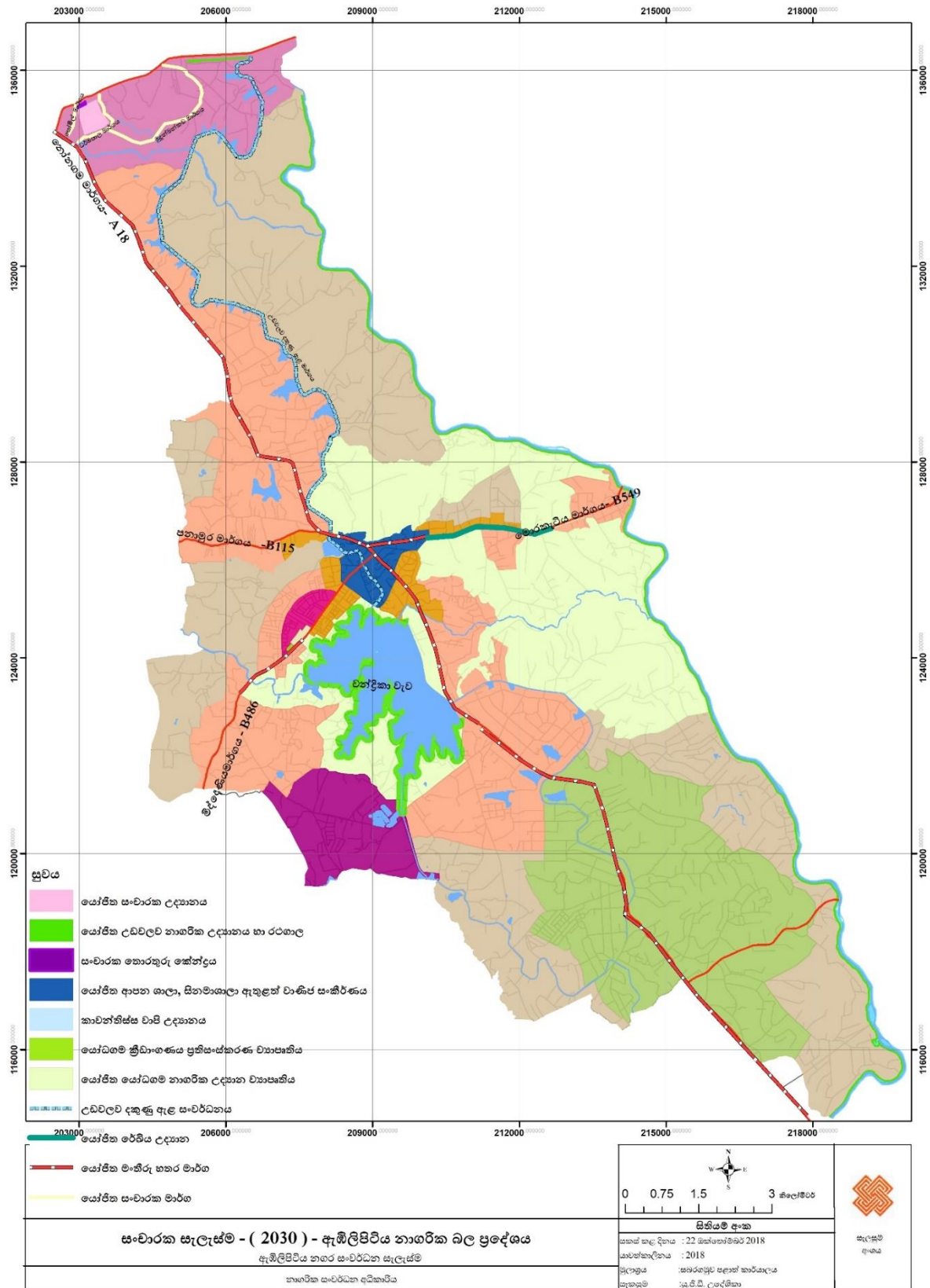
උපායමාර්ග03:

උඩවලව සංචාරක ප්‍රදේශය ආශ්‍රිත සෝ මීල් මාර්ගය , ධර්මපාල මාර්ගය හා මුදුන්මන්කඩ මාර්ග සංවර්ධනය කරමින් සංචාරක සේවා ලබාගැනීම සඳහා පැමිණෙනන්නන්ගේ ගමනා ගමන පහසුකම් විධිමත් කිරීම.

උපායමාර්ග 04:

උඩවලව සිට ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය දක්වා ගමන් ගන්නා උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ගය සංවර්ධනය කරමින් නගරයේ සංචාරක ආකර්ශණීය ප්‍රදේශ වෙත සංචාරක ආකර්ශණය කරගැනීම.

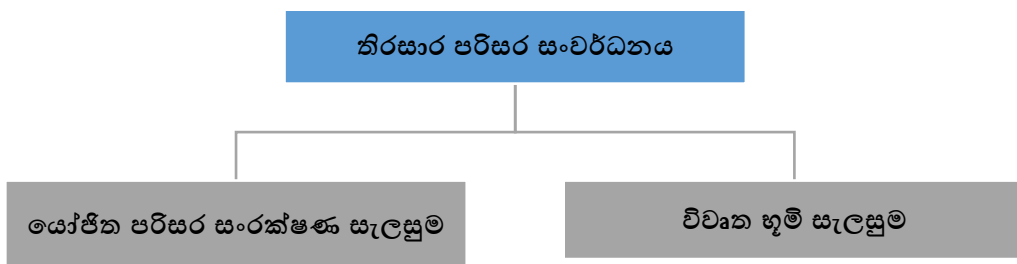
සිතියම් අංක 6.12 : යෝජිත සංචාරක සැලැස්ම 2030

6.5 නිරසාර පරිසර සංවර්ධන උපක්‍රම

වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත ඇඹිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් හඳුනාගෙන ඇති ප්‍රධාන සංවර්ධන අරමුණක් වන පරිසර හිතකාමී සංවර්ධනයක් තුළින් ජනාවාසයට හිතකර සංචාරයට ආකර්ශණීය නගරයක් ඇති කිරීම සඳහා නිරසාර පරිසර සංවර්ධන උපක්‍රම යටතේ ප්‍රධාන උපායමාර්ග ලෙස යෝජිත පරිසර සංරක්ෂණ සැලැස්ම, විවෘත භූමි සැලැස්ම හඳුනාගෙන ඇත. තවද මෙම හඳුනාගත් උපායමාර්ගික සැලසුම් තුළින් ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ පවතින වන්දිකා වැව, වලවේ ගඟ ආදී ජල මූලාශ්‍ර හා කුඹුරු හා අනෙකුත් තෙත් බිම් ඇතුළු පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ ආරක්ෂා කරමින් සැමට සෞඳුරු පරිසරයක් සහිත නගරයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම අපේක්ෂා කර ඇත.

ගැලීම් සටහන 6.3 : නිරසාර පරිසර සංවර්ධන සැලසුම්

6.5.1 යෝජිත පරිසර සංරක්ෂණ සැලසුම

ඇඹිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ සම්පූර්ණ භූමි ප්‍රදේශයෙන් 27%ක භූමි ප්‍රතිශතයක් කුඹුරු වන අතර 6%ක් ජල මූලාශ්‍ර වේ. ඒ අනුව කුඹුරු හා වැව්, වාරි ඇළ, ගංගා යන ජල මූලාශ්‍ර වලින් හා 8% ක තෙත් බිම් වලින් සමන්විත සංවේදී පරිසර පද්ධතියක් සහිත ප්‍රදේශයක් ලෙස මෙම නගරය හඳුනාගෙන ඇත. නගරයේ සංවර්ධන කාර්යයන් තුළ අහිතකර මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් මගින් පවතින පරිසර පද්ධතියට හානි පැමිණවී ඇත. විශේෂයෙන් නගරයේ ප්‍රධාන පානීය ජල සැපයුම වන වන්දිකා වැව සංරක්ෂිත ප්‍රදේශය ලෙස සැලකෙන මීටර් 100ක වැව රක්ෂිත ප්‍රදේශය තුළද ගොඩනැගිලි ඉදිකර ඇත. ඊට අමතරව නගරය මැදින් ගලා යන ඩී 23 ඇළ මාර්ගයට අපද්‍රව්‍ය මුදාහැරීම තුළින් කුඹුරු ඉඩම් වෙත අප ජලය ගලා යාමත්, වලවේ ගඟ ආශ්‍රිතව ගොඩ වැලි හැරීම හා නැවත ඒ සඳහා පිළියම් නොකිරීම තුළින් පවතින පරිසර පද්ධතියේ සමබරතාවය බිඳවැටීමට හේතු වී ඇත.

මෙම ප්‍රදේශය තුළ දරුණු වශයෙන් බලපෑ ස්වභාවික ආපදා නොමැති අතර පසුගිය වසර 5 කාලය තුළ නියඟය නිසා පවුල් 1710ක ප්‍රමාණයක් පීඩාවට පත්ව ඇත. මේ අනුව පවතින පරිසර පද්ධතිය සුරක්ෂිත කරමින් නගරයේ සංවර්ධන කාර්යයන් සිදුකිරීම සඳහා හඳුනාගත් ප්‍රධාන උපක්‍රම කිහිපයකි.

උපායමාර්ග 01.

වන්දිකා වැව සඳහා මීටර් 100ක වැව් රක්ෂිත ප්‍රදේශයක් ඇතිකිරීම තුළින් වැව ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය ආරක්ෂා කිරීම

උපායමාර්ග 02:

වලවේ ගංගාව සඳහා මීටර් 40ක ගංඟා රක්ෂිත ප්‍රදේශයක් ඇතිකිරීම තුළින් ගංඟාව ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය ආරක්ෂා කිරීම

උපායමාර්ග 03:

වන්දිකා වැව ප්‍රදේශය අඩු සංඝනත්ව කලාපයක් ලෙස සංවර්ධනය කරමින් වැව ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය ආරක්ෂා කිරීම.

උපායමාර්ග 04:

හල්මිල්ලකැටිය, මොරකැටිය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශය අඩු සංඝනත්ව කලාපයක් ලෙස සංවර්ධනය කරමින් සංවේදී පරිසර පද්ධතියක් ලෙස පවතින කුඹුරු ප්‍රදේශ ආරක්ෂා කිරීම.

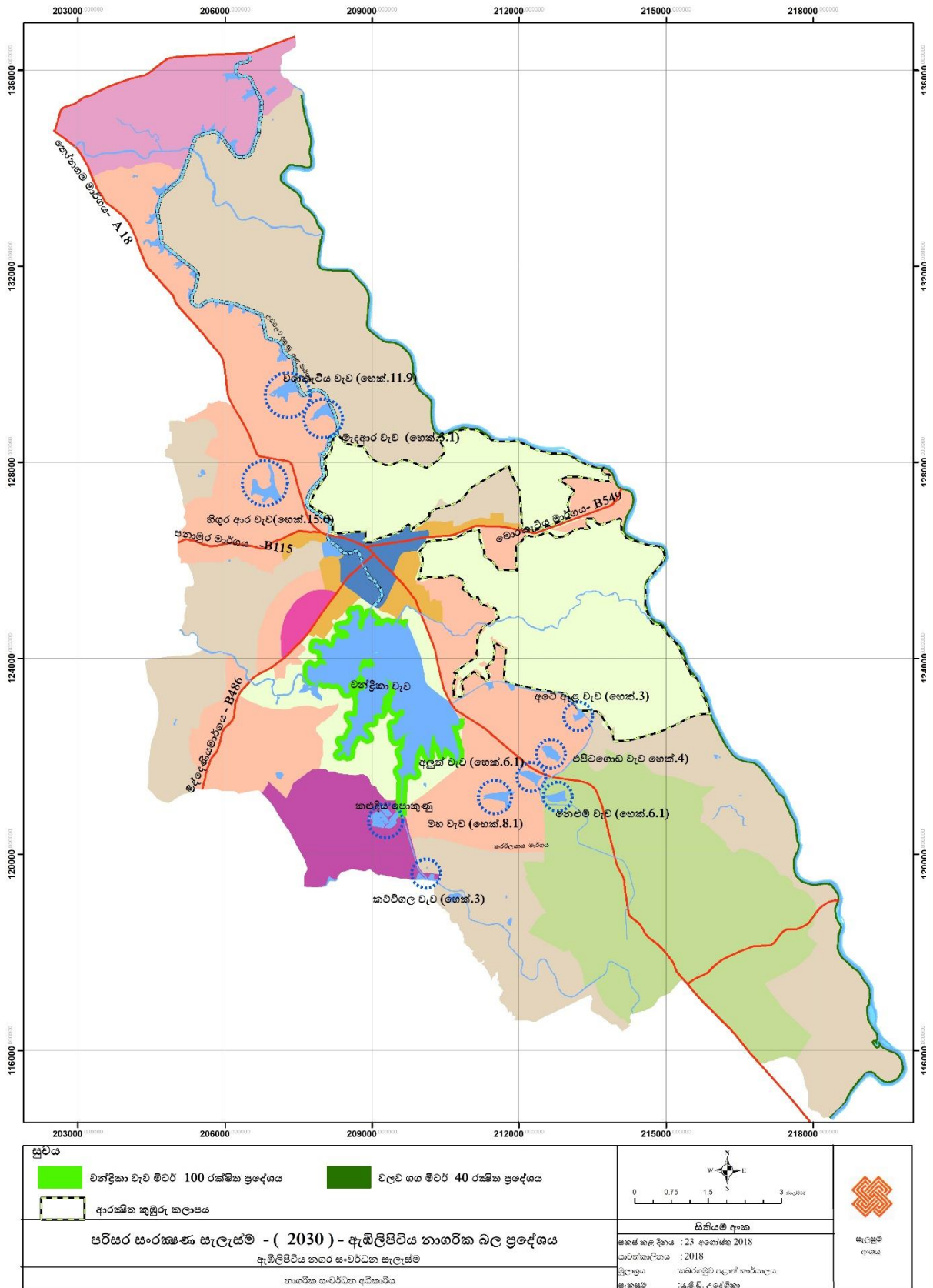
උපායමාර්ග 05:

උඩවලව ජලාශයේ සිට වන්දිකා වැව ඇතුළුව කෘෂිකාර්මික බිම් සඳහා ජලය සැපයෙන උඩවලව දකුණු ඇළ ආශ්‍රිත වාරි ඇළ පද්ධතිය වැඩිදියුණු කිරීම.

උපායමාර්ග 06:

කෘමි නාශක හා රසායනික පොහොර භාවිතය අවම කරමින් කාබනික පොහොර ආශ්‍රිත වගා කටයුතු සඳහා ගොවීන් නැඹුරු කරවීම හා මෙම කලාපය තුළ මහා පරිමාණ හා කුඩා පරිමාණ කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනාගාර ඇති කිරීම.

සිතියම අංක 6.13 : පරිසර සංරක්ෂන සැලැස්ම 2030

7.5.2 විවෘත භූමි සැලසුම

ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ මේවන විට(2016) 99,138 ක ජනගහනයක් පවතින අතර දළ ජනසංඛ්‍යාවය වර්ග කිලෝමීටරයකට 660කි. වර්ෂ 2030 සඳහා අපේක්ෂිත ජනගහනය 125,045ක් වශයෙන් පුරෝකථනය කර ඇත. නගරය තුළ පවතින ජනගහනයට අවශ්‍ය සෘජු විනෝද පහසුකම් සපුරාගැනීම සඳහා මේවන විට වෙන්ව පවතින ඉඩකඩ හෙක්ටයාර් 24.28කි(වගු අංක). මීට අමතරව වක්‍ර විනෝද පහසුකම් සපුරා ගැනීම සඳහා මහජන පුස්තකාල 2ක්, සිනමාශාලා 01ක් හා ප්‍රජා ශාලා 68ක් පමණක් මෙම ප්‍රදේශයේ ස්ථාපිතව ඇත.

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ සැලසුම් ප්‍රමිති මට්ටම් වලට අනුව ජනගහනය 1000 කට හෙක්ටයාර් 1.4 ක් අවම වශයෙන් සෘජු සහ වක්‍ර විනෝද පහසුකම් සඳහා පැවතිය යුතුය. ඇමිලිපිටිය නගරය තුළ පවතින කෘෂිකාර්මික භූමි භාවිතයන් සහ භූමිය හිඟ නොවීම යන කරුණු මත එම තත්ත්වය ඉස්මතු වුවද වැඩිවන ජනගහනයට හා නගරයේ සංවර්ධනය සමග නගරයට පැමිණෙන සේවාලාභීන්ට අවශ්‍ය සේවා මෙන්ම නගරය විදීමට අවශ්‍ය ඉඩකඩ සපුරාදීම අත්‍යවශ්‍යතාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

වගු අංක 6.5 : ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයේ සෘජු විනෝද පහසුකම් සපුරාගත හැකි ස්ථාන

අනු අංකය	උද්‍යාන වර්ගය	ප්‍රමාණය (ha)
1.	ඉතා කුඩා උද්‍යාන Pocket Parks (EPP)	0.72
2.	කුඩා උද්‍යාන Mini Park (EMP)	10.47
3.	මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම Local Parks (ELP)	4.17
4.	මධ්‍යම උද්‍යාන ඉහළ මට්ටම Community Parks (ECP)	8.92
	එකතුව	24.28

මෙහිදී 2030 සඳහා පුරෝකථනය කරන ලද ජනගහනය සඳහා අවශ්‍ය සෘජු සහ වක්‍ර විනෝද පහසුකම් සඳහා ඉඩම් හෙක්ටයාර් 175ක් අවම වශයෙන් වෙන්කළ යුතුය. මේ අනුව නාගරික ජනතාවට හිතකර නගරයක් බිහිකිරීමට මෙන්ම ජනතාවට අවශ්‍ය ප්‍රධාන යටිතල පහසුකමක් ලෙස නගරය තුළ සෘජු සහ වක්‍ර විනෝද පහසුකම් සපුරාලීම සඳහා හඳුනාගෙන ඇති උපායමාර්ග කිහිපයකි.

උපායමාර්ග 01:

වර්ෂ 2030 සඳහා පුරෝකථනය කරන ලද ජනගහනයට අවශ්‍ය පරිදි සෘජු විනෝද පහසුකම් සැලසීම සඳහා නාගරික ප්‍රදේශයේ ආවරණය වන පරිදි අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන කුඩා, මධ්‍යම හා රේඛීය උද්‍යාන ඇතිකිරීම සඳහා ඉඩකඩ වෙන්කිරීම.

වගු අංක 6.6 : පවතින පොදු එළිමහන් විවෘතභූමි ප්‍රමාණය

අනු අංකය	උද්‍යාන වර්ගය	ප්‍රමාණය (ha)
1.	යෝජිත කුඩා උද්‍යාන Proposed Mini Park (PMP)	2.35
2.	යෝජිත මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම Proposed Local Parks (PLP)	14.57
3.	යෝජිත රේඛීය උද්‍යාන Proposed Linear Park (PLiP)	212.22
	එකතුව	229.14
4.	පවතින පොදු එළිමහන් විවෘතභූමි ප්‍රමාණය	24.28
	සමස්ත එකතුව	253.42

උපායමාර්ග 02:

දැනට පවතින සියළුම ක්‍රීඩා බිම් සහ ක්‍රීඩා කලහැකි සහ පොදු විවෘත භූමි ලෙස පවතින හිස් ඉඩම් හැකිතාක් දුරට සෘජු විනෝද පහසුකම් ලබා ගැනීම සඳහා ප්‍රයෝජනයට ගැනීම, වර්ගීකරණය කිරීම හා ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීම.

උපායමාර්ග 03:

දැනට නගරයේ ප්‍රධාන ක්‍රීඩාංගණයක් වන මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කරමින් ජාතික හා කලාපීය අවශ්‍යතා වෙත ලබාදීමෙන් නාගරික ආර්ථිකයට ද දායක කර ගැනීම.

උපායමාර්ග 04

උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ගය සංචාරක ගමන්පථයක් ලෙස සංවර්ධනය කරමින් පාරිසරික හානි අවම බෝට්ටු පැදීම, ඔරු පැදීම, පාපැදි හා ස්කූට් පැදීම සඳහා ඉඩකඩ සැපයීම තුළින් ජනතාවට විනෝදාස්වාදයක් මෙන්ම නාගරික ආර්ථිකයට දායකත්වයක් ලබා ගැනීම.

උපායමාර්ග 05:

මොරකැටිය ප්‍රධාන මාර්ගය ආශ්‍රිතව පවතින ඇළ අසල ප්‍රධාන මාර්ගයට මුහුණලා ඉදිකර ඇති අනවසර ඉදිකිරීම් ඉවත්කිරීම සඳහා එම ප්‍රදේශය රේඛීය උද්‍යානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීම.

උපායමාර්ග 06:

දේශීය සහ විදේශීය සංචාරකයන්ගේ අවශ්‍යතා සපුරාලිය හැකි පරිදි ගැලපෙන ප්‍රමිතියෙන් ක්‍රීඩා පහසුකම් සහිත මධ්‍යම උද්‍යානයක් රත්කරව්ව ප්‍රදේශයේ ස්ථාපනය කිරීම.

උපායමාර්ග 07:

සියළුම රාජ්‍ය හා අර්ධ රාජ්‍ය ගොඩනැගිලි නිල හරිත ශ්‍රී ලංකා ජාතික ගොඩනැගිලි හරිතකරණය අනුව සිදු කිරීම.

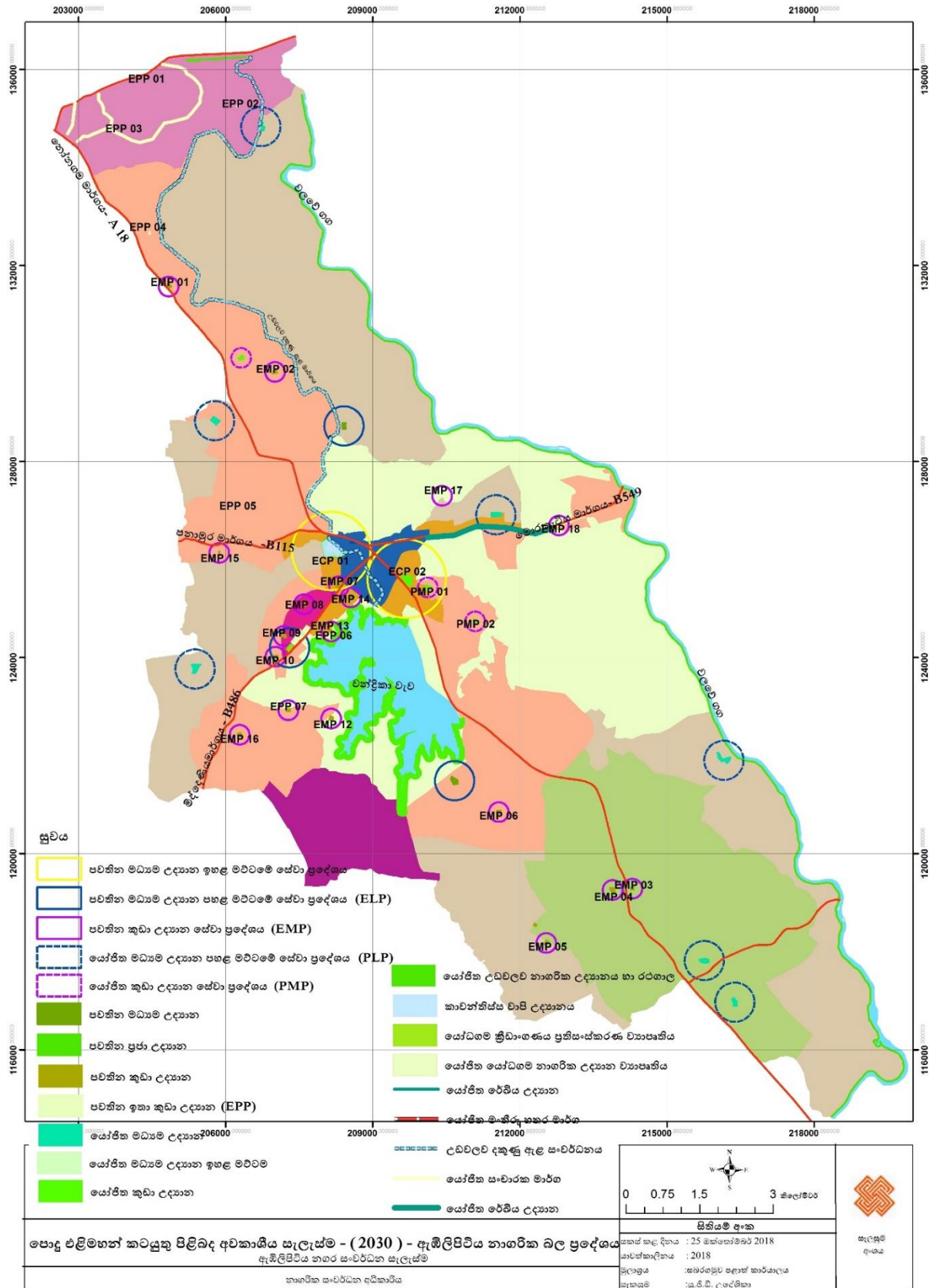
උපායමාර්ග 08:

සියළුම කාර්යාල සහ නිවාස ඉදිකිරීමේදී වහල මත හරිත පියසි ඉදිකිරීම සහ හරිත පියසි තුළ ජල විහිදුම් ක්‍රම (Water sprinkler) භාවිතයට යොමු කිරීම.

උපායමාර්ග 08:

යෝජිත සියළුම වාහන නැවතුම්පලවල් සඳහා හරිත නැවතුම් සංකල්පය හඳුන්වාදීම සහ පවතින වාහන නැවතුම්පලවල් හරිත නැවතුම්පලවල් ලෙස ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීම

පිටියම් අංක 6.14 : පොදු එළිමහන් කටයුතු පිළිබඳ අවකාශීය සැලැස්ම

6.6 ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

6.6.1. උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති හා අනෙකුත් ව්‍යාපෘති.

වගු අංක 6.7: ව්‍යාපෘති පෙළගැස්ම

ව්‍යාපෘති පෙළගැස්ම	
1	<ol style="list-style-type: none"> 1. ඇඹිලිපිටිය ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 2. සෂ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය 3. යෝජිත පරිපාලන සංකීර්ණ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 4. ඇඹිලිපිටිය සාප්පු සංකීර්ණය හා රථගාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 5. තුංකම මහජන පොළ සංවර්ධනය කිරීම හා කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධස්ථාන ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 6. කුට්ටිගල මහජන පොළ සංවර්ධනය කිරීම හා කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධස්ථාන ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 7. මොරකැටිය කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධස්ථාන ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 8. ඇඹිලිපිටිය මොරකැටිය මාර්ගයේ රේඛීය උද්‍යාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය 9. යෝජිත අතුරු මාර්ග සංවර්ධන කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 10. ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත රථගාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 11. උඩවලව සංචාරක උද්‍යානය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය
2	<ol style="list-style-type: none"> 1. නගරයේ ප්‍රධාන මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 2. යෝජිත සේවා මාර්ග සංවර්ධන කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 3. වන්දිකා වැව ප්‍රතිසංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය 4. D26 ඇළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 5. ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 6. ඇඹිලිපිටිය-පල්ලේගම මළප්‍රවාහ පිරිපහදු ඒකකය 7. උඩවලව මහජන පොළ සංවර්ධනය කිරීම හා කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධස්ථාන ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

<p>3</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. යෝජිත සේවා මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 2. යෝජිත කර්මාන්ත කලාපයේ කඩදාසි කම්හලට අයත් කලුදිය පොකුණු අපජල පිරිපහදු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 3. වැව් පද්ධතිය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 4. උඩවලව සංචාරක තොරතුරු මධ්‍යස්ථානයක් ඇති කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 5. යෝජිත උඩවලව වන උද්‍යානය හා රථගාල 6. වන්දිකා වැව ආශ්‍රිත උද්‍යාන සංවර්ධන කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 7. ආපන ශාලා, සිනමා ශාලා ඇතුළත් වාණිජ සංකීර්ණය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය
<p>4</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. යෝජිත විකල්ප මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 2. ඇමිලිපිටිය නවනගරය ළගසේවා බස්නැවතුම්පොළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 3. බීජ අඛිජනන මධ්‍යස්ථානය හා ගොවි පුහුණු මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 4. ඇමිලිපිටිය නවනගරය ජල ව්‍යාපෘතිය 5. උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ගය සංචාරක ගමන් පථයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 6. යෝධගම ක්‍රීඩාංගණය හා නාගරික උද්‍යාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය 7. හිගුර ප්‍රදේශයේ අදියර I කර්මාන්ත කලාපය ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය
<p>5</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. අක්කර පන්සිය මාර්ගය පුළුල්කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 2. මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 3. හිගුර කර්මාන්ත කලාපයේ අදියර II ට අදාළ නැවත පදිංචි කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 4. හිගුර කර්මාන්ත කලාපයේ අදියර II ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 5. ඇමිලිපිටිය කොටුමා උපපොළ පුළුල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 6. මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

වගු අංක 6.8 ඇඹිලිපිටිය ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ඇඹිලිපිටිය ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය				
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නගරයේ ප්‍රධාන ප්‍රවාහන පහසුකම් විධිමත් කිරීම			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා .කො.ලේ.	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රා .කො.ලේ.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (නෝනගම මාර්ගය)			
පිහිටීම සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	ප්‍රධාන බස් නැවතුම ලෙස භාවිතා කෙරේ			
ඉඩමේ අයිතිය	ඇඹිලිපිටිය නගරසභාව			
භූමි ප්‍රමාණය	අක් .1.7			

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

දැනට ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පවතින ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළ තුළ පවතින ඉඩකඩ හා භෞතික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය ප්‍රමාණවත්ව නොමැත. ප්‍රධාන පළාත් තුනක් අතර කේන්ද්‍රස්ථානයක් ලෙස පිහිටා ඇති ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සිට වෙනත් කලාප වෙත දුරසේවා බස් රථද ක්‍රියාත්මක වේ දිනකට .දුර හා ලග සේවා බස් රථ ගමන්වාර 771 ක් ක්‍රියාත්මක වන අතර දැනට පවතින ඉඩකඩ තුළ දුර සේවා බස් රථ නතර කිරීමට පවතින ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නොවේ.

ප්‍රවාහන පහසුකම් ලබාගැනීම සඳහා පැමිණෙන මගී ජනතාවට රැඳී සිටීමට ප්‍රමාණවත් පහසුකම් විධිමත්ව නැත. මෙවැනි දුර්වලතා තුළ වර්ෂ සඳහා අපේක්ෂිත 2030 සංසරණ ජනගහනයට ප්‍රමාණවත් පහසුකම් ලබාදෙමින් නාගරික ප්‍රවාහන පහසුකම් විධිමත් කිරීම සඳහා ප්‍රධාන බස්නාහල සංවර්ධනයේ අවශ්‍යතාව හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ප්‍රධාන බස්නාහල පොළ ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම තුළින් මූලික ප්‍රවාහන සේවා ආශ්‍රිත පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම හා ඒ තුළින් නාගරික ජනතාවට හා සංසරණ ජනගහනයට අවශ්‍ය පොදු පහසුකම් විධිමත් අයුරින් සපුරා දීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- නගර මධ්‍යයේ ඇතිවන රථවාහන තදබදය අවම වීම .
- බස්රථ හැසිරවීම සඳහා ප්‍රමාණවත් ඉඩපහසුකම් ලැබීම.
- මගී ජනතාවට අවශ්‍ය සනීපාරක්ෂක පහසුකම් ඇතුළු පොදු පහසුකම් සැපයීම.
- ඇඹිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිත හා දුර සේවා බස් රථ සේවා පහසුව

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	2020(රු.මිලියන(
ඇඹිලිපිටිය ප්‍රධාන බස්නාහල පොළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	350

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.9: පරිපාලන සංකීර්ණ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	පරිපාලන සංකීර්ණ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	පරිපාලන කටයුතු ඒකරාශී කරමින් පරිපාලන සේවය විධිමත් කිරීම			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා.ලේ.කො.	ඇමිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇමිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (මිද්දෙනිය මාර්ගය)			
පිහිටීම සිතියම				

	පරිපාලන ගොඩනැගිල්ල 1	පරිපාලන ගොඩනැගිල්ල 2
දැනට පවතින භාවිතය	පැරණි තැපැල් කාර්යාලය හා හිස් ඉඩම	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය
භූමි ප්‍රමාණය	අක්.1.8	අක්. 1
ඉඩම් අයිතිය	මහවැලි අධිකාරිය, තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව	මහවැලි අධිකාරිය , ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත කලාපීකරණ සැලැස්ම තුළින් පරිපාලන සේවා සඳහා නම්කර ඇති ආයතනික කලාපය තුළ මෙම ව්‍යාපෘතිය ස්ථාපනය කිරීම තුළින් සේවා ලබාගැනීමට පැමිණෙන ජනතාවට පහසුවෙන් එක කලාපයක් තුළින් පරිපාලන කටයුතු ක්‍රියාත්මක කරගැනීමට පහසු වන පරිදි පරිපාලන සංකීර්ණ ස්ථාපනය කිරීමට හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- පරිපාලන ආයතනික සේවා ලබාගැනීම පහසුකිරීමට
- පවතින භූමි භාවිතයන් විධිමත් කිරීමට
- වාණිජ භාවිතයන් සඳහා යෝග්‍ය ප්‍රදේශ පරිපාලන කටයුතු වලින් බැහැර කිරීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- ජනතාවට තම පරිපාලන සේවා ලබා ගැනීම පහසු වීම
- අනවශ්‍ය රථවාහන තදබදයක් ඇති නොවීම
- ආයතන සඳහා ප්‍රමාණවත් පරිදි ඉඩකඩ සැලසීම
- රාජ්‍ය සේවකයන්ට පහසුකම් සම්පූර්ණ පරිසරය සිට සේවාවන් ඉටුකිරීමේ පහසුව

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	2020 මිලියන (රු)
යෝජිත පරිපාලන සංකීර්ණ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය අදියර I	1800
යෝජිත පරිපාලන සංකීර්ණ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය අදියර II	1500

වා්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

වා්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.10: ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සාප්පු සංකීර්ණය හා රථගාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සාප්පු සංකීර්ණය හා රථගාල ස්ථාපනය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නාගරික ජනතාවට අවශ්‍ය වාණිජමය සාප්පු සවාරි අවශ්‍යතා එකම ස්ථානයකින් සපුරාලීම			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා.ලේ.කො.	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (නෝනගම මාර්ගය)			
පිහිටීම් සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	ලංකා විදුලි බල මණ්ඩල කාර්යාලය, විදුලි කණු, ගබඩා කිරීම හා නිල නිවාස			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්.3			

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

ඇමිලිපිටිය නගරය තුළ පවතින වාණිජ ව්‍යාප්තිය හා සංවර්ධන ප්‍රවණතාවය තුළ නගරයේ ජනතාවට අවශ්‍ය නවීන පහසුකම් සහිත සාප්පු සවාරි අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීමට ප්‍රමාණවත් ඉඩකඩ සපුරාදීම සඳහා මෙම ව්‍යාපෘතිය හඳුනාගෙන ඇත. වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත කලාපීකරණයට අදාළව දැනට මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා යෝජිත භූමිය වාණිජ කලාපයට අයත්වන අතර වාණිජ භාවිතයන් සඳහා යොදා ගැනීමෙන් ඉඩම් වටිනාකම ඉහළ නැත්වා ගැනීමටද අවස්තාව සැලසේ.

ඇමිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ දෛනිකව වර්ධනය වන වාණිජ භාවිතයන් සමග නාගරික ජනතාවට පහසුවන පරිදි සාප්පු සවාරි කටයුතු අවශ්‍යතා සඳහා වෙන්වූන වාණිජ සංකීර්ණයක් ස්ථාපනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන ඇත. සංචාරක ආකර්ෂණය නගරයක් ලෙස සංවර්ධනයේදී නගරයට පැමිණෙන සංචාරකයින්ගේ අවශ්‍යතා උපරිම ආකාරයෙන් සපයා දීමටද මෙම ව්‍යාපෘතිය හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව ඇමිලිපිටිය නගරයේ ප්‍රධාන පිවිසුම් මාර්ගය ලෙස භාවිතා කරන නොනගම මාර්ගයට මුහුණලා නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශය තුළ පවතින භාවිතයන් සමග මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා වඩාත් සුදුසු භූමියක් ලෙස ලංකා විදුලි බල මණ්ඩලයට අයත් මෙම ඉඩම හඳුනාගෙන ඇත. ලංකා විදුලි බල මණ්ඩලයට අයත් කාර්යාල යෝජිත පරිපාලන කලාපය තුළ ස්ථාපනය කිරීමටත් හඳුනාගෙන ඇත. මේ අනුව ජනතාවට අවශ්‍ය රෙදිපිළි, ගෘහ උපකරණ, විවිධ නවීන උපකරණ වෙළඳ සැල්, ඒ.ටී.එම් යන්ත්‍ර, ආපන ශාලා ආදී බොහොමයක් වාණිජ පහසුකම් එක් ස්ථානයකදී ජනතාවට ලබාදීමට හඳුනාගෙන ඇත. මෙම සාප්පු සංකීර්ණය සමග යෝජිත රථගාල තුළින් තවදුරටත් ජනතාවගේ සේවා කටයුතු පහසු කිරීමට කටයුතු කර ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

නාගරික ජනතාවට අවශ්‍ය සියලු සාප්පු සවාරි අවශ්‍යතා එක ස්ථානයකට ඒකරාශී කරමින් ලබාදීම.

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- නාගරික ජනතාවගේ සාප්පු සවාරි අවශ්‍යතා බොහොමයක් එක් ස්ථානයක් තුළ පහසුවෙන් සපයාගත හැකි වීම
- මූල්‍ය සේවා ලබාගැනීමේ පහසුකම්
- සාප්පු සවාරි සමග විවේකිත කාලය ගත් කිරීමේ පහසුකම්
- නාගරික ආකර්ෂණය ඉහළ යාම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	මිලියන (රු)
යෝජිත සාප්පු සංකීර්ණය හා රථගාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	550

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇමුණුක පිටපත නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.11: යෝජිත තුංකම, කුට්ටිගල මහජන පොළවල් සංවර්ධනය කිරීම හා කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධස්ථාන ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	කෘෂි අස්වනු එක්රැස් කිරීමේ මධස්ථාන ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය තොග වශයෙන් මිලදී ගැනීම සඳහා වගා කටයුතු සිදු කරන ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධස්ථාන ඇතිකිරීම			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා.ලේ.කො.	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව හා ප්‍රාදේශීය සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (රත්නපුර - නෝනගම මාර්ගය, මොරකැටිය මාර්ගය , උඩවලව තණමල්විල මාර්ගය)			
පිහිටීම සිතියම	<p>යෝජිත තුංකම මහජන පොළ හා කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධස්ථානය</p> 			

<p>පිහිටීම සිතියම</p> <p>යෝජිත කුට්ටිගල මහජන පොළ හා කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධස්ථානය</p>	
<p>පිහිටීම සිතියම</p> <p>යෝජිත මොරකැටිය කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධස්ථානය</p>	
<p>පිහිටීම සිතියම</p> <p>යෝජිත උඩවලව කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධස්ථානය (මහජන පොළ ආශ්‍රිතව)</p>	

දැනට පවතින භාවිතය	උඩවලව, තුංකම, පදලංගල මහජන පොළ ලෙස භාවිතා කෙරේ/ මොරකැටිය කෙසෙල් පොළ ලෙස භාවිතා කෙරේ.	
ඉඩමේ අයිතිය	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව / මහවැලි අධිකාරිය	
භූමි ප්‍රමාණය (යෝජිත කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධස්ථාන)	තුංකම	අක්.1.2
	කුට්ටිගල	අක්.0.7
	මොරකැටිය	අක්. 1.2
	උඩවලව	අක්. 0.75

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

කෘෂිකාර්මික නගරයක් වන වලව විශේෂිත බල ප්‍රදේශයට අයත් ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ප්‍රධානතම ආදායම් මාර්ගය කෘෂිකර්මාන්තය වන අතර කෘෂිකාර්මික කටයුතු සිදුකිරීමේදී ගොවියන් මුහුණ දෙන ප්‍රධාන ගැටළුවක් ලෙස තම නිෂ්පාදන සඳහා සාධාරණ මිලක් නොලැබීම හා අතරමැදියන් හරහා තම නිෂ්පාදන අවම මිල ගණන් වලට විකිණීමට සිදුවීම ගැටළුකාරී තත්ත්වයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. මෙම තත්ත්වය තුළ කෘෂිකාර්මික කලාප ආශ්‍රිතව දැනට ක්‍රියාකාරී තත්ත්වයේ පවතින මහජන පොළ පැවැත්වෙන ස්ථාන කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ ප්‍රධාන මධ්‍යස්ථාන ලෙස ස්ථාපිත කරමින් සාධාරණ මිල ගණන් යටතේ ගොවියාගේ නිෂ්පාදන මිලදීගැනීම සඳහා මෙම මධ්‍යස්ථාන ක්‍රියාකරවීමට ව්‍යාපෘතිය මගින් හඳුනාගෙන ඇත.

එමෙන්ම මෙම කෘෂි නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඇඹිලිපිටිය ප්‍රධාන ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය හා ඒකාබද්ධ කරමින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- කෘෂි නිෂ්පාදන එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඇති කරමින් එම මධ්‍යස්ථාන මගින් එක්රැස් කරන කෘෂි නිෂ්පාදන යෝජිත කර්මාන්ත කලාපයේ කර්මාන්ත සඳහා අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය වශයෙන් සැපයීම.
- කලාපීය කෘෂි නිෂ්පාදන පිටතට යෑම වැලැක්වීම.
- කෘෂිකාර්මික කලාප ආශ්‍රිතව මෙම මධ්‍යස්ථාන ස්ථාපිත කිරීම තුළින් ගොවීන්ට සාධාරණ මිලක් යටතේ නව නිෂ්පාදන අලෙවි කිරීමට අවස්ථාව උදාකර දීම.

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- ගොවියාට කෘෂි නිෂ්පාදන ප්‍රවාහනය සඳහා දැරීමට සිදුවන පිරිවැය අවම වීම.
- අවිධිමත් ප්‍රවාහනයේදී අස්වැන්නට සිදුවන හානිය අවම වීම
- කලාපීය කෘෂි නිෂ්පාදන ආර්ථිකය ඉහළ නැගීම
- ගොවියාට තම නිෂ්පාදන අලෙවිය පහසු වීම

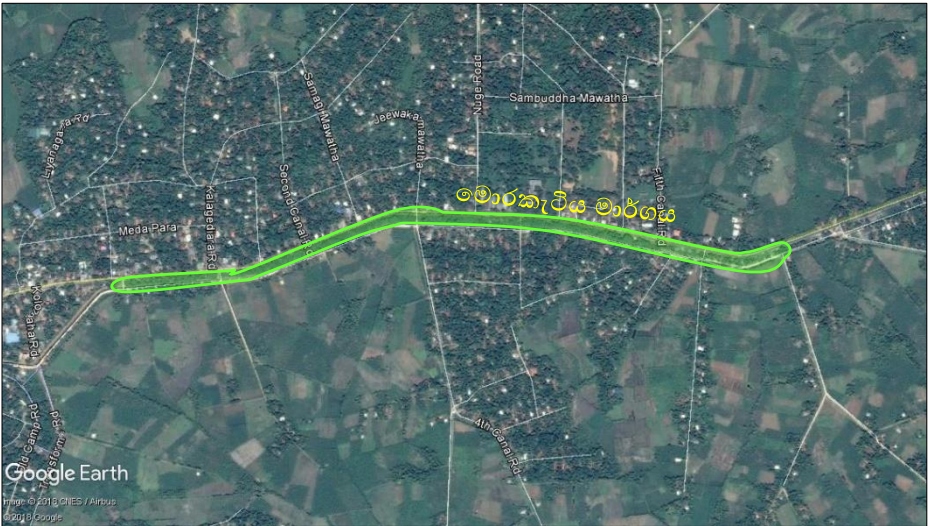
මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	2019-2020.෮) මිලියන(
යෝජිත තුංකම මහජන පොළ සංවර්ධනය කිරීම හා ඒ ආශ්‍රිතව කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධස්ථාන ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	75
යෝජිත කුට්ටිගල මහජන පොළ සංවර්ධනය කිරීම හා ඒ ආශ්‍රිතව කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධස්ථාන ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	75
යෝජිත මොරකැටිය කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධස්ථාන ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	75

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

මොරකැටිය කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධස්ථාන ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින්ද තුංකම හා කුට්ටිගල කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධස්ථාන ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.12: මොරකැටිය රේඛීය උද්‍යාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	මොරකැටිය රේඛීය උද්‍යාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	ඇඹිලිපිටිය මොරකැටිය මාර්ගයේ දකුණු පසින් පිහිටි හරිත බිම් තීරුව රේඛීය උද්‍යානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීම තුළින් නාගරික ආකර්ෂණය වැඩිදියුණු කිරීම.			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා.ලේ.කො.	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (මොරකැටිය මාර්ගය)			
පිහිටීම සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	මොරකැටිය මාර්ගය හා වාරි ඇල අතර පිහිටි හරිත තීරුව තැනින් තැන අනවසර වෙළඳ කටයුතු පවතී			
ඉඩමේ අයිතිය	මහවැලි අධිකාරිය			
රේඛීය උද්‍යානයේ දිග	කි.මී.2			

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

මොරකැටිය මාර්ගය ඇඹිලිපිටිය නගරයට ඇතුළුවන ප්‍රධාන මාර්ගයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති අතර මොරකැටිය මාර්ගයට යාබදව ඇති ඇළ රක්ෂිතය තුළ මේවන විට අනවසර වෙළඳ කටයුතු සිදුකරමින් පවතී. ඒ අනුව එම අනවසර ඉදිකිරීම් ඉවත් කරමින් ඇළ රක්ෂිතය සුරක්ෂා කිරීම සඳහා මෙම ව්‍යාපෘතිය හඳුනාගෙන ඇත. මොරකැටිය ප්‍රධාන මාර්ගයට සමාන්තරව පවතින මෙම ඇළ මාර්ගය ආශ්‍රිත රේඛීය උද්‍යානය හා ඒ ආශ්‍රිත දේශීය ආහාර නිෂ්පාදන අලෙවි කුටි ඇතුළත් කරමින් නාගරික ජනතාවට ජීවනෝපායක් ලබාදීමටද හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව මොරකැටිය මාර්ගය ඔස්සේ ගමන්කරන ජනතාවට මෙම රේඛීය උද්‍යානය තුළ නතර වී හිදිමින් විවේක ගැනීමට හා දේශීය අහාර රසවිඳීමට අවස්ථාව සැලසේ. ඒ අනුව දැනට පවතින අනවසර ඉදිකිරීම් ඉවත්වීමත් යෝජිත සැලසුම් තුළින් ජනතාවට පහසුකම් අත්විඳීමට හැකියාව ලැබීමත් නිසා මෙම ව්‍යාපෘතිය සිදුකිරීම අවශ්‍යතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- නාගරික හා නගරයට පිවිසෙන ජනතාවට අවශ්‍ය විවේක හා විනෝද කටයුතු පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම.
- මොරකැටිය මාර්ගය හා ඒ ආශ්‍රිත ඇළ මාර්ගයේ ඇති අනවසර ඉදිකිරීම් ඇතිවීම වැලැක්වීම
- පවතින ඇළ මාර්ග භාවිතයට ගනිමින් නාගරික ආකර්ෂණය වැඩිදියුණු කිරීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- නාගරික ආකර්ෂණය වැඩිවීම
- අනවසර ඉදිකිරීම් වැලැක්වීම
- ආර්ථිකමය ප්‍රතිලාභ අත්වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	2019-2020.රු)මිලියන(
මොරකැටිය රේඛීය උද්‍යාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	350

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.13::ඇඹිලිපිටිය නගරයේ අතුරු මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ අතුරු මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නාගරික සේවා ව්‍යාප්ත කිරීම හා යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා නාගරික අතුරු මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා.ලේ.කො.	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
පිහිටීම සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	අතුරු මාර්ග			
මාර්ගයේ දිග	උඩගම මාර්ගය හා රෝහල් මාර්ගයේ කොටසක්	උඩගම හංදියේ සිට රෝහල් මාර්ගය ජනාධිපති විද්‍යාලය අසල දක්වා		කි.මී.1.5
	කොන්ක්‍රීට් යාඩ් මාර්ගය	ජනාධිපති විද්‍යාලය අසල සිට කොන්ක්‍රීට් යාඩ් මාර්ගය නෝනගම මාර්ගය දක්වා		කි.මී. 1.6
	ට්‍රාන්ස්ෆෝමර් මාර්ගය	මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය අසලින් මාර්ගය ට්‍රාන්ස්ෆෝමර් මාර්ගය ඔස්සේ මොරකැටිය මාර්ගය දක්වා		කි.මී.1.3

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

නගර මධ්‍යයේ ප්‍රධාන සේවා ස්ථාන ලෙස ජනගහනය වැඩි වශයෙන් ගැවසෙන ප්‍රධාන බස් නැවතුම්පොළ, මහජනපොළ, ඇමිලිපිටිය දිස්ත්‍රික් මහා රෝහල, හා ඇමිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය ආශ්‍රිත සේවාවන් රථවාහන තදබදයකින් තොරව සැපයීම සඳහා මෙම අතුරු මාර්ග සංවර්ධනය අත්‍යාවශ්‍ය වන අතර එමගින් නගර මධ්‍යයේ පවතින මාර්ග තදබදය අවම කළ හැකිවේ.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- නගර මධ්‍යයේ පවතින රථවාහන තදබදය මගහරිමින් ප්‍රධාන මාර්ග වෙත වෙත පහසුවෙන් ලගාවීමට හැකි මාර්ග පද්ධතියක් ඇති කිරීම.
- නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශයේ සංවර්ධන කටයුතු නගරයෙන් ඔබ්බට ව්‍යාප්ත කිරීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- රථවාහන තදබදය අවම වීම
- නගර මධ්‍යයේ ප්‍රවාහන පහසුකම් විධිමත් වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

මාර්ගයේ නම	ව්‍යාපෘති පිරිවැය .රු)මිලියන(
උඩගම හංදියේ සිට රෝහල් මාර්ගය ජනාධිපති විද්‍යාලය අසල දක්වා මාර්ගය පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	මිලියන 60
කොන්ක්‍රීට් යාඩ් මාර්ගය පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	මිලියන 64
මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය අසලින් මාර්ගය ට්‍රාන්ස්ෆෝමර් මාර්ගය ඔස්සේ මොරකැටිය මාර්ගය දක්වා පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	මිලියන 52

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.14: ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය හා මහජන පොළ ඇතුළු ස්ථානවල පොදු මහජන අවශ්‍යතා සඳහා රථගාල් ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය හා මහජන පොළ ඇතුළු ස්ථානවල පොදු මහජන අවශ්‍යතා සඳහා රථගාල් ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නාගරික සේවාවන් ලබාගැනීම සඳහා පැමිණෙන්නන්ගේ රථවාහන ගාල් කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් එම සේවා ස්ථාන ආසන්නයෙන් සපුරා දීම.			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා.ලේ.කො.	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (මිද්දෙණිය මාර්ගය)			
පිහිටීම සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	යෝජිත රථගාල 1 - ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ රථගාල සඳහා යෝජිත හිස් ඉඩම			
	යෝජිත රථගාල 2 - පැරණි නිල නිවාස			
ඉඩමේ අයිතිය	ඇඹිලිපිටිය නගරසභාව / මහවැලි අධිකාරිය			
භූමි ප්‍රමාණය	යෝජිත රථගාල 1 - අක්.0.3 (පර්ච්.48)			
	යෝජිත රථගාල 2 - අක්. 01			

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

ඇඹිලිපිටිය නගරයේ මහජන පොළ පැවැත්වෙන දිනයන්හි හා ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ කටයුතු සඳහා පැමිණෙන්නන්ගේ රථවාහන සංඛ්‍යාව අධික වන බැවින් පවතින ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නොවන අතර රාජ්‍ය ආයතන ඇතුළු විවිධ සේවා ලබාගැනීම සඳහා නව නගරයට පැමිණෙන ජනතාවගේ රථවාහන නවතාලීම සඳහාද එම ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව ප්‍රමාණාත්මක රථවාහන නැවතුම්පොළවල් නොමැති හේතුවෙන් අලුතෙන් රථගාල් ඉදිකිරීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- ඇඹිලිපිටිය මහජන පොළ හා ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය වෙත පැමිණෙන සේවාලාභීන්ගේ රථවාහන හා නව නගරයට අවශ්‍ය රථවාහන නතර කිරීමේ ඉඩපහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම.
- නගරය අවට වෙළඳසැල් ඇතුළු අනෙකුත් ආයතන අවහිර වන පරිදි රථවාහන නතර කිරීම වළක්වාලීම
- ප්‍රවාහන පහසුකම් විධිමත්ව සැපයීම තුළින් නගරය ක්‍රමවත්ව හා ආකර්ෂණීයව පවත්වාගෙන යෑම.

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- රථවාහන නතර කිරීමේ ඉඩ පහසුකම් සැපයීම තුළින් රථවාහන තදබදය අවම වීම
- නාගරික ආකර්ෂණය වැඩිදියුණු වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	2019-2020 .රු)මිලියන(
යෝජිත රථගාල I	10
යෝජිත රථගාල II	25

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.15: උඩවලව නගරයේ සංචාරක උද්‍යානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	උඩවලව සංචාරක උද්‍යානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	සංචාරක සේවා පහසුකම් විධිමත් කරමින් දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින් ආකර්ෂණය කරගැනීම			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා.ලේ.කො.	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (තණමල්විල මාර්ගය)/ ප්‍රාදේශීය මාර්ග (සෝමල් මාර්ගය, ධර්මපාල මාවත)			
පිහිටීම් සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	තේක්ක වගාව			
ඉඩමේ අයිතිය	රාජ්‍ය දැව සංස්ථාව, මහවැලි අධිකාරිය			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්.100			

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

සබරගමුව පළාත තුළ පවතින සංචාරක කලාප අතරින් උඩවලව සංචාරක කලාපය ප්‍රමුඛ ස්ථානයක් ගන්නා අතර දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයන් විශාල ප්‍රමාණයක් වාර්ෂිකව මෙම කලාපයට පැමිණේ. ජනවාරි-ජූලි හා අගෝස්තු- සැප්තැම්බර් කාලයන් තුළ සංචාරකයින්ගේ පැමිණීමේ වැඩිවීමක් හඳුනාගෙන ඇත.

උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානය නැරඹීම සඳහා සංචාරකයින් බොහොමයක් පැමිණෙන අතර ඔවුන් තණමල්විල මාර්ගය ඔස්සේ උඩවලව ජලාශයද නරඹමින් උෞච්‍ය හා දකුණු පළාත් සංචාරක කලාප වෙත පිවිසීමක් හඳුනාගෙන ඇත. උඩවලවට පැමිණෙන සංචාරකයින් විශාල ප්‍රමාණයක් පැමිණෙනුයේ අලි ඇතුන් නැරඹීම සඳහා මෙම කලාපයට පැමිණීම හඳුනාගෙන ඇත.

උඩවලව නගරය ආශ්‍රිතව සංචාරක හෝටල් රැසක් ස්ථාපිතව ඇති අතර සංචාරකයින්ට අවශ්‍ය විනෝදාස්වාද කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සහිත ස්ථානයක් ස්ථාපිත වී නොමැතිවීම හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව මෙවැනි සංචාරක උද්‍යානයක් ඉදිකිරීම තුළින් ජල ක්‍රීඩා හා නොයෙකුත් විනෝදාස්වාද ක්‍රියාකාරකම් මෙන්ම කලාපයට ආවේනික ස්වභාව සෞන්දර්යය විදීමට සලස්සමින් තණමල්විල මාර්ගය හරහා ඇමිලිපිටිය නගරය පසුකරමින් යන සංචාරකයින් රඳවා ගැනීමත් සංචාරකයින් ආකර්ෂණය කරගැනීමත් අපේක්ෂා කරයි.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- උඩවලව නගරයට සංචාරකයින් ආකර්ෂණය කරගැනීම
- උඩවලව සංචාරක කලාපයට පැමිණෙන සංචාරකයින් සඳහා නව විනෝදාස්වාද අවස්ථාවන් සලසා දීම
- සංචාරකයින්ට අත්‍ය අවශ්‍ය සේවාවන් සැපයීම තුළින් සංචාරක කර්මාන්තය ඉහළ නංවා නාගරික ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- ජලාශ්‍රිත ආදී සංචාරක ආකර්ෂණීය ක්‍රීඩා පහසුකම්
- දවස පුරා ගතකිරීමට හැකිවන විනෝදාත්මක ක්‍රියාකාරකම්
- රථවාහන නතර කිරීමේ පහසුකම්
- අභාර ලබාගැනීමේ පහසුකම්
- නාගරික ආර්ථික සංවර්ධනය

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	.රු. මිලියන(
උඩවලව සංචාරක උද්‍යානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	4500

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.16: ඇමිලිපිටිය නගරයේ ප්‍රධාන මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ඇමිලිපිටිය නගරයේ ප්‍රධාන මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නගරයේ ප්‍රධාන මාර්ග සංවර්ධනය කුලීන් මාර්ග තදබදය අවම කිරීම හා ප්‍රවාහන කටයුතු විධිමත් කිරීම			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා.ලේ.කො.	ඇමිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇමිලිපිටිය නගර සභාව / ප්‍රාදේශීය සභාව
පිහිටීම සිතියම				
මාර්ගයේ දිග	නෝනගම මාර්ගය	උඩවලව හංදියේ සිට දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගයේ වැටිය අන්තර් හුවමාරුව දක්වා		කි.මී.26.65
	මිද්දේණිය මාර්ගය	දැනට මංකීරු හතර දක්වා සංවර්ධනය කර අවසන් කර ඇති නායකත්ව පුහුණු මධ්‍යස්ථානය අසල සිට කුඹුගොඩ ආර හංදිය දක්වා		කි.මී. 2.5
	මොරකැටිය මාර්ගය	ඇමිලිපිටිය නගරයේ සිට යෝජිත රේඛීය උද්‍යානය දක්වා		කි.මී.1.35

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

ඇඹිලිපිටිය නගරයට ප්‍රවේශ වීම සඳහා පවතින ප්‍රධාන මාර්ග තුන වන නෝනගම මාර්ගය, මොරකැටිය හා මිද්දෙණිය මාර්ගය තුළින් නගරයට දෛනිකව විශාල වාහන ප්‍රමාණයක් ඇතුළු වීම හා පිටවීම සිදුවේ. ඒ අනුව වර්ෂ 2030 වනවිට අපේක්ෂිත සංවර්ධන ඉලක්කයන් සාර්ථක කරගැනීම සඳහා මෙම මාර්ග සංවර්ධනය හඳුනාගෙන ඇත.

මෙම ප්‍රධාන මාර්ග, පළාත් තුනක් අතර අන්තර් සබ්ධතා පවත්වා ගැනීමට වැදගත්වන අතර නගරයේ අපේක්ෂිත අනාගත සංවර්ධනයන් සමග වැඩිවන රථ වාහන සංඛ්‍යාවට ප්‍රමාණවත් වන පරිදි මාර්ග පුළුල් කර නගර සංවර්ධන කාර්යයන් සිදුකිරීම සඳහා මෙම ප්‍රධාන මාර්ග සංවර්ධනය අත්‍ය අවශ්‍ය වී ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

ඇඹිලිපිටිය නගරයට පිවිසීමට වැඩි වශයෙන් භාවිතා වන ප්‍රධාන මාර්ග සංවර්ධනය තුළින් රථවාහන ගමනාගමනය පහසු කරමින් ප්‍රවාහනය සඳහා අදාළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම.

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- රථවාහන ගමනාගමනය පහසුවීම
- රථවාහන තදබය අවම වීම
- නාගරික ආකර්ෂණය වැඩිදියුණු වීම
- නව ආයෝජන අවස්ථා ලැබීම
- ඉඩම් වටිනාකම ඉහළ නැගීම
- නගරයේ ඉදිරි අපේක්ෂිත සංවර්ධන කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම පහසු වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	රු. මිලියන	ව්‍යාපෘති කාල සීමාව
නොනගම මාර්ගය උඩවලව හංදියේ සිට පදලංගල වැටිය අන්තර් හුවමාරුව දක්වා පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	1350	2019 -2022
මිද්දෙණිය මාර්ගය දැනට මංකිරු හතර දක්වා සංවර්ධනය කර අවසන් කර ඇති නායකත්ව පුහුණු මධ්‍යස්ථානය අසල සිට කුඹුගොඩ ආර හංදිය දක්වා පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	125	2019-2020
මොරකැටිය මාර්ගය ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සිට යෝජිත රේඛය උද්‍යානය දක්වා පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	75	2019-2020

වගු අංක 6.17: ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සේවා මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ සේවා මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නගරය තුළ හඳුනාගෙන ඇති ප්‍රධාන සේවා සැපයුම් ස්ථාන ආශ්‍රිත කටයුතු පහසු කිරීම හා මාර්ග තදබදය අවම කිරීම සඳහා සේවා මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම.			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා.ලේ.කො.	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.	පළාත් ආයතනය	පාලන සභාව
පිහිටීම සිතියම				

මාර්ගයේ දිග	රෝහල් වටරවුම් මාර්ගය	රෝහල් වටරවුම් මාර්ගය ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා	කි.මී.2.1
	මෝදරවන වටරවුම් මාර්ගය	මෝදරවන වටරවුම් මාර්ගය ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා	කි.මී. 3.5
	අක්කර පන්සිය මාර්ගය	අක්කර පන්සිය මාර්ගය ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා	කි.මී.2
	ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය අසලින් පොළ පිටුපස මාර්ගය	ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය සිට කොන්ක්‍රීට් යාඩ් මාර්ගය දක්වා	කි.මී.0.9
	යෝජිත නව සේවා මාර්ගය	අක්කර පන්සිය මාර්ගයේ සිට ඇඹිලිපිටිය රාජකීය විද්‍යාලය පිටුපසින් මොරකැටිය මාර්ගයේ ලියනැගම මාර්ගය දක්වා	කි.මී. 1.3

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයට ඉතා ආසන්නව පිහිටි යෝධගම ප්‍රදේශයට ප්‍රධාන ප්‍රවේශ මාර්ගයක්ව පවතින මෝදරවන මාර්ගය හා රෝහල් මාර්ගය නාගරික ජනතාව භාවිතා කරන ප්‍රධාන සේවා මාර්ග ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

තවද හීගුරආර සිට නෝනගම මාර්ගයෙන් ආරම්භ වන අක්කර පන්සිය මාර්ගය ඔස්සේ නගරයට ගමන් කිරීමට භාවිතා කරනු ලබන අතර එම මාර්ගයද සේවා මාර්ගයක් ලෙස සංවර්ධනය කළ යුතුව ඇත.

එමෙන්ම ඇඹිලිපිටිය නගර මධ්‍යයේ නෝනගම මාර්ගය ආශ්‍රිතව පිහිටා ඇති ඇඹිලිපිටිය රාජකීය විද්‍යාලය ආශ්‍රිතව ඇතිවන මාර්ග තදබදය අවම කිරීම සඳහා නවසේවා මාර්ගයක් මොරකැටිය මාර්ගයට සමාන්තරව ඉදිකිරීම සඳහා යෝජනා කර ඇති අතර එමගින් පාසල් වෙලාවන් වලදී ප්‍රධාන මාර්ගයේ ඇතිවන දැඩි මාර්ග තදබදය අවමකර ගැනීමේ හැකියාව ඇතිවේ.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- ඇඹිලිපිටිය නගරයේ ප්‍රධානතම රෝහල වන ඇඹිලිපිටිය දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල ආශ්‍රිත සෞඛ්‍ය කටයුතු සඳහා දෛනිකව පැමිණෙන ජනතාවගේ හා උසාවිය ඇතුළු රාජ්‍ය ආයතන වෙත පරිපාලන අවශ්‍යතා සඳහා පැමිණෙන ජනතාවගේ කටයුතු පහසු කිරීම සඳහා පවතින රෝහල් මාර්ගය පුළුල්කර සංවර්ධනය කිරීම.
- ප්‍රධාන මාර්ගයට ආසන්නව මගී ජනතාව වැඩි වශයෙන් ගැවසෙන විවිධ සේවා ස්ථාන(මහජන පොළ, ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය, ඇඹිලිපිටිය රාජකීය විද්‍යාලය) ආශ්‍රිතව පවතින මාර්ග තදබදය අවම කිරීම සඳහා සේවා මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- නාගරික සේවා පහසුකම් ලබාගැනීමට පහසුවෙන් ලගාවිය හැකිවීම
- ඉඩම් වටිනාකම ඉහළ යාම
- නාගරික යටිතල පහසුම් විධිමත් වීම

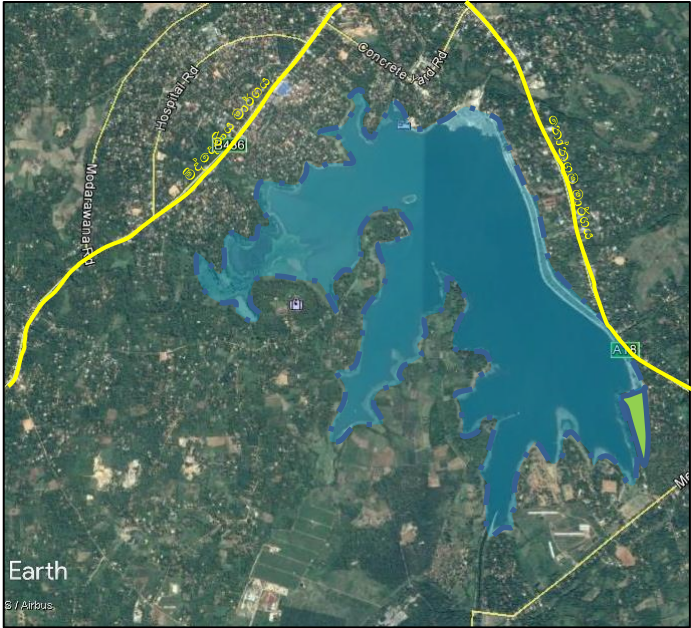
මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	2020 රු. මිලියන
රෝහල් වටරවුම් මාර්ගය මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	63
මෝදරවන වටරවුම් මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	105
අක්කර පන්සිය මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	60
ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය අසලින් පොළ පිටුපස මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	27
අක්කර පන්සිය මාර්ගයේ සිට ඇඹිලිපිටිය ප්‍රථමික විද්‍යාලය පිටුපසින් මොරකැටිය මාර්ගයේ ලියනැගම මාර්ගය දක්වා නව සේවා මාර්ගයක් ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	52

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.18: වන්දිකා වැව ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

වන්දිකා වැව ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය				
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නාගරික පානිය ජල හා කෘෂිකාර්මික ජල අවශ්‍යතාවය සපුරාලීම			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා .කො.ලේ.	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රා .කො.ලේ.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය)පැල්මඩුල්ල මීද්දෙණිය ,නෝනගම මාර්ගය - මාර්ගය(
පිහිටීම සිතියම				
ඉඩමේ අයිතිය	මහවැලි අධිකාරිය			
භූමි ප්‍රමාණය	අක් .1082			

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

නාගරික ජනතාවගේ පානීය ජලය සැපයීමේ ප්‍රධානතම මූලාශ්‍රය වන්නේදී වැව වන අතර වර්ෂ 2030 සඳහා අපේක්ෂිත නේවාසික ජනගහනයට හා කර්මාන්ත කලාපයට අවශ්‍ය පානීය ජල ඉල්ලුම දැනට පවතින ජල ඉල්ලුමට වඩා වැඩි ඉල්ලුමක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති අතර ඒ සඳහා අවශ්‍ය ජලය ලබාගැනීම සඳහාද වන්දිකා වැවප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් හඳුනාගෙන ඇත.

කෘෂිකාර්මික නගරයක් ලෙස ස්ථාපිත වී ඇති ඇමිලිපිටිය නගරයේ ජනතාවගේ මූලික ජීවනෝපාය කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රය ආශ්‍රිතව සිදුවන අතර ඒ සඳහා අවශ්‍ය ජලය යල හා මහ කන්න දෙක සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවීම ගැටළුවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත වී .වගා කිරීම හා අනෙකුත් කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන වගාකිරීම සඳහා ජලය සැපයෙන වැව හා වාරි ඇළ සඳහා උඩවලව ජලාශයෙන් හා වන්දිකා වැව තුළින් ජලය සැපයේ. මේ අනුව නගරය තුළ පවතින ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍රය ලෙසින් වැසි රහිත වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් තුළදීද අවශ්‍ය වන ජලය රඳවා තබාගැනීම සඳහා වන්දිකා වැව ප්‍රතිසංවර්ධනය කරමින් රැඳවුම් ධාරිතාවය ඉහළ නැංවීම අවශ්‍යතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත .

නගරයේ ප්‍රධාන සම්පතක් ලෙස පවතින මෙම වැවේ වැව් රක්ෂිතය තුළ අනවසර ඉදිකිරීම් හඳුනාගෙන ඇත. පානීය ජලය ලබාගන්නා ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍රය ලෙසින් ඉදිරි අවශ්‍යතා සඳහා සුරක්ෂා කරගැනීම සඳහා රෙගුලාසි තුළින් නව සංවර්ධන කටයුතු සීමා කර ඇත ඊට .අමතරව වැව ආශ්‍රිත මෙම වැව ආශ්‍රිතව පරිසර හිතකාමී උද්‍යානයක් ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතියක් හඳුනාගෙන ඇති අතර ඒ තුළින් වැවට හානියක් නොවන පරිදි සංචාරකයින් සඳහා වැව නැරඹීමේ අවස්ථාව සලසා දීමට කටයුතු කර ඇත .

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- වර්ෂ 2030 සඳහා අපේක්ෂිත පානීය ජල ඉල්ලුම සපුරාලීම
- කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ජලය සපුරාලමින් කෘෂි නිෂ්පාදනයන් ඉහළ නැංවීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- පානීය ජල සැපයුම විධිමත් වීම
- සංචාරක ආකර්ෂණය ඉහළ නැංවීම
- වන්දිකා වැව හා ඒ ආශ්‍රිත පරිසරය සුරක්ෂා වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	2020(රු.මිලියන)
වන්දිකා වැව ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	1500
වන්දිකා වැව ආශ්‍රිත උද්‍යානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	50

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම මහවැලි අධිකාරිය විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.19: ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය				
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	කාබනික කෘෂිකාර්මික බෝග ඇතුළු සියලු කෘෂිකාර්මික බෝග එක්රැස් කිරීමේ ,			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා .කො.ලේ.	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රා .කො.ලේ.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (මිද්දෙණිය මාර්ගය)			
පිහිටීම සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	ඇඹිලිපිටිය විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය			
ඉඩමේ අයිතිය	වෙළඳ හා පාරිභෝගික කටයුතු අමාත්‍යාංශය			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්2 .			

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන එක්රැස් කිරීමේ ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස ආරම්භ වී ඇති මෙම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට අපේක්ෂිත අරමුණු අපේක්ෂිත මට්ටමින් සාර්ථක කරගත නොහැකි වී ඇත. ඒ අනුව ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රිත ගොඩනැගිලි විවිධ භාවිතයන් සඳහාද, කිහිපයක් වසා දමාද පවතී. කලාපයේ ගොවින් කෙසෙල් හා එළවලු අස්වනු ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට ගෙන එනු ලබන අතර බොහොමයක් ගොවින් ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට නොපැමිණ අතරමැදි වෙළෙඳුන් හට තම නිෂ්පාදන විකුණනු ලැබේ .

ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීමේ මූලික පරමාර්ථය බවට පත්ව ඇත්තේ කලාපීය ගොවි ජනතාවගේ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සාධාරණ මිල ගණන් යටතේ මිලදී ගනිමින් නගරයේ ආර්ථිකයට සෘජු දායකත්වයක් සැපයීමය. මේවනවිටත් ක්‍රියාකාරීත්වයේ පවතින නගර මධ්‍යයේ ජනාකීර්ණ ප්‍රදේශයක පිහිටි මෙම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය සියලු දිනයන්හි ජනතාවට විවෘතව කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවි මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට හඳුනාගෙන පවතී. දෛනිකව වැඩිවන රසකාරක හා ගුණාත්මක තත්ත්වයෙන් පහළ නිෂ්පාදන වෙනුවට කාබනික නිෂ්පාදන සඳහා මූලික තැනක් ලබාදීම තුළින් ජනතා ඉල්ලුම වැඩි නිෂ්පාදන අලෙවිසැලක් බවට පත්කිරීමට අපේක්ෂා කර ඇත. තවද තුංකම ,කුට්ටිගල ,උඩවලව හා මොරකැටිය කෘෂි බෝග අස්වනු එකතුකිරීමේ මධ්‍යස්ථාන හා සම්බන්ධව ක්‍රියාකරන ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත් කරමින් කලාපීය නිෂ්පාදන විධිමත් ක්‍රමවේදයකට වෙළඳ පොලට නිකුත් කිරීමට මෙම මධ්‍යස්ථානය භාවිතා කෙරේ .

මේ අනුව කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා මුල් තැනක් ලබාදෙමින් කලාපීය ගුණාත්මක කෘෂිකාර්මික බුහුන නිෂ්පාදනය ඉහල නංවමින් නාගරික ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා අත්‍යාවශ්‍ය ව්‍යාපෘතියක් ලෙස මෙම ව්‍යාපෘතිය හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- නගරය පුරා ව්‍යාප්තව ඇති කෘෂි නිෂ්පාදන සම්බන්ධ ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය බවට පත්කිරීම.
- ප්‍රදේශයේ පවතින ප්‍රධානතම කාබනික කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවිසැල බවට පත්කිරීම.

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- කාබනික නිෂ්පාදන අලෙවිය තුළින් වැඩි ප්‍රතිලාභ අත්වීම
- නගරයට පැමිණෙන සංසරණ ජනගහනයට නගරයට ආවේණික කාබනික නිෂ්පාදන මිලදී ගැනීමට හැකිවීම
- නගරය පුරා පවතින කෘෂිබෝග නිෂ්පාදන තොරතුරු හුවමාරු කරගැනීමේ පහසුව

මූල්‍ය සැලැස්ම

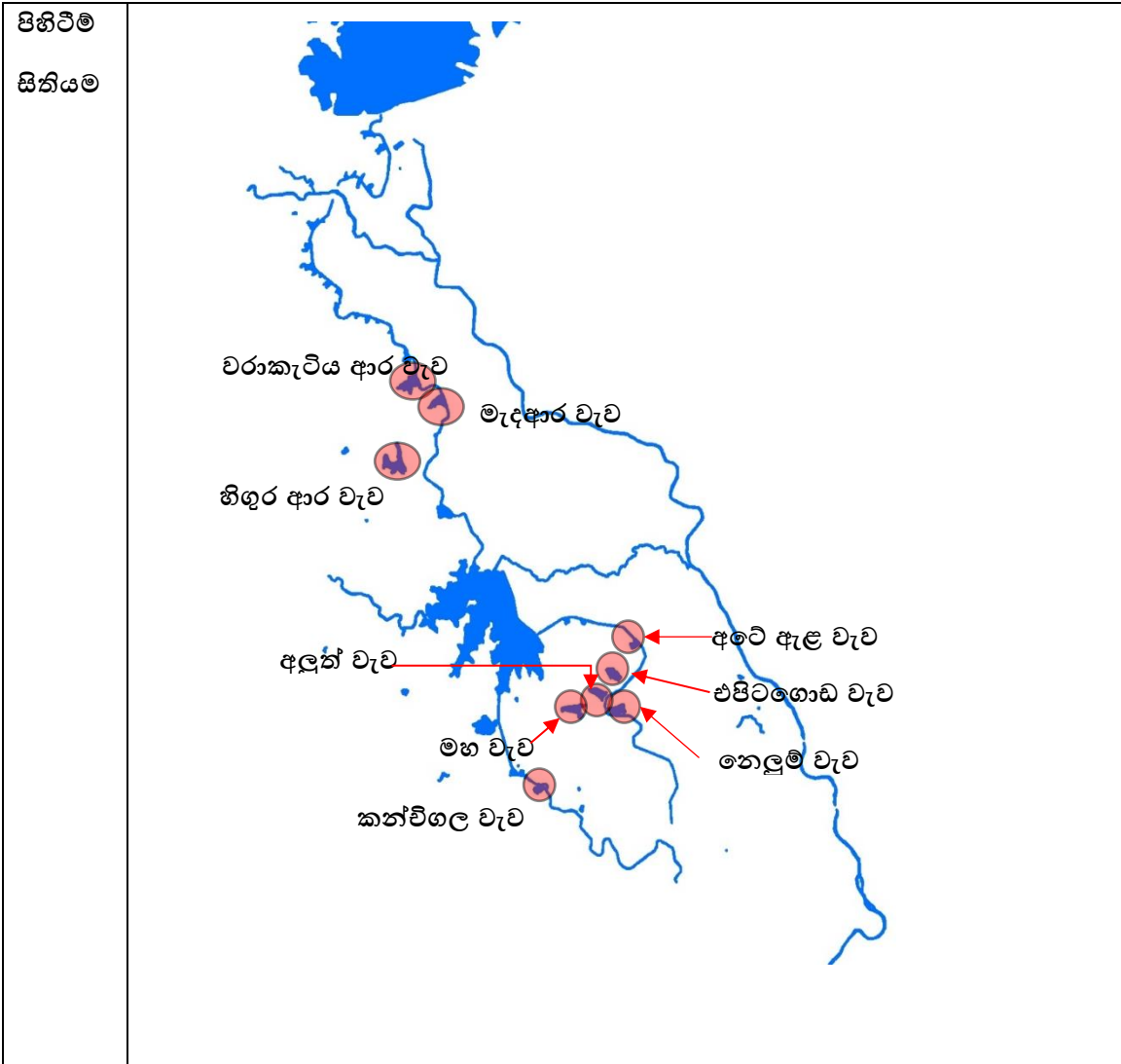
අන්තර්ගතය	2020-21) 2021 මිලියන(
ඇමිලිපිටිය ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	100

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම වෙළඳ හා පාරිභෝගික කටයුතු අමාත්‍යාංශය විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.20 කෘෂිකාර්මික ජල අවශ්‍යතා සඳහා දැනට පවතින වැව් පද්ධතිය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ඇඹිලිපිටිය නගරයේ හඳුනාගත් කුඩා ප්‍රමාණයේ වැව් 9ක් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රධාන නාම	නගරයේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ජලය ප්‍රමාණවත් පරිදි ලබාදීම සඳහා දැනට පවතින වැව් ගැඹුරු කර ප්‍රතිසංකරණය කිරීම.			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා.ලේ.කො.	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව හා ප්‍රාදේශීය සභාව

වැව	භූමි ප්‍රමාණය	ඉඩම් අයිතිය
වන්දිකා වැව	හෙක්.434	මහවැලි අධිකාරිය
වරාකැටිය ආර වැව	හෙක්. 11.9	මහවැලි අධිකාරිය
මැදආර වැව	හෙක්.3.1	මහවැලි අධිකාරිය
හිඟුර ආර වැව	හෙක්. 15.6	වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව
අටේ ඇළ වැව	හෙක්.3.1	මහවැලි අධිකාරිය
අලුත් වැව	හෙක්.6.1	මහවැලි අධිකාරිය
එපිටගොඩ වැව	හෙක්. 4	මහවැලි අධිකාරිය
මහ වැව	හෙක්. 8.1	මහවැලි අධිකාරිය
නෙලුම් වැව	හෙක්.6.1	මහවැලි අධිකාරිය
කන්විගල වැව	හෙක්. 3	මහවැලි අධිකාරිය

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

දැනට ඇමිලිපිටිය නගරයේ පානීය හා කෘෂිකාර්මික ජල අවශ්‍යතා සඳහා ජලය වන්දිකා වැව ආශ්‍රයෙන් සපුරාගනු ලබන අතරම කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය වන ජලය නගරය පුරා ව්‍යාප්තව ඇති කුඩා පරිමාණයේ වැව් හා උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ග පද්ධති මගින් සපයනු ලැබේ.

උඩවලව ජලාශයේ දකුණු ඇළ මගින් වන්දිකා වැව ඇතුළු ඇළ මාර්ග පද්ධතියටම ජලය සැපයෙන අතර ඒ ආශ්‍රිත පවතින කුඩා වැව් තුළ ජලය රඳවා තබාගනිමින් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා මුදාහැරේ.

දැනට මෙම නගරය තුළ ව්‍යාප්තව පවතින හෙක්ටයාර් 3ට වැඩි බොහොමයක් වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කළ යුතු තත්ත්වයක පවතින අතර සමහර වැව් ගොඩවී යාමක් දැක ගත් හැකිවේ. මෙම තත්ත්වය තුළ නගරයේ ක්‍රියාකාරිත්වයට මූලික ශක්තිය සපයන ජල සම්පත සුරක්ෂා කිරීම සඳහා වන්දිකා වැව ඇතුළු අනෙකුත් කුඩා වැව් පද්ධතිය ආරක්ෂා කළ යුතු වේ. එමෙන්ම ඇමිලිපිටිය නගරයේ කෘෂිකාර්මික හා පානීය ජල අවශ්‍යතා දෙකම සපුරාලනු ලබන වන්දිකා වැවෙහි සඳහා පවතින රැඳවුම් ධාරිතාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා වන්දිකා වැව ගැඹුරු කර ප්‍රතිසංස්කරණය කළ යුතු වේ.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- වියළි කාලගුණික නියං සහිත කාලවලදී වගා කටයුතු වලට අවශ්‍ය ප්‍රමාණවත් තරම් ජල ධාරිතාවයක් රඳවා තබාගැනීම
- පවතින කුඩා වැව් පද්ධතිය ආරක්ෂා කරගැනීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ජලය ලැබීම
- කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන කටයුතු ඉහල නැගීම
- නාගරික ආකර්ෂණය වැඩිවීම
- පරිසර පද්ධතිය සුරක්ෂා වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

	වාසාපානි කාලසීමාව	වාසාපානි පිරිවැය
වරාකැටිය ආර වැව	අවු.1	මිලියන 297.5
මැදආර වැව	අවු.1	මිලියන 77.5
හිඟුර ආර වැව	අවු.1	මිලියන 390
අටේ ඇළ වැව	අවු.1	මිලියන 77.5
අලුත් වැව	අවු.1	මිලියන 152.5
එපිටගොඩ වැව	අවු.1	මිලියන 100
මහ වැව	අවු.1	මිලියන 202.5
නෙලුම් වැව	අවු.1	මිලියන 152.5
කන්විගල වැව	අවු.1	මිලියන 75

වාසාපානිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

වාසාපානිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම මහවැලි අධිකාරිය විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.21: උඩවලව වන උද්‍යානය හා රථගාල ස්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	උඩවලව වන උද්‍යානය හා රථගාල ස්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	උඩවලව වන උද්‍යානය හා රථගාල ස්ථාපනය තුළින් සංචාරකයින් ආකර්ෂණය කරගැනීම .			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා .ලේ.කො.	ඇමිලිපිටිය ප්‍රා .ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇමිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (තණමල්විල මාර්ගය)			
පිහිටීම සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	ලදුකැලෑ ප්‍රදේශය			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්.10			
ඉඩම් අයිතිය	මහවැලි අධිකාරිය			

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත සංචාරක සේවා කලාපයට අයත්ව මෙම නාගරික උද්‍යානය යෝජනා කර ඇති අතර දැනට ලදු කැලෑ ප්‍රදේශයක්ව පවතින මෙම ප්‍රදේශය තුළ පවතින තුරුලතා ආදිය ආරක්ෂා කරගනිමින් නාගරික වන උද්‍යානයක් ඇති කිරීමට අපේක්ෂිත අතර තණමල්විල මාර්ගය හරහා උඩවලව ජලාශය නරඹා යන සංචාරකයින්ට මෙම උද්‍යානය තුළ රැඳී සිටීමට හා රථවාහන නතර කිරීමටද ඉඩ පහසුව සැලසීමට යෝජනා කර ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- තණමල්විල මාර්ගය හරහා ගමන්ගන්නා සංචාරකයින්ට උඩවලව ජලාශය ආශ්‍රිත පරිසරය විදිමින් ගිමන් හැරීමට
- පවතින පරිසර පද්ධතිය සුරක්ෂා කරගැනීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- උඩවලව ජලාශය නැරඹීමට පැමිණෙන සංචාරකයින් හට ඒ ආශ්‍රිතව විවේකව ගත් කිරීමේ අවස්තාව උදාවීම
- වාහන නතර කිරීමේ පහසුකම්
- ස්වභාවික පරිසරය ආරක්ෂිත වීම

වගු අංක 6.22: ඇමිලිපිටිය නගරයේ විකල්ප මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ඇමිලිපිටිය නගරයේ විකල්ප මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නගරයේ මාර්ග තදබදය අවම කරමින් නාගරික සේවා විධිමත් කිරීම සඳහා විකල්ප මාර්ග ඇති කිරීම			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා.ලේ.කො.	ඇමිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇමිලිපිටිය නගර සභාව/ ප්‍රාදේශීය සභාව
පිහිටීම සිතියම				

මාර්ගයේ දිග	යෝජිත පළමු විකල්ප මාර්ගය	කුඹුගොඩ ආර හංදියේ සිට කඩදාසි කම්හල මාර්ගය කදුරුගස් ආර හරහා කරවිල යාය මාර්ගය ඔස්සේ නෝනගම මාර්ගය දක්වා	කි.මී.8.9
	යෝජිත දෙවන විකල්ප මාර්ගය	කොළඹ පාර 100 කණුව (බෝසිරිගම මාර්ගය ආසන්නයෙන්) සිට පනාමුර මාර්ගය හරහා මොදරවාන මාර්ගය මිද්දෙණිය මාර්ගය දක්වා	කි.මී. 5.9
	යෝජිත තෙවනවිකල්ප මාර්ගය	හල්මිල්ලකැටිය පාසල් මාර්ගය හතර ඇළ මාර්ගය දක්වා සම්බන්ධ කරමින් වෙහෙරගම මාර්ගය ඔස්සේ මොරකැටිය මාර්ගය දක්වා	කි.මී.3.7

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

වර්ෂ 2030 වනවිට නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය සඳහා අපේක්ෂිත සංවර්ධනය සමග නෝනගම, මොරකැටිය හා මිද්දෙණිය ප්‍රධාන මාර්ග ආශ්‍රිතව ඇතිවිය හැකි මාර්ග තදබදය අවම කරමින් නාගරික කටයුතු කාර්යක්ෂම කිරීම සඳහා විකල්ප මාර්ග සංවර්ධනය හඳුනාගෙන ඇත.

එමෙන්ම හිගුර හා කුඹුගොඩ ආර ප්‍රදේශය ආශ්‍රිතව යෝජිතව පවතින කර්මාන්ත කලාපයේ ක්‍රියාකාරකම් සමග අමුද්‍රව්‍ය හා නිෂ්පාදන ප්‍රවාහන බර වාහන ප්‍රමාණය වැඩි වන අතර එම බර වාහන ගමන් කිරීමේදී නගරයේ ඇතිවිය හැකි රථවාහන තදබදය අවම කිරීම සඳහා මෙම විකල්ප මාර්ග සංවර්ධනය අත්‍යාවශ්‍ය වේ.

මෙහිදී නගරයට ඇතුල්වීම සඳහා පවතින ප්‍රධාන පිවිසුම් මාර්ග සම්බන්ධ කරමින් විකල්ප මාර්ග හඳුනාගෙන පැවතීම තුළින් නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයට ගමන් ගන්නා වාහන ප්‍රමාණය අඩුකර ගැනීමට අපේක්ෂා කර ඇත. ඉදිරි සංවර්ධන ක්‍රියාමාර්ග සමග මොණරාගල දෙසින් කර්මාන්ත කලාප ආශ්‍රිත කුමන හෝ ප්‍රවාහන කාර්යයක් සඳහා ඇමිලිපිටිය නගරයේ කර්මාන්ත කලාපය වෙත පැමිණෙන විට නගර මධ්‍යය හරහා ගමන් නොකර මොරකැටිය මාර්ගය හා සම්බන්ධ විය හැකි විකල්ප මාර්ගය ඔස්සේ නෝනගම මාර්ගයට සම්බන්ධ විය හැකි අතර එම මාර්ගය හරහා නැවතත් කර්මාන්ත කලාපයට සම්බන්ධ වන කරවිල යාය හා කඩදාසි කම්හල මාර්ගය ආශ්‍රිත විකල්ප මාර්ගය තුළින් අවස්ථාවද උදාවේ.

විකල්ප මාර්ග සඳහා හඳුනාගෙන ඇති ප්‍රධාන විකල්ප මාර්ග දැනට පවතින පටු මාර්ග හා සම්බන්ධ කරමින් හඳුනාගෙන ඇති අතර එම මාර්ග පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීම තුළින් ඒ ආශ්‍රිත කුඩා නගර වල සංවර්ධන කටයුතුද පහසු කරගැනීමේ අවස්ථාවද උදාවේ.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- නෝනගම මාර්ගය ඔස්සේ පදලංගල දෙසින් හම්බන්තොට වරායේ සිට කොළඹ හා වෙනත් ප්‍රදේශ වලට ගමන්කරන බර වාහන නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශය මගහැර ගමන් කරවීම තුළින් රථවාහන තදබදය අවම කිරීම.
- හිගුර හා කුඹුගොඩ ආර ප්‍රදේශයේ යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය වෙත ගමන් ගන්නා බර වාහන නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශයෙන් බැහැරව නෝනගම, මීද්දෙණිය හා පනාමුර මාර්ග වෙත සම්බන්ධ කර ගමන්කරවීමට
- නව ආයෝජන අවස්ථා ලබාගැනීම.
- මොණරාගල දෙසින් මොරකැටිය මාර්ගය ඔස්සේ පැමිණෙන වාහන නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය මග හරිමින් කොළඹ දෙසට ගමන්කරවීම සඳහා දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය වෙත යොමුකරවීම
- මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ යෝජිත කර්මාන්ත කලාප හා සම්බන්ධ වී ඒ ආශ්‍රිත අමුද්‍රව්‍ය ඇමිලිපිටිය කර්මාන්ත කලාපය හා පහසුවෙන් අන්තර් හුවමාරු කරගැනීම.

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- වාහන තදබදයකින් තොරව නිෂ්පාදන ප්‍රවාහනයට අවස්තාව සැලසීම
- නාගරික ඉඩම් වටිනාකම ඉහල යාම
- කලාපීය කර්මාන්ත නිෂ්පාදන කටයුතු සාර්ථක වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	(2020-2022) රු.මිලියන
කුඹුගොඩ ආර හංදියේ සිට කඩදාසි කම්හල මාර්ගය කඳුරුගස් ආර හරහා කරවීම යාය මාර්ගය ඔස්සේ නොනගම මාර්ගය දක්වා මාර්ගය පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	311
කොළඹ පාර 100 කණුව (බෝසිරිගම මාර්ගය ආසන්නයෙන්) සිට පනාමුර මාර්ගය හරහා මොදරවාන මාර්ගය මීද්දෙණිය මාර්ගය දක්වා මාර්ගය පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	206
හල්මිල්ලකැටිය පාසල් මාර්ගය හතර ඇළ මාර්ගය දක්වා සම්බන්ධ කරමින් වෙහෙරගම මාර්ගය ඔස්සේ මොරකැටිය මාර්ගය දක්වා මාර්ගය පුළුල් කර සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	129.5

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.23: ඇඹිලිපිටිය නව නගරයේ ළගසේවා බස්රථ නැවතුම්පොළ ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ඇඹිලිපිටිය නව නගරයේ ළගසේවා බස්රථ නැවතුම්පොළ ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නගරය අභ්‍යන්තර ප්‍රවාහන පහසුකම් විධිමත් කිරීම හා ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළෙහි තදබදය අවමකිරීම සඳහා කුඩා ප්‍රමාණයේ බස්නැවතුම්පොළක් නව නගරයේ ඉදිකිරීම			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා.ලේ.කො.	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (මිද්දෙණිය මාර්ගය)			
පිහිටීම සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	මාර්ගස්ථ හා මගී ප්‍රවාහන අධිකාරියේ කාර්යාලය හා හිස් බිම			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්. 0.6 (පර්ච.96)			

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

ඇමිලිපිටිය නගරය තුළ දැනට පවතින ප්‍රධාන බස්නැවතුම්පොළ තුළ පවතින සීමිත ඉඩකඩ බස්රථ හැසිරවීම හා නවතා තැබීමට ප්‍රමාණවත් නොවන අතර ඒතුළින් මගීන්ට සිදුවන පීඩාව අවම කරමින් නාගරික ප්‍රවාහන කටයුතු විධිමත් කිරීම සඳහා නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයට ආසන්නව මගී ජනතාවට පහසුවන පරිදි ලග ගමන් සේවා බස්රථ නැවතුමක් ලෙස මෙම ව්‍යාපෘතිය හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- ප්‍රධාන බස් නැවතුම ආශ්‍රිත පවතින තදබදය අවම කිරීම.
- පොදු ප්‍රවාහන සේවා විධිමත් කිරීම
- නගර මධ්‍යයේ ඇතිවන රථවාහන තදබදය අවම කිරීම .
- පරිපාලන මධ්‍යස්ථානය නව නගරය සඳහා සේවා අවශ්‍යතා මත පැමිණෙන ජනතාවට හා කාර්යාල සේවකයන්ට අවශ්‍ය ප්‍රවාහන පහසුකම් සැපයීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- ප්‍රවාහන සේවා කටයුතු විධිමත් වීම
- පරිපාලන සේවා කටයුතු ලබාගැනීමට පැමිණෙන ජනතාවගේ ප්‍රවාහන කටයුතු පහසු වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	රු.මිලියන
ඇමිලිපිටිය නව නගරයේ ළගසේවා බස්රථ නැවතුම්පොළ ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	200

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇමිලිපිටිය නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.24: ගොවි පුහුණු මධ්‍යස්ථානය හා බීජ අභිජනන මධ්‍යස්ථානය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ගොවි පුහුණු හා බීජ අභිජනන මධ්‍යස්ථානය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නවීන තාක්ෂණය සඳහා ගොවීන් පුහුණු කිරීම හා නවීන බීජවර්ග හඳුන්වාදීම තුළින් කලාපීය කෘෂි නිෂ්පාදන කටයුතු ප්‍රවර්ධනය			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා.ලේ.කො.	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (රත්නපුර - නෝනගම මාර්ගය)			
පිහිටීම සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	කුඹුරු හා ලදු කැලෑ			
ඉඩමේ අයිතිය	මහවැලි අධිකාරිය බලපත්‍රලාභී ඉඩම්			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්.100			

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශයක් වන ඇමිලිපිටිය නගරය ආශ්‍රිතව වී, එළවලු, පළතුරු හා අතිරේක බෝග ඇතුළු බොහෝ වගාවන් සිදුකරන අතර වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් තුළ වගාකිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් තරම් ජලය නොලැබීම හා ගොවීන්ගේ කෘෂි නිෂ්පාදන සඳහා සාධාරණ මිලක් නොලැබීම යනාදී ගැටළු කෘෂිකර්මාන්තය ආශ්‍රිත පවතින ගැටළු ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

බීජ අභිජනන මධ්‍යස්ථානයක් ඇති කිරීම තුළින් වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් සඳහා ඔරොත්තු දෙන බෝග වර්ග හඳුනාගැනීමත් අඩුකාලීනව අස්වනු ලබාගත හැකි බීජ වර්ග ගොවීන්ට හඳුන්වාදීමත් අපේක්ෂා කර ඇත.

ගොවි පුහුණු මධ්‍යස්ථානයක් ඇතිකිරීම තුළින් කලාපීය ගොවි ජනතාවට නව තාක්ෂණික දොන්ය ලබාදීම හා රසායනික භාවිතය අවම කරමින් ගුණාත්මක බෝගවගාවන් සඳහා කාබනික පොහොර භාවිතය ඉහළ නැංවීම ආදී ක්‍රමෝපායන් පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම ආදී කාර්යයන් සිදු කිරීම අපේක්ෂා කරයි.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- නවීන තාක්ෂණය භාවිතය පිළිබඳ ගොවීන්ට අවශ්‍ය දැනුම ලබාදීම
- ප්‍රදේශයට ආවේණික නව බීජ වර්ග හඳුන්වාදීම
- කලාපීය කෘෂිකාර්මික කටයුතු ප්‍රවර්ධනය තුළින් නාගරික ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- කලාපයට ආවේණික බීජ වර්ග ලබාගත් හැකිවීම
- ගොවීන්ට කෘෂිකර්මාන්තය ආශ්‍රිත නවීන තාක්ෂණික දැනුම ලබාගත් හැකිවීම
- කෘෂිකර්මාන්තය ආශ්‍රිත සේවා වැඩිදියුණු වීම
- අනෙකුත් ප්‍රදේශ තුළ ගොවිජනතාවටද ගොවි පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා සහභාගී විය හැකි වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	.රු) මිලියන(2021-2023
ගොවි පුහුණු මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	1000
බීජ අභිජනන මධ්‍යස්ථාන ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	1500

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ගොවිජන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.25: ඇමිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය ආශ්‍රිත රථගාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	ඇමිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය ආශ්‍රිත රථගාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	පාසල් වේලාවන් තුළ පාසල් ළමුන් ප්‍රවාහන බස්රථ හා වැන් රථ මෙන්ම පාසලට පැමිණෙන අනෙකුත් වාහන ගාල්කර තැබීම			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා.ලේ.කො.	ඇමිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇමිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව
ප්‍රවේශය	පළාත් සභා මාර්ග (කොන්ක්‍රීට් යාඩ් මාර්ගය)			
පිහිටීම සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	හිස් ඉඩම			
ඉඩමේ අයිතිය	ඇමිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්.1.5			

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

ඇමුණුම අනුකූල නගරය තුළ පවතින ප්‍රධාන හා ජනප්‍රිය පාසලක් වන ඇමුණුම අනුකූල ජනාධිපති විද්‍යාලය සඳහා පැමිණෙන සිසු රැගත් බස් රථ හා අනෙකුත් වාහන පාසලට ආසන්නයෙන් නතර කර තැබීම සඳහා මෙම ව්‍යාපෘතිය හඳුනාගෙන ඇත. මෙමගින් අවට මාර්ගයන්හි පාසල් වේලාවන් වලදී සිදුවන දැඩි මාර්ග තදබදය අවම කිරීමක් සිදුකළ හැකි මෙන්ම පාසල් සිසුන්ට පාසල් භූමිය තුළදීම ගොඩවීමට හා බැසීමට සැලැස්වීම තුළින් සිසුන්ගේ ආරක්ෂාවද සැලසීම සිදුකළ හැක. එබැවින් මෙම ව්‍යාපෘතිය කාලීන අවශ්‍යතාවයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

ඇමුණුම අනුකූල ජනාධිපති විද්‍යාලයේ සිසු ප්‍රවාහන බස් රථ හා වෑන් රථ හා පාසලට පැමිණෙන වාහන නතර කිරීම සඳහා රථගාල ඉදිකිරීම තුළින් මිද්දේණිය හා කොන්ක්‍රීට් යාඩ් මාර්ගය අවට පාසල් වේලාවන් වල ඇතිවන දැඩි මාර්ග තදබදය අවම කිරීම.

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- පාසල් බස් රථ හා අනෙකුත් සිසු ප්‍රවාහන වාහන හැසිරවීමේ පහසුව
- පාසල් කාලවේලාවන්හිදී අපහසුවකින් සිසු ප්‍රවාහන රථවාහන නතර කර තැබීමේ පහසුව

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	.රු) මිලියන(
ඇමුණුම අනුකූල ජනාධිපති විද්‍යාලය ආශ්‍රිත රථගාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	25

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇමුණුම අනුකූල නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.26: දකුණු ඇළ මාර්ගය උඩවලව සිට ඇඹිලිපිටිය දක්වා සංචාරක ගමන් පථයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	දකුණු ඇළ මාර්ගය උඩවලව සිට ඇඹිලිපිටිය දක්වා සංචාරක ගමන් පථයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	සංචාරක ගමන් පථයක් ස්ථාපිත කරමින් නගරයේ ස්වභා සෞන්දර්යය භුක්තිවිඳීමේ අවස්ථාව සලසා දීම හා නගරයට පවතින සංචාරක ආකර්ෂණය ඉහළ නැංවීම			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා .ලේ.කො.	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රා .ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව / ප්‍රාදේශීය සභාව
ප්‍රවේශය	ප්‍රාදේශීය මාර්ග (උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ගය)			
පිහිටීම් සිතියම				

<p>දැනට පවතින භාවිතය</p>	<p>මෙය උඩවලව දකුණු ඇළේවම් ඉවුර වන අතර එය සාමාන්‍ය ගමන් මාර්ගයක් වශයෙන් දැනට පවතී</p>
<p>ඇළ මාර්ගයේ දිග</p>	<p>කි. මී. 17.3</p>

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

වර්ෂ 2030 දක්වා වන ඇමිලිපිටිය නගර සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් යෝජිත සංචාරක කලාපය ආශ්‍රිතව පිහිටා ඇති උඩවලව ජලාශයේ සිට ආරම්භ වන උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ගය නගරයේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා මෙන්ම වන්දිකා වැව පෝෂණය කිරීම සඳහාද ජලය සපයාදෙන ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍රයක්ව පවතී. එම ඇළ මාර්ගය ඔස්සේ නගරයට ආවේණික පරිසර ලක්ෂණ නරඹමින් නගර මධ්‍යයට ප්‍රවේශ වීමට මෙම මාර්ගය යෝජනාකර ඇත.

එමෙන්ම යෝජිත සංචාරක කලාපයට පැමිණෙන සංචාරකයින්ට එහි පවතින සංචාරක අත්දැකීම් වලට අමතරව නගරයට ප්‍රවිෂ්ට වෙමින් කලාපයට ආවේනික ප්‍රණිත ආහාර රස විඳීමට හා වන්දිකා වැව, කාවන්තිස්ස වැව නාගරික උද්‍යානය නැරඹීමේ අවස්ථාවද උදාකරදීම සඳහා මෙම ගමන් පථය සංවර්ධනය කිරීමට හඳුනාගෙන ඇත.

මෙමගින් නගරය තුළ පවතින සංචාරක ආකර්ශණීය ප්‍රදේශ වෙත පහසුවෙන් යොමුකරවීමත් නාගරික කෘෂි නිෂ්පාදන ජනප්‍රිය කිරීමත් ආදී ආර්ථිකමය ප්‍රතිලාභ අත්කර ගැනීමේ අපේක්ෂාව ඇතිව මෙම ව්‍යාපෘතිය සිදුකිරීමේ අවශ්‍යතාව හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- උඩවලව සංචාරක කලාපයට පැමිණෙන සංචාරකයින් සඳහා නව සංචාරක අත්දැකීම් ලබාදෙමින් නගරය තුළට ආකර්ෂණය කරගැනීම
- උඩවලවට පැමිණෙන සංචාරකයින් ඇමිලිපිටිය වෙළඳ නගරය වෙතද යොමුකරවීම තුළින් නාගරික ආර්ථිකය වර්ධනය කර ගැනීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- නව සංචාරක අත්දැකීම් ලැබීම
- උඩවලව සිට නගරයේ ස්වභාවික සිරි නරඹමින් නගර මධ්‍යයට පිවිසීමේ පහසුව
- සංචාරක ආකර්ෂණය
- ඉඩම් වටිනාකම් ඉහල යෑම
- ඇළ මාර්ගය සුරක්ෂා වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	2021.෮)මිලියන(
උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ගය සංචාරක ගමන් පථයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	200

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම මඟවැලි අධිකාරිය විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.27: යෝධගම ක්‍රීඩාංගණය හා නාගරික උද්‍යාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	යෝධගම ක්‍රීඩාංගණය හා නාගරික උද්‍යාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශය තුළ පවතින ආකර්ෂණය වැඩිදියුණු කරමින් නාගරික ජනතාවට අවශ්‍ය ක්‍රීඩා, විවේක හා විනෝද කටයුතු පහසුකම් සැලසීම			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා.ලේ.කො.	ඇමිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇමිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (මිද්දෙණිය මාර්ගය)			
පිහිටීම සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	යෝධගම ක්‍රීඩාංගණය, කැලෑ ප්‍රදේශය ,			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්.18			

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

වර්ෂ 2030 සඳහා අපේක්ෂිත කලාපීකරණ සැලැස්මේ ආයතනික කලාපය තුළට මෙම ව්‍යාපෘතිය ඇතුළත් වේ. මෙමගින් ආයතනික කටයුතු සඳහා පැමිණෙන ජනතාව හා මිද්දෙණිය මාර්ගය දෙසින් නගරයට ඇතුළුවන හා පිටවන ජනතාවට මෙන්ම නගරයේ ජීවත්වන ජනතාවට උෂ්ණත්වය තරමක් වැඩි වියළි කලාපීය ලක්ෂණ සහිත මෙම නගරය තුළ පවතින උණුසුම් ස්වභාවය මගහරිමින් විවේකිව රැදී සිටීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීමේ අවශ්‍යතාවයක් හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව මෙම ව්‍යාප්තිය එම අපේක්ෂාව ඉටුකිරීම සඳහා හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- නගරාශ්‍රිත ජනතාවට අවශ්‍ය ක්‍රීඩා, විවේක හා විනෝද කටයුතු පහසුකම් සපුරාලීම
- පවතින ක්‍රීඩාංගනය තුළ පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම
- නගරයට ඇතුළුවන ප්‍රධාන පිවිසුම් මාර්ගයක් වන මිද්දෙණිය මාර්ගය ආශ්‍රිතව අලංකාරත්වය හා නාගරික ආකර්ෂණය වැඩිදියුණු කිරීම.

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- නාගරික ජනතාවට ක්‍රීඩා හා විනෝද කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් පහසුවෙන් සලසාගත් හැකිවීම
- නාගරික ආකර්ෂණය ඉහළ යාම
- නගරයට පරිපාලන සේවා ලබාගැනීමට හා විවිධ අවශ්‍යතා සඳහා පැමිණෙන පුද්ගලයන්ට රැදී සිටීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	.රු) මිලියන(
යෝධගම ක්‍රීඩාංගණය හා නාගරික වන උද්‍යානය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	100

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇමිලිපිටිය නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.28 : උඩවලව නගරයේ මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	යෝජිත උඩවලව නගරයේ මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	සංචාරක සේවා සැපයුම් ස්ථාන ආශ්‍රිත කටයුතු පහසු කිරීම සඳහා හඳුනාගත් සේවා මාර්ග සංවර්ධනය			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා.ලේ.කො.	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව
පිහිටීම සිතියම				
මාර්ගයේ දිග	සෝමිල් මාර්ගය	සෝමිල් මාර්ගය ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා		කි.මී.0.7
	ධර්මපාල මාවත	ධර්මපාල මාවත ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා		කි.මී. 1.6
	මුදුන්මන්කඩ මාර්ගය	මුදුන්මන්කඩ මාර්ගය ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා		කි.මී.3.6

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

වර්ෂ 2030 සඳහා යෝජිත කලාපීයකරණ සැලැස්මට අනුව සංචාරක සේවා කලාපය ලෙස නම්කර පවතින උඩවලව නගරය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශය තුළ මේවන විටත් සංචාරක හෝටල් ස්ථාපිතව තිබෙන අතර යෝජිත සංචාරක උද්‍යානය සඳහා ධර්මපාල මාවත හා සෝමිල් මාර්ගය අතර තේක්ක ඉඩම යෝජනා කර ඇත.

ඒ අනුව සංචාරක කටයුතු ප්‍රවර්ධනය කරමින් උඩවලව සංචාරක කලාපයට පැමිණෙන දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින්ට අවශ්‍ය විනෝදාස්වාදයන් ඇතුළු අනෙකුත් පහසුකම් සපුරාලීම සඳහා සංචාරක උද්‍යානය හා නවාතැන් ස්ථාන වෙත පහසුවෙන් ලගාවීමට මෙම මාර්ග සංවර්ධනය අත්‍යාවශ්‍ය වී ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- සෝ මිල් මාර්ගය හා ධර්මපාල මාවත යෝජිත සංචාරක උද්‍යානයට ඇතුළු වීම පහසු කිරීම සඳහා සංවර්ධනය කිරීම
- සංචාරක නවාතැන් හා සේවා පහසුකම් ලබාගැනීම පහසු කිරීම සඳහා විකල්ප පවතින ප්‍රවේශ මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- සංචාරක ආකර්ෂණය වැඩිදියුණු වීම
- සංචාරක සේවා පහසුකම් ලබාගැනීම පහසු වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	2020-2022 රු)මිලියන(
සෝමිල් මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	24.5
ධර්මපාල මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	56
මුදුන්මන්කඩ මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	126

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇමිලිපිටිය නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.29: මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	මොරකැටිය වී ගබඩාව ප්‍රතිසංස්කරණය තුළින් කලාපීය වී නිෂ්පාදන සඳහා අවශ්‍ය ගබඩා පහසුකම් සැලසීම			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා.ලේ.කො.	ඇඹිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (මොරකැටිය මාර්ගය)			
පිහිටීම සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	වසාදමන ලද මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය හා එහි හිස් බිම්			
ඉඩමේ අයිතිය	කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය , මහවැලි අධිකාරිය			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්. 18			

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය 1970 වසරේ ආරම්භ වී වසර 10ක පමණ කාලයක් ක්‍රියාත්මක වී ඇති අතර දවසේ පැය 24 පුරාම වී තැම්බීම, වේලීම හා කෙටීම මෙන්ම ගබඩා කටයුතු සඳහා භාවිතා කර ඇත. මේවන විට වී ගබඩා

කිරීම සඳහා පමණක් යම් ගොඩනැගිලි කිහිපයක් භාවිතා කරන අතර යන්ත්‍ර සූත්‍ර ඇතුළු අනෙක් ගොඩනැගිලි භාවිතයෙන් තොරව පවතී. මෙම තත්ත්වය තුළ නැවතත් මෙම භූමිය හා ගොඩනැගිලි භාවිතයට ගැනීම කලාපයේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු ප්‍රවර්ධනයට මෙන්ම කෘෂි ආර්ථිකය ඉහල නැංවීමට ශක්තියක් වේ.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- කලාපීය වී නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය නවීන ගබඩා පහසුකම් ලබාදීම, ඒ ආශ්‍රිත සහල් හා සහල් පිටි නිෂ්පාදනය සිදුකිරීම.
- නාගරික කෘෂිකර්මාන්ත ආශ්‍රිත කාර්යයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- විශාල වටිනාකමක් සහිත දේපළක් විනාශ වී යාමට නොදී නැවත භාවිතයට ගැනීම තුළින් නාගරික ආර්ථිකයට ශක්තියක් ලබාදීම

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- නාගරික ගොවීන්ට නගරය තුළින්ම සහල් නිෂ්පාදන කටයුතු සිදුකර ගත හැකි වීම
- නාගරික නිෂ්පාදන වෙළඳපොළ වැඩිදියුණු වීම

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	.රු) මිලියන(2021-2022
මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	200

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම වී අලෙවි මණ්ඩලය විසින් සිදුකෙරේ.

වගු අංක 6.30: ඇමිලිපිටිය මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතිය හැඳින්වීම				
ව්‍යාපෘති මාතෘකාව	මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය			
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නාගරික ජනතාවගේ ක්‍රීඩා කෞශල්‍ය කටයුතු ප්‍රවර්ධනය කිරීම			
පිහිටීම	පළාත	සබරගමුව	දිස්ත්‍රික්කය	රත්නපුර
	ප්‍රා.ලේ.කො.	ඇමිලිපිටිය ප්‍රා.ලේ.කො.	පළාත් පාලන ආයතනය	ඇමිලිපිටිය නගර සභාව
ප්‍රවේශය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි මාර්ගය (නෝනගම මාර්ගය)			
පිහිටීම සිතියම				
දැනට පවතින භාවිතය	මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය			
භූමි ප්‍රමාණය	අක්.9.9			

ව්‍යාපෘතියේ අදාළත්වය

ඇඹිලිපිටිය නගරය තුළ දැනට පවතින ප්‍රධානතම ක්‍රීඩාංගණය මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය වන අතර දැනට පවතින අඩුපාඩු සංවර්ධනය කිරීම සඳහා මෙම ව්‍යාපෘතිය හඳුනාගෙන ඇත.

ව්‍යාපෘති අරමුණු

- ප්‍රදේශයේ පවතින ප්‍රධානතම ක්‍රීඩාංගණය ලෙස ප්‍රතිසංවර්ධනය කරමින් ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ ක්‍රීඩාකටයුතු අවශ්‍යතා විධිමත් කිරීම.

ව්‍යාපෘතිය තුළින් සැපයෙන ප්‍රතිලාභ

- නාගරික ජනතාවට පළාත් හා ජාතික මට්ටමේ ක්‍රීඩා තරග නියෝජනය කිරීම සඳහා පුහුණු වීම් කටයුතු සිදුකිරීමේ පහසුව
- ක්‍රීඩා උත්සව සංවිධානය කිරීමේ පහසුව

මූල්‍ය සැලැස්ම

අන්තර්ගතය	2021-2022 මිලියන (රු)
මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	2000

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තුව

ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසුව නඩත්තුව හා පවත්වාගෙන යාම ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් සිදුකෙරේ.

6.6.2 වගකිවයුතු ආයතනික රාමුව.

වගු අංක 6.31: ව්‍යාපෘති හා ඊට අදාළ වගකිවයුතු ආයතන

සැලසුම	උප සැලසුම් සහ ක්‍රියාකාරී ව්‍යාපෘති	අදාළ ආයතන	ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ආයතනයෙහි වගකීම්	
භෞතික හා සමාජීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන උපාය මාර්ග	ප්‍රවාහන සැලැස්ම			
	නගරයේ ප්‍රධාන මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තු කිරීම	
	විකල්ප මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තු කිරීම	
	අතුරු මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තු කිරීම	
	සේවා මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නඩත්තු කිරීම	
	ඇඹිලිපිටිය බස්නැවතුම්පොළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	ප්‍රධාන සංවර්ධනය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
		මාර්ග සංවර්ධනය	මාර්ග සංවර්ධන ප්‍රවාහන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යෑම
	ළගසේවා බස් රථ නැවතුම්පොළ ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නගර සංවර්ධනය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
		මාර්ග සංවර්ධනය	මාර්ග සංවර්ධන ප්‍රවාහන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යෑම
	ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය හා මහජන පොළ ඇතුළු පොදු මහජන අවශ්‍යතා සඳහා රථගාල් ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නගර සංවර්ධනය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
		සභාව	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව	ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යෑම හා නඩත්තු කිරීම
	උඩවලව නගර මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	යෝජිත ඇඹිලිපිටිය ජනාධිපති විද්‍යාලය ආශ්‍රිත රථගාල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නගර සභාව	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	නගර මධ්‍යය සංවර්ධන සැලැස්ම			
	යෝජිත පරිපාලන සංකීර්ණ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නගර සංවර්ධන අධිකාරිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
		සභාව	රාජ්‍ය පරිපාලන අමාත්‍යාංශය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
පානීය ජල සැලැස්ම				
යෝජිත නව ජල ව්‍යාපෘතිය	ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාප්‍රවාහන මණ්ඩලය	ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාප්‍රවාහන මණ්ඩලය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම	
වන්දිකා වැව ප්‍රතිසංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	මහවැලි අධිකාරිය	මහවැලි අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම	
විදුලි සැපයුම් සැලැස්ම				
යෝජිත ඇඹිලිපිටිය කොටුමා උපපොළ පුළුල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	ලංකා මණ්ඩලය	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම	
අප ජල හා මලාප්‍රවාහ සැලැස්ම				
යෝජිත පිරිපහදු ඒකකය			ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම	

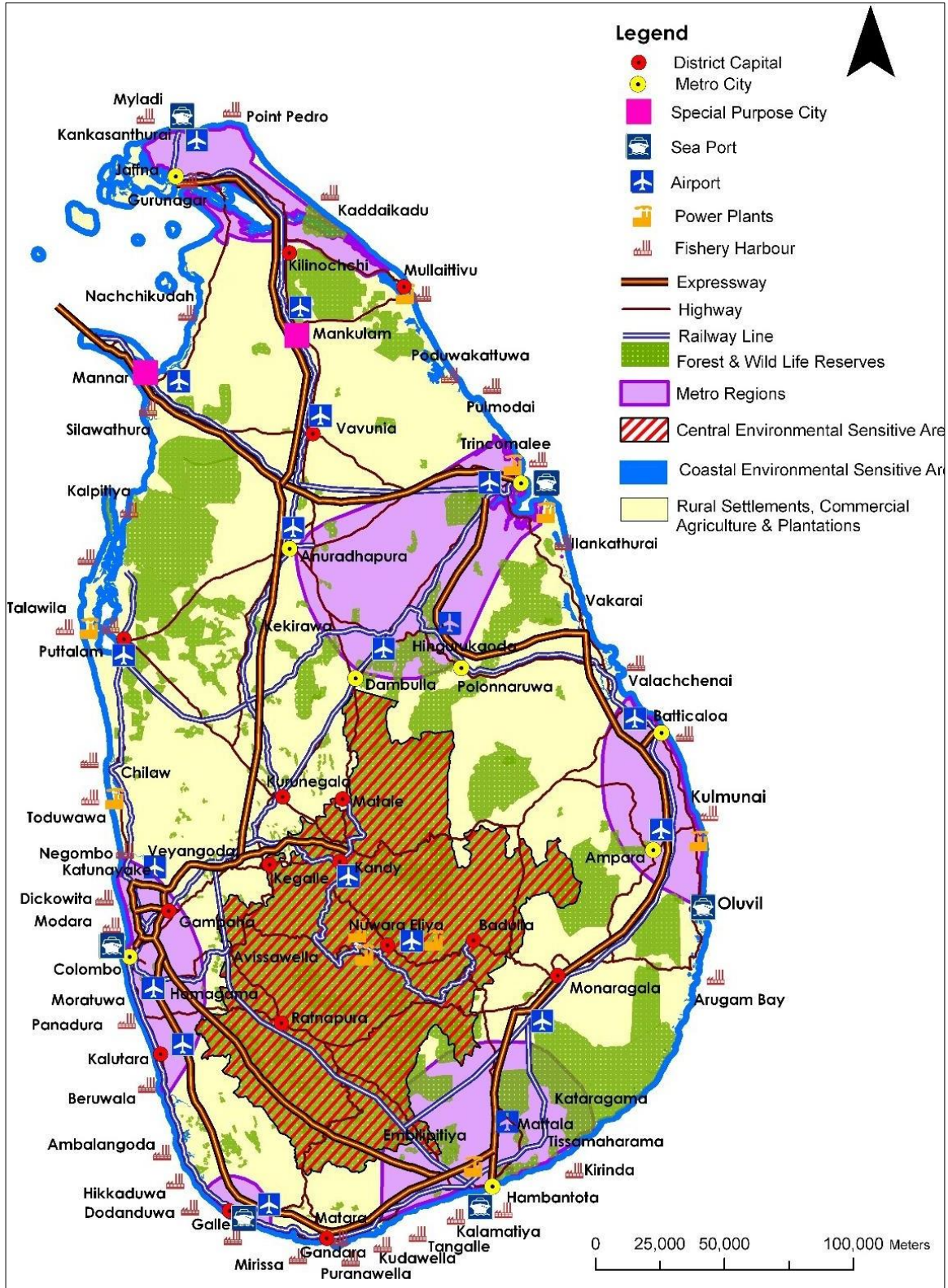
	කඩදාසි කම්හලට අයත් කලුදිය පොකුණු යෝජිත කර්මාන්ත කලාපයේ අපජල පිරිපහදු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
සෂ් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සැලැස්ම			
	සෂ් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය	ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව ප්‍රාදේශීය / සභාව	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
කෘෂි ආර්ථික සැලැස්ම			
	වැව් පද්ධතිය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	මහවැලි අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක
ආර්ථික සංවර්ධන උපාය මාර්ග	කෘෂි ආර්ථික සැලැස්ම		
	ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ප්‍රධාන මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	මොරකැටිය වී ගබඩා සංකීර්ණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	වී මණ්ඩලය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	තුංකම, කුට්ටිගල මහජන පොළවල් සංවර්ධනය කිරීම හා කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඇතිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
		ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව	ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යාම
	කර්මාන්ත සැලැස්ම		
	ඇඹිලිපිටිය හිගුර ප්‍රදේශයේ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන ආශ්‍රිත අගය එක්කරන නව කර්මාන්ත කලාපයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	සංචාරක සැලැස්ම		
	උඩවලව සංචාරක උද්‍යානය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	නගර මධ්‍යය සංවර්ධන සැලැස්ම		
යෝජිත සාප්පු සංකීර්ණය හා රථගාල	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම	
යෝජිත ආපන ශාලා, සිනමා ශාලා ඇතුළත් වාණිජ සංකීර්ණය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම	
නිරසාර පරිසර සංවර්ධන උපක්‍රම	සංචාරක සැලැස්ම		
	යෝජිත උඩවලව වන උද්‍යානය හා රථගාල	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
		ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව	ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යාම
	වන්දිකා වැව ආශ්‍රිත උද්‍යානය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව		ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යාම	

	උඩවලව දකුණු ඇළ මාර්ගය සංචාරක ගමන් පථයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
		මහවැලි අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යාම
පොදු එළිමහන් කටයුතු පිළිබඳ අවකාශීය සැලැස්ම			
	යෝජිත ඇඹිලිපිටිය මොරකැටිය මාර්ගයේ රේඛීය උද්‍යාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	යෝජිත යෝධගම ක්‍රීඩාංගණය හා නාගරික උද්‍යාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
නගර සභාව		ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යාම	
	මහවැලි ක්‍රීඩාංගණය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	මහවැලි අධිකාරිය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම

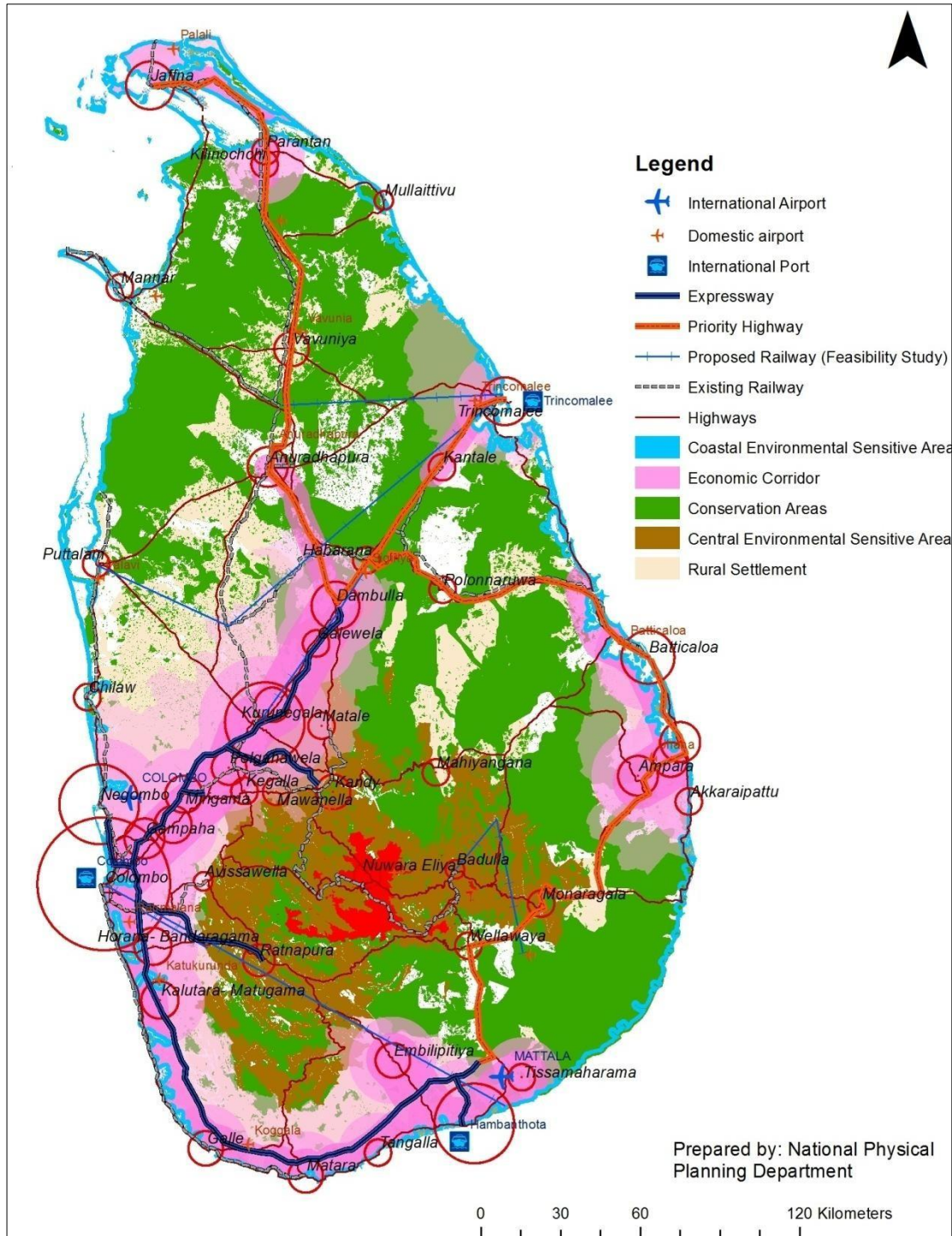
අවුහුම

1 සිතියම

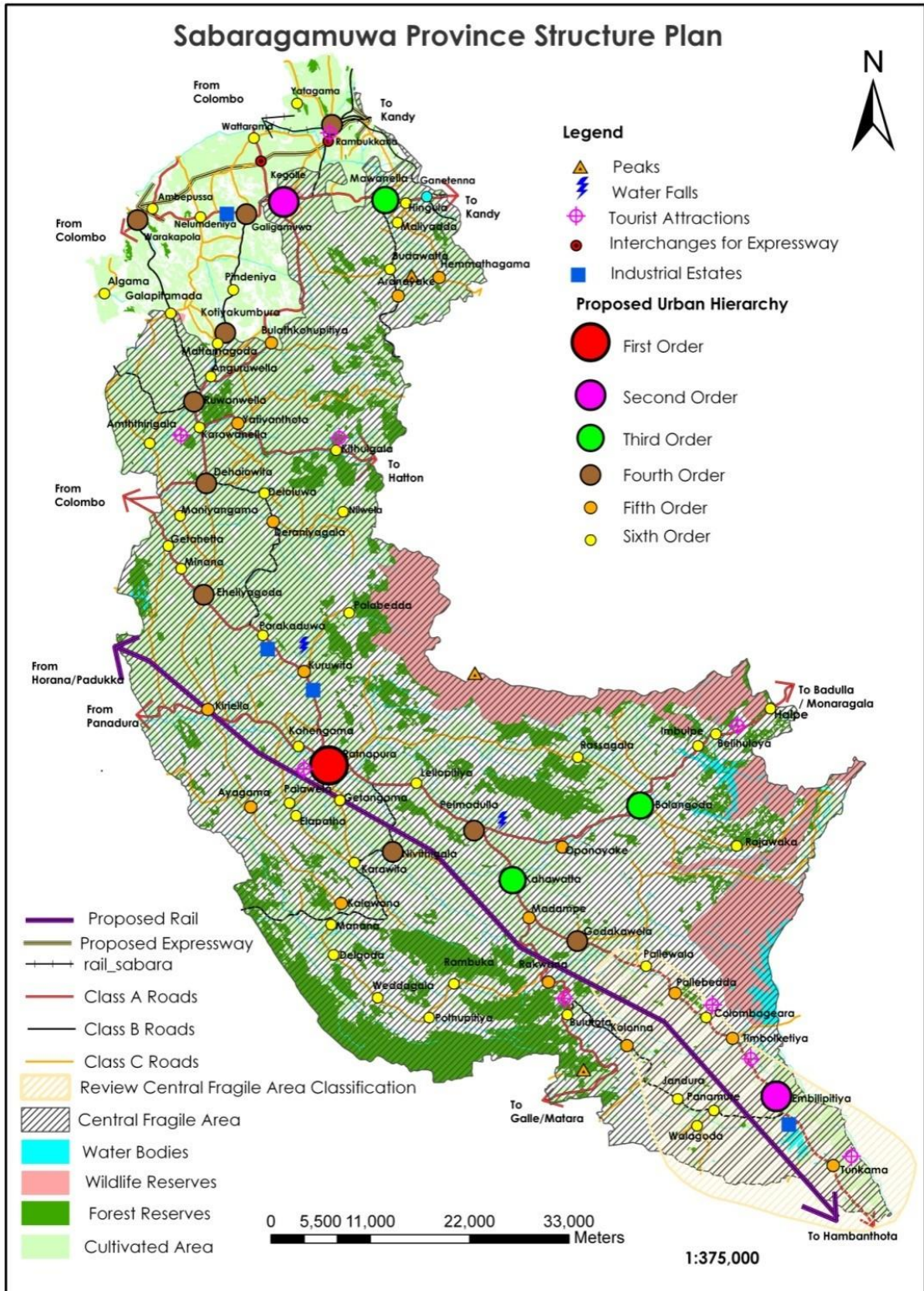
1.1 ජාතික භෞතික සැලැස්ම 2030

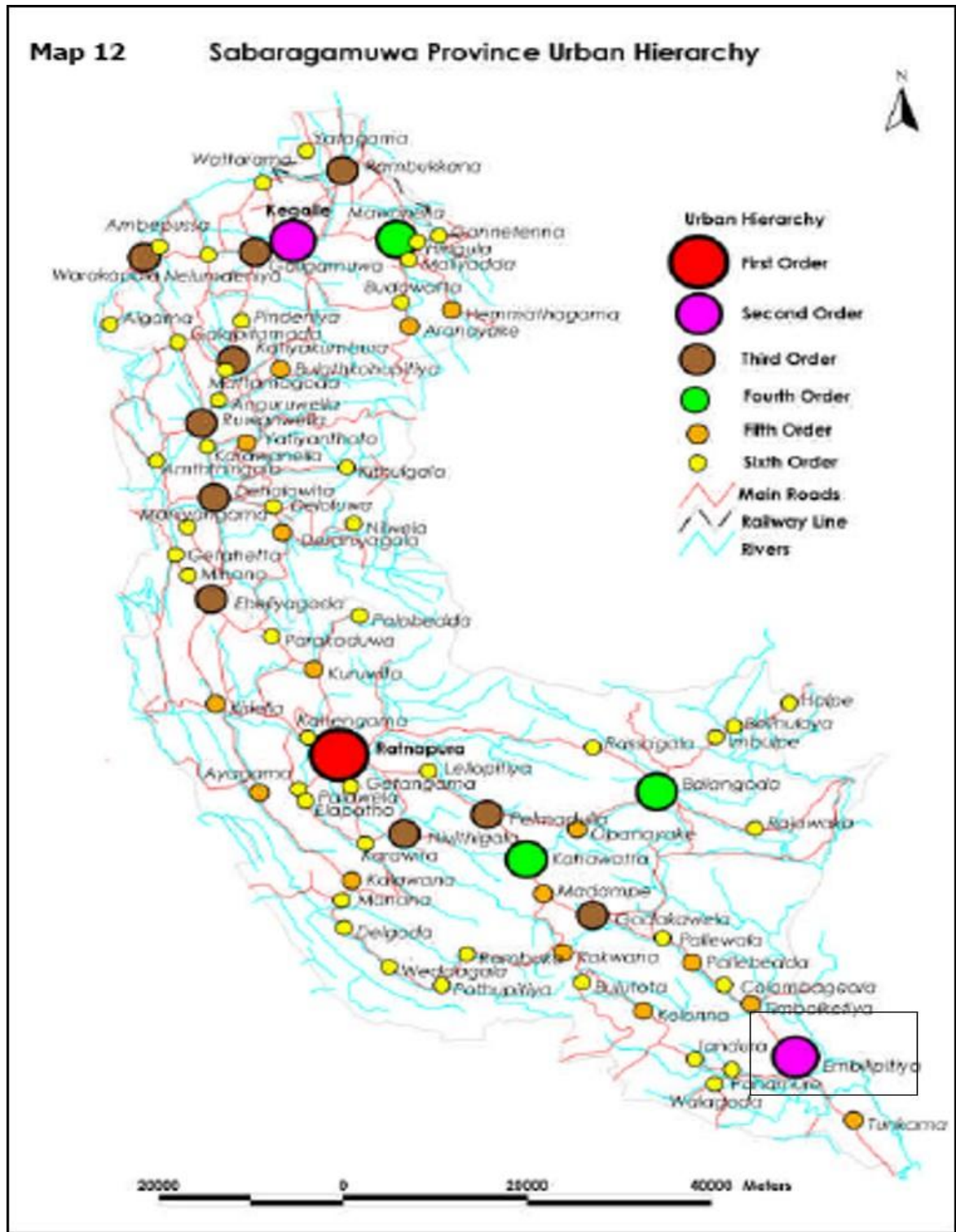
1.2 ජාතික භෞතික සැලැස්ම 2050

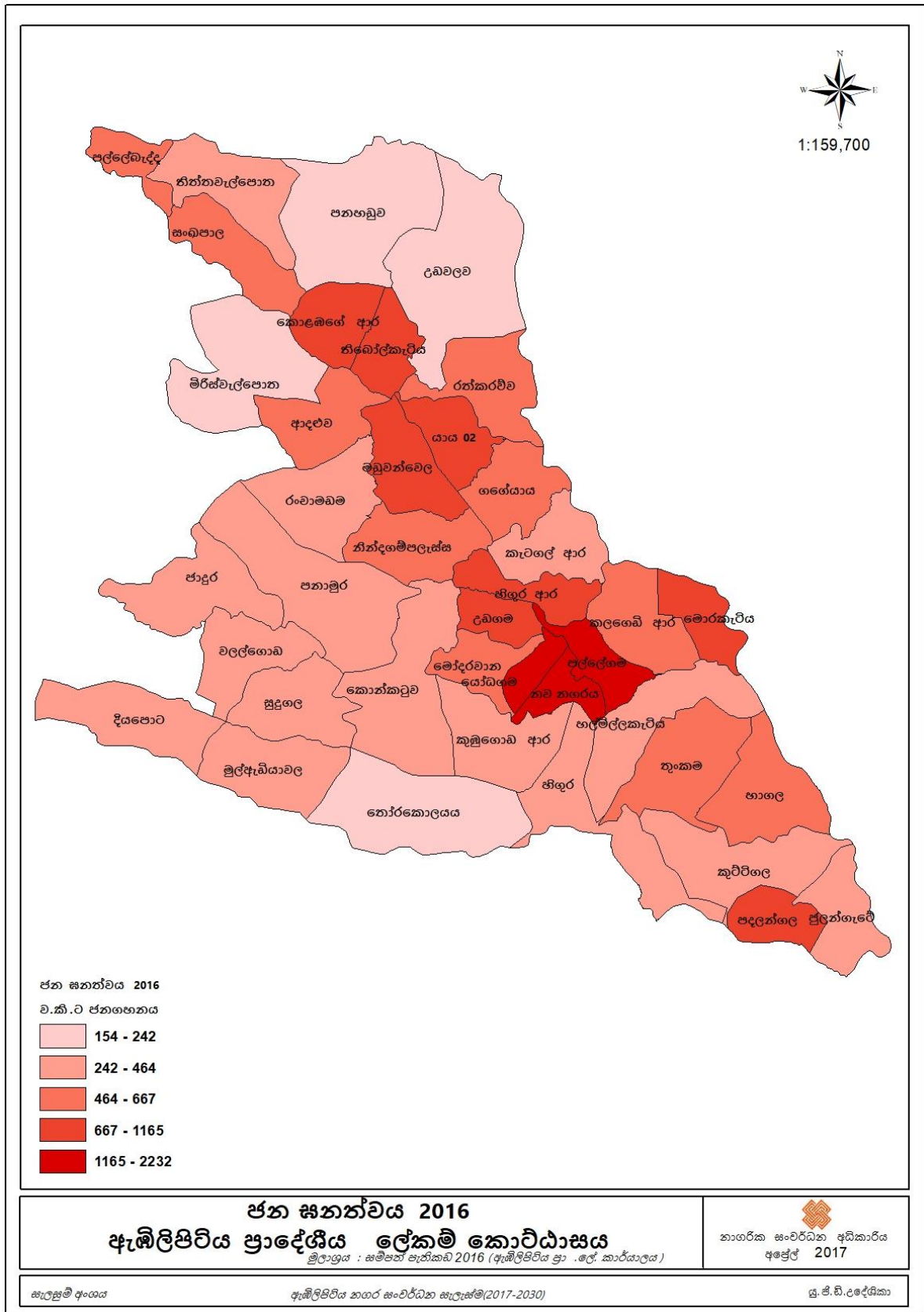
1.3 සබරගමුව පළාත් ව්‍යුහ සැලැස්ම

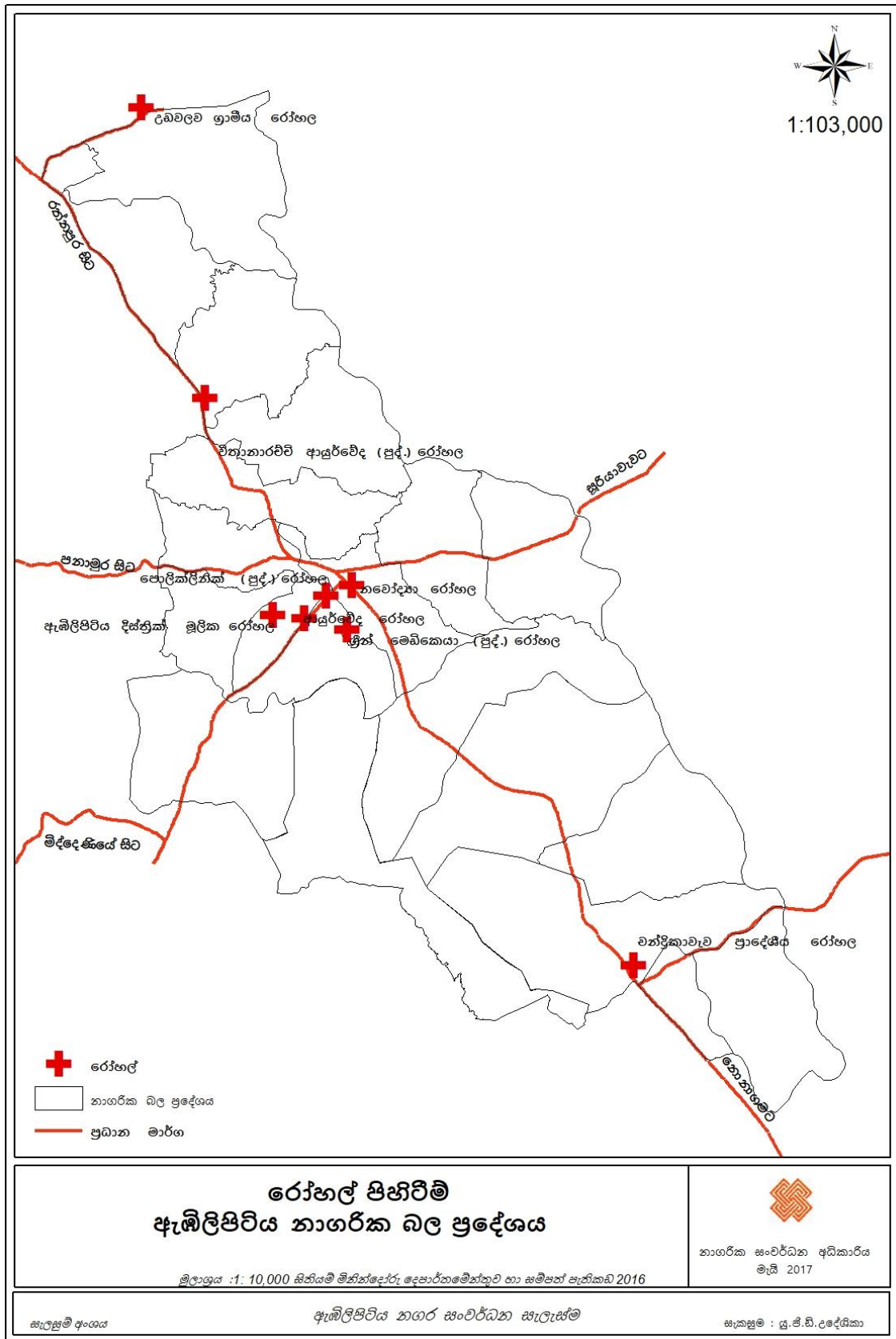
1.4 සබරගමුව නගර ධුරාවලිය

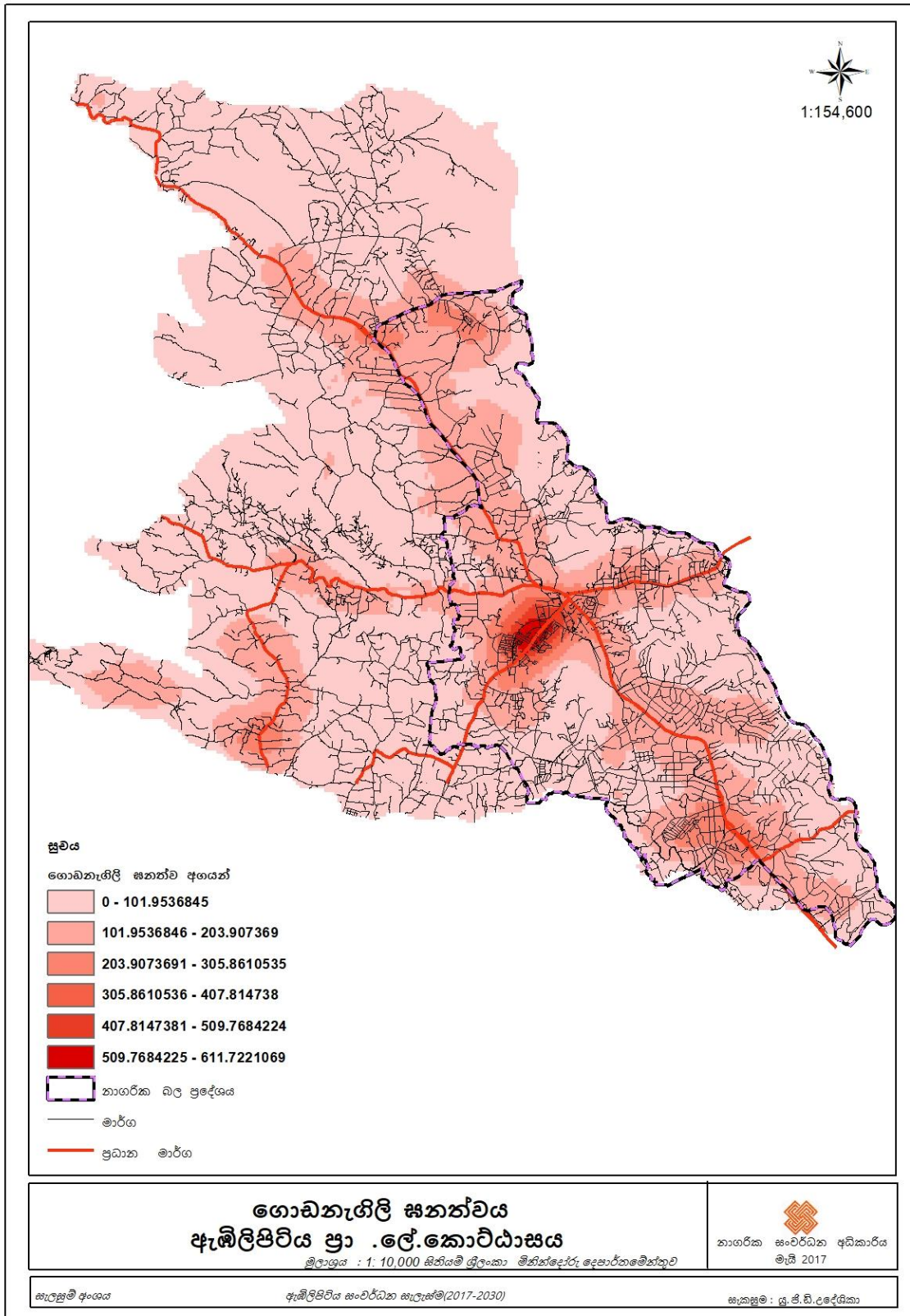
1.5 ජන සංඝන්වය ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය

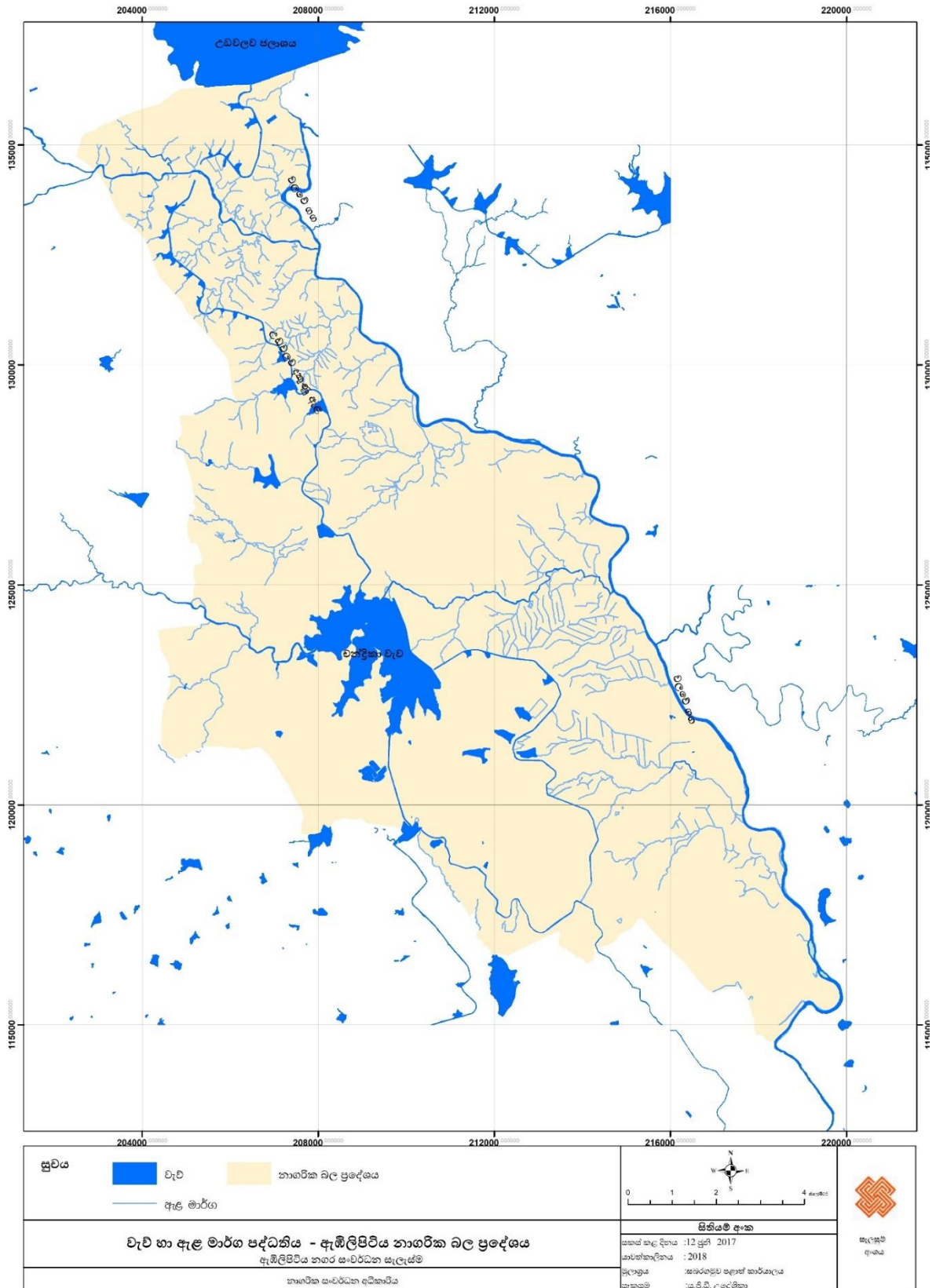
1.6 ඇඹිලිපිටිය නගරයේ පිහිටි රෝහල්

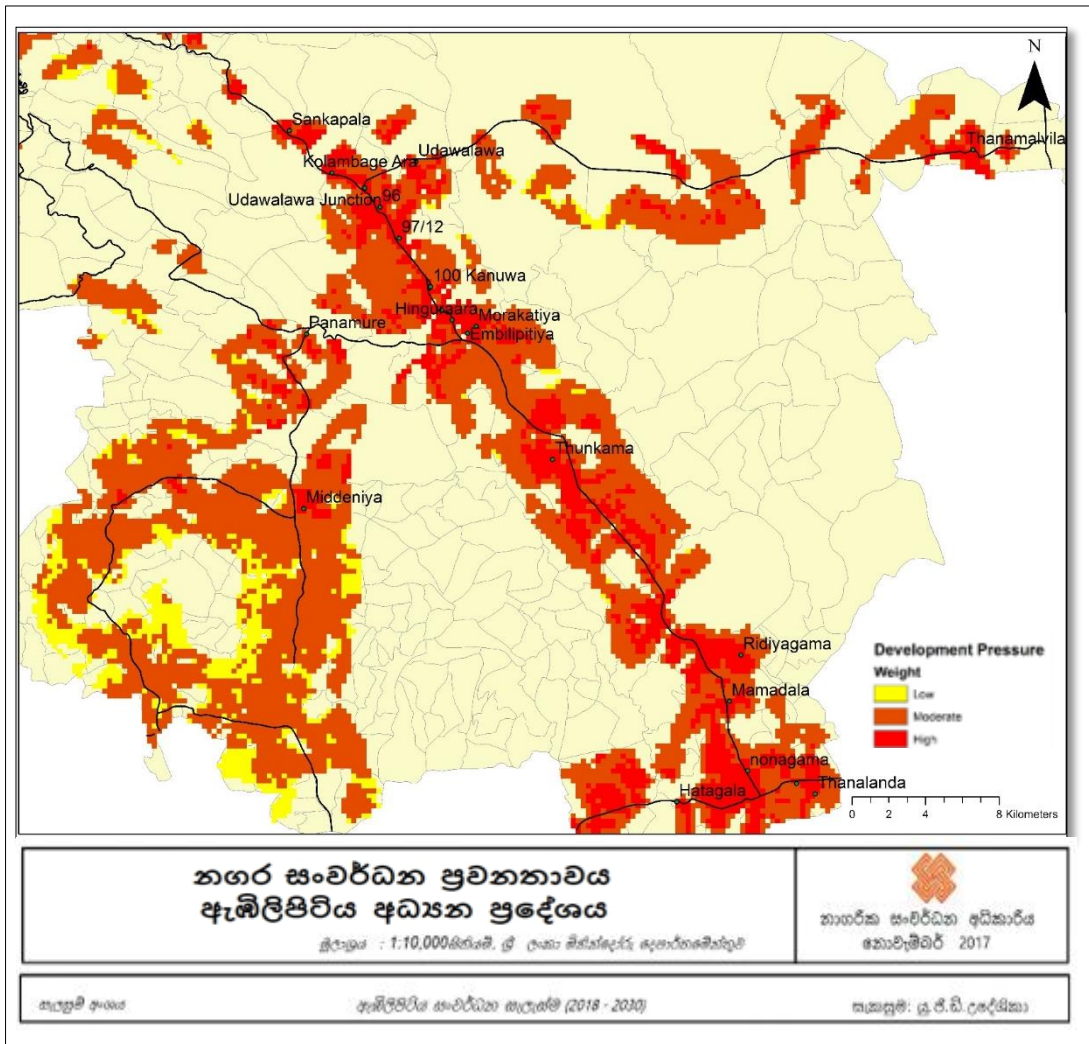
1.7 මාර්ග ආශ්‍රිත රේඛීය සංවර්ධනය

1.8 ඇඹිලිපිටිය නගරයේ වැව් හා ප්‍රධාන ඇළ මාර්ග

1.9 සංවර්ධන ප්‍රවණතාවය - ඇඹිලිපිටිය අධ්‍යයන ප්‍රදේශය

නගර සංවර්ධන ප්‍රවණතාවය
ඇඹිලිපිටිය අධ්‍යයන ප්‍රදේශය

මිලිමාප : 1:10,000 ඔරියම්. ශ්‍රී ලංකා ජීවන සැලැස්ම සංවර්ධන අධිකාරිය

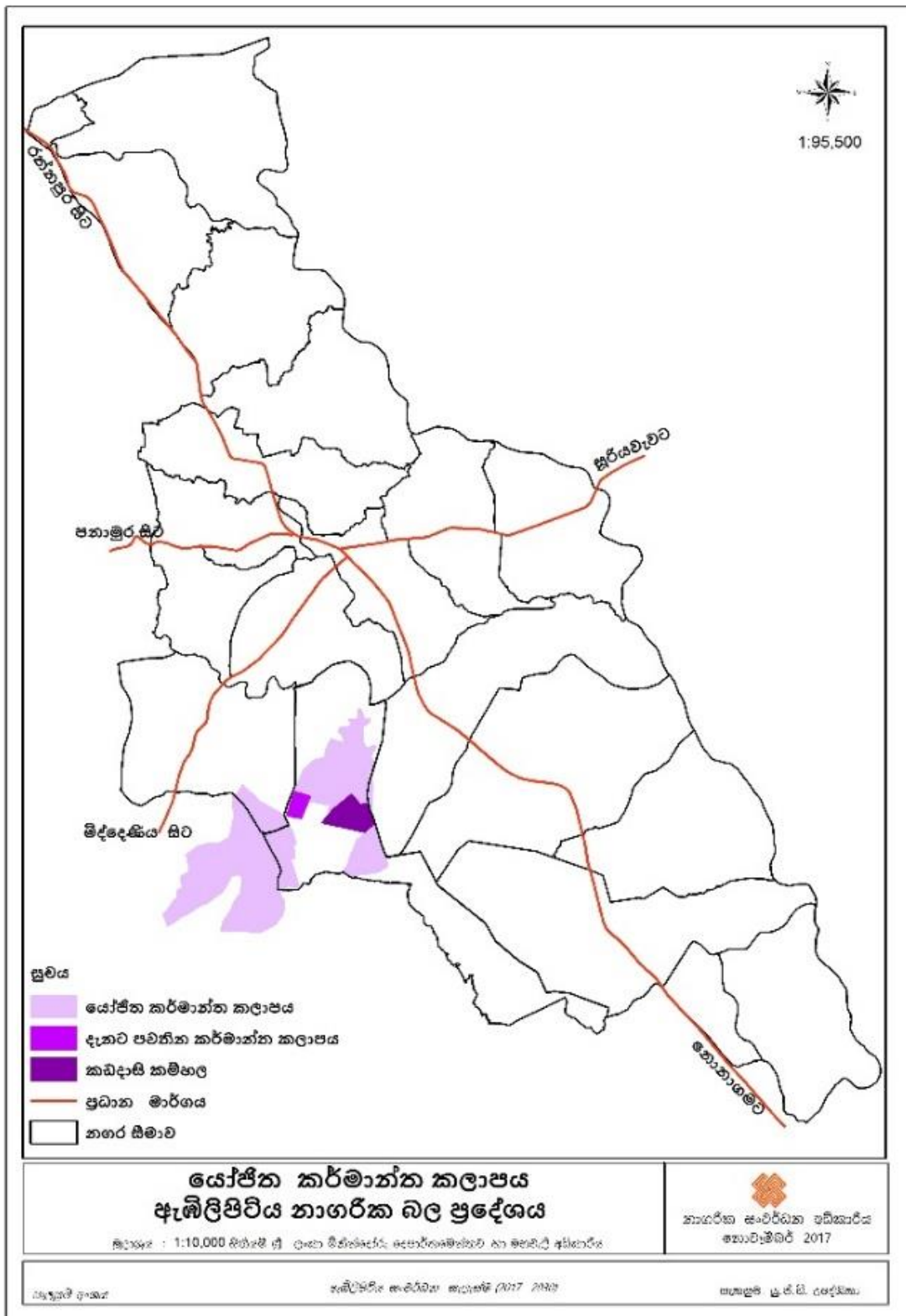
ජාතික සංවර්ධන අධිකාරිය
සුවවිමර් 2017

සැලැස්ම අංශය

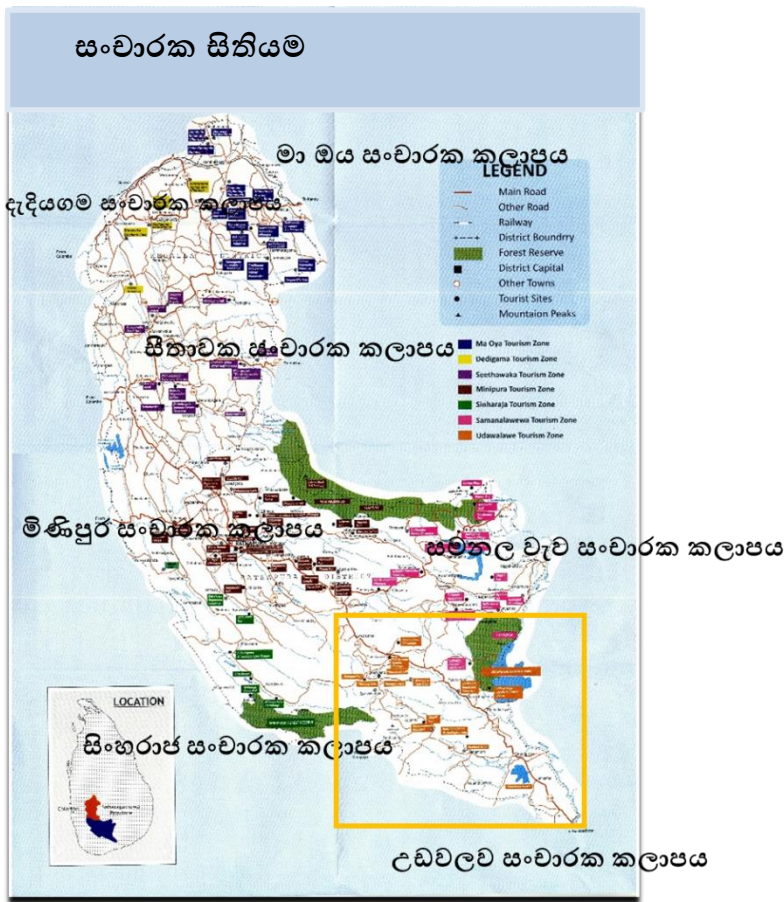
ඇඹිලිපිටිය සංවර්ධන සැලැස්ම (2018 - 2030)

සැලැස්ම: ශ්‍රී. ඩී. උදේසිනා

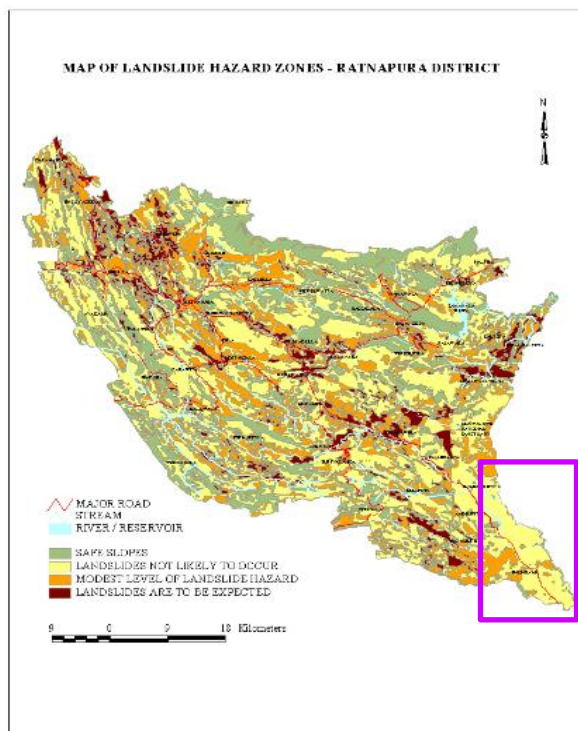
1.10 ඇමිලියම් යෝජිත කර්මාන්ත කලාපය

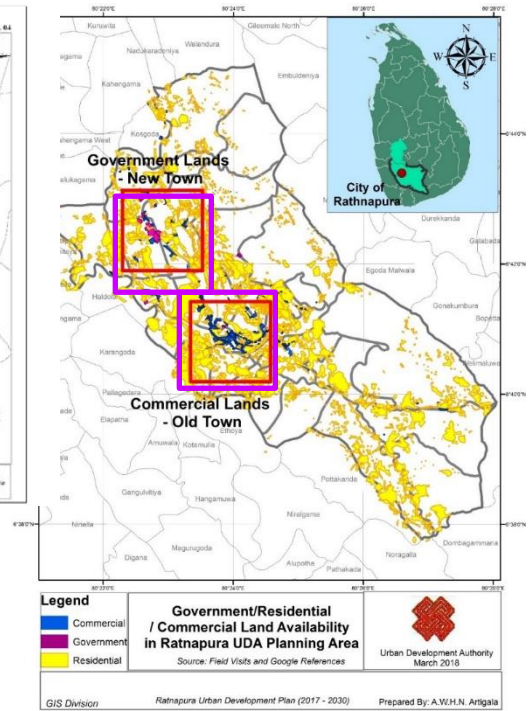
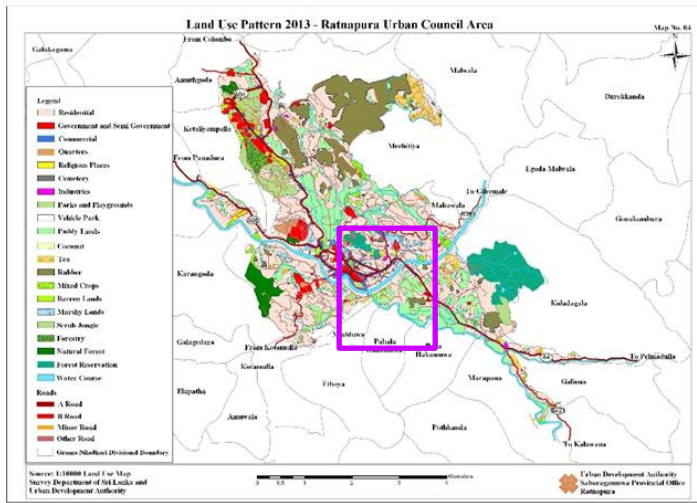
1.11 සංචාරක කලාප සබරගමුව- පළාත

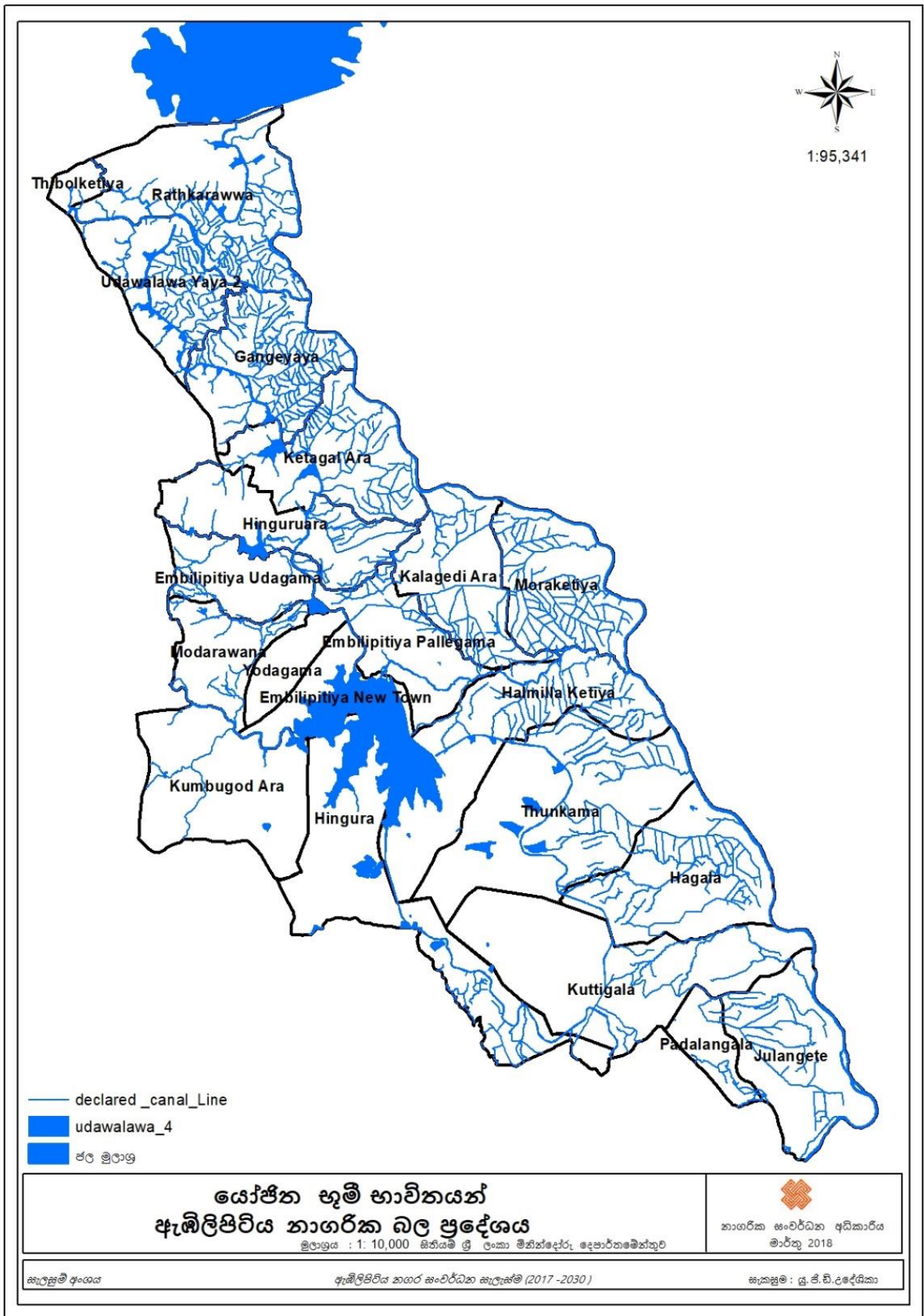
1.11 රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ නායයාම් ආපදා සහිත ප්‍රදේශ

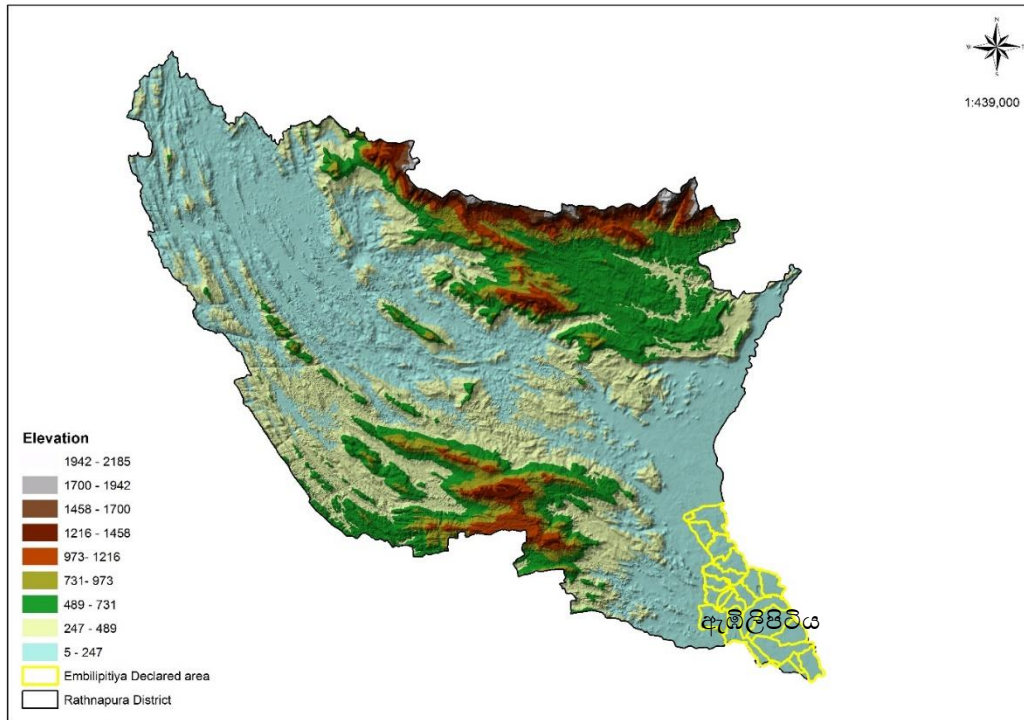
1.12 රත්නපුර නගරයේ වාණිජ භාවිතයන්

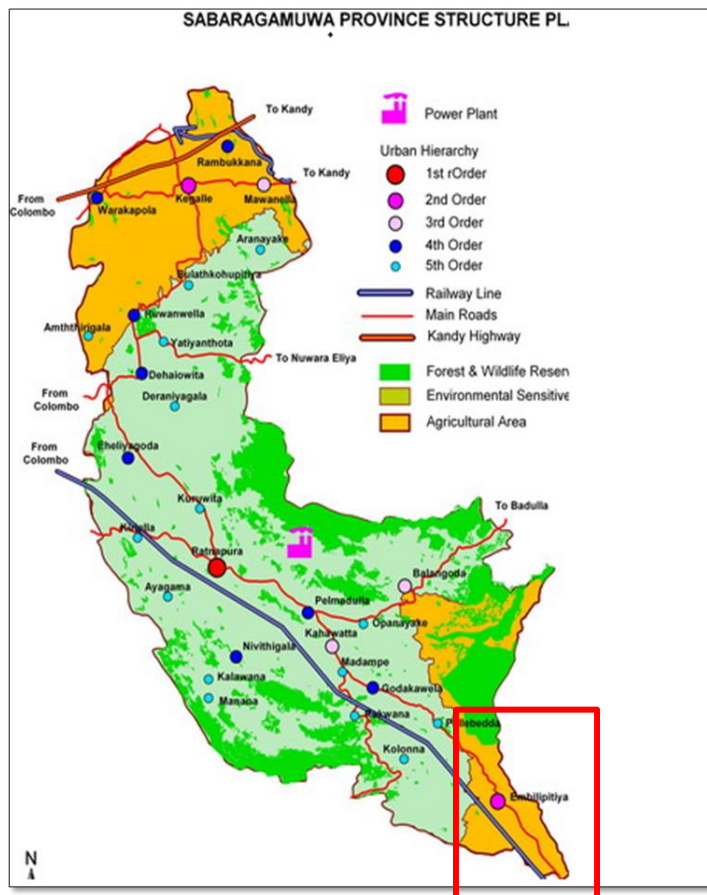
1.13 වාරි ඇළ පද්ධතිය

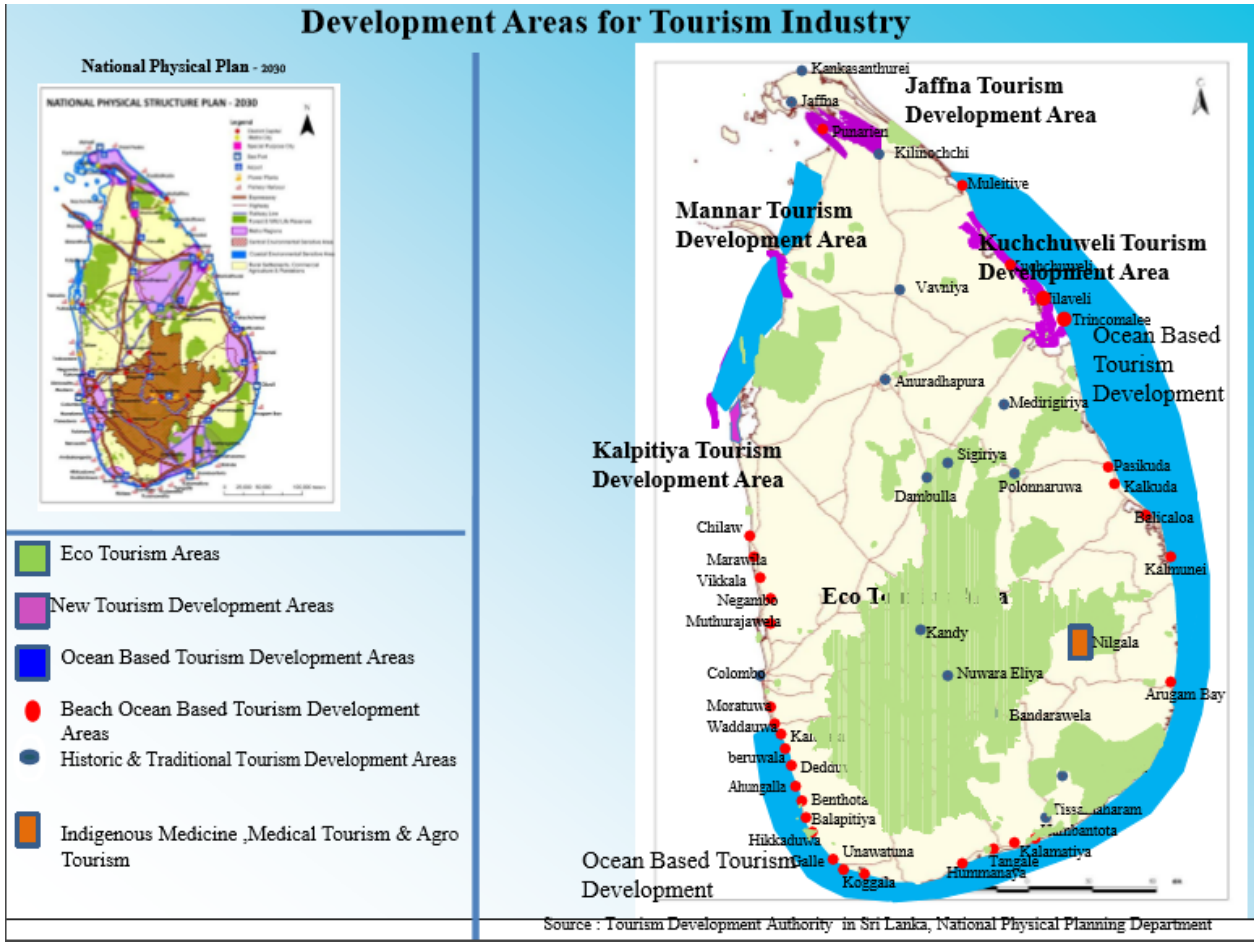
1.14 ඇම්ලිපිටිය නගරයේ භූගෝලීය පිහිටීම

1.15 ඇම්ලිපිටිය නගරය කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශයක් ලෙස නම් කර පැවතීම සබරගමුව) පළාත් භෞතික සැලැස්ම(2030

1.16 ජාතික භෞතික සැලැස්ම 2030

2 වගු

2.1 වයස් කාණ්ඩ අනුව ජනගහනය

වයස් කාණ්ඩ යටතේ ජනගහනය		
0-20	20-50	50<
56,159	86,387	42,924

2.2 ශ්‍රම බලකාය 2011

	සම්පූර්ණ ශ්‍රම පිරිස Total labor force	ආර්ථිකමය සක්‍රීය Economically Active	ආර්ථිකමය අක්‍රීය Economically Inactive	සේවා නියුක්තිය Employed	සේවා වියුක්තිය Unemployed
රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය	824,789	460,154	364,635	430,023	30,131
ඇමිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය	99,765	52,284	47,481	48,481	3,803
ප්‍රතිශතය	12.1%	11.4%	13.0%	11.3%	12.6%

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව 2011

2.3 බණිප කැණීම් සඳහා නිකුත් කර ඇති බලපත්‍ර 2017

බණිප වර්ගය	බලපත්‍ර සංඛ්‍යාව (2017)
කොලමයිට් Calcite, Dolomite	25
ගොඩ වැලි Inland Sand	10
මයිකා Mica	4
කළු ගල් Granite	32
වැලි Sand	31
පස් සහ බොරළු Soil and gravel soil	19
කෙඹලින් Kaolin	1

මූලාශ්‍රය: භූ විද්‍යා හා පතල් සමීක්ෂණ කාර්යාංශය

2.4 : සංවර්ධන ප්‍රවණතා අධ්‍යයනයට අදාළ අගයන්

CORE VALUES	WEIGHT	PARAMETER	VALUES	SCORE
Land use	20	Land use distribution	Built up	5
			Vegetation	3
			Hydro	2
			other	1
			Accessibility	30
Minor Roads (B Roads)	(1-2km) 4			
Other Roads (C Roads, jeep/Cart track)	(2-3km) 3			
			(0-1km)	5
			(1-2km)	4
			(2-2.5km)	3
			(0-200m)	5
			(200-300m)	4
			(300-500m)	3
Population density	10	Density	<218	1
			294	2
			497	3
			1047	4
			2515<	5
Population growth rate	10	Rate	<-0.003	1
			0.006	2
			0.014	3
			0.029	4
			0.07	5
Local connectivity	30	Hierarchical level of town centers	Level 1 town center	5
			Level 2 town center	3
			Level 3 town center	1

2.5 ඇමිලිපිටිය නාගරික බල ප්‍රදේශයේ සෘජු විනෝද පහසුකම් සපුරාගත හැකි ස්ථාන

අනු අංකය	වර්ගය	විවෘත භූමිය	ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්)	ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශය
01.	EPP 01	සමඟි ක්‍රීඩා සමාජ ක්‍රීඩා පිටිය	0.14	රත්කැරැව්ව
	EPP 02	දකුණු ඇළ එක්සත් මරණාධාර සමිති ක්‍රීඩා පිටිය	0.12	රත්කැරැව්ව
	EPP 03	ක්‍රීඩා පිටිය	0.09	රත්කැරැව්ව
	EPP 04	ක්‍රීඩා පිටිය	0.16	යාය දෙක
	EPP 05	දර්ශනගම ක්‍රීඩා පිටිය	0.12	උඩගම
	EMP 01	ක්‍රීඩා පිටිය	0.78	යාය දෙක
	EMP 02	ක්‍රීඩා පිටිය	0.64	කැටගල්ආර
	EMP 03	පුබුදු ක්‍රීඩා පිටිය	0.46	කුට්ටිගල
	EMP 04	ක්‍රීඩා පිටිය	0.90	කුට්ටිගල
	EMP 05	ක්‍රීඩා පිටිය	0.72	කුට්ටිගල
	EMP 06	ක්‍රීඩා පිටිය	0.72	තුංකම
	EMP 08	ආලෝක ක්‍රීඩා පිටිය	0.34	යෝධගම
	EMP 09	ග්‍රාමීය නායක පුහුණු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ක්‍රීඩා පිටිය	0.60	යෝධගම
	EMP 10	සිඵම්ණගම ක්‍රීඩා පිටිය	0.52	යෝධගම
	EMP 11	වීරසිංහපුර ක්‍රීඩා පිටිය	0.47	කුඹුගොඩආර
	EMP 12	ක්‍රීඩා පිටිය	0.67	හිගුර ආර
	EMP 13	වැව් අසිරිගම ක්‍රීඩා පිටිය	0.47	නව නගරය
	EMP 14	යුනයිටඩ් ක්‍රීඩා පිටිය	0.90	නව නගරය
	EMP 15	ක්‍රීඩා පිටිය	0.21	මෝදරවාන
	EMP 16	ක්‍රීඩා පිටිය	0.69	කුඹුගොඩආර
	EMP 17	ක්‍රීඩා පිටිය	0.34	කළගෙඩිආර
	EMP 18	ක්‍රීඩා පිටිය	0.26	මොරකැටිය
	ELP 01	ක්‍රීඩා පිටිය	1.05	කැටගල්ආර
	ELP 02	රණසිංහ ප්‍රේමදාස ක්‍රීඩාංගනය	1.42	යෝධගම
	ELP 03	ක්‍රීඩා පිටිය	1.70	හල්මිල්ලකැටිය
ECP 01	කාවන්තිස්ස වාපි උද්‍යානය	5.70	උඩගම	

	ECP 02	මහවැලි ක්‍රීඩාංගනය	3.22	පල්ලේගම
.02 ළමා උද්‍යාන				
	EPP 06	වැව් අසිරිගම ක්‍රීඩා පිටියට අයත් ළමා උද්‍යානය	0.01	නව නගරය
	EPP 07	වීරසිංහපුර ක්‍රීඩා පිටියට අයත් ළමා උද්‍යානය	0.02	කුඹුගොඩආර
	EPP 08	රණසිංහ ප්‍රේමදාස ක්‍රීඩාංගනයට අයත් ළමා උද්‍යානය	0.06	යෝධගම
	EMP 07	අනගාරික ධර්මපාල ළමා උද්‍යානය	0.78	යෝධගම

2.6 - ඇමුණුම 2030 නගර සංවර්ධන සැලැස්මේ වසර 2030 - 2018 දක්වා සෘජු සහ වක්‍ර විනෝද පහසුකම් සැලැස්ම.

අනු අංකය	වර්ගය	වර්තමාන භාවිතය	ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්)	යෝජිත භාවිතය	ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශය
01	යෝජිත කුඩා උද්‍යාන Proposed Mini Park (PMP)				
	PMP 01	ලඳු කැලෑව	0.97	කුඩා උද්‍යාන	පල්ලේගම
	PMP 02	ලඳු කැලෑව	0.43	කුඩා උද්‍යාන	පල්ලේගම
	PMP 03	ලඳු කැලෑව	0.95	කුඩා උද්‍යාන	ගගේයාය
02	යෝජිත මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම Proposed Local Parks (PLP)				
	PLP 01	ලඳු කැලෑව	1.90	මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම	කළගෙඩි ආර
	PLP 02	ලඳු කැලෑව	2.52	මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම	කුඹුගොඩ ආර
	PLP 03	ලඳු කැලෑව	1.97	මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම	හීගුර ආර
	PLP 04	ලඳු කැලෑව	1.52	මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම	පදලංගල
	PLP 05	ලඳු කැලෑව	2.26	මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම	රත්කැරුව
	PLP 06	ලඳු කැලෑව	2.63	මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම	භාගල
	PLP 07	පසල් ක්‍රීඩාංගනය	1.77	මධ්‍යම උද්‍යාන පහළ මට්ටම	පදලංගල
03	යෝජිත රේඛීය උද්‍යාන Proposed Linear Parks (PLiP)				

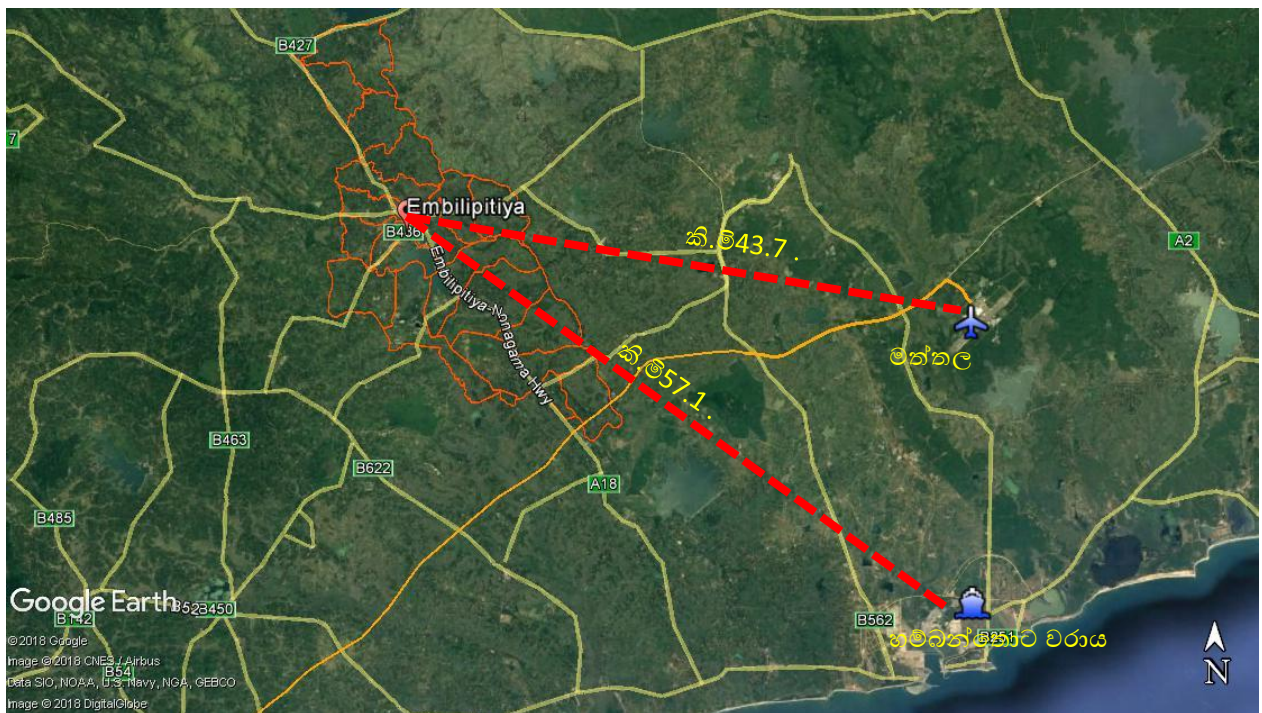
	PLiP 01 (10m)		2.61	රේඛීය උද්‍යාන	පල්ලේගම , ,කලගෙඩි ආර මොරකැටිය
	PLiP 02 (චන්ද්‍රිකා වැව රක්ෂිත 100 -m)		209.61	රේඛීය උද්‍යාන	
	එකතුව හෙක්ටයාර් - 229.14				

3 රූප සටහන්

3.1 විවිධ සේවා ලබාගැනීමට ඇඹිලිපිටිය නගරයට පැමිණෙන උපනගර

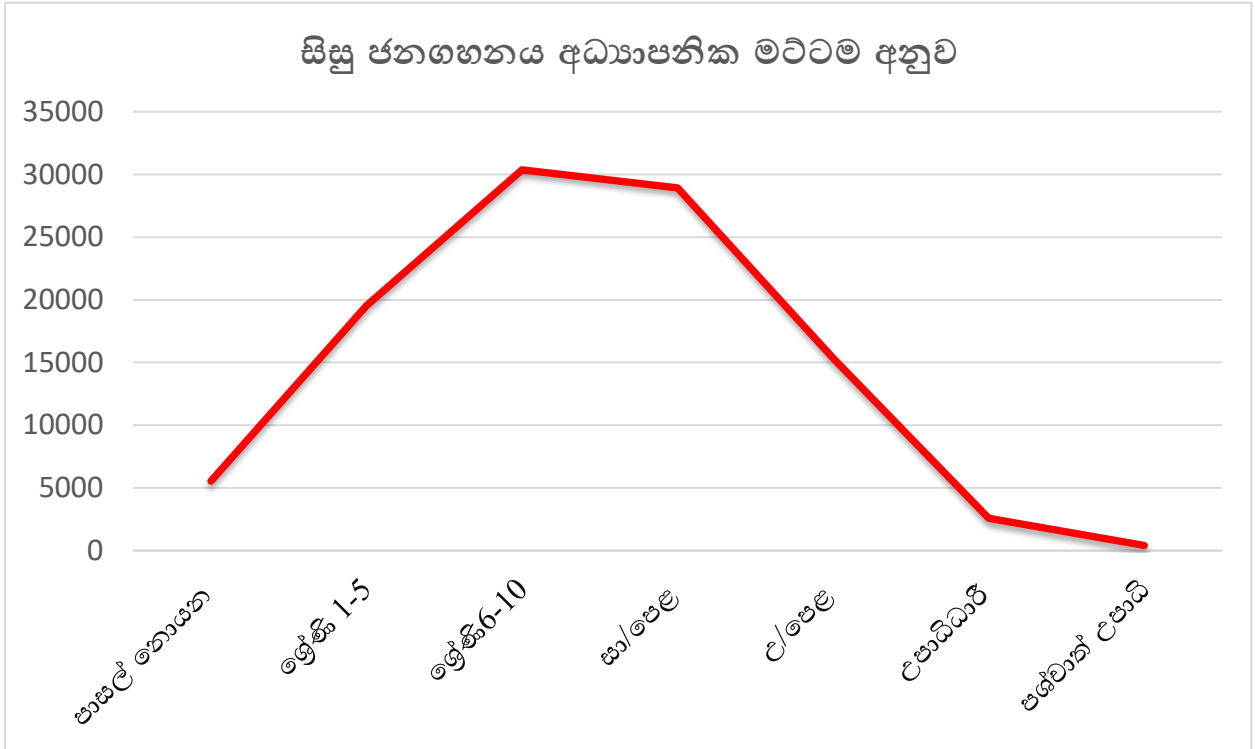

3.2 මත්තල:ගුවන්තොටුපොළ හා හම්බන්තොට වරාය පිහිටීම

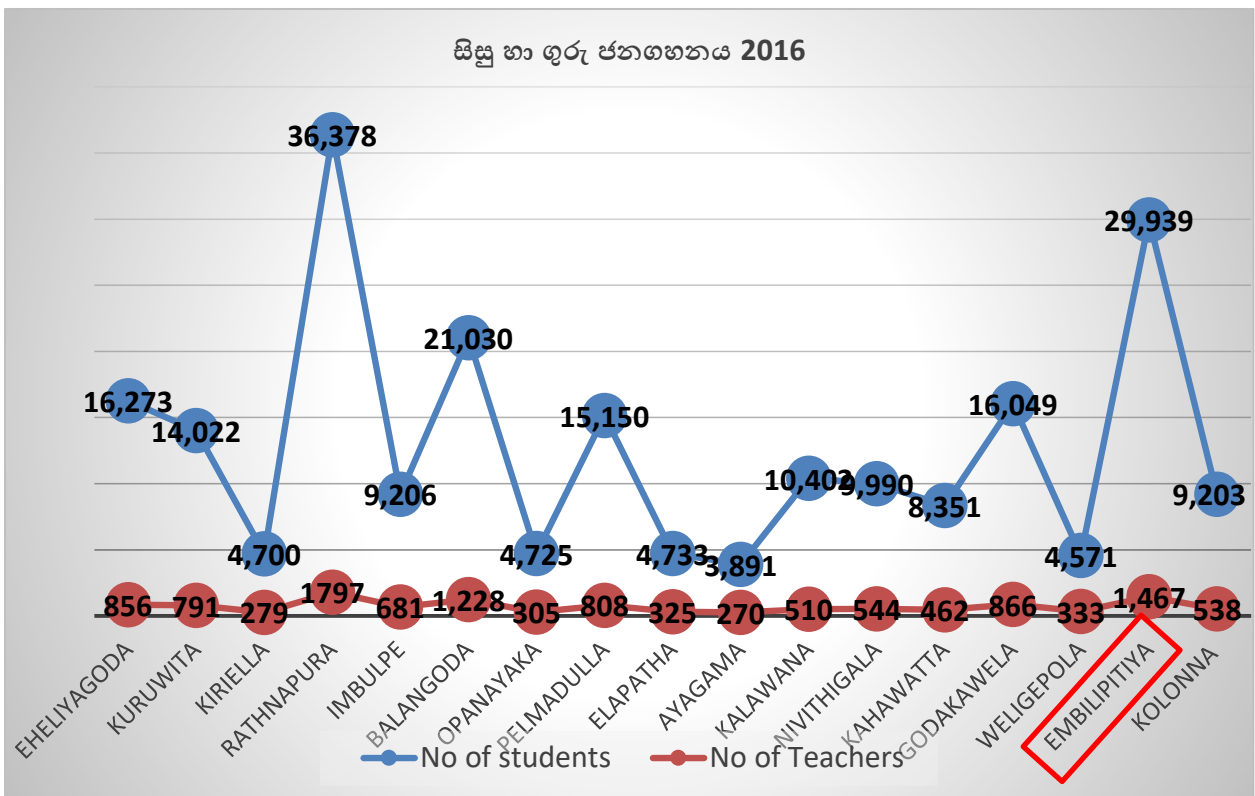

4 ප්‍රස්තාර

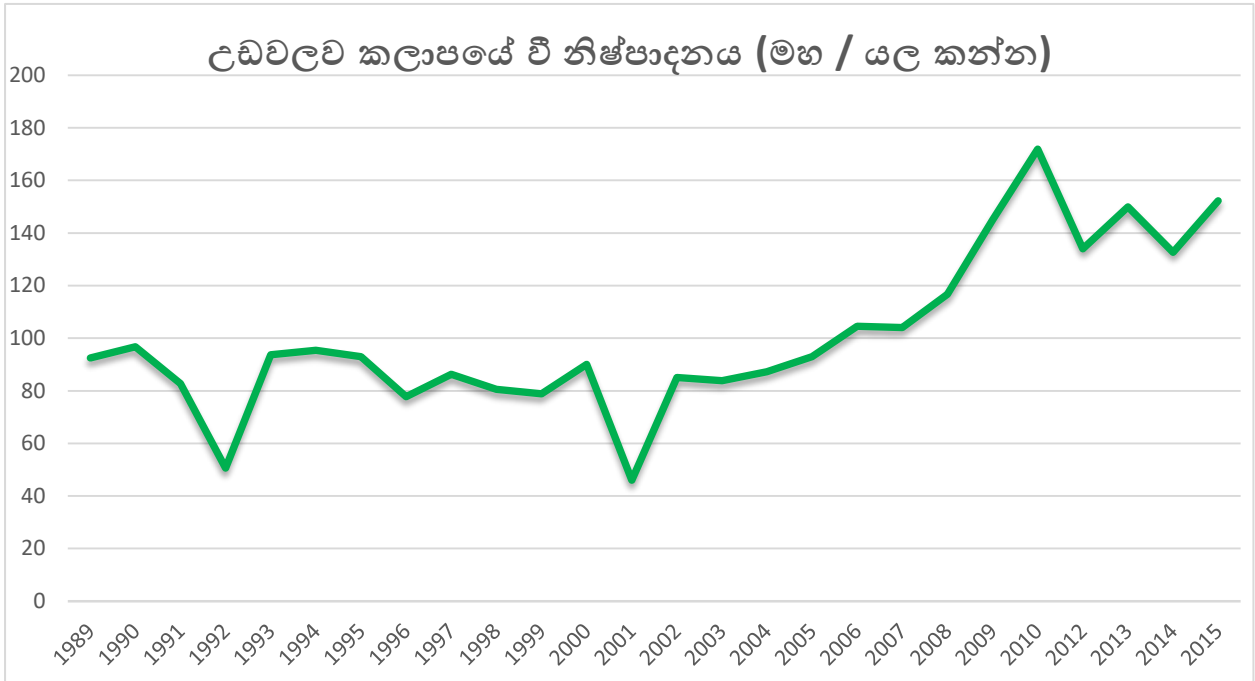
4.1 සිසු ජනගහනය අධ්‍යාපනික මට්ටම අනුව

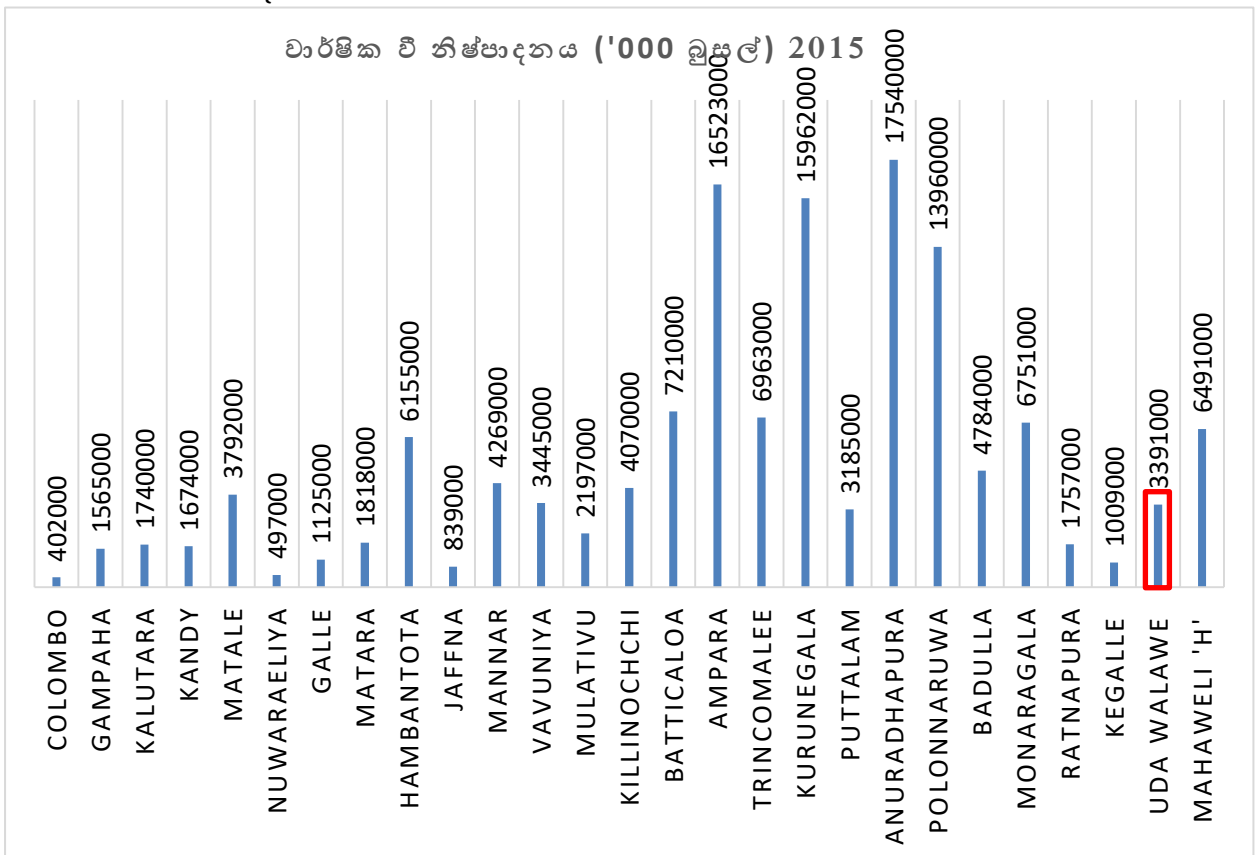
4.2 සිසු ගුරු ජනගහනය 2016

4.3 උඩවලව කලාපයේ වී නිෂ්පාදනය

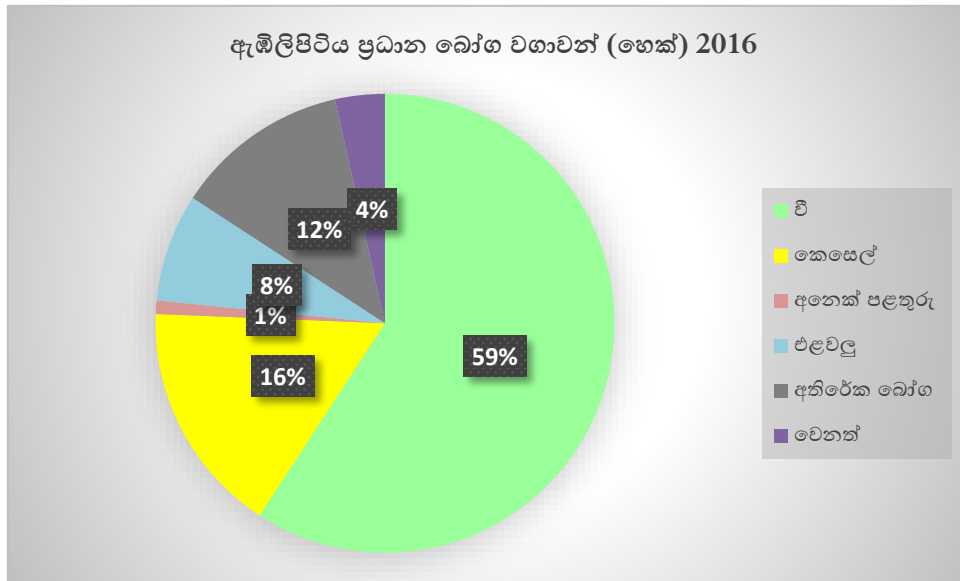

4.4 වාර්ෂික වී නිෂ්පාදනය

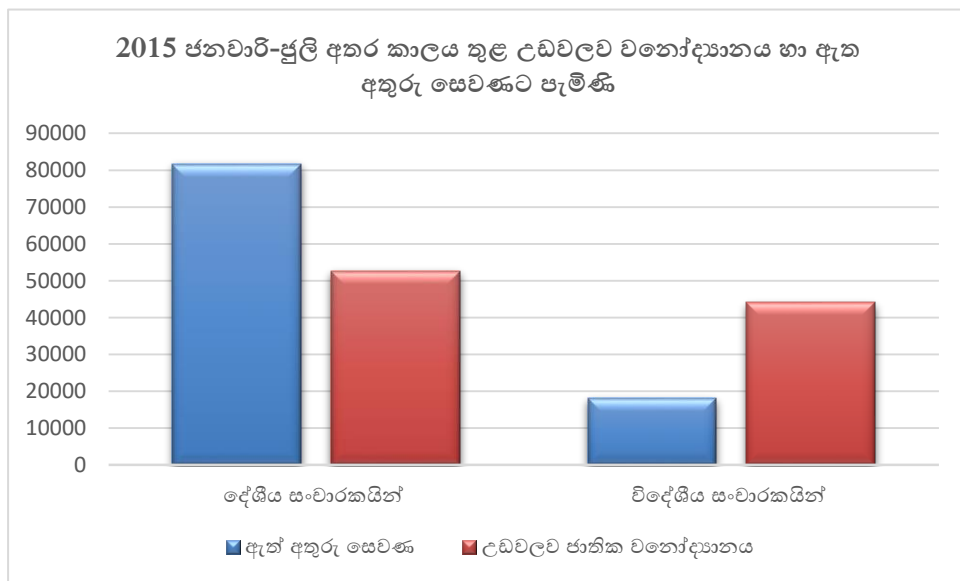

මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව 2015

4.5 ඇමිලිපිටිය සිදුකෙරෙන කෘෂිකාර්මික වගාවන් සඳහා පසුගිය වසර තුළ පරිහරණය කර ඇති භූමි ප්‍රමාණය.

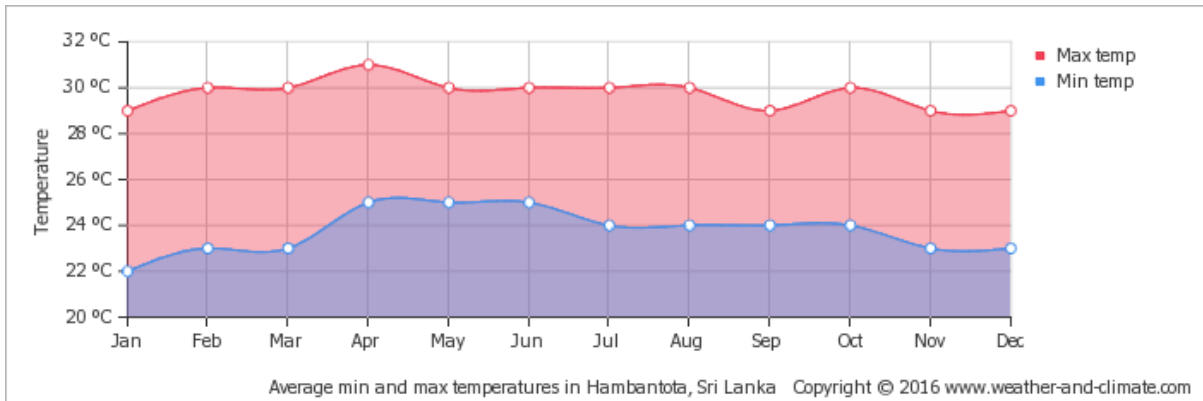

4.6 2015 ජනවාරි- ජූලි කාලය තුළ උඩවලව පැමිණි සංචාරකයින්

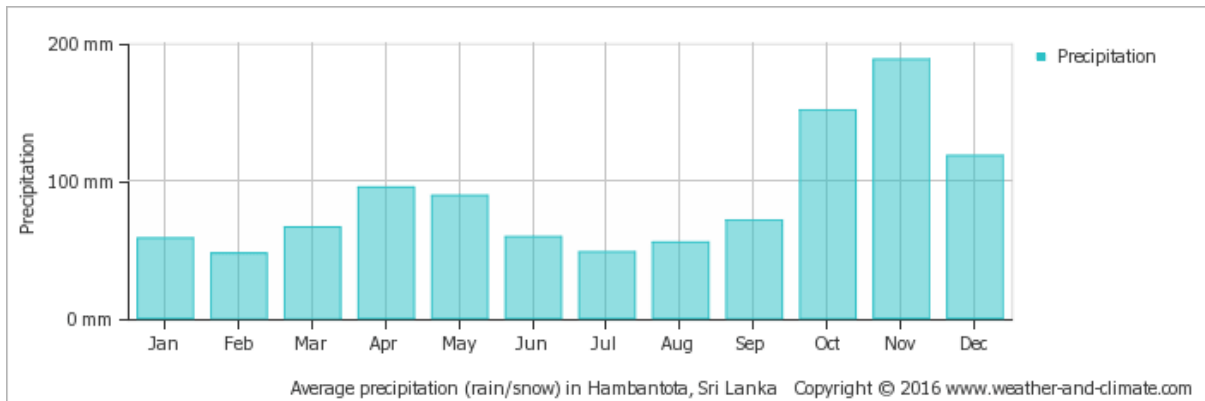

4.7 ඇමිලිපිටිය නගරයේ කාලගුණික විග්‍රහයන්

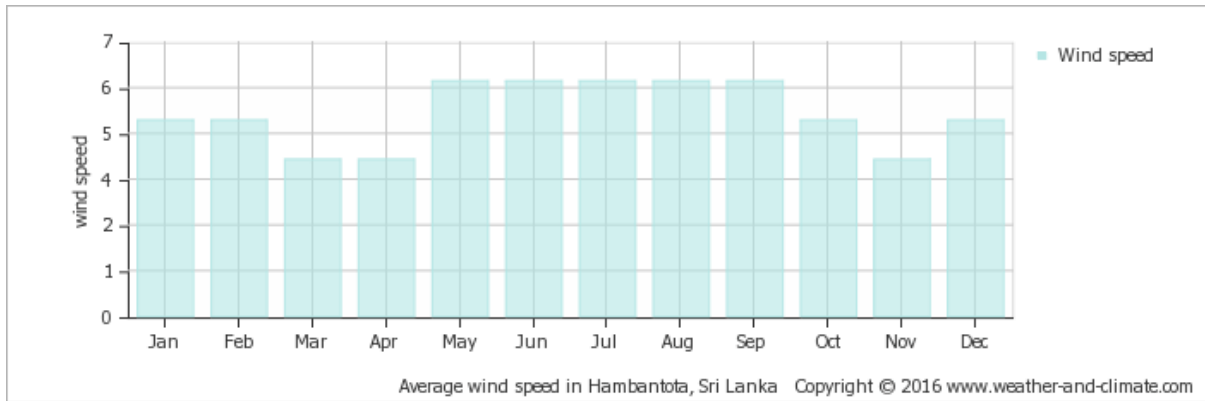
වාර්ෂික නාගරික උෂ්ණත්වය - ඇමිලිපිටිය (2016)

වාර්ෂික වර්ෂාපතනය - ඇමිලිපිටිය (2016)

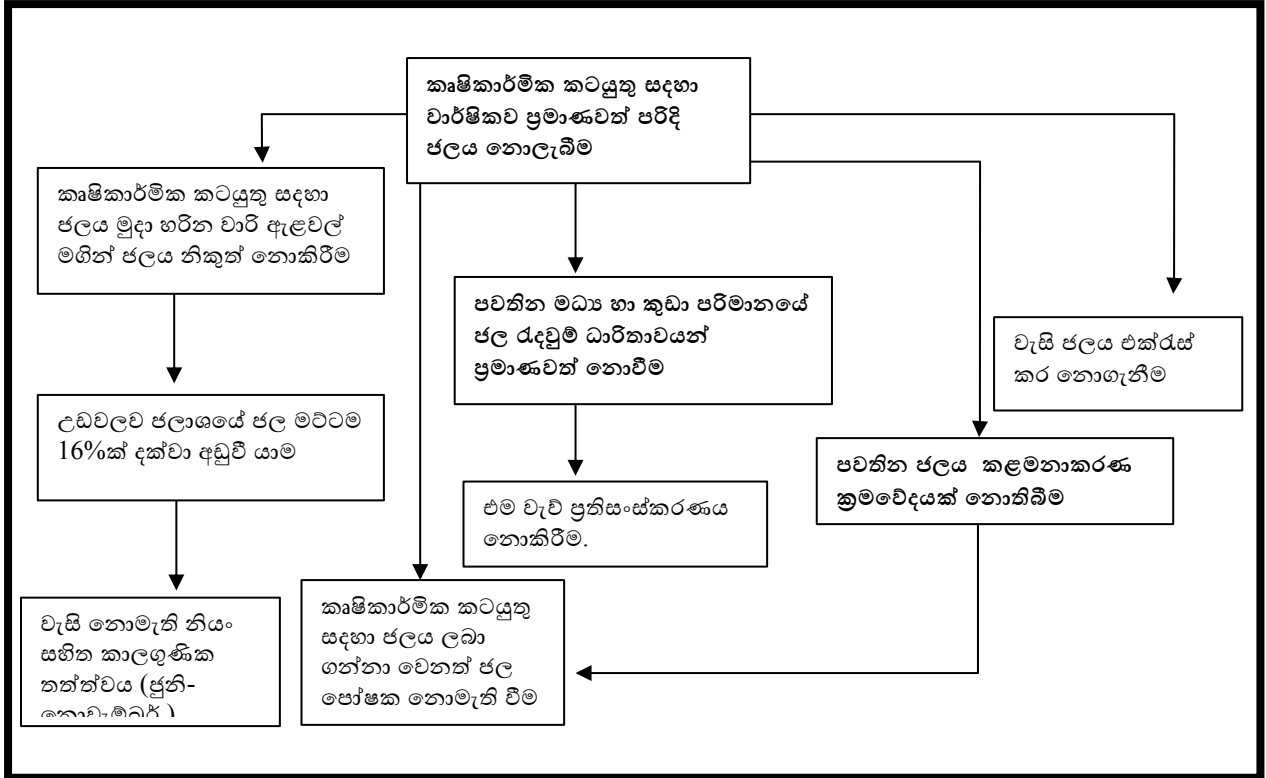
වාර්ෂික සුළං භමන වේගය - ඇමිලිපිටිය (2016)

5 ගැලීම් සටහන්

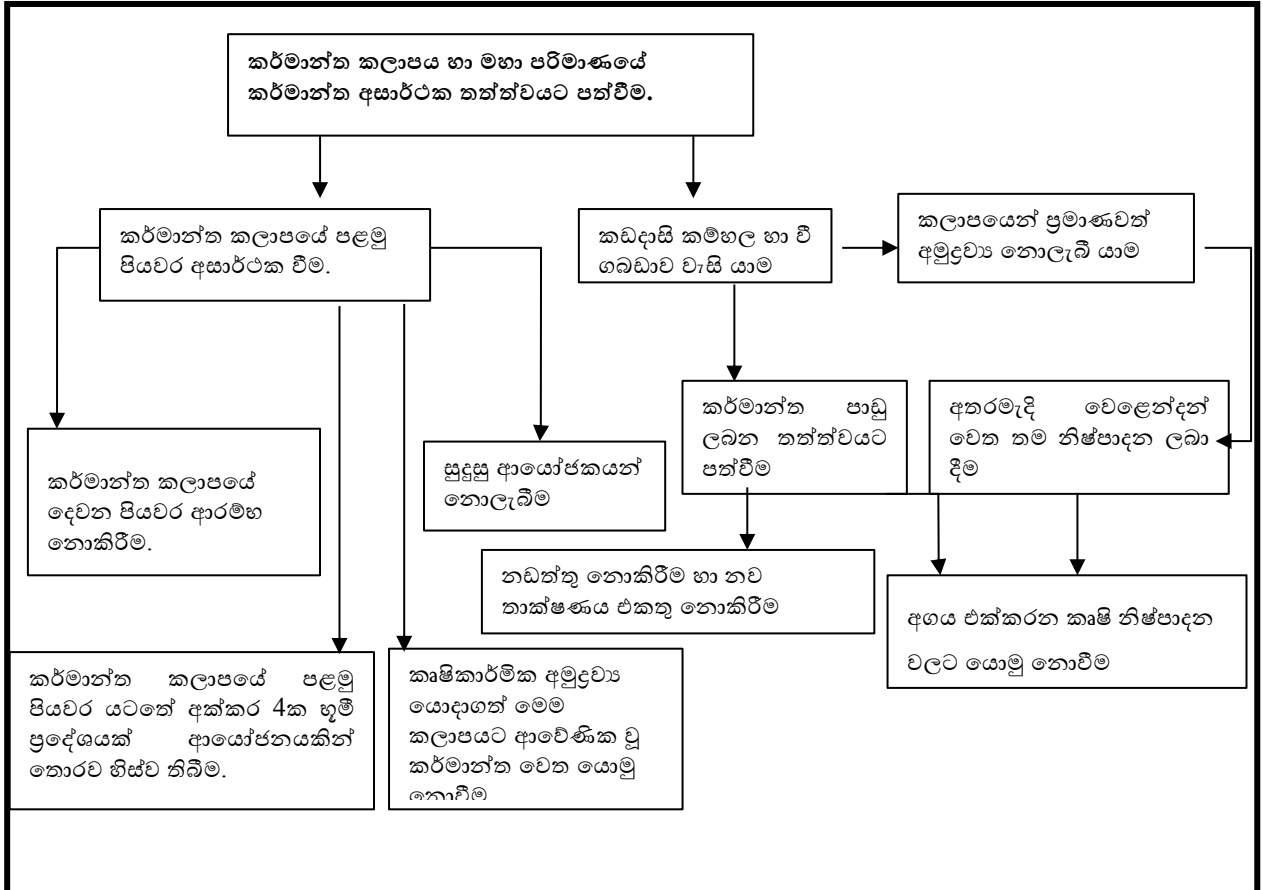
5.1 මූල හේතු විශ්ලේෂණය(Root Cause Analysis)01

වියළි කාලගුණික තත්වයන් තුළ වසරේ ජුනි- නොවැම්බර් කාලය තුළ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ජලය ප්‍රමාණවත් නොවීම සඳහා මූල හේතු විශ්ලේෂණය(Root Cause Analysis).

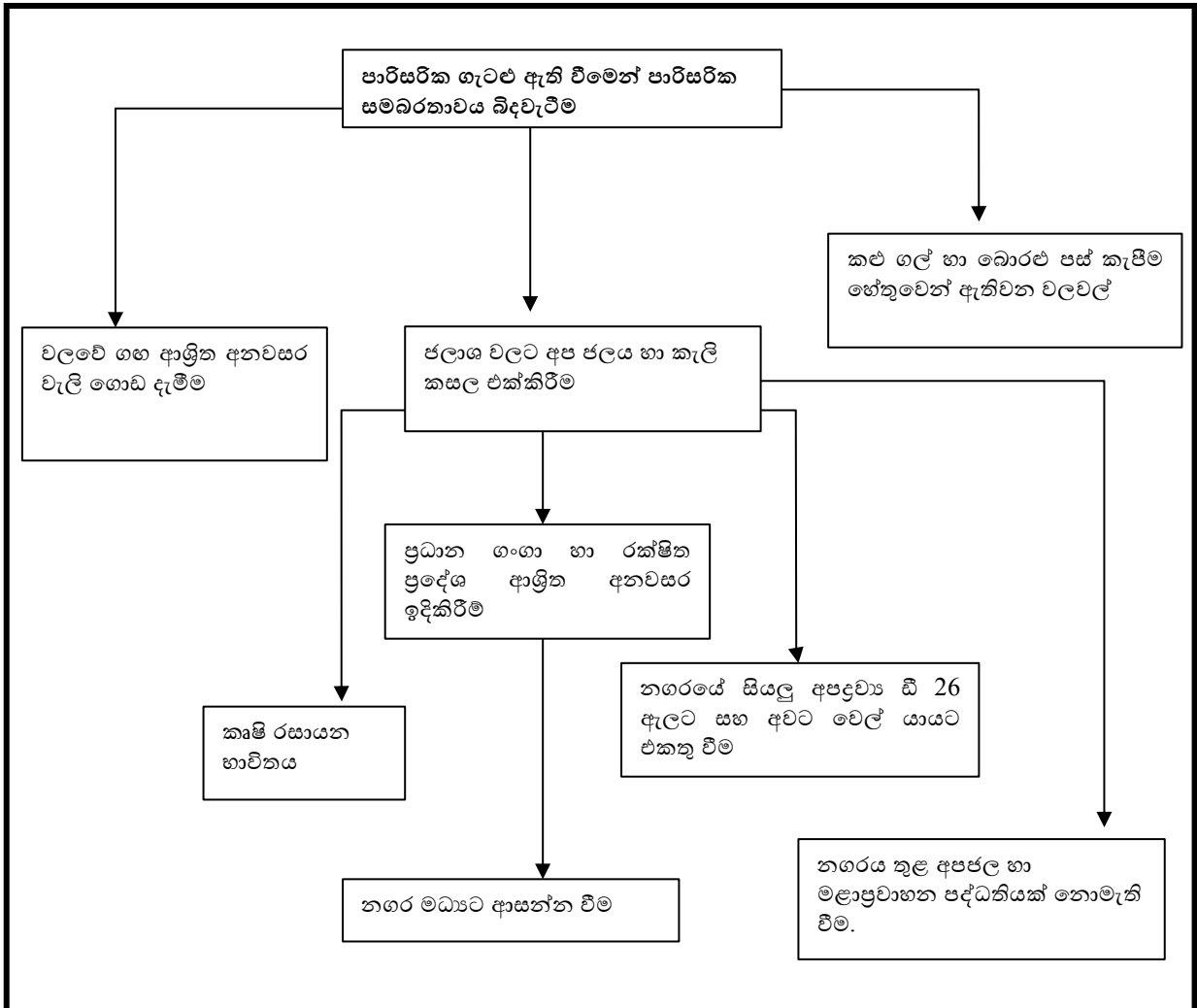
5.2 මූල හේතු විශ්ලේෂණය(Root Cause Analysis)02

ඇඹිලිපිටිය කර්මාන්ත කලාපය ඇතුළු මහා පරිමාණයේ කර්මාන්ත සක්‍රිය තත්ත්වයක පවත්වාගෙන යෑමට නොහැකි වීම සඳහා මූල හේතු විශ්ලේෂණය(Root Cause Analysis).

5.4 මූල හේතු විශ්ලේෂණය(Root Cause Analysis) 04

ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට අපේක්ෂිත අරමුණු වෙත ලගා වීමට නොහැකි වීම සඳහා මූල හේතු විශ්ලේෂණය(Root Cause Analysis).

මුලාශ්‍ර
)n.d.).

C. P. Hathurusinghe, Ruwini Vidanapathirana, Roshini Rambukwella, T.G. Somaratne. (2011) *A Study on Value Chain of Pineapple and Banana in Sri Lanka*. Colombo: Hector Kobbekaduwa Agrarian Research and Training Institute .

Jayasekara , N. D. 11 2016) මස .(වැනිදා 22*Local News* .Divayina Online:
file:///C:/Embilipitiya%20Cluster/.8Institutional%20data/provin.1.html වෙතින් ලැබුණි

Local News 11 2016) .මස .(වැනිදා 22Divayina online:
file:///C:/Embilipitiya%20Cluster/.8Institutional%20data/provin.1.html වෙතින් ලැබුණි

Maduwanwela Walawwa) .n.d.). Sri Lanka Finder: <https://srilankafinder.com/listing/maduwanwela-walawwa/> වෙතින් ලැබුණි

Mahaweli Maps) .n.d.). Mahaweli Authority of Sri Lanka : <http://mahaweli.gov.lk/en/maps.html> වෙතින් ලැබුණි

Perera, C. .(වැනිදා 8 මස 11 2017) *Resurrecting Valachchenai, Embilipitiya Paper Mills* .Daily News:
http://www.dailynews.lk/sites/default/files/news//07/11/2017z_p-04Resurrecting-.01jpg වෙතින් ලැබුණි

Vidanapathirana, W. 06 2017) මස .(වැනිදා 26*Embilipitiya paper factory to be revived* .Dailynews:
http://www.dailynews.lk/sites/default/files/news//25/06/2017z_p-07Embilipitiya.jpg වෙතින් ලැබුණි

Wijesinghe, M. 12 2016) මස .(වැනිදා 1*Maduwanwela Walawwa: home of rebellious Black Prince* . Sunday Observer: <http://www.sundayobserver.lk//11/12/2016maduwanwela-walawwa-home-rebellious-black-prince> වෙතින් ලැබුණි

අධ්‍යාපන කලාප කාර්යාලය, ඇ.(2016) .

ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය .(2016) .

ඇඹිලිපිටිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය .(2016) .*ටෙන්ඩර් කැඳවූ මිල ගණන්* .

ඇඹිලිපිටිය කර්මාන්ත කලාපය) .n.d.). .2017

ජන සංඛ්‍යා හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව) .n.d.). .2011

.(2030)ජාතික භෞතික සැලැස්ම .

භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ සහ පහල් කාර්යාංශය .(2017) .*බණිජ සම්පත් සඳහා නිකුත් කර ඇති බලපත්‍ර*. ඇඹිලිපිටිය.

ම.(2015/2005) .ඇ .

රටට එපා වූ මහා වී ගබඩාව 11 2016) .මස වැන 25 දා .(Rivira online:
file:///C:/Embilipitiya%20Cluster/.8Institutional%20data/රටට20%එපා20%වූ20%මහා20%වී20%ගබඩාව20%»20%Rivira%20Online.html වෙතින් ලැබුණි

සංචාරක අමාත්‍යාංශය සබරගමුව පළාත් සභාව .(2014) .*ඇත අතුරු සෙවණට පැමිණි සංචාරකයින් ප්‍රමාණය* .

සංචාරක අමාත්‍යාංශය සබරගමුව පළාත් සභාව .(2014) .*උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානයට පැමිණි සංචාරකයින්* .

සම්පත් පැතිකඩ ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කාර්යාලය) .n.d.). .2016

